



# HÄGNADE GÅRDAR PÅ VÄSTRA SIDAN AV TÄMNNARÅN

Arkeologisk undersökning av förhistoriska  
gårdslämningar inom bopplatsen L1939:3838,  
Tierps kommun, Tierps socken, Uppsala län.

HAMPUS NORRGREN

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3193

 Arkeologikonsult

*Greve  
20*

ARKEOLOGIKONSULT  
Optimusvägen 14  
194 34 Upplands Väsby  
Tel: 08-590 840 41

[www.arkeologikonsult.se](http://www.arkeologikonsult.se)

OMSLAGSBILD: Illustrationen på framsidan avbildar det palissadomgärdade mellersta gårdsläget från öster. Illustration av Sverker Holmqvist, Arkeologikonsult.

**ALLMÄNT KARTMATERIAL:**

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: 50007066\_140003  
Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

© Arkeologikonsult 2020

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.  
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

# HÄGNADE GÅRDAR PÅ VÄSTRA SIDAN AV TÄMNNARÅN

Arkeologisk undersökning av förhistoriska  
gårdslämningar inom boplatsen L1939:3838,  
Tierps kommun, Tierps socken, Uppsala län.

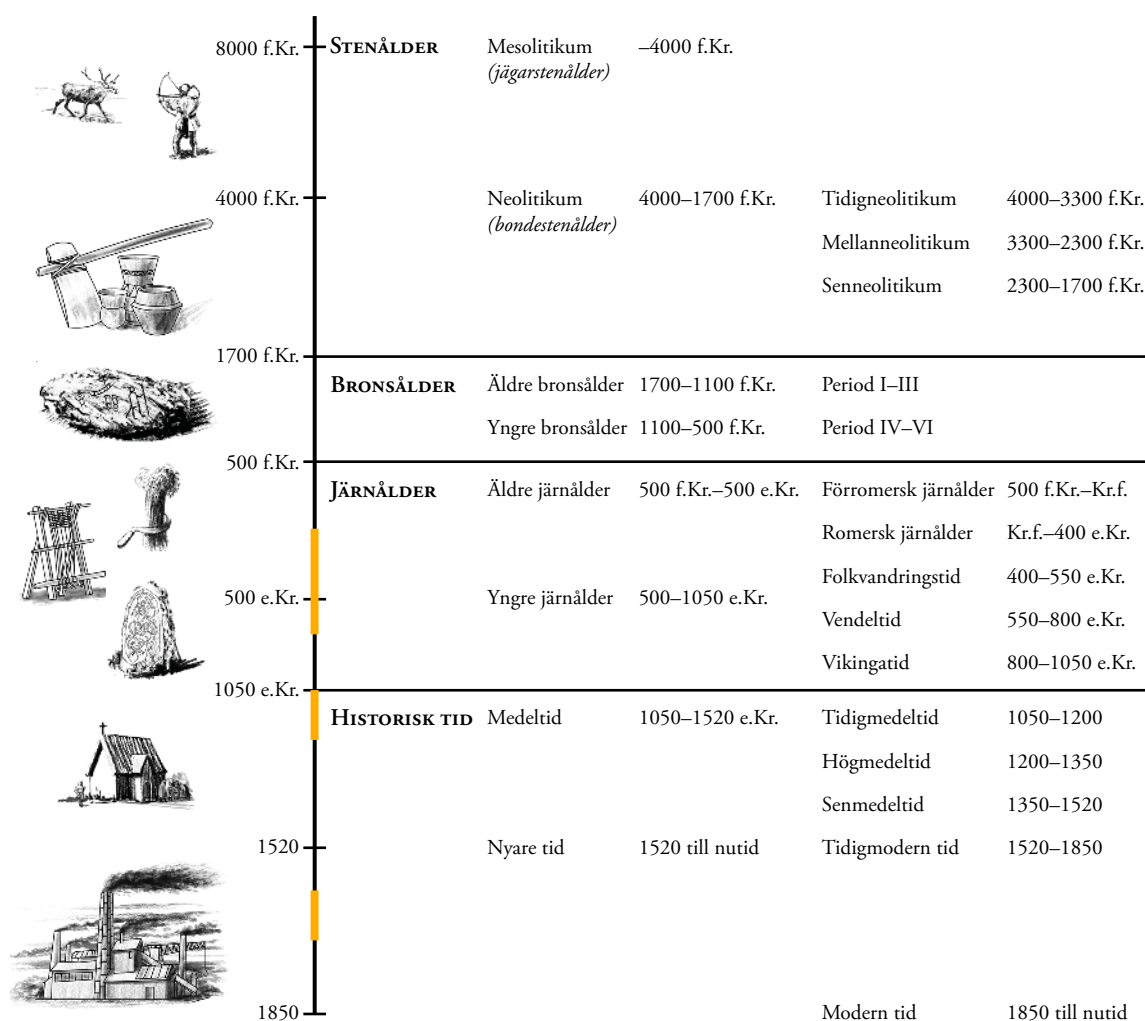
HAMPUS NORRGREN

Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3193





## ARKEOLOGISK PERIODINDELNING



### ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

**Fornlämning** är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

**Möjlig fornlämning** innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

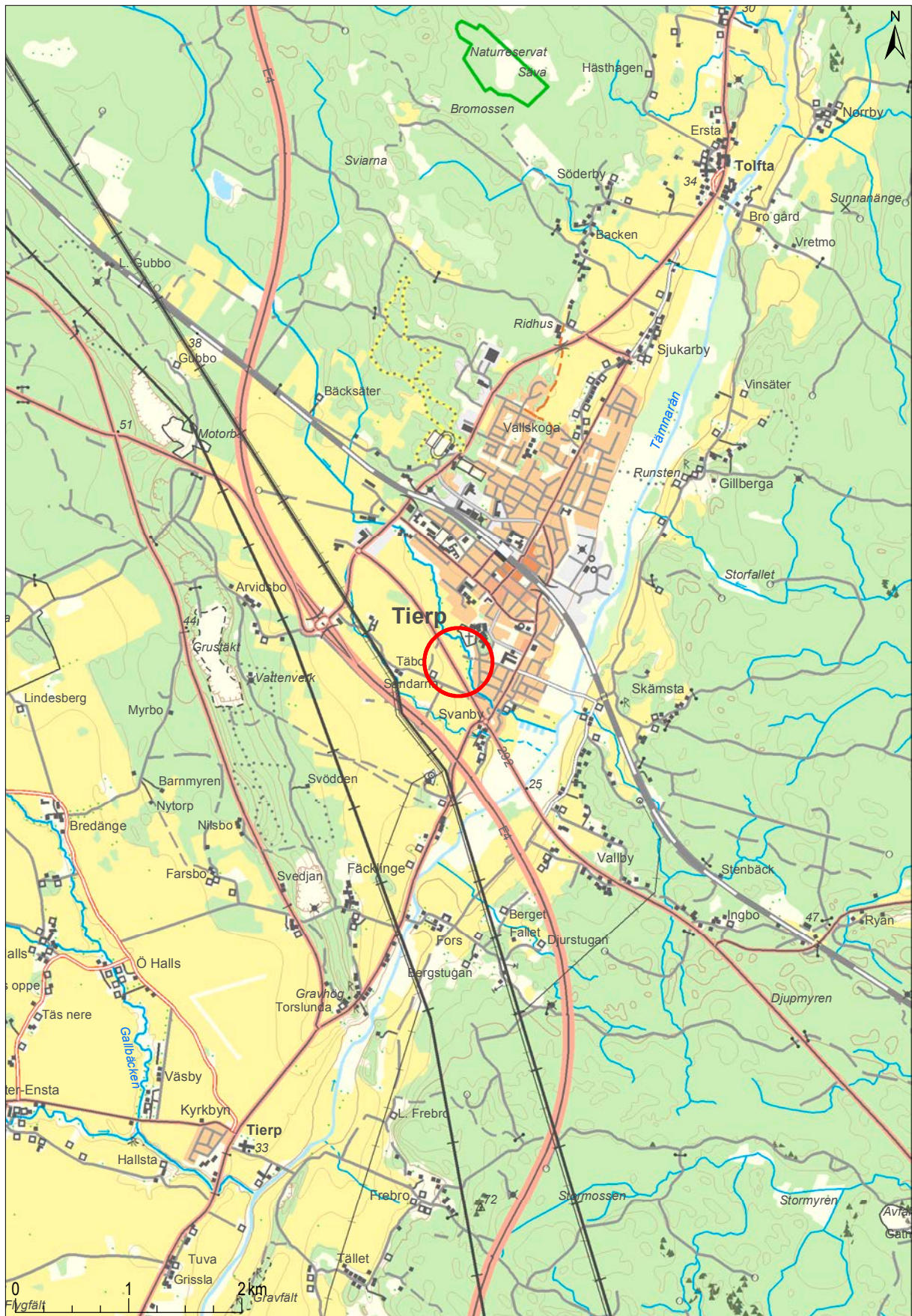
**Övrig kulturhistorisk lämning** används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, t.ex. fyndplats eller plats med tradition.

**Ingen antikvarisk bedömning** används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

# INNEHÅLLSFÖRTECKNING

---

HANDLINGSPROGRAM .....	7
SAMMANFATTNING.....	9
INLEDNING .....	9
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR .....	10
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ.....	10
GENOMFÖRANDE .....	14
Avbaning.....	14
Metalldetektering.....	14
Anläggningsgrävning och dokumentation .....	14
Provtagning och analyser.....	14
Förmedling .....	17
RESULTAT .....	17
Boplats från järnåldern.....	17
Brunn från medeltiden.....	27
Möjlig varggrop från slutet av 1600-talet .....	28
BEBYGGELSEUTVECKLINGEN INOM SVANBY .....	33
UTVÄRDERING OCH MÅLUPPFYLLELSE.....	36
REFERENSER .....	37
Litteratur .....	37
Otryckt källa.....	38
Muntligt meddelande .....	38
Historiska kartor.....	38
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	39
BILAGOR .....	40
Bilaga 1. Husbeskrivningar .....	40
Bilaga 2. Anläggningstabell .....	74
Bilaga 3. Arkeobotanisk analys.....	125
Bilaga 4. Fyndtabell .....	154
Bilaga 5. <sup>14</sup> C-analys .....	155
Bilaga 6. Dendrokronologisk analys .....	156
Bilaga 7. Detaljkartor.....	158
Bilaga 8. Populärvetenskaplig sammanfattning .....	198



**Figur 1.** Platsen för undersökningen i Tierp. Mot bakgrund av Terrängkartan, skala 1:50 000.



# HANDLINGSPROGRAM

---

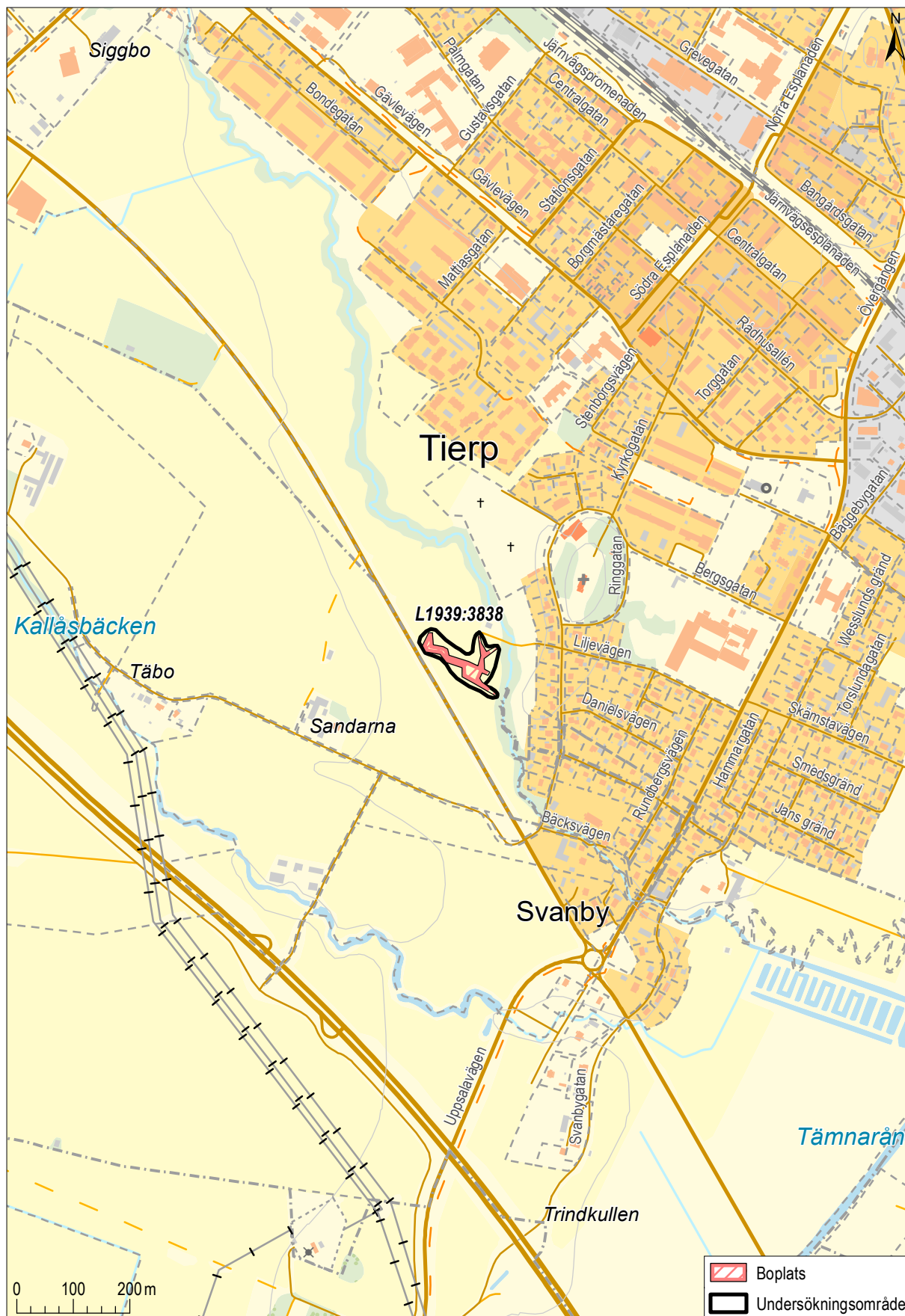
Bebyggelseutvecklingen under järnåldern i Tierp har, liksom resten av norra Uppland, varit ganska dåligt känd dels för att de fåtaliga tidigare undersökningar som genomförts framförallt har omfattat gravar, dels för att forskningen endast i liten grad intresserat sig för området (Seiler 2007). I samband med omdragningen av E4-an kom dock flera boplatzlägen att undersökas arkeologiskt under tidigt 2000-tal.

Den äldre järnåldern i Tierp karaktäriserades efter E4-undersökningarna som en rörlig bebyggelse. Denna är i Svanby synlig genom spridda boplatzlämningar med dateringar från hela perioden från mellersta bronsålder till förromersk järnålder. Den kringflyttande bebyggelsen ersattes under 400- och 500-talen av en mer statisk, byliknande struktur med flera gårdar (Seiler & Ranheden 2007:584). Den nu genomförda undersökningen av bebyggelse-lämningarna i Svanby (L1939:3838), vilka utifrån en typologisk datering av hustyperna faller inom perioden romersk järnålder och folkvandringstid, indikerar att denna, mer fasta, struktur förekom redan under romersk järnålder. Undersökningens svårtolkade och ibland motstridiga resultat gör dock att alla slutsatser av nödvändighet blir osäkra.

De hägnade gårdarna i Svanby liknar i hög grad de gårdstrukturer med hägnader och palissader som har undersökts t ex vid Stenhagen i Uppsala, Berget i Gamla Uppsala socken och Kyrsta i Årentuna socken, i de södra delarna av Uppland (Eklund 2007).

Bebyggelsen vid Svanby L1939:3838 övergavs under yngre järnålder och möjligen flyttades bebyggelsen från undersökningsområdet till Svanbys historiska byläge. Även vid Vallby, på andra sidan Tämnrån, övergavs bebyggelsen under 600-talet (Seiler & Ranheden 2007:584). Detta är del av en större omstrukturering av boplatser som äger rum över stora delar av Mellansverige (t.ex. Göthberg 2000). På så sätt uppvisar därför bebyggelsestrukturen i Tierp stora likheter med andra delar av länet. Kanske låg Tierps särart därför inte i bebyggelsestrukturen. Det var snarare i gravarnas placering och konstruktion Tierp skiljer ut sig (Seiler 2007:539).

Vid undersökningen framkom också en överraskande välbyggd varggrop, L2020:231, från slutet av 1600-talet, vilken bidrar med ny kunskap kring hur utmarken kontrollerades och hur mycket arbete som investerades i detta under tidigmodern tid.



**Figur 2.** Undersökningsområdet och boplats L1939:3838 var belägna i sydvästra delen av Tierp. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:10 000.



## SAMMANFATTNING

---

Arkeologikonsult har under augusti och september månad 2018 utfört en arkeologisk undersökning av fornlämning L1939:3838 inom fastigheten Svanby 40:1, Tierps socken och kommun, Uppsala län (figur 2). Den arkeologiska undersökningen föranleddes av att Tierps kommun upprättade en detaljplan för bostäder över området.

Under den arkeologiska undersökningen påträffades en stor mängd förhistoriska lämningar i form av stolphål, störhål, härdar, nedgrävningar och brunnar. Lämnarna är av olika slag och härrör från tre skilda perioder: en järnådersboplats; en brunn från tidig medeltid och en nedgrävd timrad konstruktion, sannolikt en vargrop, från slutet av 1600-talet.

Totalt påträffades 17 förhistoriska hus fördelade inom tre gårdslägen. Förutom huskonstruktioner påträffades

en palissad och tre hägnader vilka delvis omgärdade gårdslägena. Dateringsmässigt faller den förhistoriska bebyggelsen inom perioden 200–700 e.Kr.

Husen var anmärkningsvärt välbevarade och uppvisade dessutom relativt få överlappningar. I flera hus var det också möjligt att urskilja inre konstruktions-element i form av innerväggar. Dessa representerades av rader med mindre störhål vilka löpte parallellt med de yttre vägglinjerna.

I analyskedet stod det klart att det fanns en diskrepans mellan husens <sup>14</sup>C-dateringar och deras typologiska dateringar. I rapporten används därför endast husens typologiska dateringar.

En populärvetenskaplig sammanfattning av undersökning och resultat ligger som bilaga 8.

## INLEDNING

---

Arkeologikonsult har på uppdrag av länsstyrelsen i Uppsala län (Lst dnr 431-225-18) genomfört en arkeologisk undersökning av järnådersboplatsen L1939:3838 (figur 2). I rapporten kommer fortsättningsvis endast boplatsens beteckning i KMR att användas. Den arkeologiska undersökningen genomfördes under slutet av augusti och under september månad 2018.

Boplatsen framkom vid en arkeologisk utredning 2016. Vid utredningen påträffades ett antal stolphål, gropar, härdar och ett kulturlager (Svenman 2017) och vid påföljande förundersökning framkom lämningar efter åtta hus. Därutöver påträffades en hägnad och vad som tolkades utgöra en ugn för torkning av humle, vilken daterades till medeltid (Larsson, Lindberg & Englund 2018).

Vid nu genomförd undersökning av boplatsen framkom 17 hus som typologiskt har daterats till perioden romersk järnålder – vendeltid. Det fanns både bostadshus och ekonomibyggnader och husen varierade i typ och storlek. Husen samlade sig i tre gårdslägen vilka delvis omgärdades av hägnader och en palissad.

Utöver husen så undersöktes en brunn med datering till slutet av vikingatid/tidig medeltid samt en nedgrävd träkonstruktion, sannolikt en vargrop, som daterades till slutet av 1600-talet.

En populärvetenskaplig sammanfattning av undersökning och resultat ligger som bilaga 8.

## SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Den arkeologiska undersökningens övergripande syfte var att i enlighet med Länsstyrelsens förfrågningsunderlag skapa en bättre översikt och fördjupad kunskap om bebyggelseutveckling, boplotsstruktur, organisation och resursutnyttjande inom Tierpsbygden under järnåldern. Boplotsen skulle därutöver relateras till den övergripande fornlämningsmiljön och sättas in i ett kommunikationsmässigt sammanhang i förhållande till åar, vägar och närliggande boplatser från samma tidsperioder.

De specifika frågeställningarna formulerades utifrån fyra teman:

### **Tema 1: Gårdens inre struktur**

- Vilka konstruktioner och aktiviteter finns representerade inom gårdsmiljön/miljöerna?
- Vad kan de belysa i fråga om boplotsorganisation, status, resursutnyttjande och specialisering?

### **Tema 2: Gården i tid och rum**

- Hur förflyttades gården/gårdarna över tid?
- Vad förändrades i förflyttningarna och vilka olika komponenter ingår?
- Hur länge var ett gårdsläge i bruk?

### **Tema 3: Etablerande/Övergivande**

- Varför valdes platsen som lämpligt gårdsläge?
- Varför övergav man till slut platsen?
- Sammanfaller etablerandet/övergivandet med övriga bebyggelsestrukturer i Norduppland?

### **Tema 4: Lantlig gårdsodling under medeltid**

- Utgör de medeltida kontexterna inom undersökningsområdet en humlegård?
- Vad har humlen använts till och vad säger det om den samtida bebyggelsen i närområdet?

## TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Boplotsen L1939:3838 är belägen inom Svanbys ägor, strax sydväst om Tierp stationssamhälle. Den ligger på en naturlig plåtå av sandig silt ca 30 meter över havet intill Siggebobäck, ett mindre vattendrag som rinner samman med Tämnrån i sydost (figur 3). Vid tiden för den arkeologiska undersökningen utgjordes undersökningsområdet av åkermark beväxten med gräsvall.

Tierps socken utgörs till stora delar av ett slättlandskap som domineras av Tämnrån och dess dalgång. Idag utgör närområdet ett flackt odlingslandskap som stundtals bryts upp av skogsmarker och åkerholmar. Landskapet höjer sig på båda sidor om ån som rinner norrut genom socknen från sjön Tämnrån i sydväst till Östersjön i nordost. På ömse sidor om dalgången tar skog- och våtmarksområden vid. Något väster om undersökningsområdet löper Uppsalaåsen i närmast nordväst – sydostlig riktning och korsar Tämnrån vid Torslunda några km söderut.

Boplotsen är belägen i en rik och mångfacetterad fornlämningsmiljö (figur 4). Tierpsslätten och Tämnråns dalgång är Nordupplands rikaste fornlämningsområde med lämningar från neolitikum till

medeltid. Majoriteten av de synliga fornlämningarna utgörs av gravar och gravfält och ett stort antal boplatser från hela den förhistoriska perioden har framkommit vid utredningar inför E4-grävningarna och andra linjeprojekt. Det är tydligt att stora delar av centralbygden har varit bebodd redan från yngre bronsålder. Flest registrerade fornlämningar kring Tierp samhälle finns på dalgångens östra sida. Bilden är dock inte helt representativ eftersom ett stort antal fornlämningar har försvunnit i den centrala Tierpsbygden. Detta gäller framför allt Tämnråns närområde där antalet gravar tidigare har varit betydligt högre (Seiler 2007:536). Fornlämningarna på dalgångens östra sida ligger ofta i skogsmark eller på gränsen mellan skogs- och åkermark vilket gjort att de inte kommit att påverkas av jordbruk och exploatering i samma grad som fornlämningarna på den västra sidan (Häringe Frisberg & Renck 2005).

Under större delen av stenåldern utgjorde dalgången en havsvik. Vid ca 1500 f.Kr. hade landet höjt sig så pass mycket att undersökningsområdet stigit upp ur havet och 500 år senare hade Tämnrån bildats (Svenman 2017). De äldsta lämningarna i Tierp utgörs av ett antal neolitiska boplotslokaler som ligger



**Figur 3.** Undersökningsområdet efter avbaning. Siggebobäcken rinner förbi undersökningsområdet. Foto från söder.

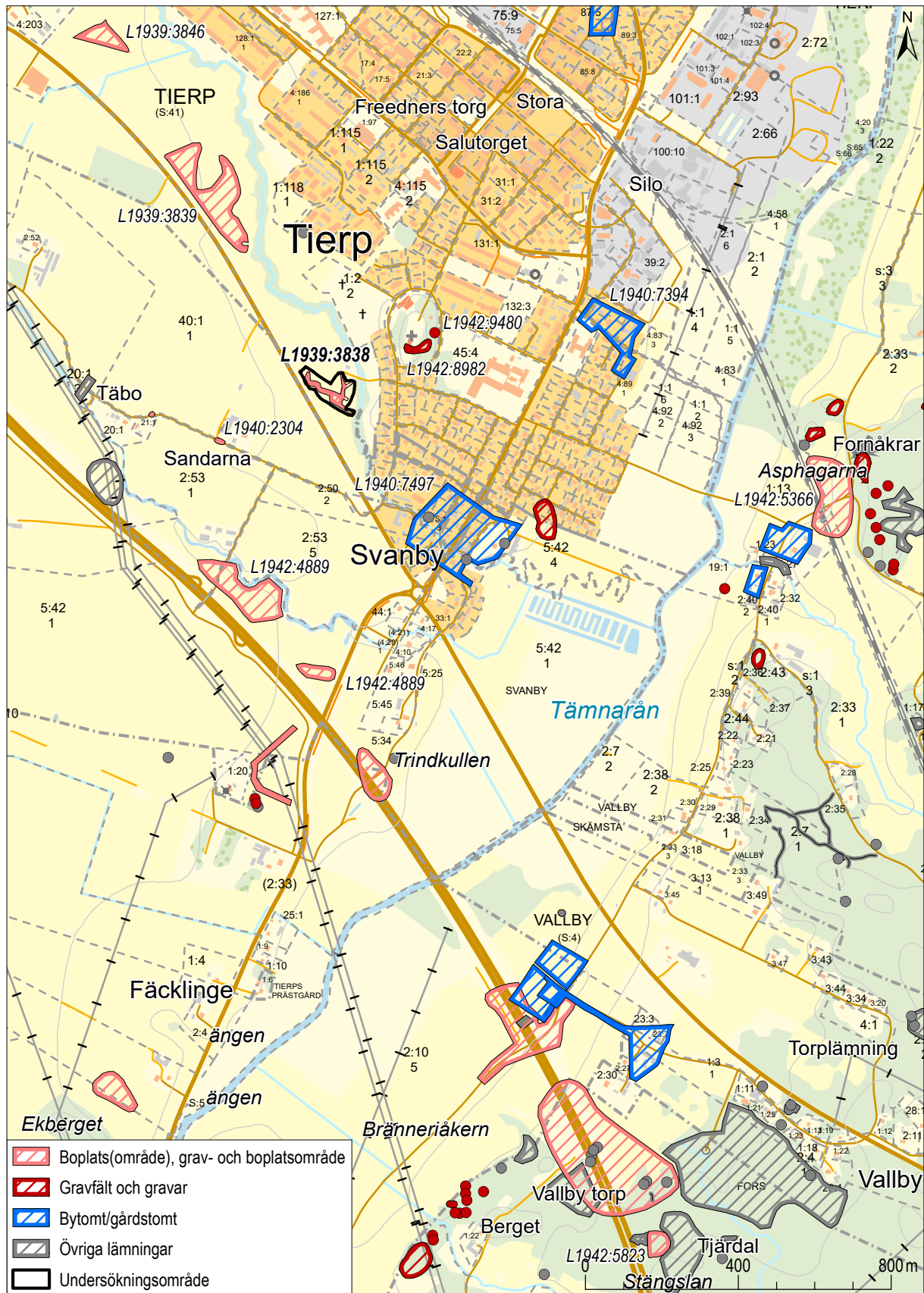
runt den forna havsviken. En av dessa boplatser (L1942:5823), belägen på andra sidan Tämnrån drygt 2 kilometer sydöst om undersökningsområdet, delundersöktes 2004. Då framkom boplatslämningar efter minst ett hus samt keramik av stridsyx-typ, stenmaterial och ben (KMR). Ytterligare ca 3 kilometer söderut ligger Stormossen, där ett stort antal mesolitiska och neolitiska lokaler har påträffats inom ett större område. Stormossen ligger utanför slättbygden, inom det uppländska höglandet, ca 60 meter över havet (Ytterberg 2005).

Under bronsåldern hade vattnet dragit sig tillbaka och den tidigare sjöbotten erbjöd goda betesområden som sannolikt översvämmades regelbundet. Det finns flera fina bronsåldersfynd från trakten. Ett depåfynd med en spjutspets och två yxor från bronsålderns period I–II finns från Toroslunda och även från Svanby finns ett tidigt fynd, en kantyx av brons från period I (Renck 2007:549ff). Boplatslämningarna från denna tid ligger längs Tämnrån och kring övriga vattendrag. Delar av en boplatz från bronsålder och äldre järnålder (L1942:4889) har undersökts ca 600 meter söder om nu aktuellt undersökningsområde. Där framkom ett stort antal störhål, stolphål, härdar, gropar och kulturlager och skärersten och bland dessa identifierades fyrstolphus och hägnader

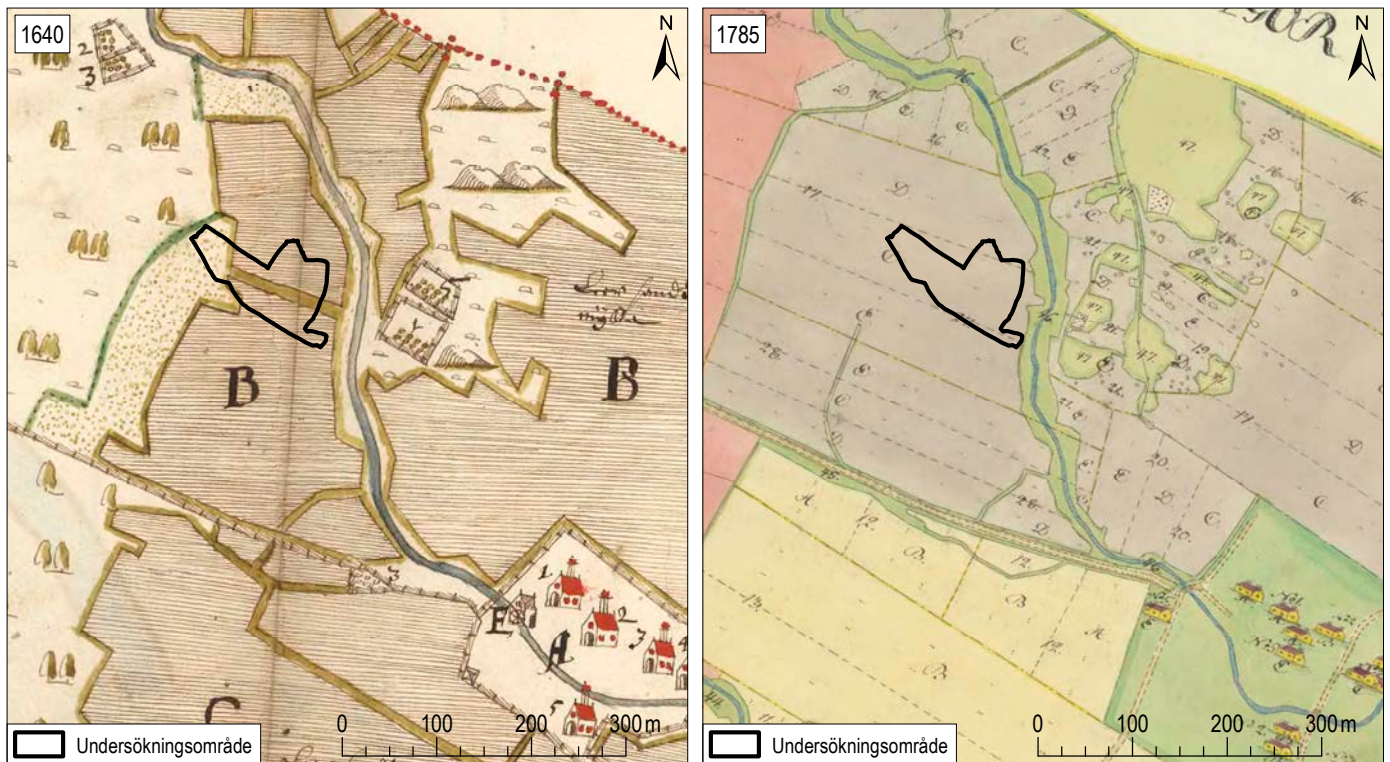
(Häringe Frisberg & Renck 2005). Även vid Vallby och Skämsta, på Tämnråns östra sida, har boplatslämningar från bronsålder framkommit. Boplatserna var belägna i direkt anslutning till de låglänta våtmarkerna vid Tämnrån (Seiler & Ranheden 2007).

Från järnålder har sannolikt ån samma lopp som dagens Tämnrån men stora områden bör fortfarande ha stått under vatten, i alla fall periodvis. Ortnamnen indikerar dessutom att ån fortfarande under järnålder, och kanske också under medeltid, hade stora sjöliknande utvidgningar (Brink 2001:706f). Svåmsedimenten på Tierpslätten erbjöd bördiga jordar för åkerbruket. Många av fornlämningarna inom slättområdet utgörs av gravar och boplatser med dateringar till järnålder. Järnålderslämningarna i bygden är framträdande och har ett tydligt centrum kring Toroslunda och Husbyborg där Uppsalaåsen korsar Tämnrån. Den urgamla färdvägen Norrstigen mellan Norrland och Mälardalen följde åsen och platsen låg i mötet mellan dessa viktiga kommunikationsleder. Inom slättbygden finns ovanligt många stora högar och högstatusfynd. Detta har tolkats som ett samhälle där flera gårdar har haft ett välstånd och en maktposition, möjligen baserad på jordägande såväl som på militär makt och kontroll över vattendragen (Seiler 2001:539).





**Figur 4.** Tämnaråns dalgång är det rikaste fornlämningsområdet i norra Uppland. I närheten av L 1939:3838 finns ett stort antal boplatslämningar och gravfält som dateras till brons- och järnålder. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:15 000.



**Figur 5.** På den geometriska avmätningsskarta från 1640 (till vänster) faller undersökningsområdet inom åkermarken. Direkt öster och strax nordväst om undersökningens område är två humlegårdar markerade. På storskifteskarta från 1785 (till höger) har åkerarealen utökats och undersökningsområdet faller då inom en större sammanhängande åkeryta. Skala 1:8 000.

Svanby och undersökningsområdet ligger något norr om järnålderns rika kärnområde. I samband med ombyggnationen av E4-an genomfördes ett antal större arkeologiska undersökningar inom närområdet på Tämnaråns västra sida. Då undersöktes ett sammanhängande boplatsoområde (L1942:5366) med tre gårdar från brons- och äldre järnålder samt aktiviteter kopplade till humleodling under medeltid och nyare tid (Svenman 2017, Frölund & Larsson 1997). Ytterligare boplatsslämningar har framkommit vid utredningar, många gånger lokaliserade till de flacka områdena i anslutning till Tämnarån eller något av de mindre vattendrag som sammanflyter med Tämnarån längre söderut, bland annat L1939:3839 som fick dateringar till perioden mellan bronsålder och tidig medeltid (Svenman 2017, Larsson, Lindberg & Englund 2018) samt L1940:2304 med dateringar till vikingatid och medeltid (Appelgren & Häringe Frisberg 2004). Ytterligare ett mindre boplatsoområde är L1939:3846 som inte är daterat och som består av enstaka stolphål, en härd och en ränna (Svenman 2017).

Det gravfält som ligger närmast den aktuella och undersökta boplaten ligger på andra sidan av Sigge-

bobäck inne i Tierps samhälle och består av fem högar och fyra runda stensättningar på en knalle (L1942:8982). Intill gravfältet ligger ytterligare en hög (L1942:9480) (KMR). Järnåldern i Tierpsbygden gör sig påmind genom ett stort antal registrerade fornlämningar och fornlämningsområden. Dessutom finns många ortnamn med ursprung i järnåldern. Många av de närliggande ortnamnen uppvisar efterleden -sta(d) eller -by, exempelvis Ensta, Hallsta, Svanby, Bäggeby och Lundby. Därutöver återfinns även ett antal -lunda namn och några ortnamn som uppvisar ett gudanamn som förled, som exempelvis Torslunda och Frebro.

Nu aktuellt undersökningsområde tillhör Svanby, vars historiska bytomt (L1940:7497) ligger ca 300 meter åt sydost. Ortnamnet anspelar på fågeln svan och bör sannolikt härledas till en äldre benämning på Tämnarån eller på en nu försvunnen sjöliknande utvidgning av ån där svanar samlades / där svansång kunde höras (Brink 2007). Svanby omnämns för första gången under slutet av 1400-talet i de historiska källorna. Intressant är dock att platsnamnet Svanby återfinns på en runsten (U1146, L1941:1439)



från mitten av 1000-talet som står vid Gillberga, ca 2,5 km nordöst om bytomten på östra sidan av Tämnrån. Runslingan lyder *Rådulv och Funnen och Anund, bröderna, reste denna sten efter Kåre, sin fader, den vältalige, son till Ugg i Svanby*. Stenen har flyttats till platsen men ska ursprungligen ha stått vid ett gravröse i närheten (KMR).

På den geometriska avmätningsskarta från 1640 består Svanby av fem gårdar. Norr om Svanby ligger ytterligare en bytomt (L1940:7394). Bytomten

tillhörde Bäggeby som under 1640-talet bestod av fyra skattehemman. Boplatsen är i det historiska kartmaterialet belägen i åkermark (figur 5). På den geometriska avmätningsskarta från 1640 så innefattar undersökningsområdet delar av tre åkerfigurer. Direkt öster om undersökningsområdet finns två humlegårdar markerade. På storskifteskarta från 1785 har åkermarken utökats rejält. Undersökningsområdet faller inom en större sammanhängande åker. Vid denna tidpunkt består Svanby av 13 gårdsenheter (figur 5).

## GENOMFÖRANDE

### Avbaning

Undersökningsområdet avbanades med hjälp av en 20-tons bandburen grävmaskin. För att få bort massor och underlätta schaktningen användes en dumper. Undersökningsområdet schaktades ned till kultur- och anläggningsnivå, alternativt till steril mark. Totalt avbanades ca 8600 m<sup>2</sup>. En yta i nordväst utgick eftersom ett säkerhetsavstånd på 10 meter krävdes mot landsväg 292. Detta innebar att vissa anläggningar, bland annat den medeltida rostningsugn som påträffades vid förundersökningen, inte kom att undersökas.

### Metalldetektering

Metalldetektering genomfördes kontinuerligt i samband med avbaningen av undersökningsområdet. Matjorden detekterades skiktvis i samband med att den avlägsnades. Påträffade anläggningar avsöktes i plan. I likhet med förundersökningen så påträffades inga metallfynd som med säkerhet kunde knytas till den förhistoriska boplatsen vid undersökningen. De fynd som påträffades (söm, hästskor, mynt och söljor) stammade från modern tid och omhändertogs därför inte.

### Anläggningsgrävning och dokumentation

Under fältarbetet dokumenterades de enskilda kontexterna genom inmätning med GPS med nätverks-RTK, digital fotografering samt en skriftlig beskrivning med tolkning på kontextblanketter på

läsplatta. All dokumentationsdata överfördes sedan till Arkeologikonsults GIS-baserade dokumentationssystem SiteWorks samt därefter till ArcMap för vidare bearbetning. Beskrivningar för alla hus upprättades och ligger som bilaga 1. En anläggningstabell ligger som bilaga 2.

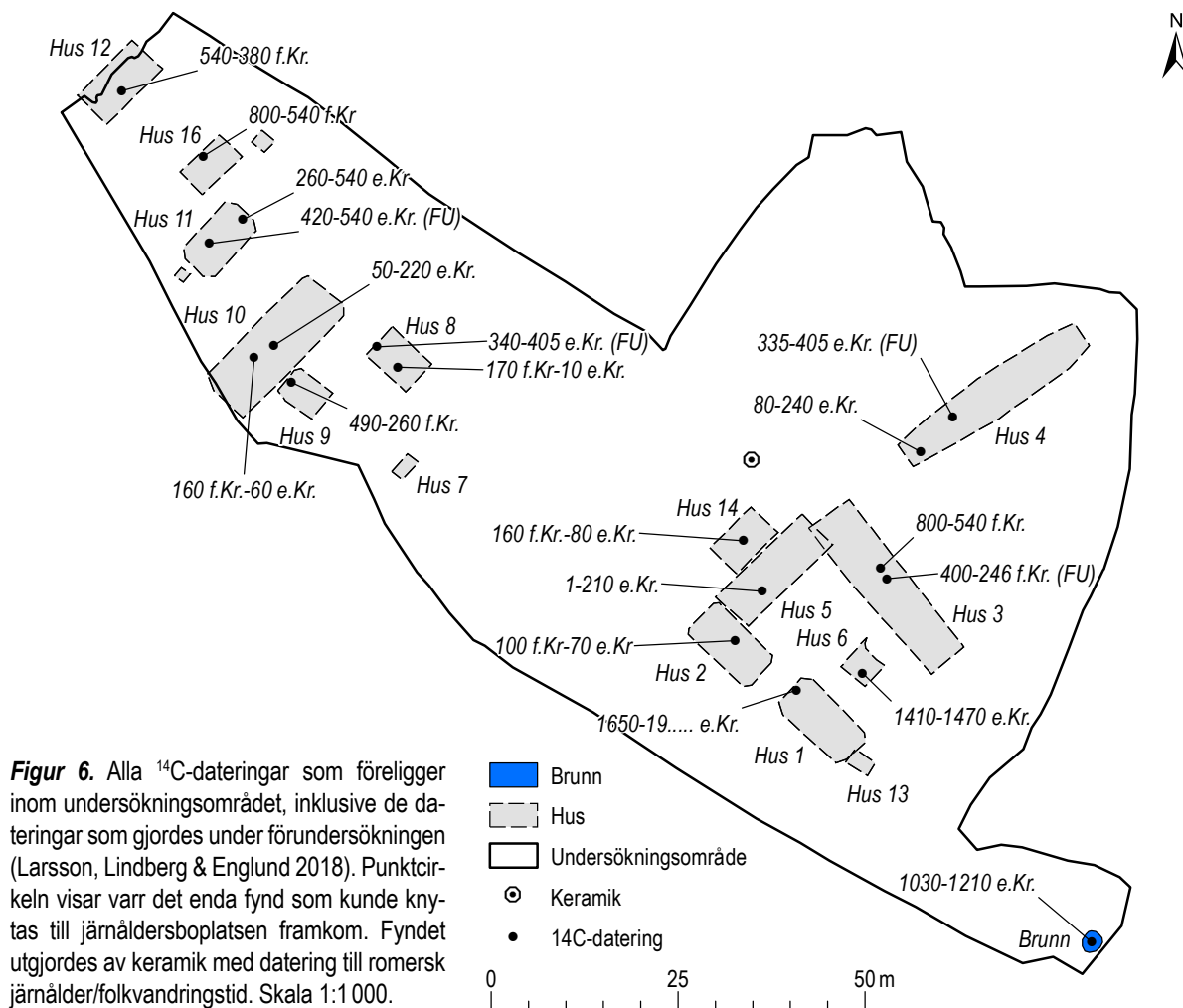
På grund av det stora antalet anläggningar som framkom vid undersökningen, och i enlighet med förfrågningsunderlaget, prioriterades handgrävning av anläggningar som bedömdes tillhöra de förhistoriska huskonstruktionerna. Alla anläggningar i husen undersöktes till 50 %. I de hus som uppvisade inre konstruktionselement i form av störhållslinjer dokumenterades dessa endast genom inmätning och fotografi. Större konstruktioner, som exempelvis brunnar, grävdes till 50 % med hjälp av grävmaskin.

Endast två fynd framkom vid undersökningen. I en kokgrop norr om det södra gårdsläget framkom keramik (figur 14) och i en nedgrävd träkonstruktion från slutet av 1600-talet framkom ett bryne. Fyndlistan ligger som bilaga 4. Inget osteologiskt material framkom.

### Provtagning och analyser

Från samtliga hus samlades makrofossilsprover in för analys. I varje treskeppigt hus undersöktes och provtogs en rad med takbärande stolpar samt en rad med väggstolpar. I andra typer av hus provtogs en rad stolphål efter antingen vägg- eller takbärare. Proverna kunde inte flotas på vanligt sätt eftersom den sandiga silten kapslade in makrofossilerna och förhindrade att de flöt upp till ytan. Därför vattenspolades





jordproverna istället igenom ett finmaskigt såll. Trots att 100 % av materialet omhändertogs så var mängden makrofossil anmärkningsvärt liten för en järnåldersboplats. I många fall var materialet så litet att det knappast var tolkningsbart och alla slutsatser som dragits utifrån ett så litet material är per definition osäkra.

Vad den dåliga bevaringsgraden beror på är svårt att avgöra. Ytan ligger inom åkermarken som i alla fall delvis är hårt plöjd. Platsen består därtill av genomsläpplig silt. Boplatsen ligger nära Siggeboån vilket också kan ha påverkat eftersom hela Tierpsbygden har varit översvämningsbenägen. Det kan också vara så att de små mängderna växtmakrofossil är tecken på att huvudnäringen på platsen varit boskapsskötsel och att åkerbruket varit av mindre omfattning. Den arkeobotaniska analysen utfördes av arkeobotanikern Stefan Gustafsson, Arkeologikon-sult, och rapporten ligger som bilaga 3.

I samband med den arkeologiska undersökningen genomfördes totalt 15 <sup>14</sup>C-analyser (figur 6, bilaga 5). <sup>14</sup>C-dateringarna spänner över en period från yngre bronsålder in i vendeltid. 13 av analyserna genomfördes på makrofossil med låg egenålder och de resterande två på vedartsprover med jämförelsevis hög egenålder. Med enstaka undantag blev <sup>14</sup>C-resultaten äldre än de analyser som genomfördes från förundersökningen, och de blev också äldre, eller mycket äldre, än vad rådande hustypologi för underbalanserade hus gör gällande. Därutöver fanns stora skillnader i resultat mellan olika prover ur samma hus, och mellan hus som uppfattades som samtida och som rumsligt förhöll sig väl till varandra. Resultaten visar att det är omrört på platsen. Två av de genomförda <sup>14</sup>C-analyserna gav alltför sena dateringar och det är uppenbart att yngre material vid något tillfälle har hamnat i stolphälen.



**Figur 7.** Två visningar av den arkeologiska undersökningen hölls för allmänheten. Totalt närvarade 48 personer under de båda visningarna.



**Figur 8.** Vid undersökningen genomfördes sex skolvisningar riktade till elever i grundskolor i närområdet. Bilden visar två elever i färd med att undersöka ett stolphål.



**Figur 9.** Den arkeologiska undersökningen uppmärksammades av lokalradio då P4 Uppland kom ut och genomförde ett kortare reportage. På bilden svarar arkeolog Jonna Sarén Lundahl på frågor rörande den nedgrävda träkonstruktionen.

Diskrepansen mellan typologi och  $^{14}\text{C}$ -dateringar var något som uppmärksammades redan under förundersökningen då det underbalanserade hus 3 erhöll en datering till förromersk järnålder (Larsson, Lindberg & Englund 2018). Frågan om underbalanserade hus introducerades tidigare inom Tierpsområdet än i övriga Mälardalen lyftes i förfrågningsunderlaget. Detta har tyvärr inte varit möjligt att svara på eftersom det är uppenbart att en stor del av  $^{14}\text{C}$ -dateringarna inte daterar själva husen. Många av  $^{14}\text{C}$ -dateringarna föll dock relativt nära de äldsta dateringarna för den underbalanserade takbärande konstruktionsformen vilket gör att man skulle kunna tänka sig att denna introduceras tidigare än vad som tidigare varit vedertaget. För att kunna dra sådana slutsatser krävs dock fler otvetydiga husdateringar, gärna baserade på fynd. Det kan också vara så att det i närheten av platsen finns ett yngre bronsålder- och äldre järnåldersskede som vi inte ser men som tydligt slår igenom i  $^{14}\text{C}$ -proverna. Inga lämningar från denna period

framkom inom undersökningsområdet men de små mängderna makrofossilt material i proverna kan tolkas som att undersökningsområdet ligger i utkanten av en äldre boplatz som haft ett tydligare fokus på agrar produktion.

I rapporten bortser vi därför från  $^{14}\text{C}$ -resultaten och utgår istället ifrån vedertagna hustypologier vid dateringen av hus. Alla  $^{14}\text{C}$ -resultat redovisas dock i bilaga 5 och  $^{14}\text{C}$ -resultaten från de enskilda husen redovisas även under respektive husbeskrivning (bilaga 1). Eftersom det makrofossila materialet genererade  $^{14}\text{C}$ -dateringar som bedöms vara för gamla för hustyperna så kan inte heller makrofossilerna säkert sägas representera husens brukningstid. Därför har vi även bortsett från makrofossilanalysen i tolkningen och funktionsbestämningen av husen. En analys av det makrofossila materialet i varje hus finns i den arkeobotaniska rapporten (bilaga 3).

En dendrokronologisk analys genomfördes på trä ur den nedgrävda träkonstruktion som påträffades i undersökningsområdets södra del. Analysen kunde fastställa att virket ur konstruktionen hade avverkats 1691–1692. Analysen genomfördes av Hans Linderson, Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi vid Lunds universitet. Analysrapporten ligger som bilaga 6.

## Förmedling

Två visningar av den pågående arkeologiska undersökningen erbjöds till intresserad allmänhet, den ena på kvällstid, den andra på en helg (figur 7). Totalt närvarade 48 personer och deltagarantalet var relativt jämnt fördelat vid de båda tillfällena. Sex skolvisningar

genomfördes. Dessa riktade sig till grundskolor inom närområdet (figur 8). Skolvisningarna förmedlade information om undersökningen, allmän information om Upplands förhistoria samt en kort genomgång av arkeologiska metoder och förhållningsätt. Eleverna fick även prova på att gräva, sälla och dokumentera anläggningar samt testa metalldetektering. Den arkeologiska undersökningen uppmärksammades också av lokalradion och P4 Uppland kom ut och genomförde ett kortare reportage (figur 9).

Undersökningen och de preliminära resultaten har också presenterats på Arkeologikonsults hemsida (20190320): <https://www.arkeologikonsult.se/46-undersokningar/2019/161-hus-gardar-och-underliga-traekonstruktioner-i-tierp>.

# RESULTAT

Vid den arkeologiska undersökningen påträffades totalt 900 stolphål, 33 härdar, 74 nedgrävningar och ca 4500 störhål (figur 10, bilaga 7). Lämningarna är av olika slag och härrör från tre skilda perioder: en järnåldersboplats; en brunn från medeltid och en nedgrävd timrad konstruktion, sannolik en vargrop, från slutet av 1600-talet.

## Boplats från järnåldern

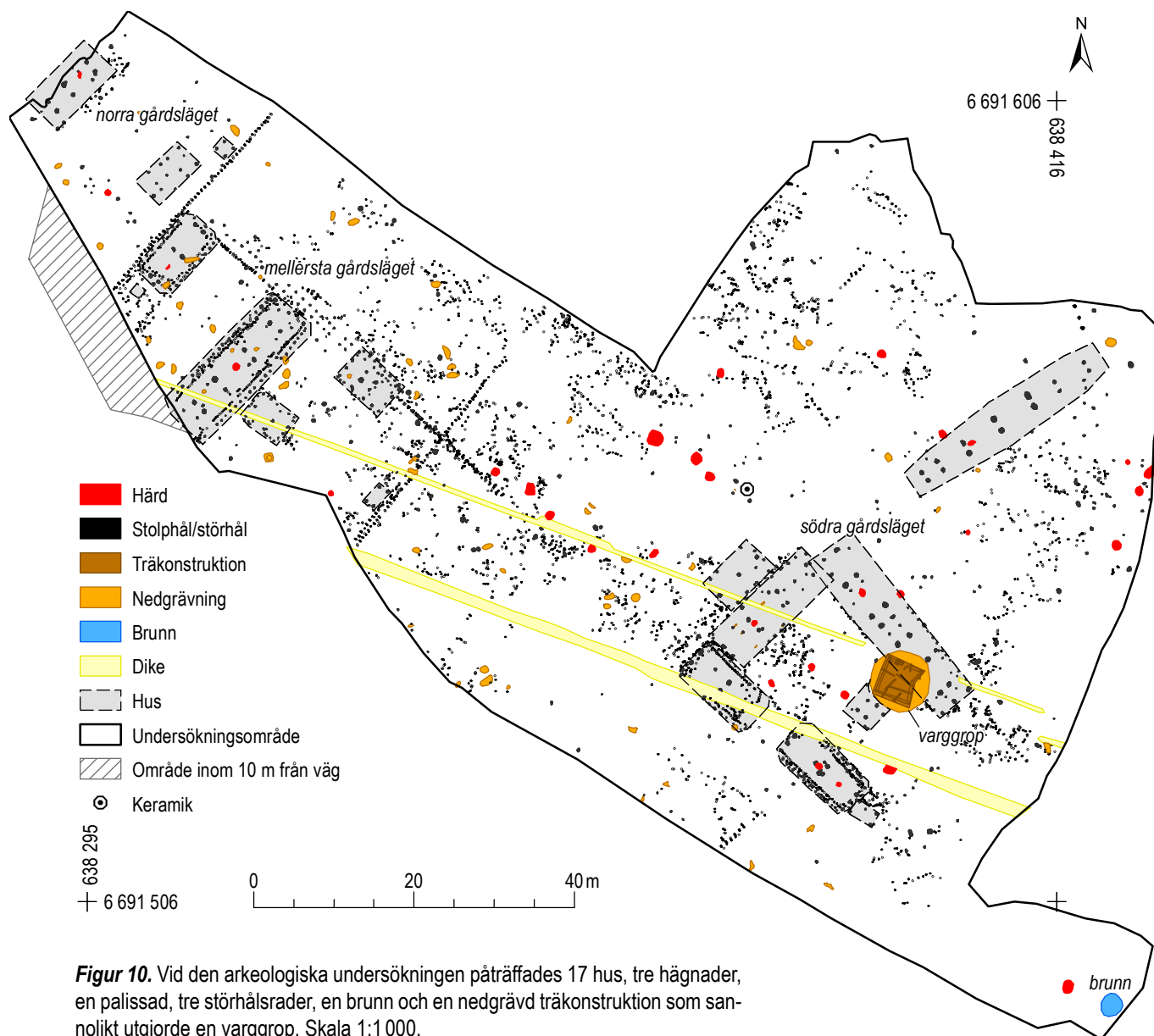
Den förhistoriska boplatsen utgjordes av 17 hus i tre gårdslägen. Dessa gårdslägen avgränsades av delvis bevarade hägnader och en palissad. Hägnadsraderna var ovanligt tydliga och bebyggelsen låg väl samlad inom dessa. Husen på gårdarna låg på ett sådant sätt att tunliknande gårdsplaner mellan husen skapades. Hägnade gårdar av samma typ påträffades på flera ställen i samband med E4-grävningarna, bland annat i Vaxmyra, Kyrsta och Berget (Eklund 2007).

De förhistoriska husen uppvisade skillnader i form, konstruktion och storlek. Husen utgjordes till stor del av underbalanserade treskeppiga långhus som typologiskt faller inom perioden 200–700 e.Kr. Alla gaveltyper *Hörn 2*, *Rak 3* och *Rak 4* förekommer vilket visar att det möjligen finns ett äldre och ett yngre skikt i bebyggelsen. De två första gaveltyperna har en tyngdpunkt ca 200–500/600 e.Kr. medan *Rak 4* är vanligare under perioden ca 400–800 e.Kr.

(Hjulström 2008). De äldsta dateringarna vad gäller *Rak 4* kommer dock från mindre hus, vilket det rör sig om på den här platsen. Dateringarna överlappar och det är därtill inte säkert att en konstruktionstyp avlöstes av en annan utan olika konstruktioner kan ha använts för olika typer av byggnader. Många av husen skulle därför kunna vara relativt samtida och intrycket är att det rör sig om några generationer hus som följer på varandra.

Fyra hus var större treskeppiga hus (längre än 15 meter) och sex utgjordes av mindre treskeppiga hus (kortare än 15 meter). Två hus var mindre tvåskeppiga konstruktioner eller hybridhus (hus 9 och 14). En ovanlig huskonstruktion påträffades, hus 16, vilken utgjordes av en koncentration av tätt satta stolpar. Denna konstruktion tolkas som ett s.k. stolprutnät (Schütz & Frölund 2007:163). Fyra hus var hörnstolphus (Göthberg 2000, Göthberg 2007, Schütz & Frölund 2007). En intressant aspekt var att många av husen hade tydliga inre konstruktions-element i form av innerväggar synliga som störhålsrader som löpte parallellt med husens ytterväggar. Eftersom typologin tyvärr inte erbjuder tillräcklig upplösning för att fastställa vilka hus som stod på platsen samtidigt så presenteras varje gårdsläge för sig nedan. De enskilda husen har klassificerats utifrån den typologi och kronologi som upprättats av Göthberg (2000) och som därefter har kompletterats





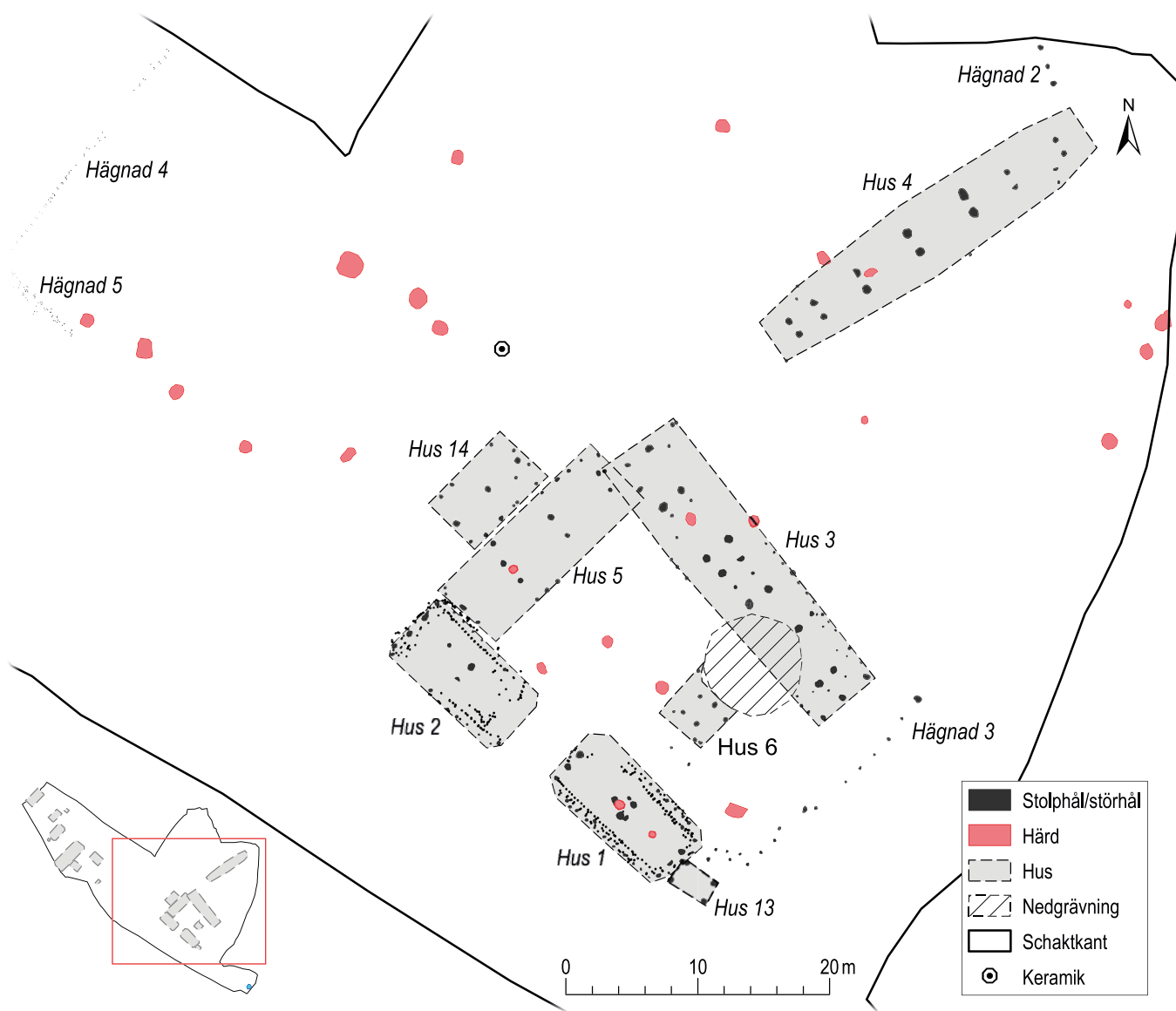
**Figur 10.** Vid den arkeologiska undersökningen påträffades 17 hus, tre hägnader, en palissad, tre störhålsrader, en brunn och en nedgrävd träkonstruktion som sannolikt utgjorde en varggrop. Skala 1:1 000.

(Göthberg 2007, Schütz & Frölund 2007, Hjulström 2008). De enskilda husen redovisas i husbilagan (bilaga 1).

Tusentals störhål framkom vid undersökningen. Dessa bildade bland annat några långa hägnader som sträckte sig över stora delar av undersökningsområdet. Hägnaderna är orienterade efter husen på bopplatsen och det är tydligt att de ska knytas till samma skede. Det historiska odlingslandskapet, som det framträder i kartmaterialet från 1600-talet och framåt, är istället orienterat på ett sätt som helt avviker från järnåldersbopplatsen. De långa hägnaderna delade in området och husen samlade sig fint till

vad som tolkas som tre skilda gårdslägen avgränsade av hägnaderna. I vissa fall överlagrar dock hägnadsrader och hus varandra vilket påvisar flera skeden i bebyggelsen. Vid E4-grävningarna daterades några av de hägnader som då påträffades. Dateringarna föll inom en vid period från bronsålder till romersk järnålder men hade en tyngdpunkt i förromersk och romersk järnålder (Eklund 2007:356f). Det skulle kunna indikera att nu undersökt bopplats etableras under romersk järnålder.

Bland störhålen fanns också kortare hägnadsrader och dessa påvisar möjligen, tillsammans med ytor helt tomma på störhål, mindre odlingsytor och andra



**Figur 11.** Inom det södra gårdsläget fanns åtta hus. Delar av hägnadsrader visar att gårdsläget sannolikt varit avgränsat av hägnader. Skala 1:500.

typer av hägnader tillhörande boplatsen. Ett stort antal störhål var dock inte möjliga att koppla till någon större struktur och de kommer inte vidare att behandlas i rapporten. Troligtvis är dessa spår efter olika typer av verksamheter under skilda tidsperioder ända fram till tidigmodern och modern tid, som till exempel hässjor, humlegårdar och olika typer av hägnader.

### Södra gårdsläget

Inom det södra gårdsläget fanns lämningar efter åtta hus (figur 11, bilaga 1). Gårdsläget avgränsades mot det mellersta gårdsläget genom hägnad 4 och möjligen har gården också avgränsats västerut av hägnad 5. Denna var tydlig i dess norra delar men blev svårare

att följa söderut. De flesta hus låg samlade kring en tunliknande yta och endast ett hus (hus 4) låg något längre österut. Alla hus har inte stått samtidigt, bland annat överlagrar hus 3 och hus 5 varandra. Eftersom husen endast är typologiskt daterade så har inte bebyggelsen fasindelats.

Hus 1 och hus 2 låg bredvid varandra, gavel mot gavel. Dessa hus kan möjligen utgöra ett och samma hus, och tolkades initialt som det, men eftersom linjerna skevar något har de senare bedömts utgöra två hus. Båda var underbalanserade mindre treskeppiga byggnader med bevarade störhållslinjer efter innerväggar (figur 13). Båda har sannolikt utgjort bonings-



**Figur 12.** Drönbild över hus 3. Den nedgrävda träkonstruktionen från slutet av 1600-talet hade skurit delar av den sydvästra vägglinjen i huset. Foto från sydost.



**Figur 13.** De två mindre treskeppiga hus 1 och hus 2. Initialt tolkades de två husen utgöra en längre treskeppig byggnad men tolkningen kom att ändras allteftersom undersökningen fortlod. Foto från sydväst.

hus men endast i hus 1 påträffades en härd, centralt belägen i husets södra del. En möjlig ingång fanns i husets nordöstra del vilken vette ut mot tunet. Hus 1 och 2 uppvisar stora likheter och även hus 2 har sannolikt fungerat som bostad med en köksdel och härdplats i husets norra halva. Det är inte möjligt att avgöra om hus 1 och 2 avlöser varandra eller är samtida. Om de stått samtidigt har möjligen de funktioner som annars ryms i ett större bostadshus fördelats på två mindre hus i likhet med Bredåker eller Håga (Göthberg 2000, Schütz & Frölund 2007).

Till gården hör också de två längre treskeppiga hus 3 och hus 4 längst i öster. Båda husen var bostadshus. I

hus 3 fanns en härd centralt i husets norra del (figur 12). Härden låg inom den del av huset där spannlängden var som längst vilket visar att detta rum inrymde husets kök och bostad. Huset hade olika konstruktioner i de två gavlarna, *Rak 3* i söder och *Hörn 2* i norr. Gaveltyperna är vanligast under perioden 200–500 e.Kr. och möjligen utgör hus 3 det äldsta bostadshuset inom gårdsområdet. I hus 4 fanns det längsta avståndet mellan spannen i husets mitt och bostadsdelen låg antagligen i det sydvästra av dessa större utrymmen. I samma rum påträffades en härd. Den låg dock endast 0,30 meter från det närmaste bockparet i sydväst, vilket kan tyckas vara för nära de takbärande stolparna. Sannolikt tillhör den inte husets aktivitetsfas.





**Figur 14.** Rester av ett större kokkärl påträffades i en kokgrop/förrådsgrop norr om det södra gårdsläget. Keramiken härrör från perioden romersk järnålder – folkvandringstid. Skala 1:2.

Hus 5 var ett svagt konvext treskeppigt långhus med jämna spannlängder, sannolikt ett bostadshus. En hård låg mellan stolphålen i ett av de centrala bockparen i huset men denna bedöms, på grund av placeringen, inte tillhöra husets bruksfas.

Bland husen fanns också ekonomibyggnader. Hus 6 var till stora delar förstört av en nedgrävd träkonstruktion vilket gör att det inte är möjligt att typologisera det närmare. Det var dock av mindre storlek och kan ha fungerat som ekonomibyggnad. Hus 14 utgjordes av en mindre tvåskeppig byggnad. En ingång har möjligen funnits längs den södra långväggen, mellan två stolphål av något större dimensioner än de övriga i vägglinjen. De flesta tvåskeppiga långhus tillhör neolitikum och bronsålder men det finns exempel på mindre tvåskeppiga byggnader under förromersk och romersk järnålder (Artursson 2005:90, 112). Även vid E4-projektet framkom tvåskeppiga hus med dateringar till äldre järnålder (Göthberg 2007:405, 410). Variationen i konstruktionssätt förefaller ha varit större bland de mindre ekonomibyggnaderna där både en-, två- och treskeppiga hus, samt hybridhus, förekom parallellt. Det är framför allt de stora långhusen som

följer en mer strikt typologisk utveckling (Artursson 2005:90). Även lokala traditioner har sannolikt påverkat hur konstruktionerna utformades. Ingen typologi för tvåskeppiga järnåldershus finns utarbetad och sannolikt har variationen varit ganska stor.

I anslutning till den södra gaveln på hus 1 låg det lilla fyrstolpshuset 13. Fyrstolpshus, eller hörnstolpshus, kännetecknas av att de är relativt enkla konstruktioner med fyra stolphål i en kvadratisk eller rektangulär form, men ytterligare stolphål kan ingå (Schütz & Frölund 2007:157). De förekommer från senare delen av yngre bronsåldern och under hela järnåldern (Göthberg 2000). Mycket talar för att de har varit förråd eller enklare djurhus och de kan ha haft upphöjda golv likt ett härbre. Hörnstolpshuset skulle kunna vara en samtida tillbyggnad till hus 1. Möjligen har det fungerat som får- eller gethus eftersom huset ligger placerat utanför tun och hägnader. Den hägnad, hägnad 3, som utgick från hus 1 och därefter vek av mot nordost, har förhindrat att djuren tog sig in på tunet. Hägnad 3 avgränsade även gårdsklungan söderut. En hägnad (hägnad 2) löpte från den nordöstra gaveln på hus 4 och norrut. Denna kunde dock endast följas en kortare bit innan



**Figur 15.** Förrådsgrop 837 vid undersökning. I sydöstra delen av anläggningen syns delar av det kokkärl som påträffades i anläggningen. Foto från sydväst.

den försvann utanför undersökningsområdet. På tunet fanns några härdar som härrör från gårdsnära aktiviteter. En koncentration med härdar fanns också norr om husklungan och ytterligare en koncentration med härdar fanns i undersökningsområdets utkant, söder om hus 4. I en av kokgroparna norr om husklungan påträffades keramik från ett större kokkärl (fnr 837:13986:1), vilket var det enda fynd som kunde knytas till den förhistoriska boplatsen (figur 14 och 15). Kärlet härrör från perioden romersk järnålder/folkvandringstid och är således samtida med boplatsen (muntligt meddelande Ole Stilborg).

### **Mellersta gårdsläget**

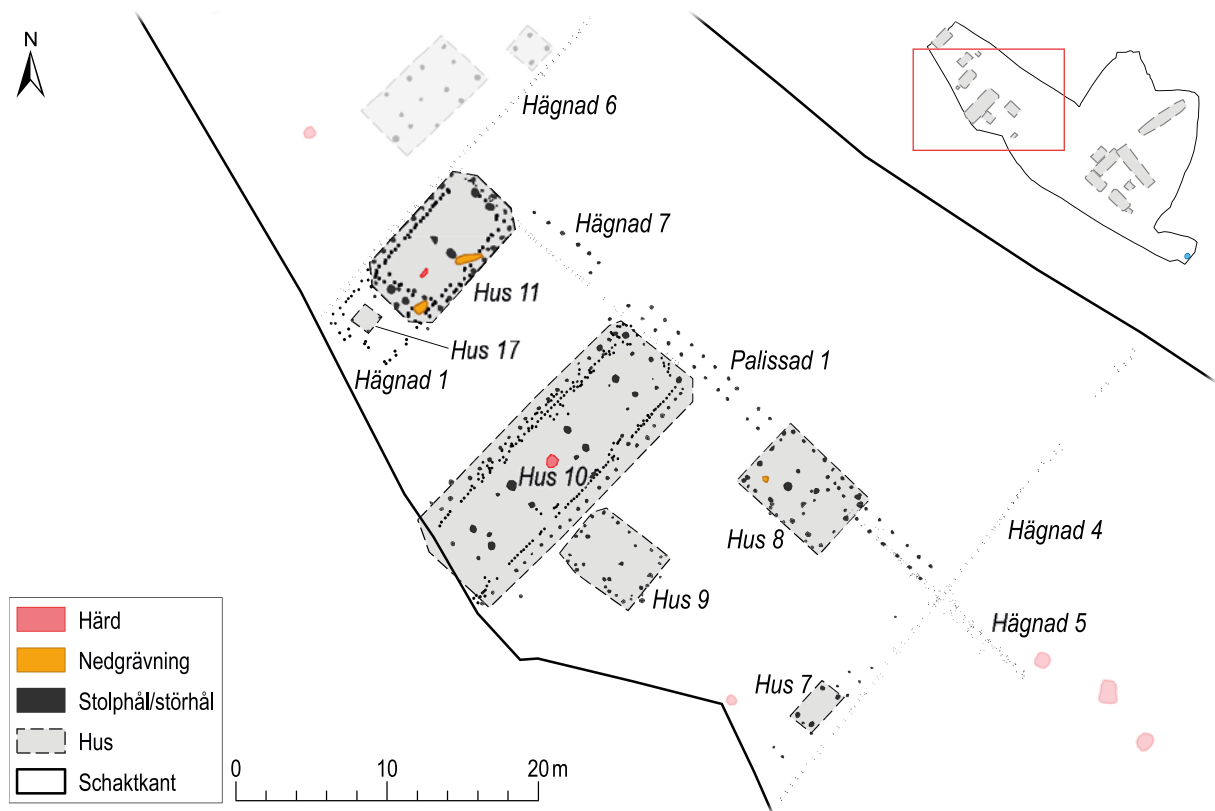
I den västra delen av undersökningsområdet, mellan det norra och det södra gårdsläget, påträffades sex hus (figur 16). Det mellersta gårdsläget var ytmässigt mindre än det södra och möjligen är det bara en del av gårdens bebyggelse som låg inom undersökningsområdet. En palissadliknande hägnad (palissad 1) avgränsade gårdsläget i nordost och i sydost. Palissaden var byggd med dubbla rader stolpar och kunde följas i ca 25 m innan den vek av åt sydväst. En ingång till gården har sannolikt funnits mellan hus 10 och hus 8 där avståndet mellan stolparna i palissaden är längre. Ytterligare en möjlig ingång fanns i anslutning till den norra gaveln på hus 10. Palissaden har sannolikt fortsatt åt nordväst. Där finns en enkel rad med stolphål bevarade (hägnad 7), vilken låg i linje med palissaden söderut. I nordväst avgränsade hägnad 6

gårdsläget och i sydost hägnad 4. Alla hägnadsrader har inte fungerat samtidigt eftersom både hägnad 4 och 5 har delvis liknande sträckningar som palissaden. Hägnad 5 överlappar också hus 11 och hus 8 och dessa konstruktioner kan därför inte ha varit stående samtidigt.

Hus 10 var ett större underbalanserat treskeppigt bostadshus (figur 17). Huset undersöktes inte i sin helhet eftersom dess västligaste del låg utanför undersökningsområdet. Innanför vägglinjerna fanns störhålsrader, ibland dubbla, som visar att huset haft innerväggar. På vissa ställen fanns också kortare störhålsrader vilka gav antydningar om att det även funnits rumsavdelande väggar. Mitt i huset fanns en härd.

Hus 11 liknade hus 1 och 2 i det södra gårdsläget och utgjorde en mindre treskeppig byggnad, sannolikt ett bostadshus. Direkt väster om hus 11 låg hörnstolpshus 17 vilket bestod av endast tre stolphål. När liknande hus har framkommit har man tidigare antagit att ett fjärde stolphål har försvunnit. I samband med E4-grävningarna framkom dock ett flertal av dessa vid Bredåker och där tolkades de istället som någon form av enklare skjul eller vindskydd (Schütz & Frölund 2007:158). Möjligen är det en sådan konstruktion som det rör sig om även här. En mindre yta invid gaveln på hus 11 har varit inhägnad med tätt satta störrar (hägnad 1) och det





**Figur 16.** Det mellersta gårdsläget utgjordes av sex hus omgärdade av palissad och hägnader. Skala 1:500.



**Figur 17.** Drönarfoto över det mellersta gårdsläget. I mitten syns hus 10 och i nedre högra hörnet syns hus 8 som var närmast inbyggt i palissaden. Foto från sydost.





**Figur 18.** Lodfoto över hus 11. Foto från nordväst.

lilla skjulet låg centralt inom denna. Kanske rör det sig om en mindre kätte eller fälla för gårdsdjur, och möjligen har hus 17 fungerat som ett enklare hus eller vindskydd för dessa djur.

Det mindre treskeppiga hus 8 var beläget omedelbart innanför palissaden och har sannolikt närmast varit inbyggt i denna. Det hade en lätt konvex form och bestod av fyra bockpar med takbärande stolpar, varav två par ingick i gavelkonstruktionen. Huset hade dubbla vägglinjer och intressant är att den inre vägglinjen utgjordes av stolphål och inte stөрhål som var fallet med flera av de andra husen med inre väggkonstruktioner. En möjlig förklaring till detta är att huset, för att fungera som del av palissaden, har varit högre än de andra husen på bopplatsen. Sannolikt rör det sig om någon form av ekonomibyggnad.

Hus 9 är en tvåskeppig byggnad men har möjliga parställda stolpar i gavlarna och sannolikt rör det sig om någon form av hybridhus. Huset kan ha haft en ingång på den sydvästra långsidan där stolphål saknas. Husets konstruktion gör att det tolkas som en ekonomibyggnad.

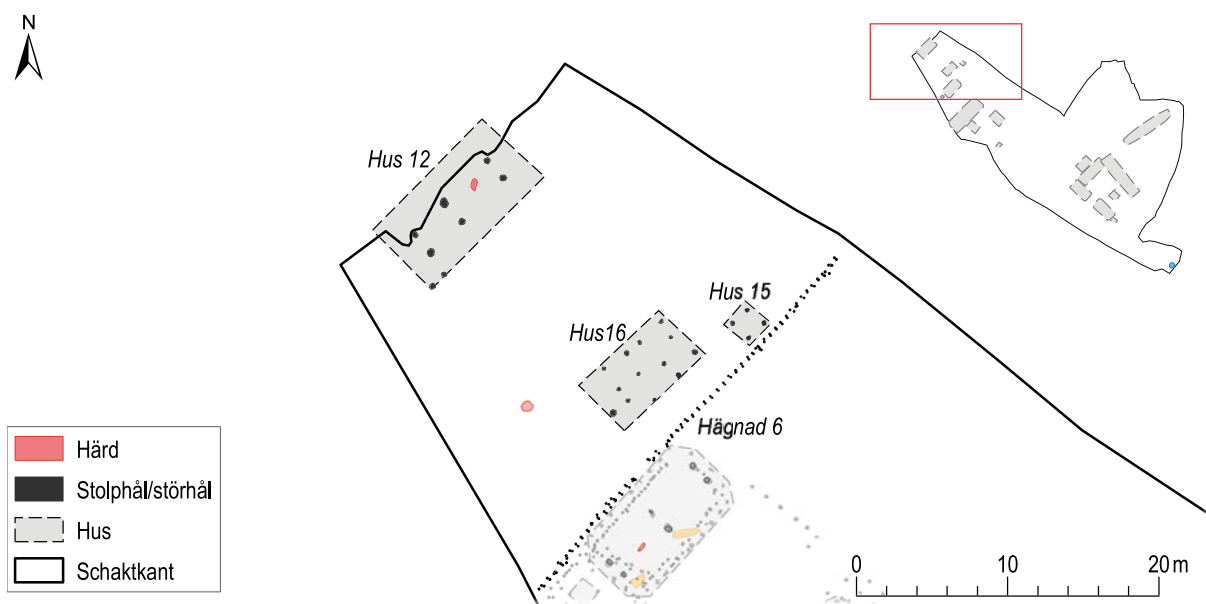
Längst i söder ligger hus 7, direkt innanför palissaden och hägnad 4. Det rör sig om ett mindre fyrstolps-hus, sannolikt en ekonomibyggnad med någon form av förvaringsfunktion. Möjligen kan stolparna istället utgöra en förstärkt ingång i palissaden.

På samma sätt som inom det södra gårdsläget så bildar husen inom gårdsläget ett tun söder om hus 10. Även norr om samma hus bildas en gårdsplan. Inte heller i detta fall är det möjligt att avgöra vilka hus som varit stående vid samma tidpunkt eftersom husen är ungefär samtida.

#### **Norra gårdsläget**

Det norra gårdsläget utgjordes av det treskeppiga hus 12, hus 16 – som tolkas som ett så kallat stolprutnätshus – och hörnstolpshus 15 (figur 19). Gården avgränsades mot det mellersta gårdsläget direkt söderut av hägnad 6. Hägnaden har haft dubbelt satta stөрar och har sannolikt varit gärdesgårdsläk. Flera stolphål sammanfaller med hägnaden och möjligen har avgränsningen under någon period istället skett med stolpar.

Hus 12 var en kortare underbalanserad treskeppig byggnad. Det låg delvis utanför undersökningsområdet och husets norra vägglinje saknas därför (figur 20). Huset bestod av tre bockpar och hade den längsta spannlängden i den nordöstra halvan, där det också fanns en härd. Möjligen indikerar härdens att det rör sig om ett litet bostadshus, men troligare är kanske att byggnaden har utgjort ett kokhus eller liknande.



**Figur 19.** Det norra gårdsläget bestod av tre hus som avgränsades söderut mot det mellersta gårdsläget av en hägnad. Skala 1:500.

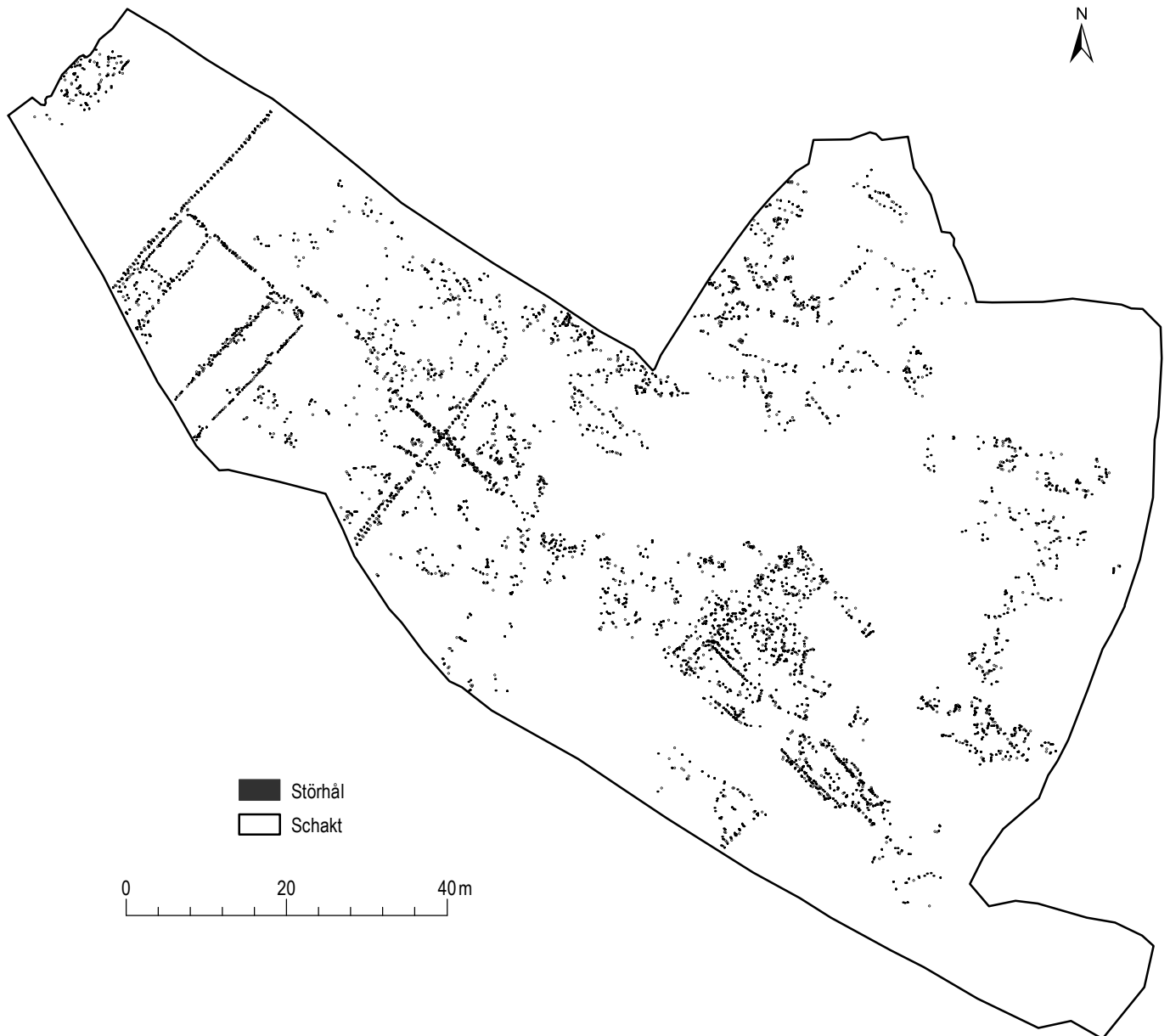


**Figur 20.** Det mindre treskeppiga hus 12 påträffades vid undersökningsområdets nordvästra utkant och frilades därför endast delvis vid undersökningen. Foto från nordväst.

Hus 16 låg sydost om hus 12 och parallellt med detta. Huset skiljer sig från övriga på bopplatsen och har tolkats som en bod på stolpar, ett så kallat stolprutnätshus (ty. *pfostenrosten*). Det rör sig om hus med så tätt satta stolpar att de måste ha haft upphöjda golv eftersom det annars inte fanns utrymme för rum. Några exempel finns från Uppland och sannolikt

har dessa stolpbodar utgjort någon form av ekonomibyggnad, till exempel för förvaring eller hantering av säd (Schütz & Frölund 2007:163ff).

Fyrstolpshus 15 låg öster om hus 16 och i direkt anslutning till hägnad 6.



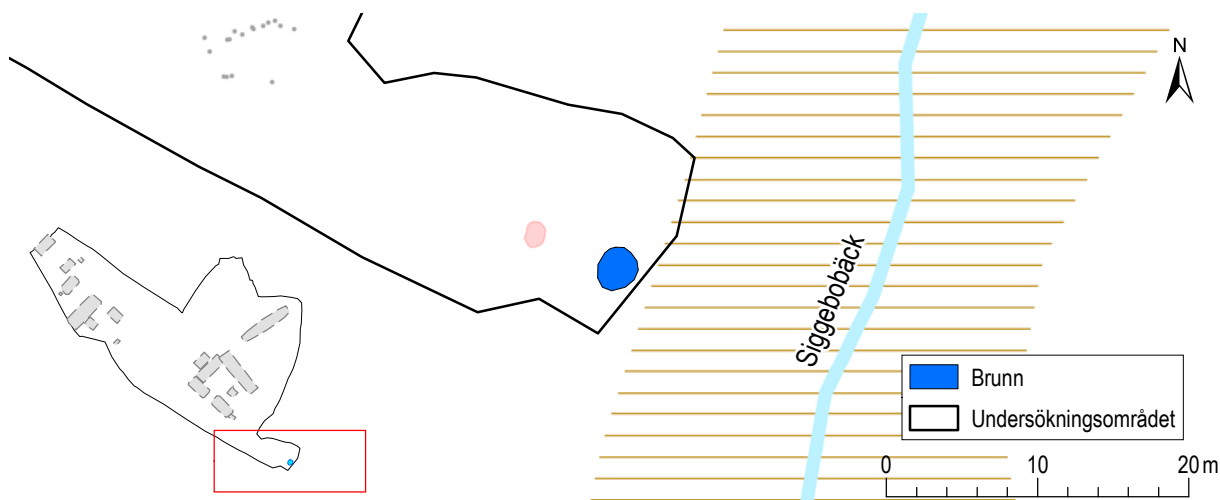
**Figur 21.** Vid undersökningen framkom ca 4 500 störhål. Dessa bildade flera längre hägnader och löpte vinkelrätt mot varandra över ytan. Ytterligare rader och ytor helt tomma på störhål kan möjligen påvisa odlingsytor och fågator tillhörande järnåldersboplatsen. Skala 1:800.

### Störhål

Ett stort antal störhål framkom vid undersökningen. Förutom de hägnader och vägglinjer som redan redovisats så kunde andra strukturer skönjas bland störhålen. Det finns bland annat antydningar till rader som, tillsammans med ytor helt tomma på störhål, möjligen påvisar fågator, gårdsnära odlingsytor

och andra typer av hägnader (figur 21). Störhålen kan härröra från flera perioder men många rader, och de tomma ytor som bildas mellan störhålen, är orienterade i samma riktningar som husen och de längre hägnadsraderna vilket indikerar ett tidsmässigt samband med järnåldersboplatsen. Andra störhål härrör sannolikt från senare perioder.





**Figur 22.** En brunn (736) påträffades längst i söder, något avsides från övriga boplatsslämningar. Brunnen daterades till slutet av vikingatid – tidig medeltid. Skala 1:500.



**Figur 23.** I den sydligaste delen av undersökningsområdet framkom en brunn (736) som grävts om vid minst ett tillfälle.

## Brunn från medeltiden

En brunn (736) låg solitärt i den sydöstra delen av undersökningsområdet, drygt 30 meter från den förhistoriska gårdsbebyggelsen precis vid brinken ner mot ån (figur 22, figur 23). Brunnen var ca 3,2 x 2,7 meter stor och ca 1,4 meter djup och hade blivit omgrävd vid minst ett tillfälle. En <sup>14</sup>C-analys

av material ur brunnens botten gav en datering till 1030–1210 e.Kr., övergången mellan vikingatid och medeltid (bilaga 5). Brunnen lokaliserad till ån har inneburit att vatten enkelt har tryckts upp och filtrerats genom sanden och brunnen har sannolikt därför erbjudit renare vatten än ån. Brunnen läge en rejäl bit bort från byn kan möjligen innebära att den huvudsakligen användes för boskap.

## Möjlig varggrop från slutet av 1600-talet

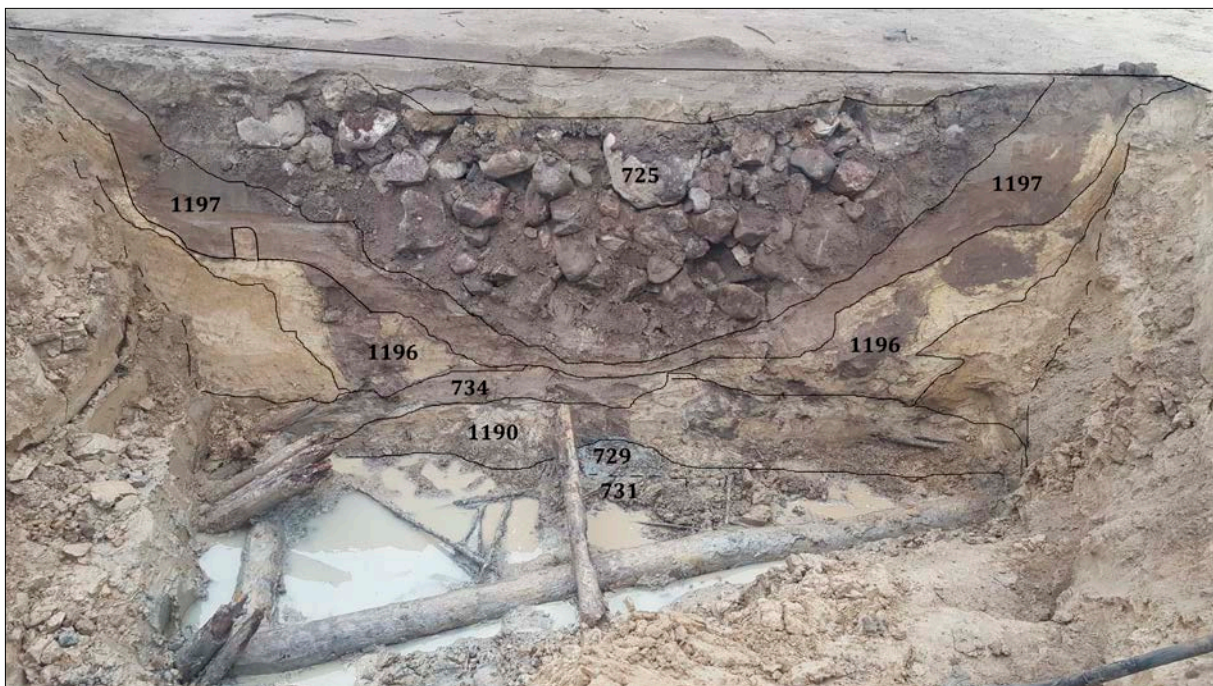
I den södra delen av undersökningsområdet framkom en stor rund nedgrävning (666) (figur 10) som hade skurit underliggande hus 6. Nedgrävningen var igenfylld med sten och trärester samt enstaka fragment av storregel. Under återfyllningsmaterialet framkom flera skikt av siltiga lerlager av varierande tjocklek, och därunder påträffades trärester (figur 24). Träresterna utgjordes av enstaka, ursprungligen lodrätt stående, stolpar. Under dessa fanns liggande stockar i två skikt, varav flera uppvisade spetsiga ändrar. Dessa låg på en kvadratisk formad knuttimrad träram som var 4,6 x 4,6 meter stor (figur 25). Träramen låg 3 meter ner under marknivå.

Den underliggande träramen hade sammanfogats med laxknutar vilket innebär att man får ett slätt hörn utan den utstickande klassiska knutskalle som vanligtvis återfinns på till exempel knuttimrade hus (figur 26). Det var endast dessa vågrätt liggande stockar som uppvisade denna timringsform. På ytersidorna av stockarna i träramen fanns huggna lodräta V-formade rämnor. Rämnornas funktion är oklar. Träramen hade fixerats med lodrätt stående stolpar som körts ner i urtag/hål i hörnen. Rester av två stol-

par med passform i hålen påträffades. En stolpe har stått i varje hörn utom i det sydöstra hörnet där det stått två stolpar.

Ovanpå, och delvis utanför, träramen låg två skikt med rundade stockar av mindre dimensioner än stockarna i träramen (figur 24 och 27). Det nedre lagret utgjordes av sju stockar i nordvästlig – sydöstlig riktning. Det övre lagret låg i nordöstlig – sydvästlig riktning och bestod av 12 tätt liggande stockar i sydväst och 11 stockar i nordost. Majoriteten av dessa stockar uppvisade spetsiga ändrar. Sannolikt har timret varit stående, som väggar, men fallit inåt i samband med / efter konstruktionen tagits ur bruk. Stockar saknades längs den nordvästra sidan. Fler-talet av de överliggande stockarna hade förmultnat alternativt brutits av. Endast en av stockarna var intakt och uppvisade vad som kan tänkas representera stockarnas fulla längd. Denna stock var ca 5 meter lång och kan ha stuckit upp ovanför marknivå då träramen påträffades ca 3 meter under marknivå.

Under stockarna innanför den kvadratiske syllramen påträffades ett lager med granris, grankvistar och kottar blandat med brun silt. Under detta framkom ett lager med träflis nedtryckt i den underliggande sterila blåleran.



**Figur 24.** Under återfyllnadsmassor och siltlager påträffades på ca 3 meters djup stående och liggande stockar, sannolikt från en igenlagd fångstgrop. Foto från nordnordväst.





**Figur 25.** Undersökning av träkonstruktionen i botten. Foto från sydöst.



**Figur 26.** Under de stående och liggande stockarna påträffades en kvadratisk träram. På bilden ses de tvärhuggna urtag där hömstolparna stått. På fotot syns även de V-formade rämnorna. Foto från sydväst.





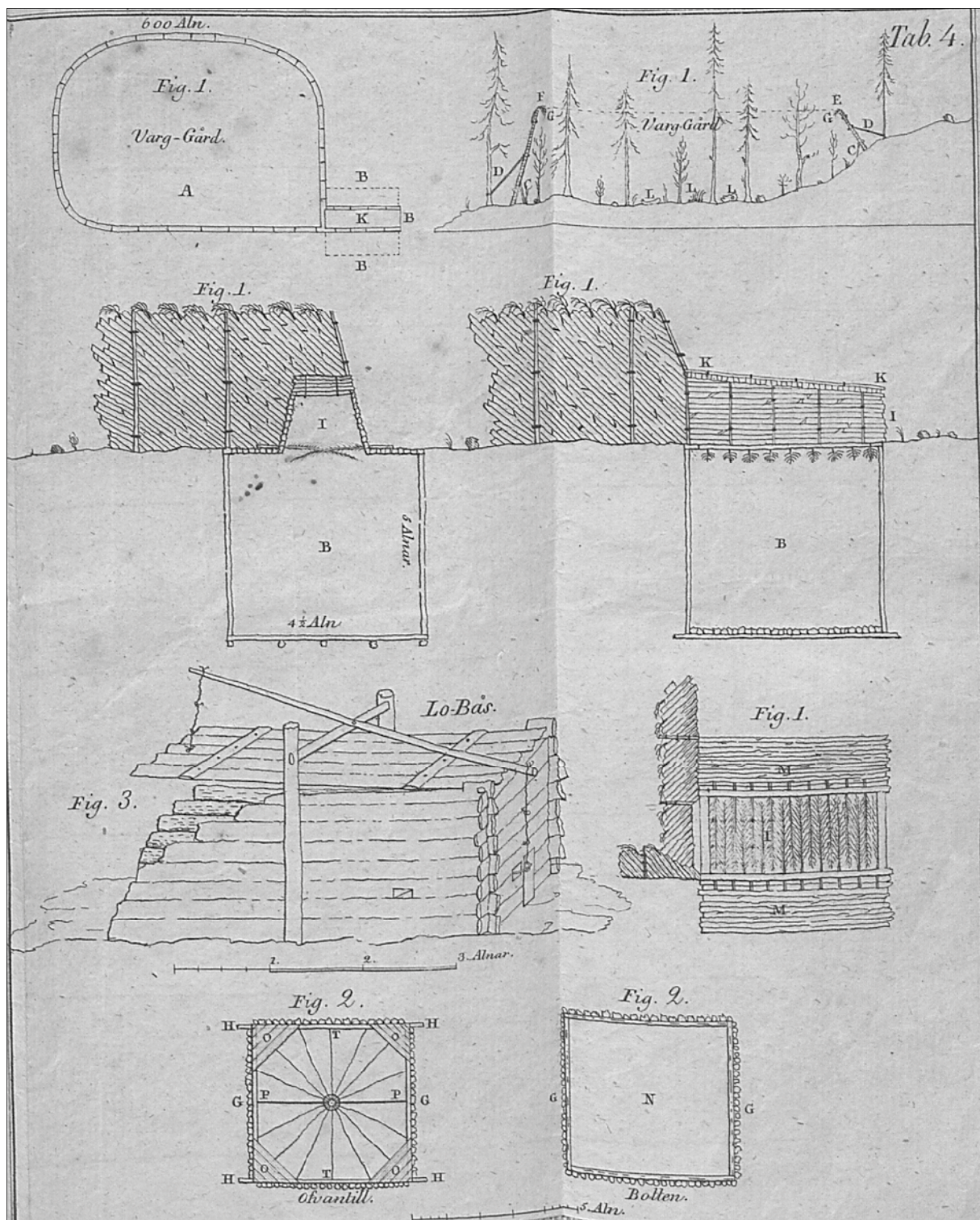
**Figur 27.** Sammansatt lodbild över varggropens bottenkonstruktion.

Prov från två stockar ur träramen samt ett prov från en av de överliggande mindre stockarna skickades in för dendrokronologisk analys. Samtliga prover utgjordes av tall. Analysen visade att virket i träramen avverkades under vinterhalvåret år 1691/92 och att det kom från Dalarna, sannolikt från Moratrakten. Den mindre överliggande stocken hade fällt under samma period men dess proveniens var inte möjlig att fastställa (bilaga 6). Att olika typer av virke fick liknande dateringar indikerar att dendrot daterar hela konstruktionen och att det inte rör sig om återanvänt material. Ingen växtmakrofossil var bevarad i något av de jordprover som analyserades men rislagret inuti konstruktionen bekräftades utgöra granris (bilaga

3). Ett skadat bryne i sandsten (Fnr 1188:11503:1) påträffades ovanpå det översta skiktet med lagda stockar (bilaga 4).

Initialt uppfattades konstruktionen som en källare, en tolkning som är mindre sannolikt på grund av lokaliseringen till åkermarken. Hade konstruktionen representerat en jordkällare eller någon form av kylförvar borde den ha legat närmare byn, för att underlätta åtkomst till det som källaren hyste. Sannolikt ska den istället kopplas till aktiviteter som bedrevs ute på eller i anslutning till den omkringliggande åkermarken.

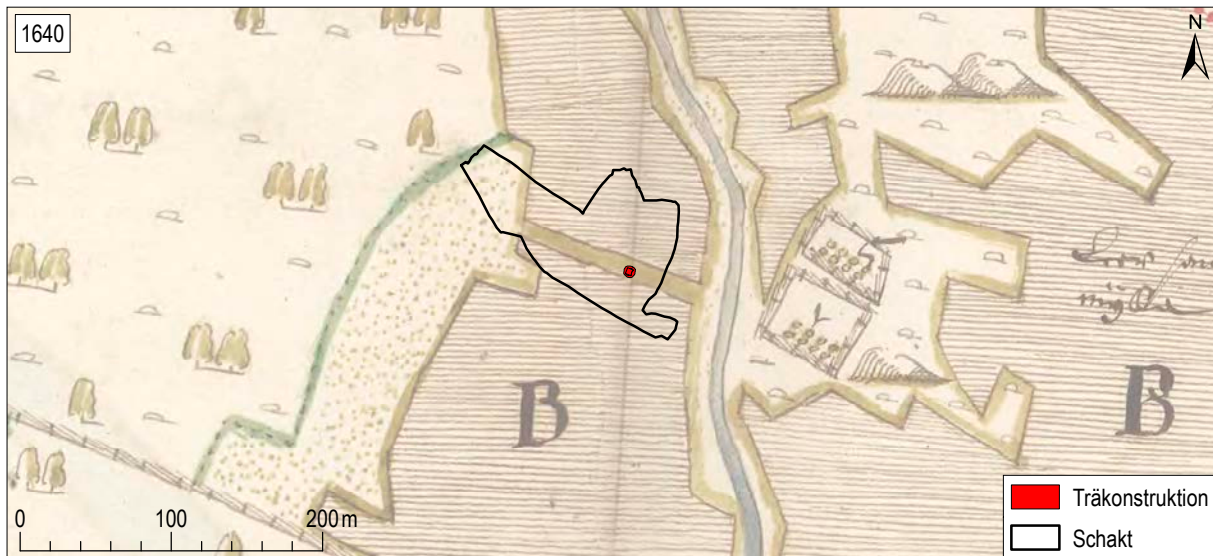




**Figur 28.** I en bok om jakt från 1828 redogör hovjägmästare von Greiff för hur man bygger en varggrop. Hans beskrivning överensstämmer i hög grad med den nu påträffade timmerkonstruktionen.

Troligare är att konstruktionen utgör en varggrop. Många fångstgropar som registrerats som varggropar är kallmurade och uppvisar vertikala sidor men även träklädda gropar är kända. Vanligtvis täcktes fångstgropar med klenvirke och ris från barrträd för

att dölja gropen för bytesdjuret. I fallet med varggropar brukade även ett köttstycke eller levande djur som exempelvis en höna fästas på en uppstående stolpe i gropens mitt (Nordin 2010, Berger 2015).



**Figur 29.** På den geometriska avmätningsskarta från 1640 ligger den nedgrävda träkonstruktionen inom åkermarken i direkt anslutning till en ouppodlad remsa som kan ha fungerat som åkerväg. Sannolikt var det denna väg som vargarna lockades in mot gropen. Skala 1:5 000.

Det fanns också mer avancerat byggda varggropar. I en bok om jakt från 1828 författad av förste hovjägmästare Johan Ludvig Bogislaus von Greiff beskrivs byggnationen av en varggrop (von Greiff 1828:40ff). Konstruktionen är en närmast exakt beskrivning av den träkonstruktion som påträffades vid nu genomförd undersökning. I en stor grävd grop timrades en botten och virke restes omkring denna så att en stor låda bildades. Utrymmet mellan grop och väggar fylldes med jord och marken omkring jämnades till. Över konstruktionen lades tunnare virke längs med två sidor medan mitten lämnades öppen. Öppningen täcktes med ruskor och långhalm för att dölja den för vargarna, gärna med inblandning av lite begagnad halm från fårhuset (figur 28).

Vargarna, i beskrivningen kallade *odjuven*, lockades till gropen genom att kadaver eller kött, *luder*, lades ut på jämna avstånd fram till den övertäckta gropen, där vargen ramlade ner och inte kunde ta sig upp igen. von Greiff poängterar att det är bra att tänka på att inte lägga luder för nära ladugården eftersom vargarna då kan råka ta en omväg in till djuren. När en varg fastnat i fällan lyftes den upp med en lång stång med en snara i ena änden. von Greiff rekommenderar att vargen slås ihjäl en bit bort från gropen för att inte blodet skulle göra att senare vargar undvek platsen. Vargen klubbades med ett slag mellan öronen så att döden blev smärtfri och skinnet inte skadades.

Varggropar användes endast vintertid och gillrades i december och stängdes i början av mars. Det var viktigt att gropen täcktes helt med virke de tider om året när den inte användes eftersom vargarna annars kunde uppfatta att det där fanns en fälla. Varggropen kunde ligga ensam eller vara del av en större varggård, det vill säga större vallomgärdade fångst-anläggningar.

Vid Hulegården, på Billingen i Segerstads socken i Västergötland, undersökes en fångstgrop (L1961:3936) som i hög grad påminner om den nu undersökta (Hjohlman 1969). Den utgjordes av en nedgrävd rektangulär träkonstruktion med stående och liggande virke. Delar av det stående virket verkar ha stuckit upp ovan mark. I botten påträffades granris, sannolikt från den ursprungliga täckningen. Fångstgropen var från andra halvan av 1800-talet och var fortfarande lokalt känd som varggrop. Enligt sagesmannen hade den haft en gärdesgårdslignande överbyggnad med en öppning i mitten där ludret placerades. När vargen lockats dit av lukten, och hoppade efter åteln, ramlade den i gropen och kunde inte ta sig upp igen (Hjohlman 1969).

Von Greiffs beskrivning av en varggrop (1828) stämmer i hög grad in på den nu undersökta anläggningen. Tolkningen av konstruktionen som en varggrop kan även förklara varför granris, men inget annat



makrofossilt material påträffades. Träflislagret i boten kan då knytas till de timmerarbeten som skett nere i gropen i samband med att träkonstruktionen byggdes. Till von Greiffs varggrop hörde också en överbyggnad, och möjligen indikerar den 5 meter långa stock som påträffades att även denna anläggning haft en sådan.

Konstruktionen finns inte markerad på 1700-talskartan men ligger vid denna tid inom ett större åkergräde. På 1600-talskartan ligger konstruktionen i anslutning till en ouppodlad remsa mellan två åkrar (figur 29). Remsan löper från skogen ner mot ån och kan ha fungerat som åkerväg. Kartan föregår konstruktionen med 50 år men sannolikt visar den en bild som fortfarande var gällande när konstruk-

tionen byggdes. Troligen var det denna väg vargarna lockades in till varggropen, kanske som del av en större varggård.

Att virket i konstruktionen kom från Dalarna indikerar att tall var en bristvara i Tierp vid denna tid. Det kan sannolikt förklaras med att bruken låg tätt i denna del av Uppland under 1600- och 1700-talen. Virkesbristen kan också vara orsaken till att endast en del av väggarna lämnats kvar i samband med konstruktionens destruktionsfas. Troligtvis har man dragit upp de stockar som i mindre grad var påverkade av fukt och röta för att återanvända dem. Den underliggande träramen var antagligen låst i leran och inte möjlig att få upp.

## BEBYGGELSEUTVECKLINGEN INOM SVANBY

Vid undersökningen framkom lämningar efter en järnåldersboplats, en medeltida brunn och en möjlig varggrop från slutet av 1600-talet.

Järnåldersboplatsen bestod av 17 identifierade hus i tre gårdslägen samt flera hägnader som delvis avgränsade de skilda gårdslägena. Tyvärr var det inte möjligt att avgöra vilka av dessa hus som stått samtidigt. De flesta <sup>14</sup>C-dateringar från husen avvek kraftigt från de förväntade resultaten och husen blev i de flesta fall äldre, eller mycket äldre, än väntat. Husen är därför endast typologiskt daterade till perioden 200–700 e. Kr.

De flesta hus var underbalanserade treskeppiga långhus, en hustyp som blev vanligare från yngre romersk järnålder. Vid samma tid kommer också nya typer av gavlar, antingen med kraftigt utdragna hörnstolpar (gaveltyp *Hörn 2*) eller raka avslut med tre eller fyra stolphål i gaveln (gaveltyper *Rak 3* och *Rak 4*). Exempel på alla dessa gaveltyper finns bland de hus som framkom vid undersökningen. Alla dessa gaveltyper förekommer parallellt men *Rak 3* och *Hörn 2* är vanligare under perioden 200–500-tal medan *Rak 4* är vanligast under perioden 500–700-tal (Hjulström 2008:10f). Det innebär att hus 3, 5, 6 och 10 möjligen tillhör ett tidigare skede än hus 1, 2, 8 och 11. Detta kan dock inte sägas vara säkerställt eftersom alla typer också förekommer parallellt

under flera hundra år. Variationen i konstruktions-sätt verkar också ha varit större bland ekonomibyggnader och mindre hus (Artursson 2005:90) och sannolikt påverkade också lokala traditioner hur husen utformades. Denna variation syns också i att det framkom två tvåskeppiga byggnader på boplatsen. Inget tyder på att husen tillhör en tidigare period än övrig bebyggelse och de tvåskeppiga husen ligger orienterade i samma väderstreck som övriga järnålderstrukturer.

Eftersom ingen fasindelning har kunnat upprättas har det inte varit möjligt att säkert avgöra om de olika gårdslägena har varit bebodda samtidigt eller om det rör sig om en gård som flyttat omkring inom ett mindre område. Hägnaderna, som löper mellan gårdarna och avgränsar dem från varandra, pekar dock på att två eller flera av dessa enheter var samtida i alla fall under delar av boplatsens brukningstid. Att samma hustyper förekommer inom de olika gårdslägena indikerar i alla fall att gårdarna tillhör ungefär samma period. Inom det södra gårdsläget kan minst två faser uppfattas eftersom hus 5 och 6 inte är samtida med hus 3. Inom det mellersta gårdsläget har troligen inte hus 9 och 10 stått vid samma tidpunkt. Längs vissa sträckningar är det dessutom tydligt att det förekommer minst två generationer hägnader vilket indikerar att avgränsningen kring gårdslägena har varit relevant under långa perioder.

Det är därför också svårt att svara på exakt när boplatsen etablerades och när den övergavs. Möjligen pekar det faktum att gårdarna omgavs av hägnader och en palissad på en etablering under romersk järnålder. Tidigare undersökningar har påvisat en tyngdpunkt för hägnaderna i förromersk och romersk järnålder (Eklund 2007:356f) men de underbalanserade husen på boplatsen gör en etablering under förromersk järnålder mindre trolig. Intressant är att hägnaderna relaterar både till de hus som möjligen tillhör ett äldre skede och de som möjligen tillhör ett yngre skede och hägnaderna kan således ha avgränsat boplatsen under hela dess användningstid, vilken utifrån hustyperna, samt keramikfyndet, även bör ha innefattat folkvandringstiden.

Sannolikt har varje hägnad gård utgjorts av ett större bostadshus samt en eller flera mindre ekonomibyggnader. Husen låg kring ett tun som var privat och skyddat från väder och vind. Inom varje gårdsläge fanns också fyrstolpshus. Dessa låg i ett par fall en bit från husen på gården, invid den hägnad som omgärdade gården. I ett par andra fall låg de i direkt anslutning till gaveln på hus tolkade som bostadshus. De största husen på boplatsen (hus 3 och 4) låg inom det södra gårdsläget vilket möjligen indikerar att denna gård var något mer välbeställd än de övriga. Det kan också vara skenbart eftersom endast mindre delar av de två andra gårdarna föll inom undersökningsområdet. Det största huset inom det mellersta gårdsläget (hus 10) kan dock ha haft en liknande längd. Det kunde inte avgränsas inom undersökningsområdet men kan av bredden att döma ha varit i samma storlek.

Inom det södra gårdsläget fanns flera härदार både på gårdsplanen och utanför husklungan. Dessa är inte daterade men bör härröra från gårdsnära aktiviteter på boplatsen. I en kokgrop som låg bland flera härदार norr om husen i det södra gårdsläget påträffades keramik med datering till romersk järnålder eller folkvandringstid. Ett flertal gropar och mindre nedgrävningar i anslutning till husen undersöktes men tyvärr utan att dessa kunde funktionsbestämmas. Inga spår efter hantverk eller andra former av verksamheter påträffades, förutom hägnadsrader som möjligen delvis påvisar fågator och odlingslotter. Det minimala makrofossila materialet på platsen kan vara en konsekvens av att gårdarnas försörjning i första hand baserades på boskapsskötsel och endast

i mindre grad på åkerbruk. Tre av de <sup>14</sup>C-dateringar som faller inom boplatsens troliga dateringsspann romersk järnålder-folkvandringstid erhöles från skalkorn så det finns ett stöd för att en viss odling baserad på skalkorn har funnits. Kanske är det därför spår efter en gårdsnära odlingsstruktur, samtida med järnåldersbebyggelsen, som delvis syns bland störhålen. Vissa av de ytor och rader som kan anas är orienterade i samma riktningar som järnåldershusen och de längre hägnadsraderna vilket gör att ett tidsmässigt samband är troligt. Odlingen under järnåldern var småskalig och gårdsnära, och åker, äng och mindre ärt- och kålodlingar hägnades för att stänga ute gårdsdjuren. Även fågatorna var stängslade för att kontrollera djurens rörelser inom inmarken.

Någon gång under yngre järnålder överges platsen. Denna typ av bebyggelseomflyttning till nya högre lägen äger rum på många håll i Mellansverige under den mellersta järnåldern. Även i Vallby, på andra sidan Tämnrån, överges bebyggelseområdet för ett nytt under 600-talet (Seiler & Ranheden 2007). Möjligen flyttas bebyggelsen från undersökningsområdet till Svanbys historiska byläge. Ett gravfält med högar (L1942:5162), omedelbart öster om bytomten, gör det troligt att en bebyggelse fanns vid det historiska byläget redan under yngre järnålder. Vid Svanby bytomt har också ett vikingatida svärd framkommit (L1940:9594). Det är således inte omöjligt att det vendel- och vikingatida Svanby, som omnämns på runstenen i Gillberga, låg på samma plats som den historiska byn.

I den sydligaste delen av undersökningsområdet framkom en brunn som fick en datering till tidig medeltid. Brunnens närhet till ån kan tyckas märklig men sannolikt har man på detta sätt erhållit rent vatten när åvattnet trycks upp i brunnen och därmed filterats genom sanden. Brunnen har fått lämningnummer L2020:224 i Kulturmiljöregistret.

Vid förundersökningen framkom lämningar som tolkades som en humlegård och en torkugn för humle. Ugnen <sup>14</sup>C-daterades till 1200-tal (Larsson, Lindberg, Englund 2018:12). Tyvärr låg dessa inom den yta som utgick och lämningarna undersöktes därför inte. På några ställen inom undersökningsområdet fanns dock koncentrationer med stolphål som i alla fall delvis kan härröra från humleodling under historisk tid.



**Figur 30.** Humle från Näs i Tierp som lokaliserats utifrån en karta från 1645. Humlen växer nu vid Stabergs bergsmansgård utanför Falun.

På den geometriska kartan över Svanby från 1640 finns flera humlegårdar redovisade men inga ligger i närheten av nu undersökt yta. Det bild som framträder i kartmaterialet från 1600- och 1700-talen är att humlegårdarna var lokaliserade till sämre markslag, ofta stenröjda ytor i blockig terräng (Tollin & Karlsson Strese 2007:692). Så ser det även ut på kartorna över Svanby där humlegårdarna ligger bortanför åkermarken, på gränsen till utmarken, i det som markerats som stenig terräng eller skogsmark. Sannolikt visar 1600-talskartan en bild som även är giltig för senmedeltiden (Tollin & Karlsson Strese 2007:692) men rostningsugnen från förundersökningen, och de koncentrationer med stolphål som framkom vid undersökningen, indikerar att humlegårdarna under tidigare delar av medeltiden istället låg inom inmarken och närmare bebyggelsen.

En medeltida lokaliseringen av humleodlingen till inmarken kan också vara något som är specifikt för Tierp. Under medeltiden odlades stora mängder humle i norra Uppland, särskilt i Tierp (figur 30). Humleodlingen var av en sådan betydelse att

Tierp 1456 fick ett häradsvapen med tre humleax (Tollin & Karlsson Strese 2007:687). Sannolikt var dock humleodlingen redan under 1300-talet en stor inkomstkälla eftersom Tierp 1355 betalade en avgift till Uppsala domkyrka bestående av 1200 mark svenska penningar och 2 skeppund humle. Två skeppund motsvarar 272 kg och det finns inga andra kända fall där någon socken i Sverige har haft så stora intäkter i humle (Tollin & Karlsson Strese 2007:688). Den stora produktionen bör ha krävt stora ytor men var så betydelsefull att även delar av inmarken uppläts för humlegårdar.

Från nyare tid påträffades en nedgrävd träkonstruktion som tolkats utgöra en varggrop, möjligen som del i en större varggård. Denna ska sannolikt kopplas till Svanby, eftersom den är belägen inom Svanbys åkermark. Allmogen hade skyldighet att jaga varg vilket regleras för första gången i Magnus Erikssons landslag i mitten på 1300-talet. Från 1647 infördes skottpeng på varg. Sedan 1966 är vargen fridlyst. Varggropen har fått lämningsnummer L2020:231 i Kulturmiljöregistret.



## UTVÄRDERING OCH MÅLUPPFYLLELSE

Det övergripande syftet med undersökningen och den efterföljande rapporteringen var enligt Länsstyrelsens kravspecifikation att skapa ny och meningsfull kunskap om bebyggelseutveckling och rumsliga strukturer under järnåldern samt fördjupa kunskapen kring boplotsstruktur, organisation, kommunikation och eventuellt resursutnyttjande i närområdet. Fornlämningen bedömdes, tillsammans med den omgivande fornlämningsmiljön och tidigare undersökta boplatser, ha potential att belysa intressanta frågor om Tierpsbygdens särart i ett kulturellt gränsland.

Dateringsfrågorna bedömdes viktiga och att tydligt reda ut om det rör sig om en kringflyttande gård eller om flera samtida gårdar. Det ansågs av stor vikt att kartlägga hägnadernas roll för att få grepp om den rumsliga strukturen på platsen att utreda om de tidiga dateringarna av underbalanserade treskeppiga långhus från förundersökningen var en kulturell särart för Tierpsbygden.

Därtill var syftet att bidra med ny kunskap om aktiviteter knutna till en möjlig humlegård under högmedeltiden.

Undersökningen har till delar kunnat fullfölja dessa ambitioner och den metodik som användes vid fältarbetet fungerade väl.

Däremot var resultaten från de naturvetenskapliga analyserna svårtolkade. Undersökningens stora utmaning blev därför tolkningen av resultaten. <sup>14</sup>C-dateringarna spretade rejält mot vedertagna hustypologier vilket, tillsammans med avsaknaden av fynd och djurben samt ett begränsat makrofossilt material, inte bara innebar ett magert tolkningsunderlag utan även en svårighet att bedöma materialens och resultatens källvärde och representativitet. Det har inte varit möjligt att fastställa kronologin på platsen annat än grovt. Det har heller inte varit möjligt att säkert klarlägga att det rör sig om flera samtida gårdar även om husens typologiska likheter i de olika gårdslägena indikerar att det är så. Frågan om underbalanserade treskeppiga långhus uppträder tidigare i Tierpsbygden än på andra håll kan förhoppningsvis besvaras genom framtida undersökningar.

Tyvär kunde inte den möjliga rostningsugn för humle som påträffades vid förundersökningen undersökas eftersom den låg innanför det säkerhetsavstånd som upprättats mot väg 272. Däremot framkom en stor mängd stolphål, varav vissa kan härröra från humlestötar.

Förmedlingsinsatserna vid undersökningen fullföljdes enligt undersökningsplanen och med goda resultat. En populärvetenskaplig sammanfattning av undersökningen ligger som bilaga 8.

## REFERENSER

### Litteratur

- APPELGREN, K & HÄRINGE FRISBERG, K. 2004. *Täbo-Vallby. Uppland. Tierps socken: Täbo 21:1, Svanby 40:1, Svanby 2:50, Svanby 5:42, Svanby 1:20, Fräcklinge 2:10, Vallby 2:4, Vallby 1:3 och Vallby 2:29; RAÄ 231 och RAÄ 233*. Riksantikvarieämbetet, UV GAL rapport 2005:4.
- ARTURSSON, M. 2005. Böndernas hus. I: *Järnålder vid Öresund*, band 1. Red: Carlie, A. Riksantikvarieämbetet.
- BERGER, Å. 2015. *Varggrop, Fångstgrop eller jaktvärn? Arkeologisk undersökning av fornlämning 70:1, Irsta socken, Västerås kommun, Västmanlands län*. Rapporter från Arkeologikonsult 2015:2926
- BRINK, S. 2007. Ortnamn och bebyggelse i Tierpsbygden. I: *Land och samhälle i förändring, uppländska bygder i ett långtidsperspektiv*. Red: Hjärthner-Holder, E, Ranheden, H & Seiler, A. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 4. Uppsala.
- EKLUND, S. 2007. Att hägna in eller stänga ute. I: *Hus och bebyggelse i Uppland. Delar av förhistoriska sammanhang*. Red: Göthberg, H. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 3. Uppsala.
- FRÖLUND, P & LARSSON, L-I. 1997. *Skämsta-Bosättning och gravar i norra Uppland*. Arkeologisk undersökning. Skämsta. Tierps socken. Uppland. RAÄ, UV Uppsala Rapport 1997: 67. Uppsala.
- GREIFF, VON J. L. B. 1828. Anteckningar angående jagt och djurfångst i Sverige. Stockholm.
- GÖTHBERG, H. 1995. Huskronologi i Mälardalen, på Gotland och Öland under sten-, brons- och järnålder. I: *Hus & gård i det förurbana samhället. Rapport från ett sektorsforskningsprojekt vid Riksantikvarieämbetet*, del 2. Red: Göthberg, H, Kylberg, O & Vinberg, A. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar, skrifter nr 14. Stockholm.
- GÖTHBERG, H. 2000. *Bebyggelse i förändring. Uppland från slutet av yngre bronsålder till tidig medeltid*. OPIA 25. Uppsala.
- GÖTHBERG, H. 2007. Mer än bara hus och gårdar. I: *Hus och bebyggelse i Uppland. Delar av förhistoriska sammanhang*. Red: Göthberg, H. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 3. Uppsala.
- HERSCHEND, F. 1989. Changing Houses. Early medieval house types in Sweden 500 to 1100 AD. *Tor*, volym 22.
- HJULSTRÖM, B. 2008. A settlement in transformation. Local typology at Lida äng settlement, Södermanland, Sweden, c. 100 BC – 550 AD. *Patterns in Diversity. Geochemical analyses and settlement changes during the Iron Age – Early Medieval time in the Lake Mälaren region, Sweden*. Theses and Papers in Scientific Archaeology 11. Stockholm.
- HÄRINGE FRISBERG, K & RENCK, A. 2005. *Bronsåldersboplatsen vid Svanby – ett yttre aktivitetsområde. Väg E4, Sträckan Uppsala -Mehedeby; Uppland, Tierps socken, Svanby 5: 42, RAÄ 235*. Riksantikvarieämbetet, UV GAL rapport 2005:2.
- LARSSON, F, LINDBERG, M & ENGLUND, M. 2018. *Boplatser från järnåldern i Svanbys och Bäggebys omland. Uppsala län, Uppland, Tierps kommun, Tierps socken, Tierp 1:1, Tierp 1520, Tierp 1521, Tierp 1522 och Tierp 1644*. Arkeologerna, Statens historiska museum Rapport 2018:15.
- NORDIN, M. 2010. *Fångstgrop vid östra Djulö. Stora Malm 229:1, Eriksberg 1:1. Stora Malms socken, Katrineholms kommun, Södermanlands län*, Sörmlands museum, arkeologiska meddelanden 2010:10.
- ONSTEN-MOLANDER, A & WIKBORG, J. 2006. *Kyrsta. Del 2. Förhistoriska boplatzlämningar. Undersökningar för E4*. SAU skrifter 17. Uppsala.

RENCK, A. M. 2007. Bronsålder i Tierpsbygden. I: *Land och samhälle i förändring, uppländska bygder i ett långtidsperspektiv*. Red: Hjärthner-Holdar, E, Ranheden, H & Seiler, A. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 4. Uppsala.

SCHEUTZ, M, SCHÜTZ, B & GÖTHBERG, H. 2004. *Stenhagen. En inhägnad gård från romersk järnålder*. Upplandsmuseet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, Rapport 2004:01.

SCHÜTZ, B & FRÖLUND, P. 2007. Korta hus under äldre järnålder. I: *Hus och bebyggelse i Uppland. Delar av förhistoriska sammanhang*. Red: Göthberg, H. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 3. Uppsala.

SEILER, A. 2007. Bygden som arkeologerna glömde. Det förhistoriska Tierp i fokus. I: *Land och samhälle i förändring, uppländska bygder i ett långtidsperspektiv*. Red: Hjärthner-Holdar, E, Ranheden, H & Seiler, A. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 4. Uppsala.

SEILER, A & RANHEDEN, H. 2007. Vallby. Specialiserade bosättningar utmed Tämnrån. I: *Land och samhälle i förändring, uppländska bygder i ett långtidsperspektiv*. Red: Hjärthner-Holdar, E, Ranheden, H & Seiler, A. Arkeologi E4 Uppland - studier, volym 4. Uppsala.

SVENMAN, E 2017. *Boplatslämningar vid Siggebobäck. Arkeologisk utredning etapp 1 och 2. Fornlämningarna Tierp 1520, 1521 och 1522. Tierp 1:1, Tierps socken och kommun, Uppland, Uppsala län*. SAU rapport 2017:6

YTTERBERG, N. 2005. *Djurstugan. Upplands första bönder? Väg E4, Uppsala-Medeby. Uppland, Tierps socken, Fors 1:6, RAÅ 346. Dnr 422-1895-2003, 423-2700-2003*. Riksantikvarieämbetet, UV GAL rapport 2005:8.

ÅBERG, K (RED.). 2008. *Då bygden expanderade - gårdar vid Stenhagen under järnålder*. Arkeologisk undersökning. Fornlämning 116 & 117, Läby socken, Uppland. Upplandsmuseet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar rapport 2008:10.

## Otryckt källa

HJOHLMAN, B. 1969. Rapport över arkeologisk undersökning av forn. 116 (fångstgrop), Segerstad socken, *Västergötland*. Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet.

## Muntligt meddelande

OLE STILBORG, SKEA Stilborg keramikanalys, skea@stilborg.se, 0730-525701

## Historiska kartor

GEOMETRISK AVMÄTNING 1640,  
Uppsala län, Uppsala kommun, Tierps socken  
Aktbeteckning: B64-114:a3:169-70  
Lantmätare: Sven Månsson

STORSKIFTE 1785,  
Uppsala län, Uppsala kommun, Tierps socken,  
Svanby nr 1-16  
Aktbeteckning. B64-114:1  
Lantmätare: Salomon Ahlström



## ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

---

Arkeologikonsults projektnr:	3193
Länsstyrelsens diarienummer:	431-225-18
Beslutdatum:	2018-06-26
Tilläggsbeslut:	2019-09-19
Beslutande länsstyrelse:	Länsstyrelsen i Uppsala län
Uppdragsgivare:	Tierps kommun
Uppdragsnr i KMR:	201801467
Län:	Uppsala
Landskap:	Uppland
Kommun:	Tierp
Socken:	Tierp
Fastighetsbeteckning:	Svanby 40:1
Berörda lämningar, KMR:	L1939:3838, L2020:224, L2020:231
Typ av undersökning:	Arkeologisk undersökning
Fältarbetstid:	27 augusti – 28 september 2018
Koordinatystem:	SWEREFF99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Projektledare:	Hampus Norrgren
Biträdande projektledare:	Jonna Sarén Lundal
Fältpersonal:	Hampus Norrgren, Jonna Sarén Lundal, Amanda Jönsson
Fyndfotografering:	Ida Söderström
Planer och layout:	Samuel Björklund
Illustrationer:	Sverker Holmqvist
Kvalitetsgranskning:	Marta Lindeberg
Arkeobotanisk analys:	Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult
Dendrokronologisk analys:	Hans Linderson, Lunds universitet
Fynd:	Fynden förvaras hos Arkeologikonsult i väntan på fyndfördelning

# BILAGA 1. HUSBESKRIVNINGAR

## HUS 1

### TRESKEPPIGT BOSTADSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID

Storlek: ca 12 x 5,5 m  
Orientering: NV–SO

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B5b)

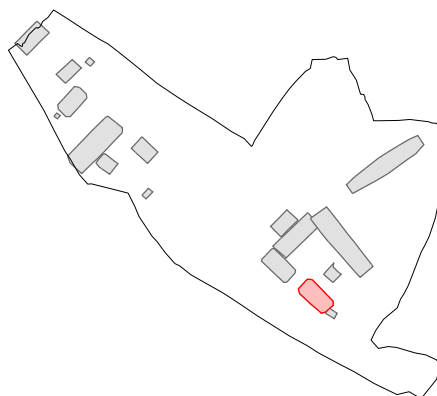
**Bockbredd:** ca 1,2–1,5 m

**Antal bockpar:** 3

**Spannlängd:** ca 5,2–5,3 m

**Gavel:** Rak 4

**Övriga konstruktionsdetaljer:** Innerväggar, härd



Hus 1 var ett mindre treskeppigt bostadshus med en underbalanserad konstruktion och ett smalt mittskepp. Huset hade en fristående härd centralt belägen i mittskeppet i husets södra del. Husets ingång fanns sannolikt i den norra delen av husets nordöstra långsida. Denna del hade dock förstörts av ett recent dike (665). Väggen bestod av stolphål i storleken 0,2–0,3 m i diameter. Avståndet mellan stolparna i ytterväggen var ca 0,7–1 m. Avståndet mellan ytter och innervägg var ca 0,5–0,6 m. Huset hade innerväggar i form av rader med störhål satta med ett avstånd av 0,2–0,4 m från varandra, delvis i dubbla rader vilket möjligen indikerar att innerväggarna har reparerats eller satts om. Vid framrensningen av störhålen påträffades bränd lera vilket visar att innerväggen varit bestruken med lera.

#### FUNKTION

Bostadshus.

#### DATERING

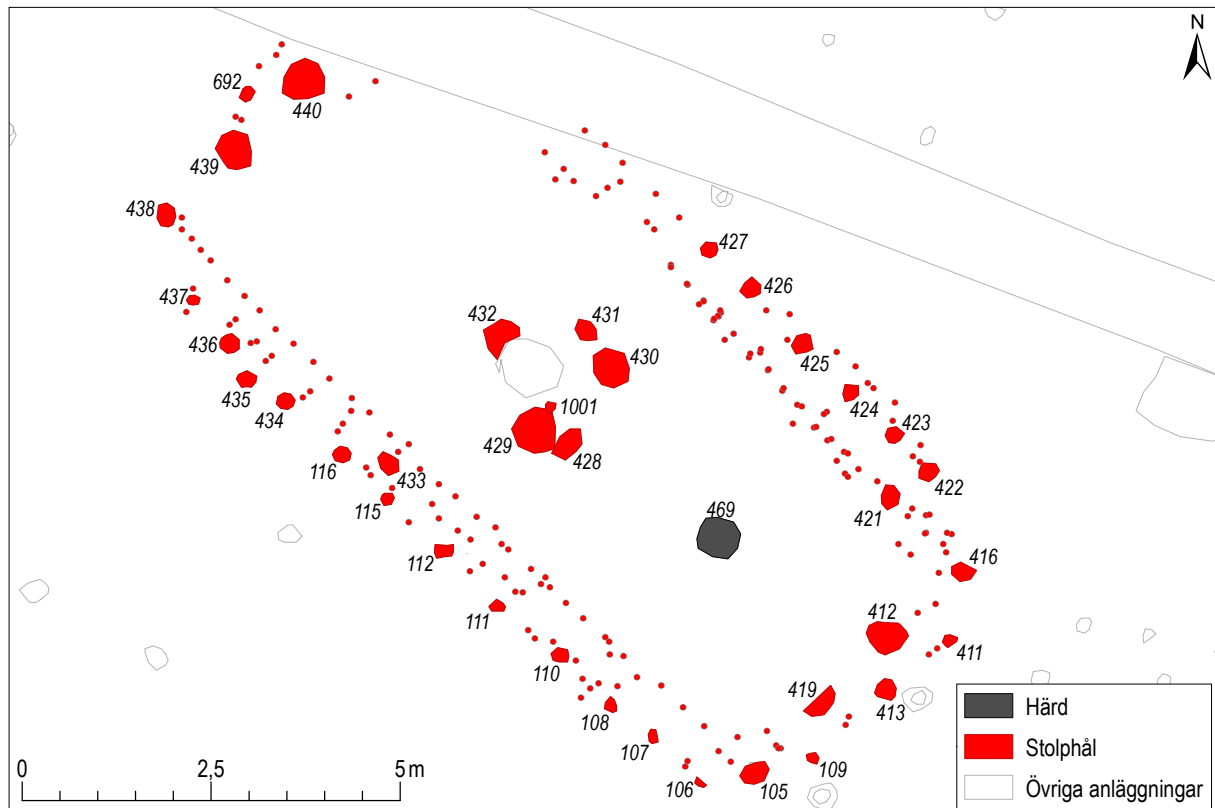
Huset dateras typologiskt utifrån sitt smala mittskepp och gavel av typen Rak 4 till perioden romersk järnålder–vendeltid, gaveltypen är dock vanligare från 400 e.Kr. Bröd-/kubbvete ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till perioden efter 1650.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
440	19P/0252	Bröd/kubbvete	180 ± 30 BP	Cal 1650–1700 AD (19.1%) Cal 1720–1820 AD (51.9%) Cal 1830–1880 AD (4.0%) Cal 1910– .....AD (20.4%)

# Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup, max (m)
106	1	Stolphål		
107	1	Stolphål	0,20	0,04
108	1	Stolphål	0,20	0,08
109	1	Stolphål	0,20	
110	1	Stolphål	0,25	0,08
111	1	Stolphål	0,22	0,06
112	1	Stolphål	0,26	0,07
115	1	Stolphål	0,25	0,15
115	7100	Stolphål		
116	1	Stolphål	0,24	0,05-0,12
411	1	Stolphål	0,22	
412	1	Stolphål	0,50	0,25
412	2	Lager	0,32	
413	1	Stolphål	0,25	
416	1	Stolphål	0,30	0,23
419	1	Stolphål	0,45	0,33
422	1	Stolphål	0,23	
423	1	Stolphål	0,23	
424	1	Stolphål	0,23	

Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup, max (m)
425	1	Stolphål	0,27	
426	1	Stolphål	0,27	
427	1	Stolphål	0,23	
429	1	Stolphål	0,55 x 0,50	0,25
430	1	Stolphål	0,50	0,30
430	2	Lager	0,30	0,15
434	1	Stolphål	0,24	0,05-0,10
434	7099	Stolphål		
436	1	Stolphål	0,24	0,05-0,10
437	1	Stolphål	0,13 x 0,09	0,08
438	1	Stolphål	0,33	0,05-0,13
439	1	Stolphål	0,48	0,20
439	2	Lager	0,30	
440	1	Stolphål	0,55	0,30
440	2	Lager	0,35	0,20
469	1	Hård	0,65 x 0,55	0,02
692	1	Stolphål		
1000	1	Hård	1 x 0,85	0,10



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 2

#### **TRESKEPPIGT BOSTADSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID**

Storlek: ca 10,8 x 5,8 m

Orientering: NV–SO

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B5b)

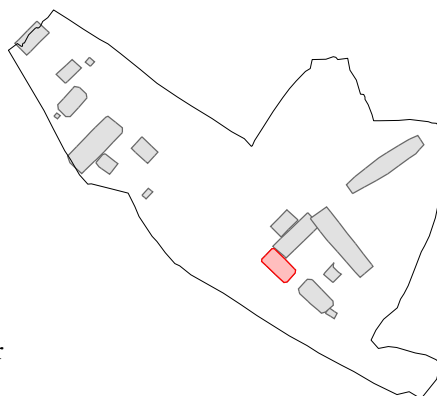
**Bockbredd:** ca 1,5–1,6 m

**Antal bockpar:** 2

**Spannlängd:** ca 5 m

**Gavel:** Rak 4

**Övriga konstruktionsdetaljer:** Innerväggar, extra ytterväggar



Hus 2 var ett mindre treskeppigt bostadshus med en underbalanserad konstruktion och ett något bredare mittskepp än hus 1. Stolphål saknades i husets sydöstra del och möjligen har husets ingång varit placerad i denna del. Ett dike har dock delvis förstört denna del av huset. Huset hade en yttre väggkonstruktion bestående av stolphål vars storlek varierade mellan 0,2–0,3 m i diameter. Dessa var satta på ett avstånd av 0,8–1 m. Huset hade innerväggar i form av rader med störhål. I enstaka av dessa störhål påträffades bränd lera. Avståndet mellan störrarna var ca 0,3 m. I den norra vägglinjen, som var bäst bevarad, var störrarna satta i par, ca 0,04 m från varandra vilket skulle kunna indikera en omstolpning. Rader med störhål följde också väggarnas yttersidor.

#### FUNKTION

Bostadshus

#### DATERING:

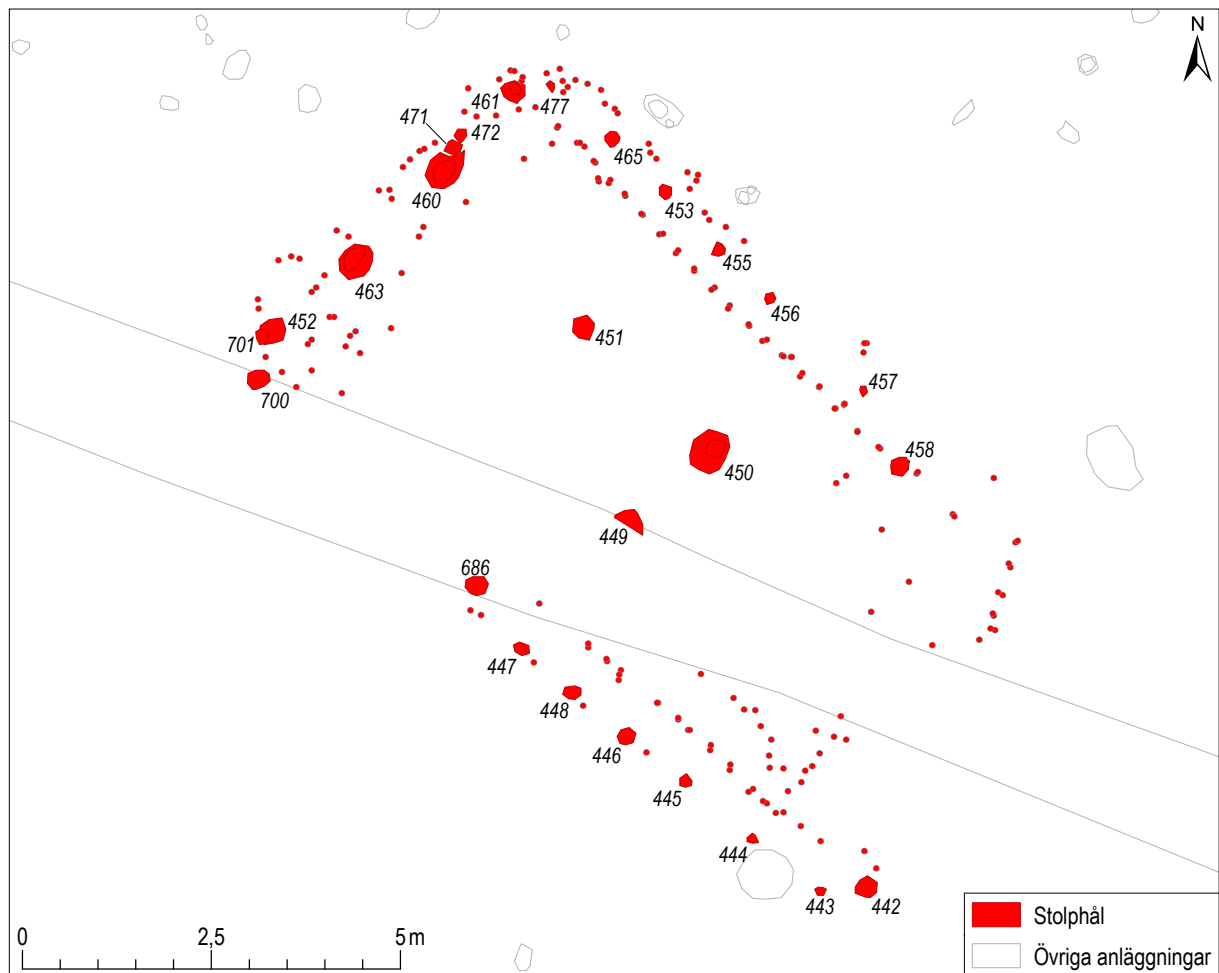
Huset dateras typologiskt utifrån sitt mittskepp och gavel av typen Rak 4 till perioden romersk järnålder–vendeltid, hustypen är dock vanligare från 400 e.Kr. Skalkorn ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till perioden 100 f.Kr.–70 e.Kr.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
450	19P/0264	Skalkorn	2010 ± 30 BP	Cal 100 BC–70 AD

# Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



## Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diam/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
442	1	Stolphål	0,34	0,40
444	1	Stolphål	0,15	0,06
445	1	Stolphål	0,20 x 0,15	0,08
446	1	Stolphål	0,26	0,13–0,16
447	1	Stolphål	0,26 x 0,23	0,20
448	1	Stolphål	0,28	0,24
449	1	Stolphål	0,30	0,25
450	1	Stolphål		0,30
450	2	Lager	0,60 x 0,45	0,22
451	1	Stolphål		
452	1	Stolphål	0,40	0,30
452	2	Lager	0,17	0,30
453	1	Stolphål		
455	1	Stolphål		

## Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
456	1	Stolphål		
457	1	Stolphål		
458	1	Stolphål		
460	2	Lager	0,35	0,25
461	1	Stolphål	0,28	0,15
461	2	Lager	0,00	
463	1	Stolphål		
463	2	Lager		
465	1	Stolphål		
471	1	Stolphål	0,20	0,10
477	1	Stolphål		
686	1	Stolphål	0,30 x 0,22	0,14
700	1	Stolphål	0,26	0,04–0,10
701	1	Stolphål	0,17	0,07

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 3

#### TRESKEPPIGT LÅNGHUS YNGRE ROMERSK JÄRNÅLDER – FOLKVANDRINGSTID

Storlek: 24,8 x 6,7 m  
Orientering: NV–SO

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B3a)

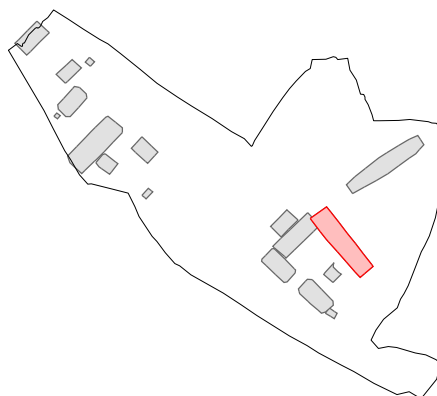
**Bockbredd:** ca 1,7–2,1 m

**Antal bockpar:** 7 alternativt 8

**Spannlängd:** 1,6–5,2 m

**Gavel:** Rak 3 i SO, Hörn 2 i NV

**Övriga konstruktionsdetaljer:** Rumsavdelande innerväggar



Husets väggar var lätt konvexa, men relativt dåligt bevarade i jämförelse med de flesta andra hus som framkom vid undersökningen. Huset hade olika konstruktioner i de två gavlarna, Rak 3 i söder och Hörn 2 i norr. Gaveltyperna är vanligast under perioden 200–500 e.Kr. och möjligen utgör hus 3 det äldsta bostadshuset inom gårdsläget. Huset hade kortare spann i mitten och längre spann i husets gavlarna. I den nordvästra delen av huset, inom vad som utgjorde husets längsta spann, påträffades en härd som utifrån sin rumsliga placering kan tolkas ha varit kopplad till huset aktivitetsfas. Denna del har i så fall utgjort husets köks- och bostadsdel. I mitten av huset var tre spann placerade tätt intill varandra vilket kan vara en medveten konstruktionsform men även kan tänkas representera en omstolpning eller reparation. Antydningar till rumsavskiljande innerväggar i form av störhållslinjer finns i husets västra del.

#### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
382	1	Stolphål	0,45	0,20
383	1	Stolphål	0,47	0,20
391	1	Stolphål	0,40	0,22
391	2	Stolphål		
744	1	Stolphål	0,20 x 0,16	0,06
745	1	Stolphål	0,23	0,06
746	1	Stolphål		
747	1	Stolphål	0,22	0,07
748	1	Stolphål	0,25	0,10
749	1	Stolphål	0,26	0,10

#### FUNKTION

Multifunktionellt bostadshus.

#### DATERING:

Huset dateras typologiskt utifrån sitt smala mittskepp och gavel av typen Rak 3 och Hörn 2 till perioden yngre romersk järnålder – folkvandringstid. Gaveltyperna förekommer även senare men blir då mindre vanliga. Brudböd ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till perioden 800–540 f.Kr. Vid förundersökningen daterades träkol från barrträd till förromersk järnålder (400–246 f.Kr.) (Larsson, Lindberg & Englund 2018).

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
773	19P/0263	Brudbröd	2520 ± 30 BP	800–540 BC

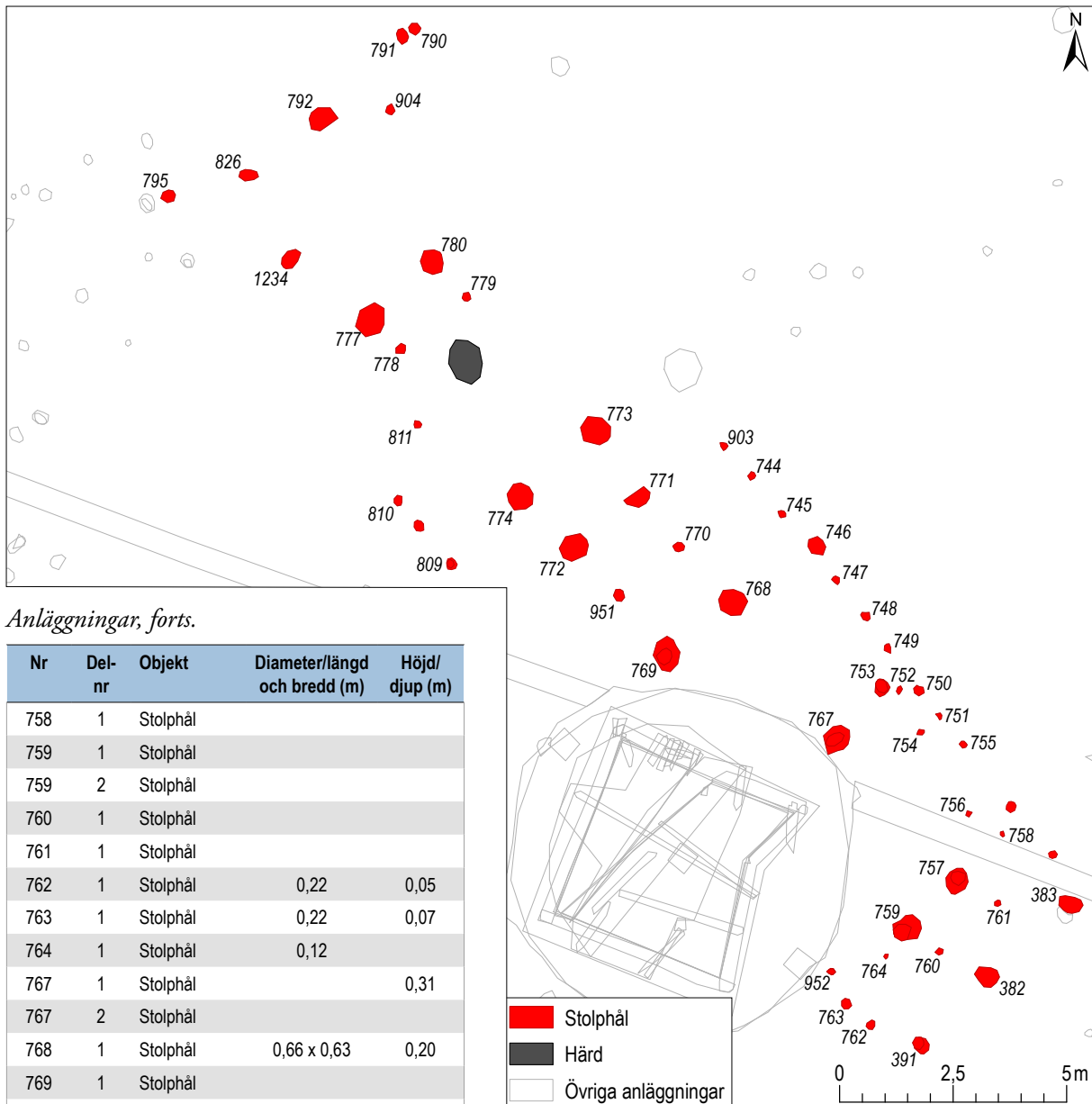
#### Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
750	1	Stolphål	0,27	0,09
751	1	Stolphål	0,18	0,05
752	1	Stolphål		
753	1	Stolphål	0,38	0,12
753	2	Stolphål		
754	1	Stolphål		
755	1	Stolphål	0,18	0,15
756	1	Stolphål		
757	1	Stolphål	0,60	0,23
757	2	Stolphål		



# Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:150)



Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
758	1	Stolphål		
759	1	Stolphål		
759	2	Stolphål		
760	1	Stolphål		
761	1	Stolphål		
762	1	Stolphål	0,22	0,05
763	1	Stolphål	0,22	0,07
764	1	Stolphål	0,12	
767	1	Stolphål		0,31
767	2	Stolphål		
768	1	Stolphål	0,66 x 0,63	0,20
769	1	Stolphål		
769	2	Stolphål		
770	1	Stolphål	0,28	0,10
771	1	Stolphål	0,60	0,16
772	1	Stolphål		
773	1	Stolphål	0,66	0,20
774	1	Stolphål		
775	1	Hård	0,80 x 0,60	0,05
777	1	Stolphål		
778	1	Stolphål		
779	1	Stolphål	0,30	0,02
780	1	Stolphål	0,60	0,22
790	1	Stolphål	0,25	0,05
791	1	Stolphål	0,28	0,15
792	1	Stolphål	0,55 x 0,51	0,22

Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
795	1	Stolphål	0,30	
809	1	Stolphål	0,20	0,02
810	1	Stolphål	0,20	0,18
811	1	Stolphål		
826	1	Stolphål		
903	1	Stolphål	0,23	0,06
904	1	Stolphål		
951	1	Stolphål		
952	1	Stolphål	0,18 x 0,12	
1234	1	Stolphål	0,98 x 0,3	0,11

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 4

#### *TRESKEPPIGT LÅNGHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID*

Storlek: >25 x 4,7 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B3)

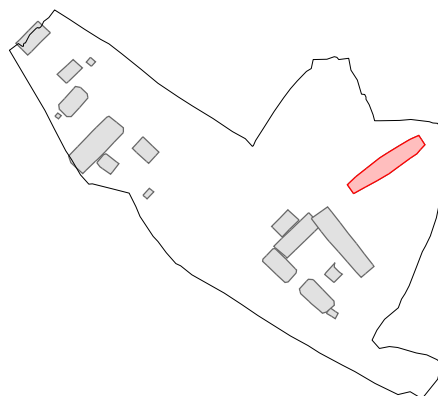
**Bockbredd:** ca 0,96–1,22 m

**Antal bockpar:** 7

**Spannlängd:** ca 2–4,4 m

**Gavel:** –

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Hus 4 hade sju bevarade bockpar. Inga tydliga väggstolpar kunde knytas till huset, men med tanke på bockparens relativt korta avstånd så bör det röra sig om en underbalanserad konstruktion och i så fall kan några omkringliggande mindre stolphål tillhöra huset. Huset hade ett svagt konvext mittskepp och kanske har även väggarna haft en konvex form. De största spannen hittas i husets mitt vilket då antagligen utgör husets bostadsdel. I dessa bockpar var stolphålen större. En härd (713) påträffades inom denna del men den hör sannolikt inte till husets aktivitetsfas eftersom den låg för nära de närmaste takbärande stolparna. Endast få väggstolpar påträffades i hus 4 och inga inre störhålsrader. Huset var beläget på lera till skillnad från övriga hus vilket kan ha påverkat bevaringsförhållandena.

#### FUNKTION

Bostadshus. Husets storlek, den varierande spannlängden, med kortare spann i sydväst och längre mot nordöst antyder att det rör sig om en huvudbyggnad med flera rums- och funktionsindelningar, bland annat som bostad.

#### DATERING:

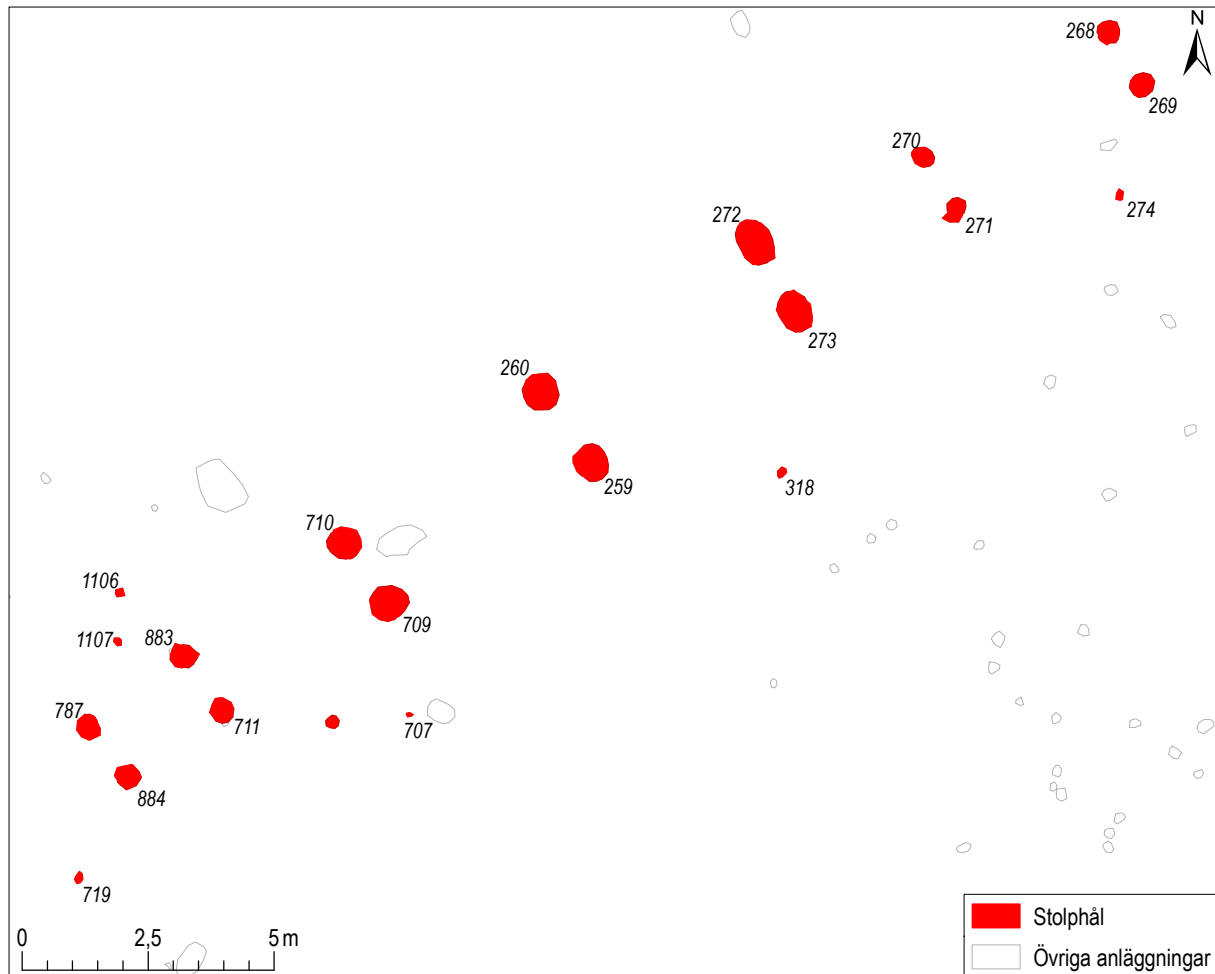
Huset dateras typologiskt utifrån sitt smala mittskepp till perioden romersk järnålder–vendeltid. Skalkorn ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till perioden 80–240 e.Kr. Vid förundersökningen daterades granbarr från ett stolphål till ca 335–405 e.Kr. (Larsson, Lindberg & Englund 2018).

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
884	19P/0264	Skalkorn	1850 ± 30	80–240 AD

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:150)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
259	1	Stolphål		0,24
260	1	Stolphål	0,73	
268	1	Stolphål	0,49	
268	2	Lager	0,29	
269	1	Stolphål	0,80 x 0,63	0,16
269	2	Lager	0,29	0,13
270	1	Stolphål	0,52 x 0,41	0,15
270	2	Lager	0,24 x 0,23	0,09–0,12
271	1	Stolphål	0,53	
271	2	Lager	0,25	
272	1	Stolphål	0,96 x 0,69	
272	2	Lager	0,52 x 0,41	
273	1	Stolphål	0,89 x 0,62	0,30
273	2	Lager		0,20–0,25

### Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
274	1	Stolphål		
318	1	Stolphål		
707	1	Stolphål		
709	2	Lager		0,36
710	1	Stolphål	0,65	
710	2	Lager		
711	1	Stolphål	0,53	0,36
719	1	Stolphål		
787	1	Stolphål	0,55	
787	2	Lager		
883	2	Lager		
884	1	Stolphål	0,50	0,36
884	2	Lager	0,30 x 0,25	0,36
1107	1	Stolphål		



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 5

#### TRESKEPPIGT BOSTADSHUS ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID

Storlek: 15,5 x 5,6 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Större underbalanserat treskeppigt långhus (B3)

**Yttre form:** Lätt konvexa långsidor

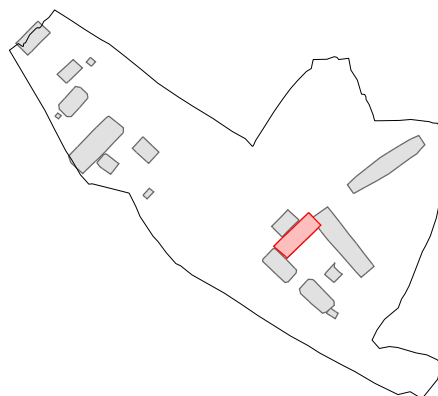
**Bockbredd:** 1,6–1,9 m

**Antal bockpar:** 4

**Spannlängd:** 4,6–4,9 m

**Gavel:** Hörn 2?

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Hus 5 var 15,5 meter och faller alltså precis inom gränsen för vad som räknas utgöra en större treskeppig byggnad (Göthberg 2000). Det är dock oklart om huset var bevarat till sin fulla längd. Huset hade ett smalt mittskepp med en relativt enhetlig spannlängd på 4,5–5 meter. Huset hade få bevarade väggstolpar kan ha uppvisat en konvex form. Även gavlarna var dåligt bevarade men ett stolphål i nordöstra gaveln skulle kunna indikera att huset haft en gavel av typen Hörn 2.

#### FUNKTION

Bostadshus

#### DATERING:

Typologiskt dateras huset till perioden 200–800 e.Kr. Rör det sig om en gavel av typ Hörn 2 kan huset ligga i den tidigare delen av tidsspannet. Skalkorn ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till 1–210 e.Kr.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
506	19P/0261	Skalkorn	1920 ± 30	1–140 AD (95,1%) 190–210 AD (0,3 %)

#### Anläggningar

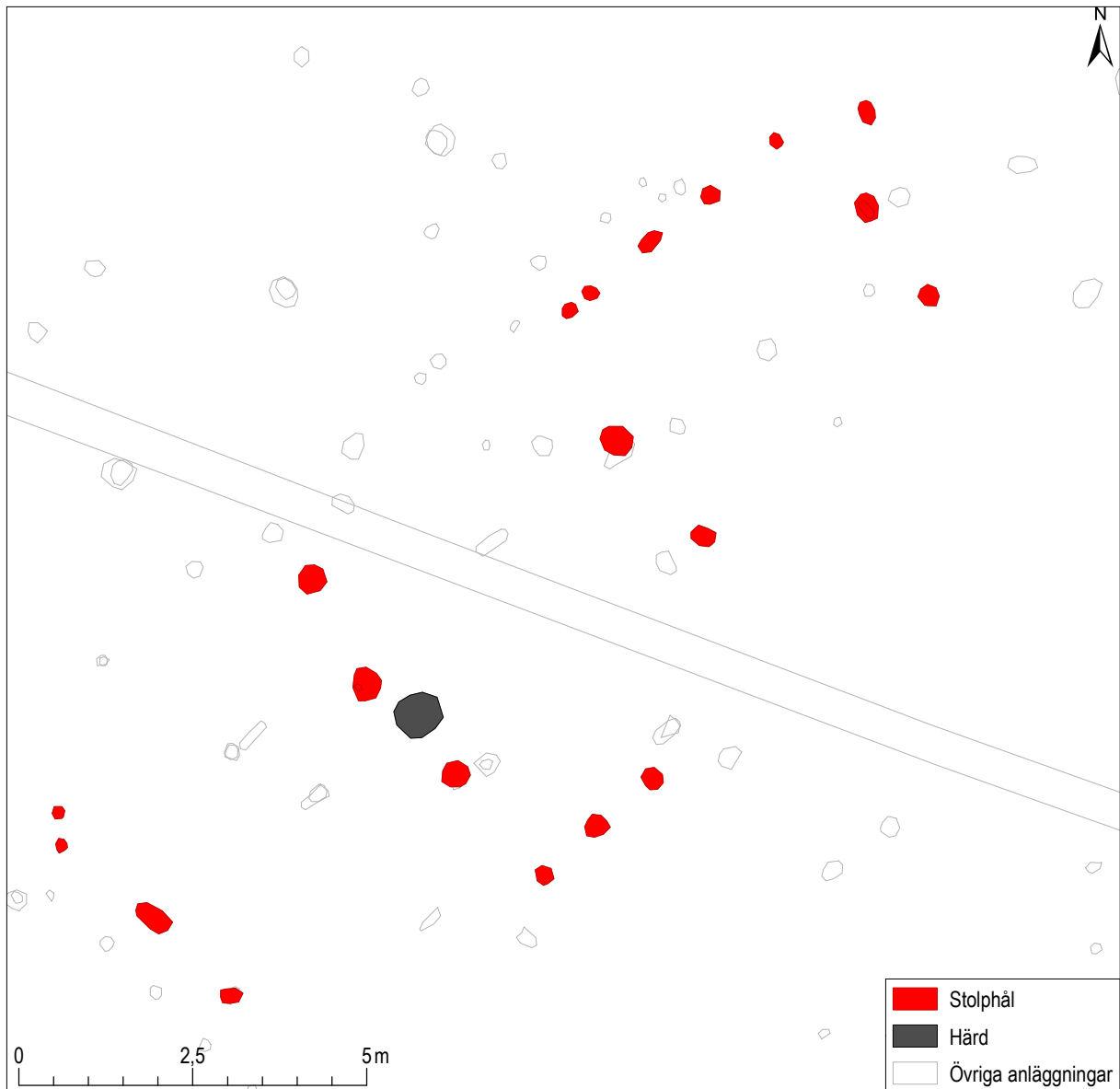
Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
454	3	Lager	0,12	0,08
473	1	Stolphål	0,60 x 0,30	0,15
473	2	Lager		
473	3	Lager	0,12	
475	1	Stolphål	0,14	0,07
476	1	Stolphål	0,23 x 0,18	0,09
501	1	Stolphål	0,38 x 0,30	
503	1	Stolphål	0,35	

#### Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
504	1	Stolphål	0,33	
506	1	Stolphål	0,40 x 0,28	0,24
506	2	Lager		0,20
509	1	Stolphål	0,50 x 0,42	0,20
509	3	Lager		
510	1	Härd	0,75	
512	1	Stolphål	0,30	0,17
512	2	Lager	0,16	0,15

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
794	1	Stolphål	0,30 x 0,23	0,10
794	2	Lager	0,22 x 0,14	0,09
796	1	Stolphål		
796	2	Stolphål		
797	1	Stolphål	0,22	0,12
798	1	Stolphål	0,30 x 0,23	0,10
799	1	Stolphål	0,26	0,24

Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
800	1	Stolphål	0,42 x 0,28	0,16
803	1	Stolphål	0,40 x 0,25	0,25
803	2	Lager	0,28 x 0,20	0,15
813	1	Stolphål	0,30 x 0,22	0,11
814	1	Stolphål	0,50 x 0,40	
814	2	Lager		

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 6

#### **TRESKEPPIG EKONOMIBYGGNAD FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID**

Storlek: 4,5 x 5,3 m  
Orientering: NÖ–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt hus

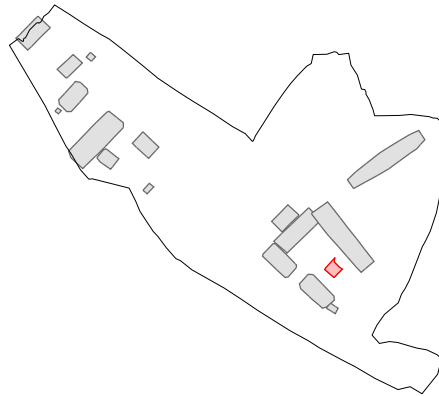
**Bockbredd:** 0,96 m

**Antal bockpar:** 2

**Spannlängd:** 1,48–1,58 m

**Gavel:** –

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Hus 6 skars av nedgrävningen för träkonstruktionen (666) så dess fulla längd är inte känd. Inga spår efter huset framkom dock på den nordöstra sidan av nedgrävningen så dess fulla längd har troligtvis inte överstigit 12 meter. Endast två bockpar var bevarade och det är därför inte möjligt att typologisera huset närmare.

#### FUNKTION

Den ringa storleken indikerar att huset fungerat som ekonomibyggna.

#### DATERING:

Huset är svårt att datera närmare eftersom det är så pass förstört. En <sup>14</sup>C-analys på skalkorn ur ett av husets stolphål gav dateringen 1410–1470 e.Kr.

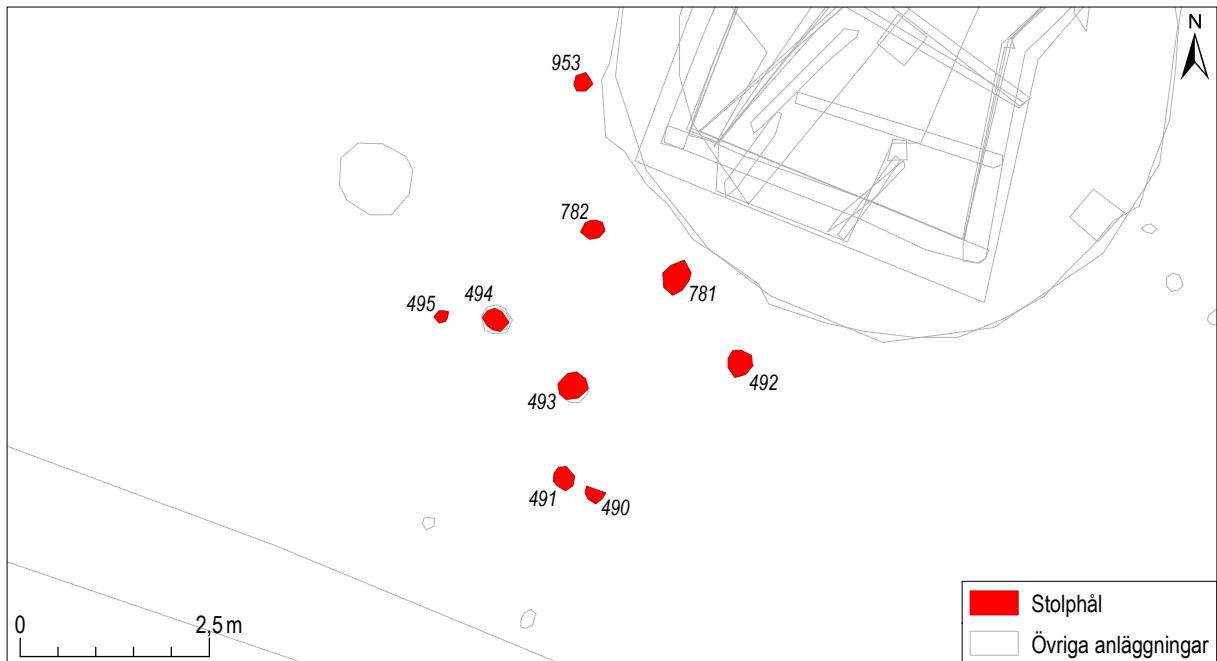
#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
493	19P/0260	Skalkorn	460±30	1410–1470 AD



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup, max (m)
490	1	Stolphål		
491	1	Stolphål		
492	1	Stolphål	0,30	
493	1	Stolphål	0,38	0,15
493	2	Lager	0,32	0,15
494	1	Stolphål	0,40 x 0,38	0,18
494	2	Lager		0,18
495	1	Stolphål		
517	1	Stolphål		
518	1	Stolphål		
781	1	Stolphål	0,35	
782	1	Stolphål	0,35 x 0,25	
953	1	Stolphål	0,35 x 0,25	

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 7

#### *FYRSTOLPSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID*

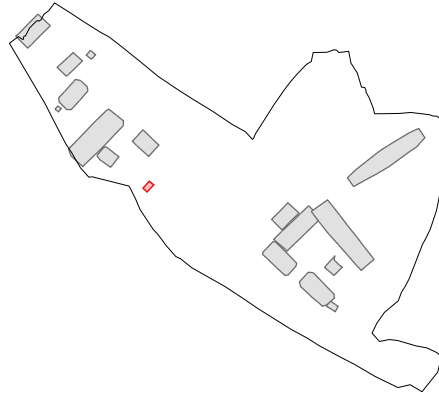
Storlek: 3,9 x 1,4 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Fyrstolpshus

**Form:** Rektangulärt

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



De två stolphålen längs husets sydöstra långsida var djupare medan de två stolphålen längs den nordvästra långsidan var rejält grundare. Detta kan tyda på att belastningen var högre på de stolpar som gick djupare, möjligen på grund av att huset haft ett sluttande tak åt sydöst.

#### FUNKTION

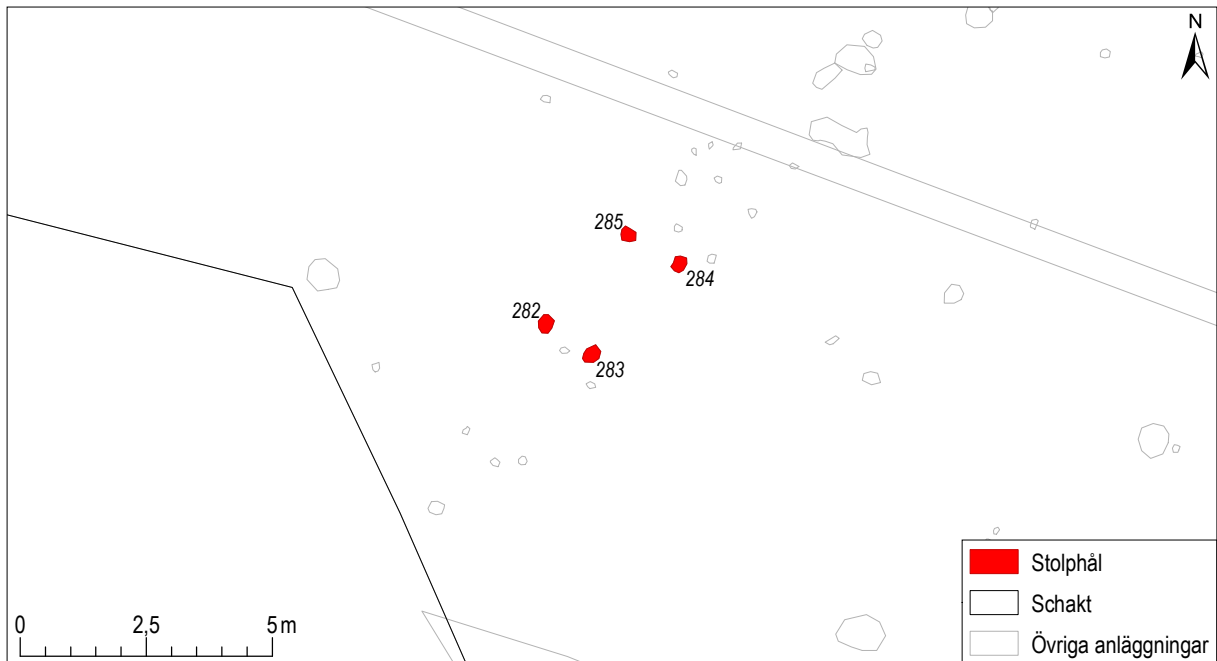
Ekonomibyggnad

#### DATERING:

–

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
282	1	Stolphål	0,35	0,12
283	1	Stolphål	0,32	0,23
284	1	Stolphål	0,38 x 0,30	0,30
285	1	Stolphål	0,36	0,10



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 8

#### *TRESKEPPIG EKONOMIBYGGNAD FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER-VENDELTID*

Storlek: 6,7 x 5 m  
Orientering: NV–SO

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat mindre treskeppigt långhus (B5b)

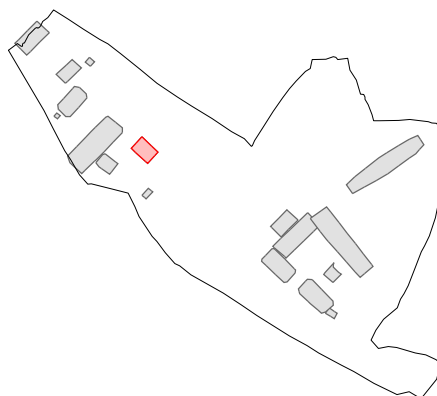
**Bockbredd:** 1,5–1,3, alt max 2,3 m

**Antal bockpar:** 4 (varav 2 i gavlarna)

**Spannlängd:** 3,8–5,2

**Gavel:** Rak 4

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Det mindre treskeppiga Hus 8 uppvisade ett antal avvikande konstruktionsdetaljer i jämförelse med flera andra hus som påträffades inom boplatsen. Huset hade en lätt konvex form och bestod av fyra bockpar med takbärande stolpar, varav två par ingick i gavelkonstruktionen. Huset hade dubbelt satta vägglinjer men de inre vägglinjerna utgjordes av stolphål och inte störhål som var fallet med de andra husen med inre vägglinjer. Stolphålen i de inre och i de yttre vägglinjerna var jämnstora. Sannolikt avdelades husets sydligaste del av en avgränsande innervägg. Den relativt täta stolpsättningen i Hus 8 och de dubbla vägglinjerna med stolphål kan indikera att huset vid något tillfälle byggts om. En annan möjlig förklaring är att huset istället varit högre vilket skulle kunna förklara behovet av dubbla rader med stolpar.

#### FUNKTION

Ekonomibyggnad

#### DATERING:

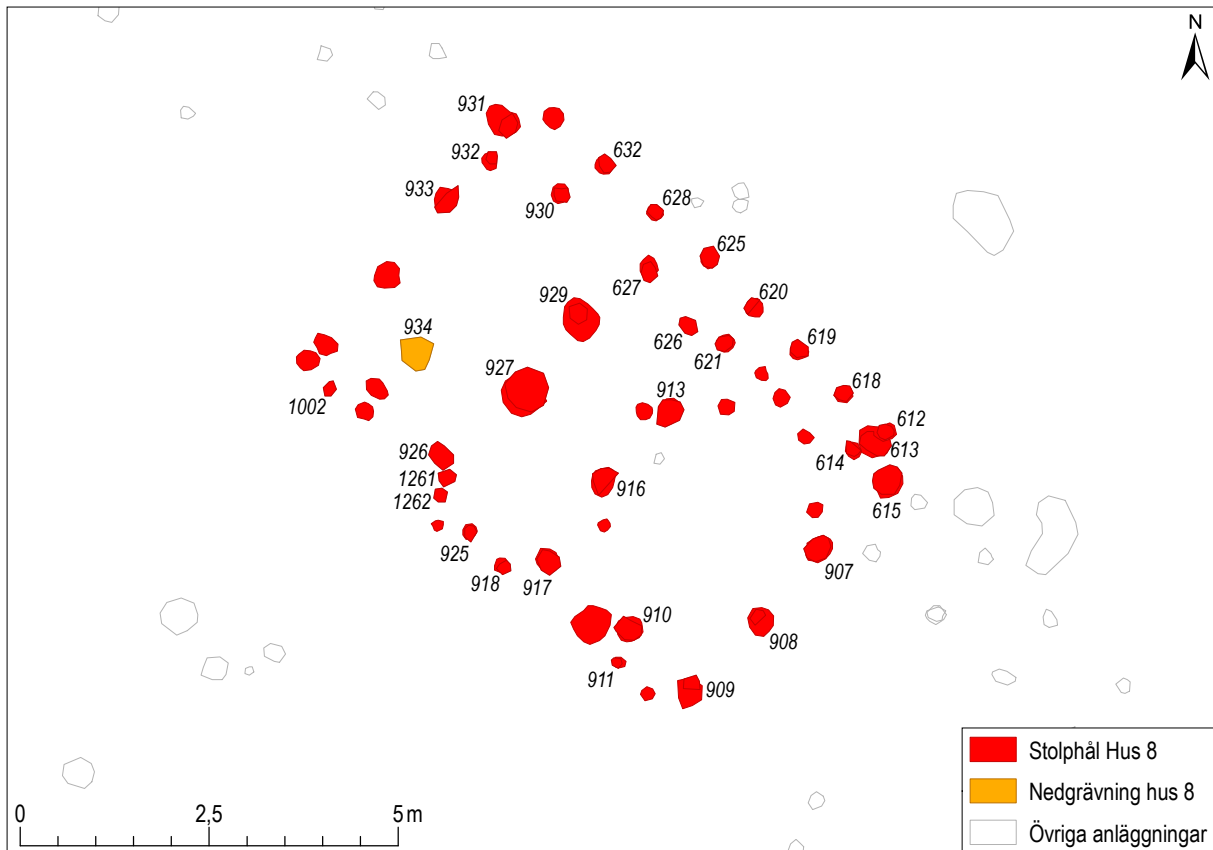
Huset dateras till perioden romersk järnålder och vendeltid. Gaveltypen Rak 4 indikerar möjligen att huset bör dateras till periodens andra halva. Skalkorn ur ett av husets stolphål <sup>14</sup>C-daterades till 170 f.Kr–10 e.Kr. Vid förundersökningen daterades förkolnad al ur ett stolphål till 340–405 e.Kr. (Larsson, Lindberg & Englund 2018).

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
916	19P/0259	Skalkorn	2060 ± 30 BP	Cal 170 BC–10 AD

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup, max (m)
612	1	Stolphål	0,20	0,10
613	1	Stolphål		
615	1	Stolphål	0,38	0,12
618	1	Stolphål	0,23	0,03
619	1	Stolphål	0,20	0,11
620	1	Stolphål		
625	1	Stolphål	0,25	0,12
628	1	Stolphål	0,23	0,11
632	1	Stolphål	0,30	0,13
907	1	Stolphål	0,30	0,10
908	1	Stolphål	0,40	0,06
909	1	Stolphål		
910	1	Stolphål		
911	1	Stolphål		
913	1	Stolphål	0,30	0,07

### Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup, max (m)
915	1	Stolphål	0,12	0,02
916	1	Stolphål		
917	1	Stolphål	0,36	0,02
918	1	Stolphål	0,13	0,07
925	1	Stolphål	0,15	0,06
926	1	Stolphål	0,36 x 0,27	0,06
927	1	Stolphål	0,50	0,25
929	1	Stolphål	0,30	0,20
931	1	Stolphål		
932	1	Stolphål		
933	1	Stolphål		
934	1	Nedgrävning	0,40 x 0,20	0,06
1002	1	Stolphål	0,15	0,09
1261	1	Stolphål	0,17	0,22
1262	1	Stolphål	0,17	0,12

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 9

#### **TVÅSKEPPIG EKONOMIBYGGNAD FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID**

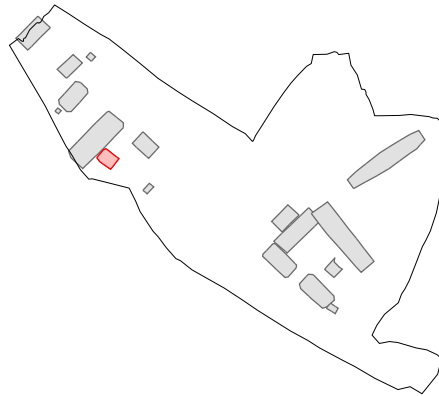
Storlek: ca 5,7 x 4,2 m  
Orientering: NV-SO

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Tvåskeppigt hus

**Spannlängd:** 2,7 och 2,1 meter

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Ett mindre tvåskeppigt hus med djupa takbärande stolphål och grunda stolphål i vägglinjerna. Sannolikt hade huset sin ingång längs den södra långväggen där en öppning finns i stolphålsraden. Där finns också två indragna stolphål på vardera sida om öppningen i stolphålsraden.

#### FUNKTION:

Tvåskeppiga byggnader med järnåldersdateringar har tolkats som ekonomibyggnader (Schütz & Frölund 2007).

#### DATERING:

Den tvåskeppiga konstruktionsformen är vanligast under neolitikum och bronsålder men förekommer också under den senare delen av äldre järnålder (Göthberg 2007:405, 410) vilket sammanfaller med boplatsens generella datering. Ingen typologi för tvåskeppiga järnåldershus finns utarbetad och sannolikt har variationen varit ganska stor. Skalkorn ur ett av husets stolphål daterades till 490–260 f.Kr. Hus 9 ligger vinkelrätt mot hus 10 och bör inte vara samtida med detta.

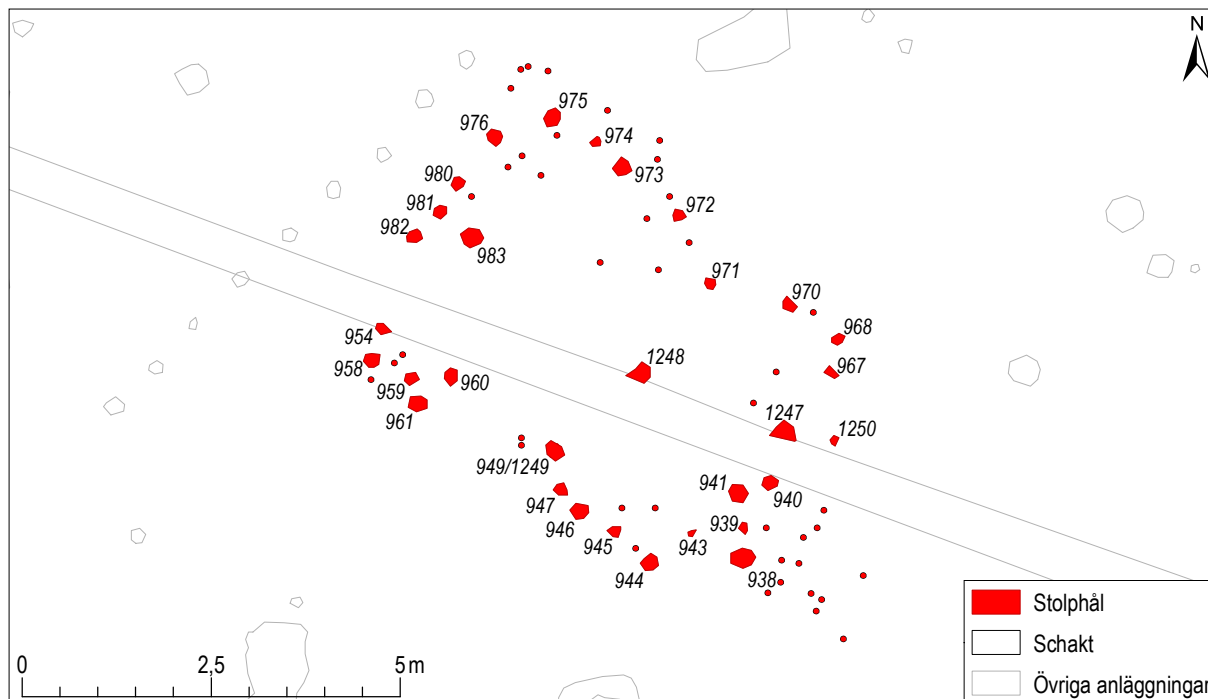
#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
983	19P/0258	Skalkorn	2330 ± 30 BP	Cal 490–350 BC (94.5%) Cal 280–260 BC (0.9%)



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
938	1	Stolphål	0,27	0,16
939	1	Stolphål		
940	1	Stolphål	0,23 x 0,15	0,10
941	1	Stolphål	0,26	0,22
942	1	Stolphål	0,20	0,10
943	1	Stolphål		
944	1	Stolphål	0,25	0,17
945	1	Stolphål		
946	1	Stolphål	0,23	0,13
947	1	Stolphål	0,17	0,07
948	1	Stolphål		
949	1	Stolphål		
954	1	Stolphål	0,23	0,06
958	1	Stolphål	0,25	0,16
959	1	Stolphål	0,16	0,08
960	1	Stolphål	0,22	0,08
961	1	Stolphål	0,23	0,17

Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
967	1	Stolphål	0,45 x 0,22	0,09
968	1	Stolphål		
970	1	Stolphål	0,20 x 0,16	0,15
971	1	Stolphål	0,20	0,10
972	1	Stolphål	0,20	0,13
973	1	Stolphål	0,23	0,10
974	1	Stolphål	0,13	0,13
975	1	Stolphål	0,23	0,15
976	1	Stolphål	0,20	0,10
980	1	Stolphål	0,21	0,13
981	1	Stolphål	0,19	
982	1	Stolphål	0,21	0,15
983	1	Stolphål	0,27	0,16
1247	1	Stolphål	0,32	0,26
1248	1	Stolphål	0,33 x 0,29	0,29
1249	1	Stolphål	0,25 x 0,20	0,13
1250	1	Stolphål		

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 10

#### TRESKEPPIGT BOSTADSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER - FOLKVANDRINGSTID

Storlek: >20,5 x 6,7 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B1a)

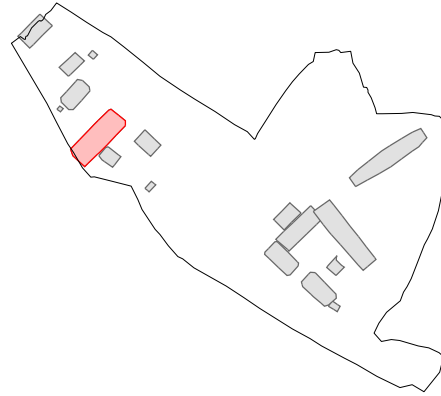
**Bockbredd:** 1,6 – 1,9 m

**Antal bockpar:** 4

**Spannlängd:** 3,9 - 5,2 m

**Gavel:** Rak 3

**Övriga konstruktionsdetaljer:** Innerväggar, härd



Hus 10 var ett större underbalanserat treskeppigt hus med en gavel av typ Rak 3. Takbärarna var 0,4–0,7 meter i diameter. Huset uppvisade endast mindre variation i spannlängderna mellan de takbärande bockparen. Det mittersta spannet var det längsta och där återfanns husets härd (1078). Ytterväggen utgjordes av 40 stolphål, 0,2–0,25 m i diameter i storlek. De tre stolphålen i den bevarade östra gaveln var större, 0,3–0,4 meter i diameter. Huset hade inre vägglinjer med tätt satta stölar. Huset hade sannolikt två ingångar, den ena på den södra långväggen och den andra på den nordliga. Huset undersöktes inte i sin helhet eftersom dess västligaste del låg utanför undersökningsområdet.

FUNKTION  
Bostadshus

#### DATERING:

Huset dateras typologiskt utifrån gaveln av typen Rak 3 till perioden 200–400/500 e.Kr. Skalkorn ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till 160 f.Kr.–60 e.Kr. Kol från björk ur härden gav en datering till 50–220 e.Kr.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
1065	19P/0257	Skalkorn	2030 ± 30 BP	Cal 160–130 BC (2.7%) Cal 120 BC–60 AD (92.7%)
1078	19C/0401	björk	1890 ± 30 BP	Cal 50–220 AD

#### Anläggningar

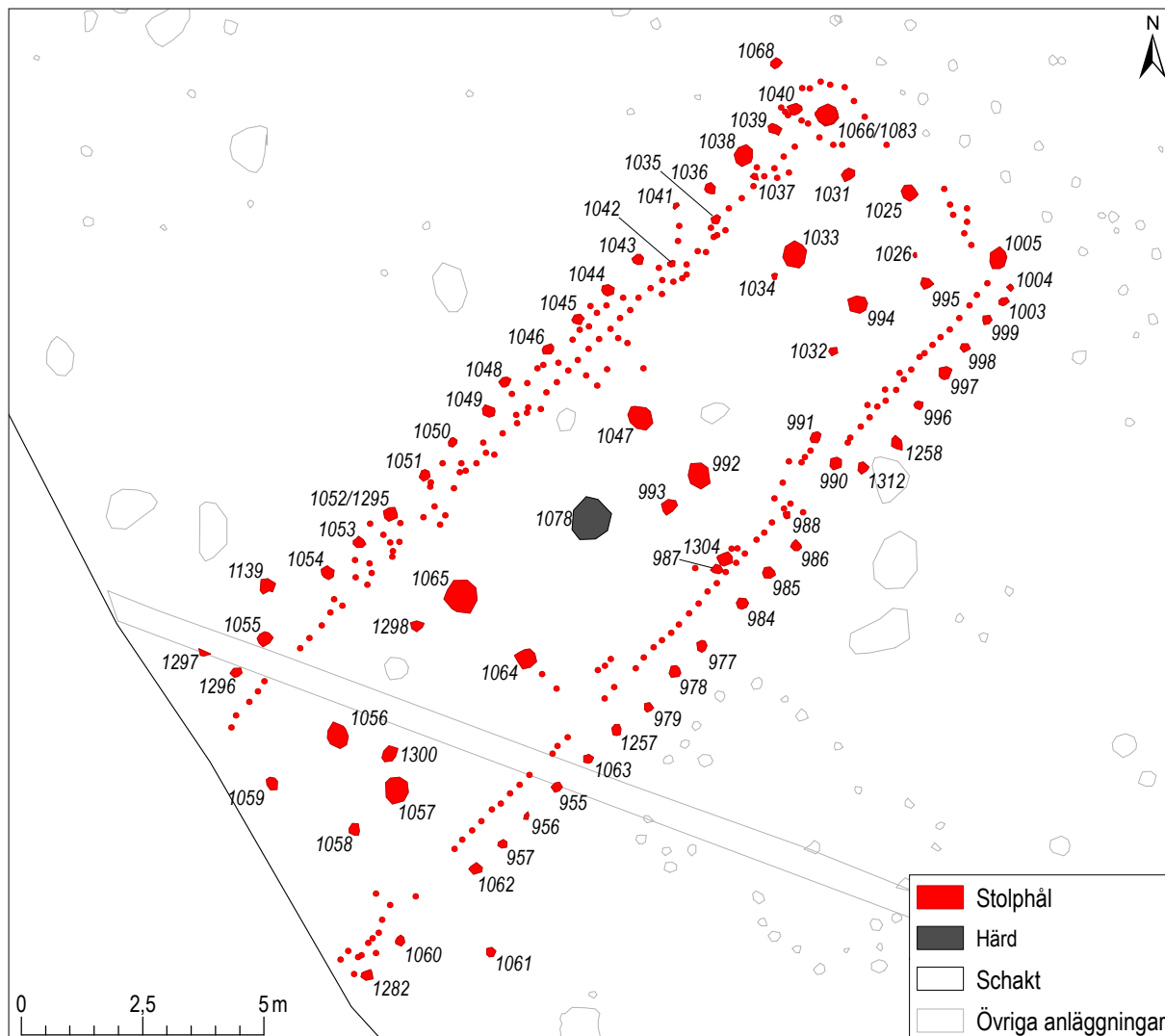
Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
955	1	Stolphål	0,26	0,16
956	1	Stolphål	0,18	0,19
957	1	Stolphål	0,23	0,19
977	1	Stolphål	0,25	0,13
978	1	Stolphål	0,28	0,15
979	1	Stolphål	0,25	0,12
984	1	Stolphål	0,24	0,18
985	1	Stolphål	0,27	0,19
986	1	Stolphål	0,23	0,21
987	1	Stolphål	0,22	0,05
988	1	Stolphål		

#### Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
989	1	Stolphål		
990	1	Stolphål	0,26	0,09
991	1	Stolphål		
992	1	Stolphål		
993	1	Stolphål		
994	1	Stolphål		
995	1	Stolphål		
996	1	Stolphål	0,22	0,18
997	1	Stolphål	0,26	0,24
998	1	Stolphål	0,20	0,12
999	1	Stolphål	0,18	0,14

# Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:150)



Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1003	1	Stolphål	0,20	0,13
1004	1	Stolphål	0,15	0,07
1005	1	Stolphål	0,64 x 0,35	0,20
1025	1	Stolphål	0,34 x 0,30	0,13
1026	1	Stolphål		
1031	1	Stolphål	0,22	0,10
1032	1	Stolphål		
1033	1	Stolphål	0,57	0,35
1034	1	Stolphål		
1035	1	Stolphål		
1036	1	Stolphål		

Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1037	1	Stolphål		
1038	1	Stolphål		
1039	1	Stolphål		
1040	1	Stolphål		
1041	1	Stolphål		
1042	1	Stolphål		
1043	1	Stolphål		
1044	1	Stolphål		
1045	1	Stolphål		
1046	1	Stolphål		

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 11

#### TRESKEPPIGT BOSTADSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER–VENDELTID

Storlek: ca 9,6 x 5,7 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B5b?)

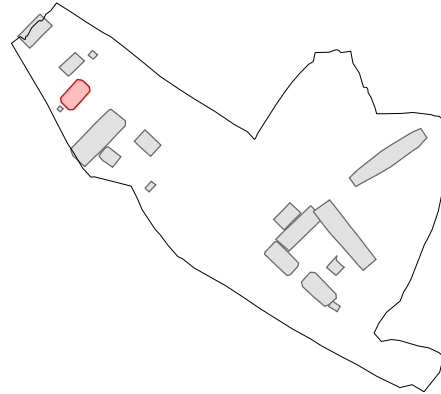
**Bockbredd:** ca 0,91–1,31 m

**Antal bockpar:** 3

**Spannlängd:** ca 3,7–3,8 m

**Gavel:** Rak 4?

**Övriga konstruktionsdetaljer:** Innerväggar, härd



Hus 11 var en mindre treskeppig byggnad med en underbalanserad konstruktion. Huset har haft en yttre vägg av stolpar som varit lerklinade, då små bitar av bränd lera hittades i flera av stolphålen i vägglinjen. Huset har också haft en inre vägg av störrar/flätverk. Ingången var belägen i den södra delen av den sydöstra långsidan. En härd fanns i husets sydvästra del.

**FUNKTION**  
Bostadshus

#### DATERING:

Huset dateras typologiskt utifrån sitt smala mitskepp och gavel av typen Rak 4 till perioden romersk järnålder – vendeltid, gaveltypen är dock vanligare från 400 e.Kr. Skalkorn ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till 260–540 e.Kr. Vid förundersökningen daterades förkolnad al till 420–540 e.Kr.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
1099	19P/0256	Skalkorn	1650 +/- 30 BP±	Cal 260–280 AD (1.1%) Cal 330–440 AD (85.3%) Cal 460–540 AD (9.0%)

#### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1098	1	Stolphål	0,52 x 0,42	
1098	2	Lager	0,38	
1099	1	Stolphål	0,50 x 0,38	0,32
1099	2	Lager	0,37 x 0,35	
1100	1	Stolphål	0,26 x 0,24	0,06
1101	1	Stolphål	0,27 x 0,24	0,07
1102	1	Stolphål		
1103	1	Stolphål	0,27 x 0,22	0,03–0,05
1104	1	Stolphål	0,30	0,12
1105	1	Stolphål	0,26	0,12

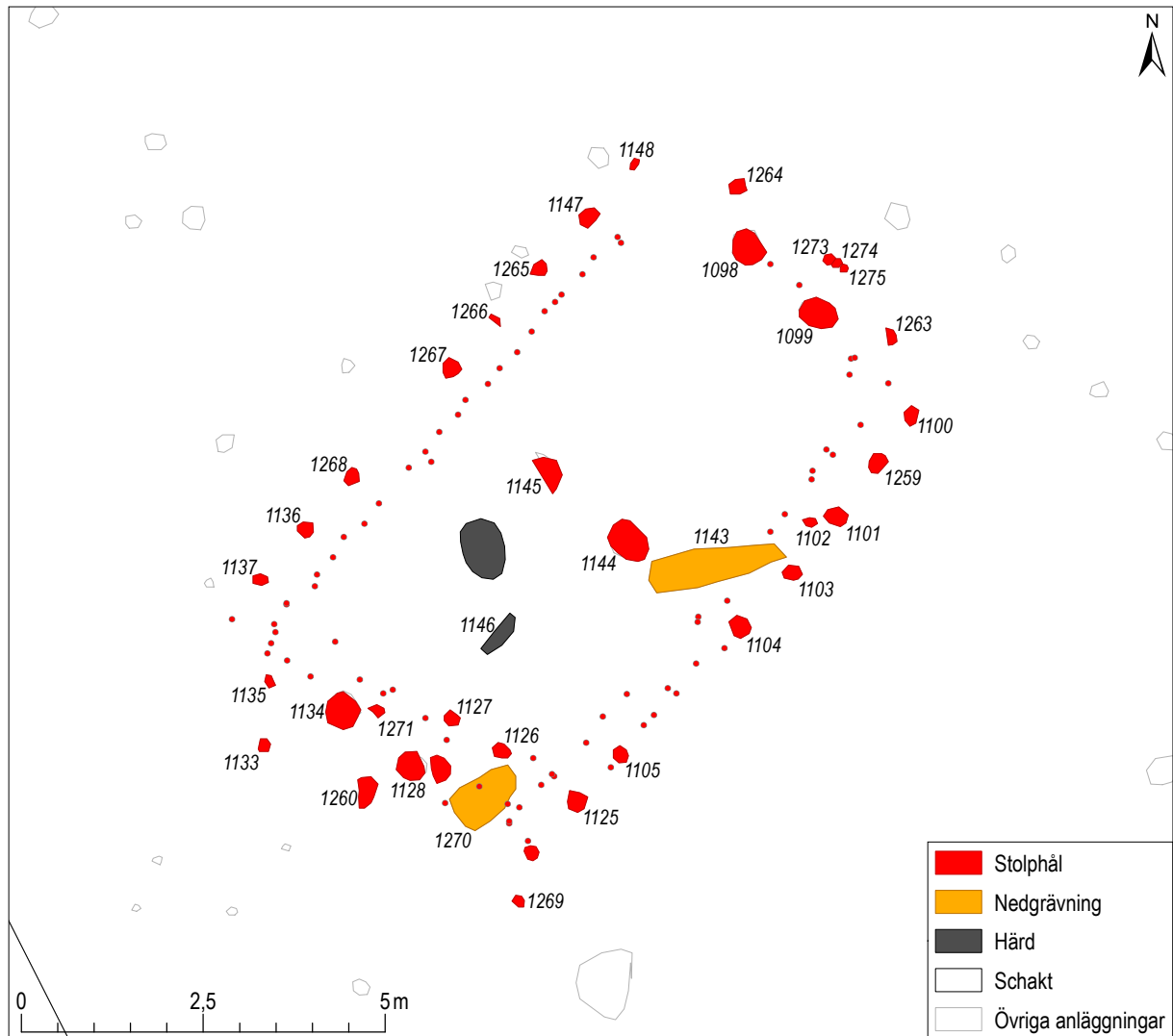
#### Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1125	1	Stolphål	0,25	0,22
1126	1	Stolphål		
1127	1	Stolphål		
1128	1	Stolphål	0,40	0,32
1133	1	Stolphål	0,20	
1134	1	Stolphål	0,50 x 0,47	
1134	2	Lager	0,42 x 0,29	
1135	1	Stolphål	0,18 x 0,16	
1136	1	Stolphål	0,26 x 0,22	
1137	1	Stolphål	0,22 x 0,16	



# Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



## Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1144	1	Stolphål	0,61 x 0,45	0,40
1144	2	Lager	0,44 x 0,38	
1145	1	Stolphål	0,52	
1145	2	Lager	0,27	
1147	1	Stolphål	0,27 x 0,22	
1148	1	Stolphål		
1259	1	Stolphål	0,30 x 0,22	0,14
1260	1	Stolphål		
1263	1	Stolphål	0,20 x 0,15	
1264	1	Stolphål	0,25	0,13

## Anläggningar, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1265	1	Stolphål	0,24 x 0,23	
1266	1	Stolphål	0,22 x 0,10	
1267	1	Stolphål	0,27 x 0,22	
1268	1	Stolphål	0,22 x 0,21	
1269	1	Stolphål	0,17	0,06
1271	1	Stolphål		
1274	1	Stolphål		0,03
1275	1	Stolphål		

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 12

#### **TRESKEPPIG EKONOMIBYGGNAD FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID**

Storlek: 10 x ca 5,4 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Underbalanserat treskeppigt långhus (B5)

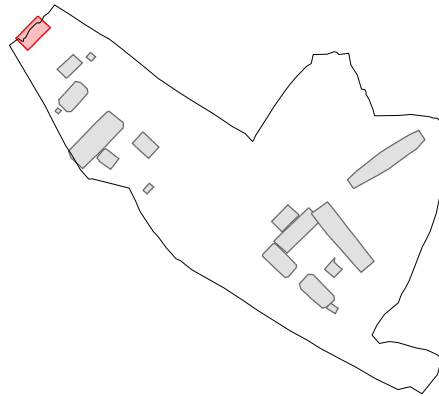
**Bockbredd:** 1,14–1,19 m

**Antal bockpar:** 3

**Spannlängd:** 2,35–3,45 m

**Gavel:** –

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Hus 12 låg i undersökningsområdets utkant och husets norra vägglinje låg utanför schaktet.

Huset hade tre bockpar och en härd i det största utrymmet. Ett par möjliga väggstolpar fanns i husets södra del.

#### FUNKTION

Ekonomibyggning med härd.

#### DATERING:

Hus 12 går inte att typologiskt datera närmare än till romersk järnålder – vendeltid.

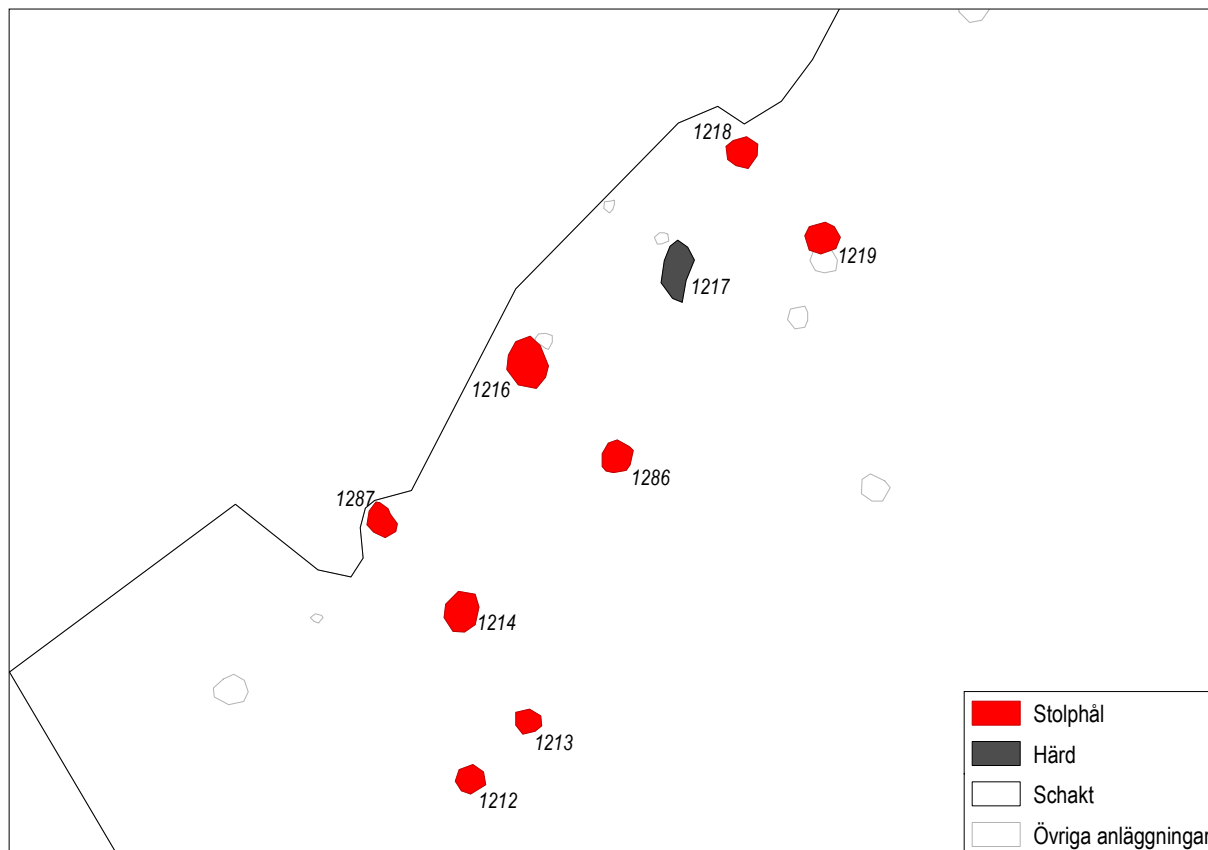
Ett sädeskorn ur ett av husets stolphål fick en <sup>14</sup>C-datering till 540–380 f.Kr.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Provnr	Material	BP	Kalibrerat
1286	19P/0253	Sädeskorn	2360 ± 30 BP	Cal 540–380 BC

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1212	1	Stolphål	0,40 x 0,34	0,08
1213	1	Stolphål	0,34 x 0,32	0,05–0,11
1214	1	Stolphål	0,52 x 0,42	0,19
1216	1	Stolphål	0,62 x 0,52	
1218	1	Stolphål	0,48 x 0,39	
1219	1	Stolphål	0,44 x 0,41	0,39
1220	1	Stolphål		0,10–0,16
1221	1	Stolphål		
1285	1	Stolphål		
1286	1	Stolphål	0,43	0,27
1287	1	Stolphål	0,54 x 0,41	
1308	1	Stolphål		
1309	1	Stolphål		
1310	1	Stolphål		

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 13

#### *HÖRNSTOLPSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID*

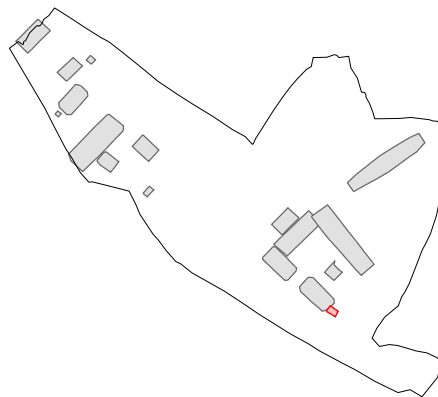
Storlek: 3,2 x 1,9 m  
Orientering: NV–SO

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Hörn- eller fyrstolpshus

**Form:** Rektangulär

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Stolphålen längs husets nordöstra långsida var rejält djupare än stolphålen längs den sydöstra långsidan. Möjligen kan detta tyda på en konstruktion där belastningen var högre på de stolpar som gick djupare, och kanske har huset haft ett sluttande tak åt nordöst.

#### FUNKTION

Ekonomibyggnad

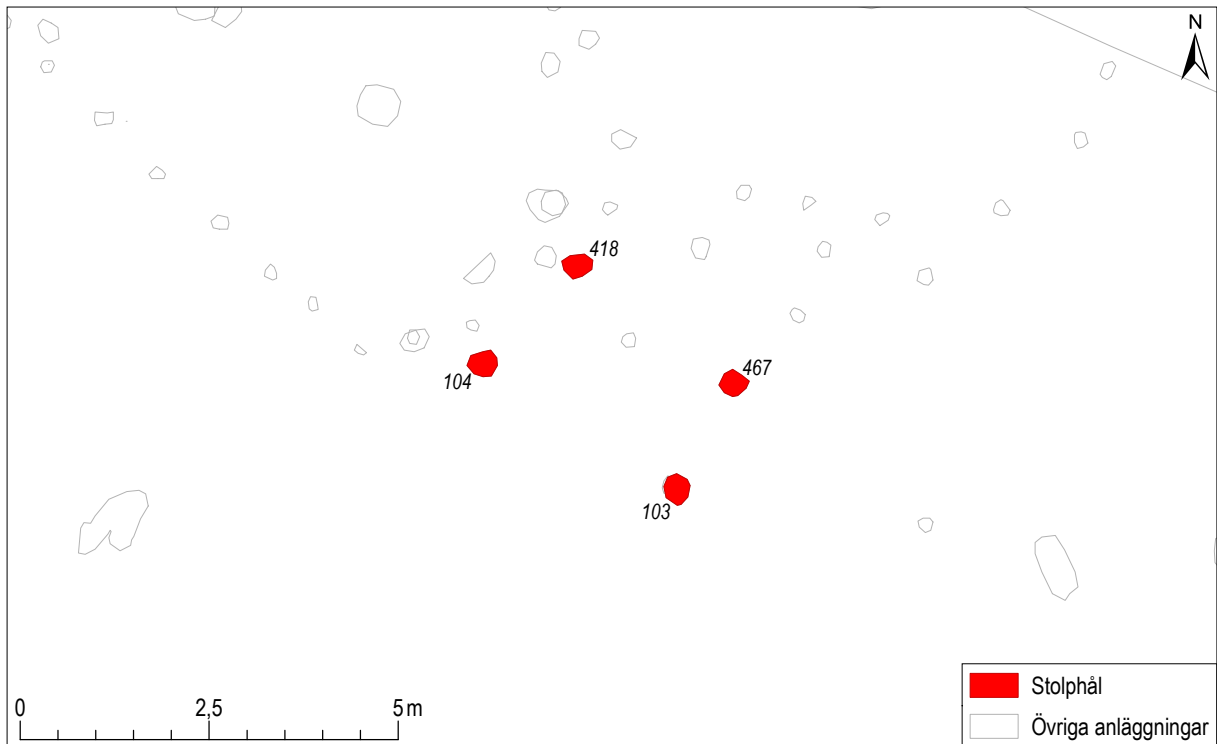
#### DATERING:

Om huset är samtida med hus 1 tillhör det perioden romersk järnålder vendeltid, troligen periodens andra halva.



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
103	1	Stolphål	0,40	0,19
103	2	Lager		0,08
104	1	Stolphål	0,40	0,20
418	1	Stolphål	0,40	0,42
467	1	Stolphål	0,35	0,13–0,27
467	2	Lager	0,18	0,27

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 14

#### **TVÅSKEPPIG EKONOMIBYGGNAD FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – FOLKVANDRINGSTID**

Storlek: 7,6 x 4,7 m  
Orientering: NO–SV

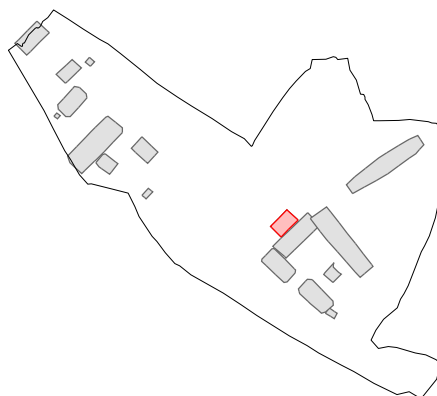
#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Tvåskeppig byggnad (F)

**Spannlängd:** 2,7–3,2 m

**Gavel:** –

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Hus 14 var en tvåskeppig byggnad med tre takbärande mittstolpar av större storlek och vägglinjer med stolphål i mindre storlek. Möjliga parställda stolpar i den nordöstra gaveln kan indikera att det rör sig om en hybridform. Eventuellt var dörröppningen placerad i den södra delen av den sydöstra vägglinjen, mellan två stolphål (513; 514) med något större dimensioner än de övriga i vägglinjen.

#### FUNKTION

Tvåskeppiga byggnader med järnåldersdateringar har tolkats som ekonomibyggnader (Schütz & Frö-lund 2007).

#### DATERING:

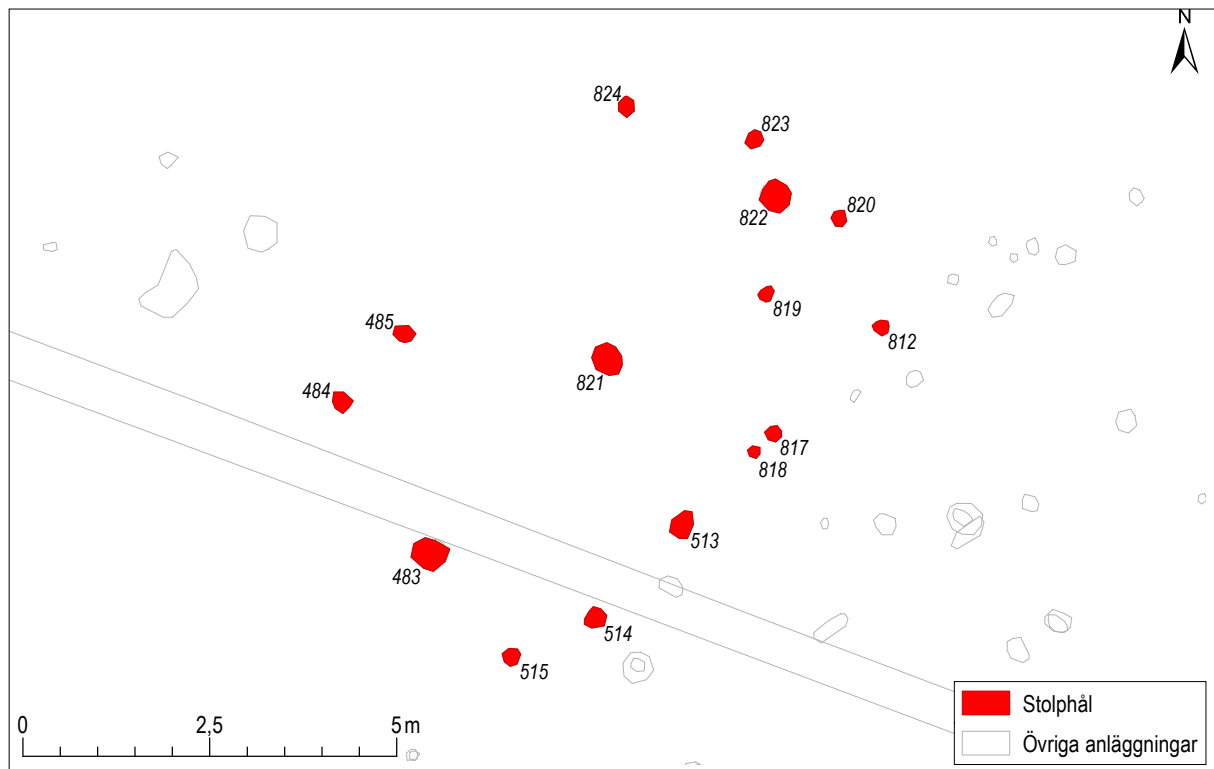
Den tvåskeppiga konstruktionsformen är vanligast under neolitikum och bronsålder men förekommer också under den senare delen av äldre järnålder (Göthberg 2007:405, 410) vilket sammanfaller med boplatsens generella datering. Ingen typologi för tvåskeppiga järnåldershus finns utarbetad och sannolikt har variationen varit ganska stor. Ett sädeskorn ur ett av husets stolphål daterades till 120 f.Kr.–80 e.Kr.

#### <sup>14</sup>C-analys

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
821	19P/0255		Not reported	Not reported
823	19C/0332	Skalkorn	2010 ± 40 BP	Cal 160–130 BC (2.0%) Cal 120 BC–80 AD (93.4%)

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Delnr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
483	2	Lager	0,35 x 0,3	
484	1	Stolphål	0,24	0,13
485	1	Stolphål	0,22	
513	1	Stolphål	0,39 x 0,29	0,18
514	1	Stolphål	0,33 x 0,29	0,17
515	1	Stolphål	0,28 x 0,25	
812	1	Stolphål	0,25	0,11
817	1	Stolphål	0,24	0,14
818	1	Stolphål	0,18	0,05
819	1	Stolphål		
820	1	Stolphål	0,24 x 0,22	0,07
821	1	Stolphål	0,44 x 0,41	0,01-0,12
821	2	Lager	0,34 x 0,29	
822	1	Stolphål	0,46 x 0,41	0,26
822	2	Lager	0,35 x 0,28	
823	1	Stolphål		0,05-0,14
824	1	Stolphål	0,25	

Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

HUS 15

**HÖRNSTOLPSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID**

Storlek: ca 1,3 x 1,4 m

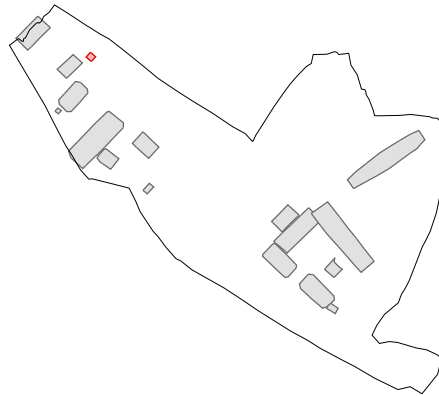
Orientering:

KONSTRUKTION

**Hustyp:** Fyrstolpshus/hörnstolpshus

**Form:** kvadratisk

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Lämningar efter ett mindre fyrstolpshus bestående av fyra jämnstora och -djupa stolphål.

FUNKTION

Ekonomibyggnad

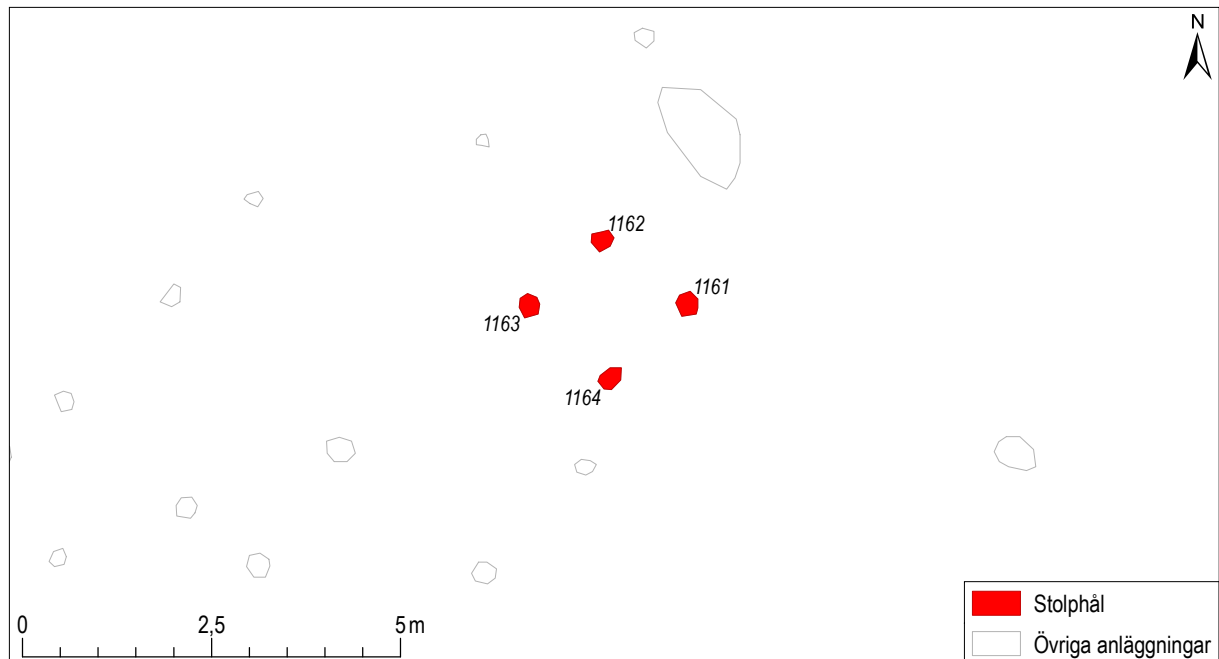
DATERING:

Romersk järnålder – vendeltid



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1161	1	Stolphål	0,30	0,14
1162	1	Stolphål	0,27	0,15
1163	1	Stolphål	0,20	0,13
1164	1	Stolphål	0,30	0,21

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 16

#### *STOLPBOD/STOLPRUTNÄTSHUS FRÅN ROMERSK JÄRNÅLDER – VENDELTID*

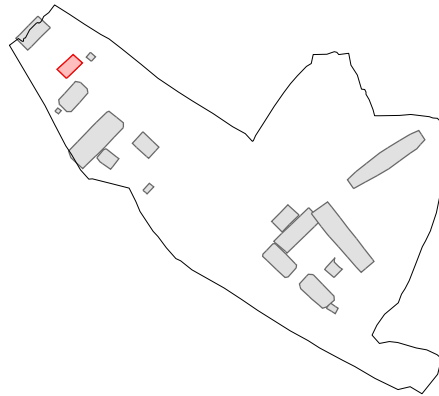
Storlek: ca 6,6 x 3,4 m  
Orientering: NO–SV

#### KONSTRUKTION

**Hustyp:** Stolprutnätshus

**Form:** Raka väggar

**Övriga konstruktionsdetaljer:** –



Ett drygt tiotal stolphål efter stolpar satta med ett avstånd av 1–2,1 meter vilka tolkas som en stolpbod, eller stolprutnätshus. Dessa hus måste ha haft upphöjda golv eftersom stolparna är för tätt satta för att erbjuda utrymme för rum. Några exempel finns från Uppland och sannolikt har dessa stolpbodar utgjort någon form av ekonomibyggnad, till exempel för förvaring eller hantering av säd (Schütz & Frölund 2007:163ff).

#### FUNKTION

Ekonomibyggnad

#### DATERING:

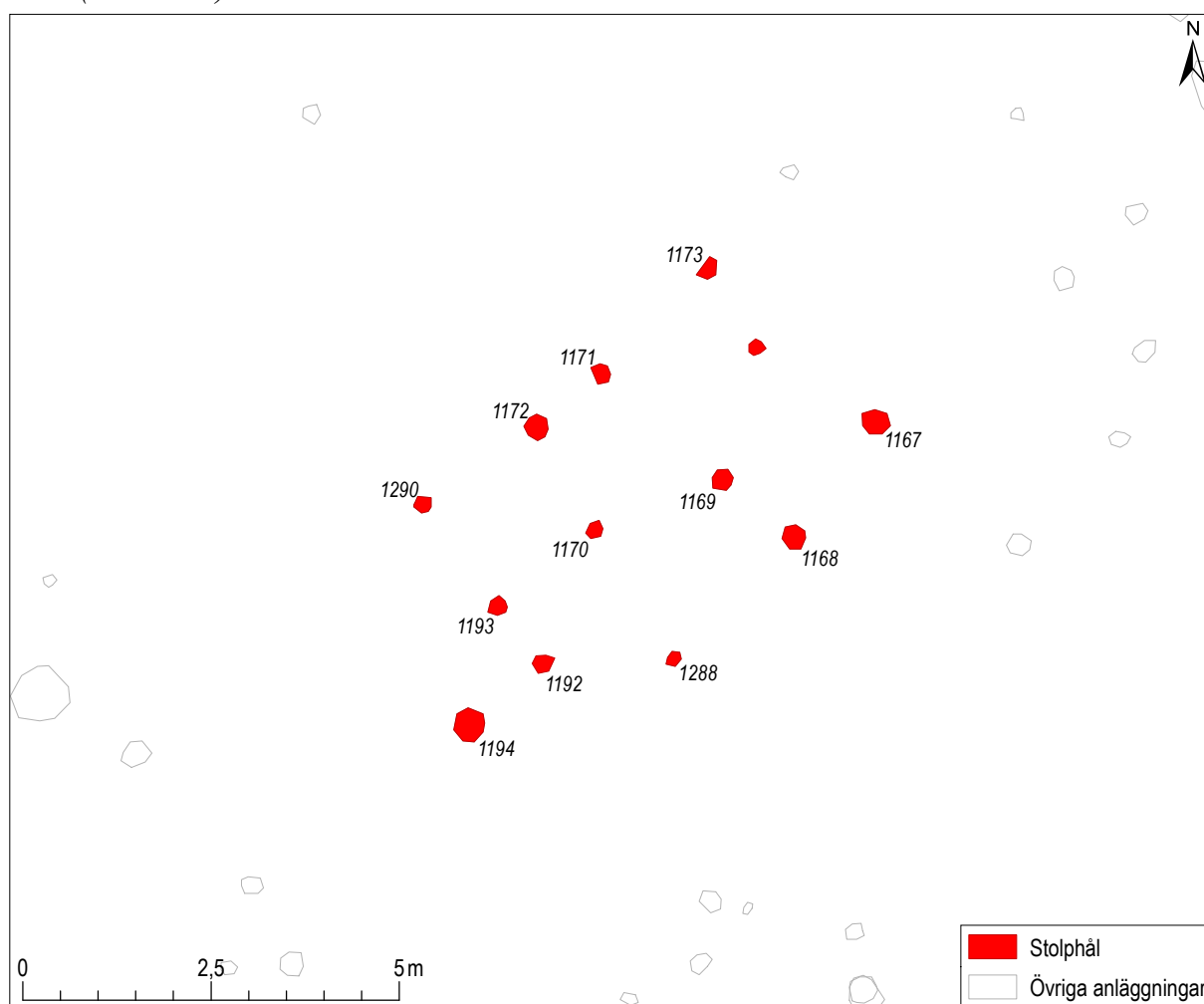
Inga hustypologier föreligger för denna hustyp men ett liknande hus i Stenhagen <sup>14</sup>C-daterades till folkvandringstid (Åberg 2008). Skalkorn ur ett av husets stolphål <sup>14</sup>C-daterades till 800–540 f.Kr.

#### *<sup>14</sup>C-analys*

Nr	Prov-nr	Material	BP	Kalibrerat
1172	19P/0254	Skalkorn	2520 ± 30 BP	Cal 800–540 BC

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (skala 1:100)



### Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1167	1	Stolphål	0,33	0,15
1168	1	Stolphål	0,25	0,02
1169	1	Stolphål	0,27	0,09
1170	1	Stolphål	0,20	0,20
1171	1	Stolphål	0,25	0,14
1172	1	Stolphål	0,24	0,25
1173	1	Stolphål	0,41	0,25
1193	1	Stolphål	0,24	0,25
1194	1	Stolphål		
1288	1	Stolphål	0,19	0,18
1290	1	Stolphål	0,24	0,21

## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

### HUS 17

#### *TRESTOLPSHUS?*

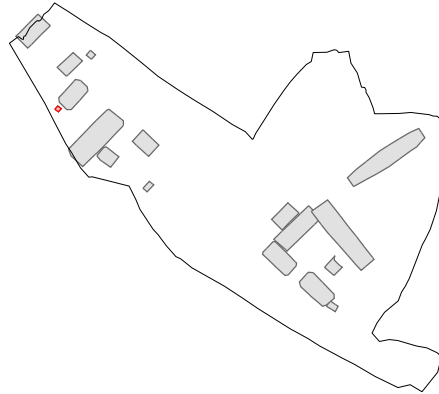
Storlek: ca 1,2 x 1,2 m

Orientering:

#### KONSTRUKTION

*Hustyp:* Trestolpshus

*Övriga konstruktionsdetaljer:* –



#### FUNKTION

Tre stolphål i vinkel vilka tolkas som ett trestolpshus. Flera liknande konstruktioner har påträffats i Mälardalen, bland annat i Bredåker. Konstruktionen utgör troligtvis någon form av ställning eller vindskydd som kan vara kopplat till boskapskötsel (Schütz & Frölund 2007:158). I det här fallet låg huset inom en mindre hägnad invid gaveln på hus 11 och tolkas som en enklare hus för mindre gårdsdjur.

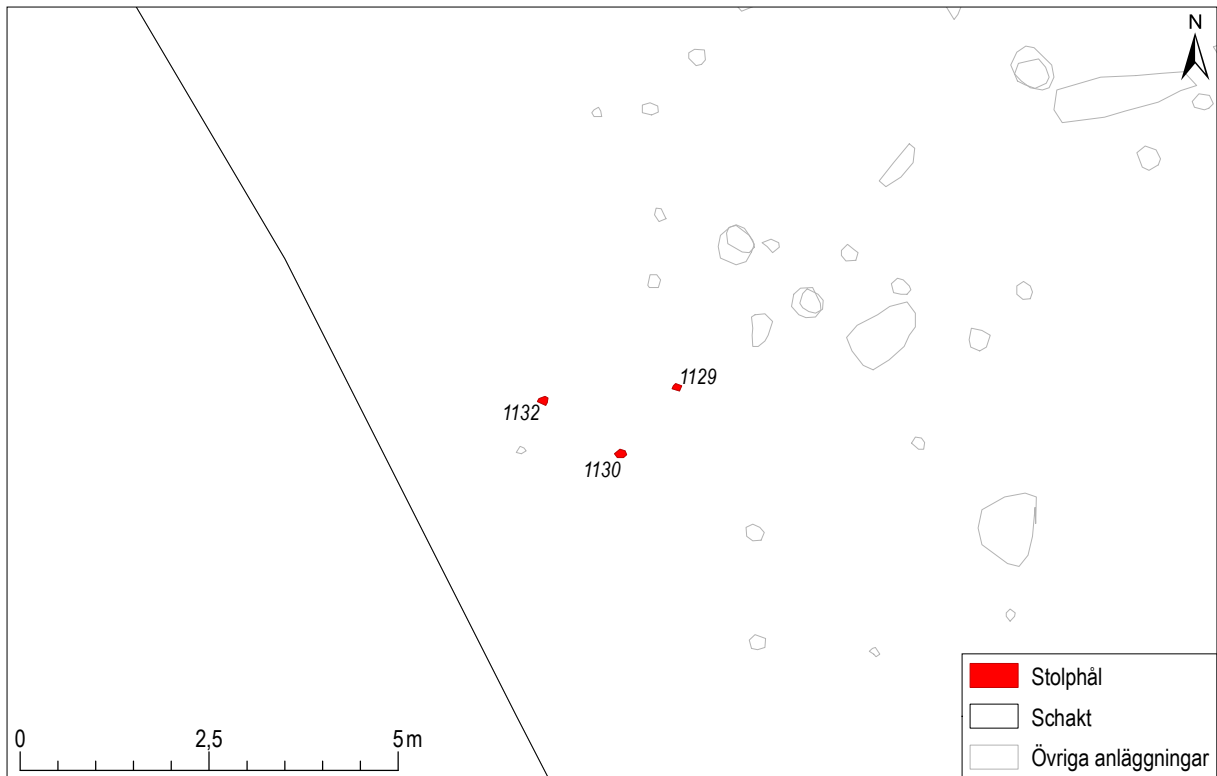
#### DATERING:

Enkla hörn- eller trestolpshus <sup>14</sup>C-dateras sällan men har dokumenterats på boplatser som sträcker sig från bronsålder till slutet av yngre järnålder. Hus 17 är sannolikt samtida med hus 11 som dateras till perioden romersk järnålder–vendeltid, sannolikt till perioden efter 400 e.Kr.



## Bilaga 1. Husbeskrivningar, forts.

Karta (1:100)



Anläggningar

Nr	Del-nr	Objekt	Diameter/längd och bredd (m)	Höjd/djup (m)
1129	1	Stolphål		
1130	1	Stolphål	0,10	0,16
1132	1	Stolphål	0,10	0,20

## BILAGA 2. ANLÄGGNINGSTABELL

\*Anläggningar som saknar mått inte är undersökta.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
102	1	Stolphål							
103	1	Stolphål	0,40	0,19	Rund		13	Takbärare, hus 13	Plan botten, raka sidor och lätt rundade bottenkanter i profil. Fyllning av flammig brun/beige siltig sand med kolstänk och inslag av sot. Innehåller en stolpfärgning vid den västra kanten.
103	2	Lager		0,08	Oval		13		Skålformad i profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt. Stolpfärgningen ligger vid stolphålets västra kant.
104	1	Stolphål	0,40	0,20	Rund		13	Takbärare, hus 13	Nedgrävning med plan botten samt en rak och en lätt snedställd sida, lätt rundade bottenkanter. Fyllning av flammig gråbrun/beige siltig sand med kolstänk. Innehåller en stolpfärgning.
104	2	Lager		0,13	Oval				Skålformad i profil. Fyllning av brun, något sandig silt. Stolpfärgningen ligger mitt i stolphålet.
105	1	Stolphål	0,35		Rund				Fyllning av flammig gråbrun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
105	2	Lager	0,18		Rund			Plandokumenterad	Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
106	1	Stolphål					1		
107	1	Stolphål	0,20	0,04			1	Anläggningen tolkas utgöra bottenrest efter ett stolphål varst stolpe fungerat som väggstolpe i hus 1. Troligtvis har denna stolpe haft en spetsig ände men att man samtidigt gjort en nedgrävning för att stabilisera stolpen.	En cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun sandig silt med fläckvisa inslag av steril ljus sandig silt. I profil uppvisade anläggningen en spetsig försänkning i mitten vilket skule kunna utgöra resten efter större stör som stått i stolphålet.
108	1	Stolphål	0,20	0,08			1	Anläggningen tolkas utgöra ett stolphål vars stolpe fungerat som yttervägg i hus 1:s sydvästra långsida.	En cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun sandig silt med enstaka inslag av fläckar med ljus sandig silt. I profil antog anläggningen skålform med konkava sidor och rundad botten.
109	1	Stolphål	0,20		Rund		1	Plandokumenterad	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
110	1	Stolphål	0,25	0,08	Rund		1	Anläggningen tolkas utgöra ett stolphål vars stolpe fungerat som yttervägg i hus 1:s sydvästra långsida.	En cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun sandig silt med enstaka inslag av fläckar med ljus sandig silt. I profil antog anläggningen skålform med konkava sidor och rundad botten. Anläggningen uppvisade viss infiltration ned i sterilen som antagligen kan förklaras genom mask eller rot dragit ner materialet.
111	1	Stolphål	0,22	0,06	Rund		1	Stolphålet utgör del av den sydvästra ytterväggen i hus 1.	Cirkulär mörkfärgning. Innehållet utgjordes av mörkbrun sandig silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
112	1	Stolphål	0,26	0,07	Rund		1	Ett stolphål i hus 1. Antagligen rest av stolpe i sydvästra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjordes av mörkbrun sandig silt. Relativt homogen fyllning utan utmärkande sterila inslag. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
114	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
115	1	Stolphål	0,25	0,15	Rund		1	Ett stolphål i hus 1. Antagligen rest av stolpe i sydvästra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjordes av mörkbrun sandig silt. Relativt homogen fyllning utan utmärkande sterila inslag. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
115	7 100	Stolphål					1		
116	1	Stolphål	0,24	0,12	Rund	0,05	1	Väggstolpe till hus 1.	Djupare försänkning i mitten, ca 0,13m i diameter. Resterande var ca 0,05 m djup. Mörkbrun fet silt.
117	1	Stolphål							
118	1	Stolphål							
119	1	Nedgrävning							
120	1	Nedgrävning							
121	1	Stolphål							
122	1	Nedgrävning							
123	1	Stolphål							
124	1	Stolphål							
125	1	Stolphål							
126	1	Stolphål							
130	1	Stolphål							
131	1	Stolphål							
135	1	Nedgrävning							
136	1	Nedgrävning							
137	1	Stolphål							
139	1	Nedgrävning							
140	1	Stolphål							
141	1	Stolphål	0,18	0,06	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
142	1	Stolphål	0,30 x 0,20	0,10	Oval				Flackt trattformad nedgrävning. Fyllning av mörkbrun sandig silt.
144	1	Nedgrävning	0,45 x 0,15	0,08	Oregelbunden	0,05		Två stolphål?	Oregelbundet oval i plan. Oregelbunden nedgrävning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
146	1	Stolphål							Utgår.
147	1	Nedgrävning							
148	1	Stolphål							
149	1	Stolphål							
150	1	Stolphål							
153	1	Nedgrävning							
154	1	Stolphål	0,18	0,02	Rund				Mörk fläck, botten av stolphål? Fyllning av brunsvart sandig silt, ej kol.
155	1	Stolphål	0,25	0,05	Oregelbunden				Oregelbundet rund i plan. Oregelbundet skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
156	1	Stolphål							
157	1	Nedgrävning							
159	1	Stolphål							
160	1	Stolphål							
162	1	Stolphål							
163	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
164	1	Nedgrävning							
165	1	Stolphål							
166	1	Stolphål							
167	1	Nedgrävning							
168	1	Stolphål							
169	1	Stolphål							
170	1	Stolphål							
173	1	Stolphål							
175	1	Stolphål							
176	1	Stolphål							
178	1	Nedgrävning							
179	1	Stolphål							
180	1	Stolphål							
182	1	Stolphål							
183	1	Nedgrävning							
184	1	Stolphål							
185	1	Stolphål							
187	1	Stolphål							
188	1	Stolphål							
189	1	Stolphål							
191	1	Stolphål							
193	1	Stolphål							
194	1	Stolphål							
197	1	Stolphål							
200	1	Stolphål							Utgår.
201	1	Stolphål							
204	1	Stolphål							
205	1	Stolphål							
214	1	Stolphål	0,20	0,13	Rund			Stolphål	Svag mörkfärgning, cirkulär i plan. I profil antog anläggningen sluttande kanter med en nedåtgående rundad spets i botten.
215	1	Stolphål							
216	1	Stolphål							
221	1	Nedgrävning							
222	1	Nedgrävning							
223	1	Stolphål							
224	1	Stolphål							
225	1	Stolphål							
226	1	Stolphål							
227	1	Stolphål							
228	1	Stolphål	0,25 x 0,14	0,15	Oval				Oval nedgrävning, fyllning gråbr silt, i profil sluttande U-formade sidor och rundad botten.
235	1	Stolphål							
238	1	Stolphål							
239	1	Härd							
240	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
241	1	Stolphål	0,15	0,10	Rund				Skålförmad nedgrävning. Fyllning av mörkbrun sandig silt.
245	1	Stolphål							
246	1	Stolphål							
247	1	Stolphål							
248	1	Stolphål							
249	1	Stolphål							
250	1	Stolphål							
251	1	Stolphål							
252	1	Stolphål							
253	1	Stolphål							
254	1	Stolphål							
255	1	Stolphål							
259	1	Stolphål	0,69 x 0,60	0,24	Oval		4	Stolphål för takbärande stolpe i hus 4. Bockpar till 260. Den oregelbundna sekundära fyllningen antyder att man ruckat stolpen för att ta upp den vid raseringen av hus 4.	Oval i ytan, med en till formen oregelbunden sekundär fyllning där stolpen stått. I sektion hade nedgrävningen svagt lutande nästan vertikala sidor och plan botten. Man hade vid anläggandet grävt ned genom den naturliga silten tills man kom till leran och stannat där. Fyllningen bestod av melerad torr silt. Den sekundära fyllningen bestod av mörkbrun homogen fet silt med inslag av kol. Denna sågs i sektion som snedställd och omrörd. Två störar på vardera sida nedgrävningen (SSV och NNÖ) togs också fram i sektion. Dessa var ca 0,06 m breda samt 0,14 och 0,10 m djupa och spetsiga.
260	1	Stolphål	0,73		0,50		4	Stolphål för takbärande stolpe i hus 4, bockpar till 259.	Jämnt rund i plan men en antydning till sekundär fyllning i mitten med inslag av kol (0,23x0,12 m). I övrigt bestod fyllningen av melerad silt.
261	1	Stolphål							
262	1	Stolphål							
263	1	Stolphål							
264	1	Stolphål							
265	1	Stolphål							
266	1	Nedgrävning							
267	1	Stolphål							
268	1	Stolphål	0,49	0,30	Rundad		4	Stolphål efter takbärande stolpe i den nö änden av hus 4. Bockpar till 269.	Rundad nedgrävning i plan med en yttre fyllning av melerad till brun silt. En rundad (0,29x0,28 m) inre fyllning bestående av mörkgråbrun fet silt med inslag av kol samt en eldpåverkad/skörbränd sten i ytan (0,05 m).
268	2	Lager	0,29				4		
269	1	Stolphål	0,80 x 0,63	0,16	Rund		4	Stolphål till takbärande stolpe i hus 4 i dess nö ände. Bockpar till 268. Den mörkare fyllningen indikerar var stolpen varit placerad.	I ytan rund form med en rund mörkare fyllning i mitten. I sektion hade nedgrävningen lutande sidor och plan botten. Den mörkare fyllningen bestod av fet homogen mörkbrun silt. Den omkringliggande fyllningen bestod av melerad till brun mager silt. Nedgrävningen var grävd i lera.
269	2	Lager	0,29	0,13	Rund		4	Sekundär fyllning i takbärande stolphål till hus 4. Dess utdragna form i botten indikerar att stolpen har ruckats vid uppräckandet.	Mörkare fyllning i stolphål 269:s mitt. Rund i plan och i sektion hade den lutande sidor och plan utdragen botten mot nedgrävningens NNV del.



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
270	1	Stolphål	0,52 x 0,41	0,15	Rundad		4	Stolphål för takbärande i hus 4, bockpar till 271. Den sneda formen i sektion på den sekundära fyllningen där stolpen stått kan indikera att stolpen ruckats vid upptryckandet.	I plan rund men en synlig rund mörkfärgning i mitten. I sektion hade nedgrävningen lutande sidor och plan botten. Den var helt och hållet nedgrävd i lera. Konstruktionsfyllningen bestod av melerad till ljusbrun silt med inslag av kol. Den mörkare delen i mitten av nedgrävningen var synlig i sektion med något sneda sidor och plan botten som inte var lika djup som nedgrävningen.
270	2	Lager	0,24 x 0,23	0,12	Rund	0,09	4	Sekundär fyllning som fyllt igen tomrummet efter stolpen, som troligtvis ruckats vid upptryckandet.	Mörkare sekundär fyllning i stolphål 270. Bestod av mörkbrun fet silt med inslag av mycket kol.
271	1	Stolphål	0,53	0,30	Rundad		4	Stolphål för takbärande stolpe i hus 4, bockpar till 270. Snittad på förundersökningen.	I plan synlig som en halvcirkel, då den undersökts till hälften under förundersökningen. I mitten sågs en mörkare fyllning, också denna en fylld halvcirkel, 0,25 m i uppskattad diameter. Konstruktionsfyllningen bestod av ljusgråbrun silt. Den sekundära fyllningen bestod av mörkgråbrun silt med inslag av kol.
271	2	Lager	0,25				4		
272	1	Stolphål	0,96 x 0,69	0,50	Oval		4	Stolphål för takbärande stolpe i hus 4, bockpar till 273. Den sekundära fyllningen motsvarar ungefär där stolpen har stått.	Oval form i plan. Konstruktionsfyllning av melerad silt. Sekundär fyllning där stolpen har stått som har en rundad men något oregelbunden form. Ca 0,52x0,41 m.
272	2	Lager	0,52 x 0,41				4		
273	1	Stolphål	0,89 x 0,62	0,30	Oval		4	Stolphål för takbärande stolpe i hus 4, bockpar till 272. Den sekundära fyllningens omrörda karaktär indikerar att stolpen ruckats när man ryckt upp den.	Nedgrävning som var oval i plan och i sektion hade vertikala sidor och plan botten. Den var nedgrävd genom ca 0,10 m naturlig silt och resterande djup var i lera. Fyllningen bestod av melerad silt. En sekundär fyllning där stolpen stått bestod av mörkbrun fet silt med inslag av skörbränd sten och kol. Denna fyllning av mörkare och mer homogen i den östra delen. I den västra delen var den omrörd med konstruktionsfyllningen.
273	2	Lager		0,25	Rundad	0,20	4	Sekundär fyllning som fyllt tomrummet när stolpen ryckts upp. Den omrörda karaktären antyder att stolpen ruckats när den ryckts upp.	Mörkare fyllning i stolphål 273. Mörkbrun kompakt och fet silt. Denna gick inte hela vägen ned i botten av nedgrävningen. Var mer kompakt och homogen i östra delen och mer uppblandad med den melerade konstruktionsfyllningen i den västra delen.
274	1	Stolphål					4		
275	1	Stolphål							
276	1	Stolphål							
277	1	Stolphål							
278	1	Stolphål							
279	1	Stolphål							
280	1	Stolphål							
281	1	Härd							
282	1	Stolphål	0,35	0,12	Rund		7	Takbärande, fyrstolpshus.	Nedgrävning med raka sidor, plan botten och rundade bottenkanter. Fyllning av mörkbrun silt med inslag av kol och sot samt ett par skörbrända stenar.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
283	1	Stolphål	0,32	0,23	Rund		7	Takbärare, fyrstolpshus.	Nedgrävning med raka sidor, plan botten och rundade bottenkanter. Fyllning av mörkbrun silt med inslag av kol och sot samt ett par skörbrända stenar. Fynd av lerklining i ytan.
284	1	Stolphål	0,38 x 0,3	0,30	Fyrsidig		7	Takbärare, fyrstolpshus.	Rundat rektangulär i plan. Nedgrävning med raka sidor, plan botten och rundade bottenkanter. Fyllning av mörkbrun silt med inslag av kol och sot samt ett par skörbrända stenar i ytan.
285	1	Stolphål	0,36	0,10	Rund		7	Takbärare, fyrstolpshus.	Nedgrävning med raka sidor, plan botten och rundade bottenkanter. Fyllning av mörkbrun silt med inslag av kol och sot.
286	1	Stolphål							
287	1	Stolphål							
288	1	Stolphål							
289	1	Stolphål							
290	1	Stolphål							
291	1	Stolphål							
292	1	Stolphål							
293	1	Stolphål							
294	1	Stolphål							
295	1	Stolphål							
296	1	Stolphål							
297	1	Stolphål							
298	1	Stolphål							
299	1	Nedgrävning							
300	1	Nedgrävning							
301	1	Nedgrävning							
302	1	Stolphål							
303	1	Stolphål							
304	1	Stolphål							
305	1	Stolphål	0,12	0,14	Rund				I profil sluttande sidor och rund botten
306	1	Stolphål	0,11	0,02	Rund				Botten av stolphål konkava kanter och plan botten
309	1	Stolphål							
315	1	Stolphål							
316	1	Stolphål	0,32 x 0,22	0,15	Oval			Antigen en spetsig nedkörd påle eller vid uppräckandet ruckad stolpe.	Nedgrävningen hade en liten avsats i den norra delen, och resterande var spetsformad. Fyllningen bestod av mörkbrungrå silt med inslag av kol och bränd lera, samt småsten.
317	1	Stolphål							
318	1	Stolphål					4		
319	1	Stolphål	0,31 x 0,21	0,08	Oval			Stolphål, möjligtvis väggstolpe till hus 4.	Lutande sidor och plan botten, något lutande åt söder. Fyllningen bestod av mörkgrå silt med inslag av bränd lera och kol. Snarlikt 316.
320	1	Stolphål							
321	1	Stolphål							
322	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
323	1	Stolphål							
324	1	Stolphål							
325	1	Stolphål							
326	1	Stolphål							
327	1	Stolphål							
328	1	Stolphål							
329	1	Stolphål							
330	1	Stolphål							
331	1	Stolphål							
332	1	Stolphål							
333	1	Härd							
334	1	Härd							
335	1	Härd							
336	1	Stolphål							
337	1	Stolphål							
338	1	Stolphål							
339	1	Stolphål							
340	1	Stolphål							
341	1	Stolphål							
342	1	Stolphål							
343	1	Stolphål							
344	1	Stolphål							
345	1	Stolphål							
346	1	Stolphål							
347	1	Stolphål							
348	1	Stolphål							
349	1	Stolphål							
350	1	Stolphål							
351	1	Stolphål							
352	1	Stolphål							
353	1	Stolphål							
354	1	Stolphål							
355	1	Stolphål							
356	1	Stolphål							
357	1	Stolphål							
358	1	Stolphål							
359	1	Stolphål							
360	1	Härd							
361	1	Stolphål							
362	1	Stolphål							
363	1	Stolphål							
371	1	Stolphål							
374	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
382	1	Stolphål	0,45	0,20	Rund		3	Stolphål som fungerat som gavelstolphål i hus 3 (brunnshuset).	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjorde mörkbrun silt. I profil antog anläggningen olikformade kanter. Ena kanten hade en konkav utformning och andra hade en rak. Botten var plan.
383	1	Stolphål	0,47	0,20	Rund		3	Ett större stolphål som skärs av det mindre stolphålet 384. Fungera möjligen som gavelstolpar i hus 3. Kan representera en omstolpning i gaveln.	Större stolphål som delvis klipps av den intilliggande stolphål 384. Fyllningen utgjordes av mörkbrun silt med inslag av fnyk av kol och enstaka fnyk bränd lera. I profil antog anläggningen en skålform. Rund botten och konkava sidor.
384	1	Stolphål	0,36	0,14	Rund			Mindre stolphål som överlagrar och klipper det större 383 i både plan och profil. Kan representera en omstolpning av gavlen i hus 3.	Mindre stolphål som delvis överlagrar och klipper det större 383. Fyllningen bestod av gråbrun sandig silt, inte lika mättad och mörk som i 383. Fyllningen innehöll enstaka fnyk av kol och bränd lera.
385	1	Stolphål							
386	1	Dike							
387	1	Stolphål							
388	1	Stolphål							
389	1	Stolphål	0,23	0,17	Rund	0,11		Eventuellt har man vid upp-ryckandet ruckat på stolpen. Den låg i hägnadsrad.	I sektion ser stolpen snedställd ut.
390	1	Stolphål							
391	1	Stolphål	0,40	0,22	Rund		3	Stolphål som fungerat som sydvästra gavelstolpe i hus 3 (brunnshuset).	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjorde mörkbrun silt. I profil antog anläggningen raka kanter och en skålformad botten.
391	2	Stolphål					3		
392	1	Stolphål							
393	1	Stolphål							
394	1	Dike							
395	1	Nedgrävning							
398	1	Stolphål							
399	1	Stolphål	0,15 x 0,14	0,03	Rund	0,02		Stolphål i hägnadsrad.	Diffus i plan men tydlig i sektion, om än grund. Lutande sidor och plan botten.
400	1	Stolphål							
401	1	Stolphål							
402	1	Stolphål							
403	1	Stolphål							
404	1	Stolphål	0,25 x 0,2		Oval			Plandokumenterad.	Fyllning av flammigt brun sandig silt.
405	1	Stolphål	0,20	0,08	Rund				Oregelbundet skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
406	1	Stolphål	0,18		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av flammigt brun sandig silt.
407	1	Stolphål	0,20		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av flammigt brun sandig silt.
408	1	Stolphål	0,22	0,10	Rund				Snett U-formad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
409	1	Stolphål	0,22		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
410	1	Stolphål	0,22	0,07	Rund				Oregelbundet skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
411	1	Stolphål	0,22		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
412	1	Stolphål	0,50	0,25	Rund		1		Fyllning av ljusbrun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
412	2	Lager	0,32		Rund		1		Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
413	1	Stolphål	0,25		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
414	1	Stolphål	0,17		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av flammigt brun sandig silt.
415	1	Stolphål	0,22		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
416	1	Stolphål	0,30	0,23	Rund		1	Både nedgrävning och stolpfärgning lutar något åt SÖ, ut från huset, eventuellt p.g.a. Att stolpen ruckats vid upptagning.	Snett U-formad nedgrävning. Fyllning av flammig ljusbrun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
417	1	Stolphål	0,20		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
418	1	Stolphål	0,40	0,42	Rund		13	Takbärare, hus 13.	Plan botten, lätt skålade och snedställda sidor med rundade bottenkanter i profil. Fyllning av flammig brun/beige siltig sand med kolstänk. Mörkare och siltigare mot ytan. Innehåller en stolpfärgning centralt i stolphålet.
418	2	Lager		0,42	Oval				Raka sidor, plan botten och lätt rundade bottenkanter i profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt. I botten förekommer mindre, närmast förmultnade trärester. Stolpfärgningen ligger centralt i stolphålet.
419	1	Stolphål	0,45	0,33	Rund		1		Undersökt vid förundersökningen. Ny profil togs fram och stolphålet provtogs. Nedgrävning med raka sidor och plan botten. Fyllning av brun, något sandig silt. I stolphålets övre del är en sekundär fyllning, ca 0,15 m djup och skålformad, med en mer homogent mörkbrun fyllning med kolbitar.
421	1	Stolphål							
422	1	Stolphål	0,23		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
423	1	Stolphål	0,23		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
424	1	Stolphål	0,23		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
425	1	Stolphål	0,27		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljusbrun sandig silt.
426	1	Stolphål	0,27				1	Plandokumenterad.	
427	1	Stolphål	0,23		Rund		1	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
428	1	Stolphål						Plandokumenterad.	
429	1	Stolphål	0,55 x 0,5	0,25	Oval	0,25	1	Stolphål för takbärande stolpe.	Nedgrävning med rak sida, botten ej helt framtagna. Fyllning av flammig beige/brun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning mitt i stolphålet. Överlagras av ett mindre stolphål/störhål i NÖ (1001).
430	1	Stolphål	0,50	0,30	Rund		1	Stolphål för takbärande stolpe i hus 1.	Nedgrävning med raka sidor, plan botten och rundade bottenkanter. Fyllning av flammig beige/brun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning mitt i stolphålet.
430	2	Lager	0,30	0,15	Rund		1		Syns i profil som en oregelbunden mörkfärgning, sannolikt omrörd vid upptagning av stolpen. Fyllning av brun, något sandig silt med enstaka kolfnyk.



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
431	1	Stolphål	0,38	0,22	Rund			Hågnadsstolpe? Hör eventuellt ihop med 1232, 433 m.fl. En annan möjlig tolkning är att stolpen hör till en inre konstruktion i hus 1.	Snett U-formad profil. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning mitt i stolphålet.
431	2	Lager	0,23	0,20	Rund				Spetsigt U-formad i profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
432	1	Stolphål	0,40	0,05	Rundad	0,02		Osäker som stolphål p.G.A. Den oregelbundna formen och nedgrävningen. Placeringen inuti hus 1 skulle kunna tyda på att det rör sig om en inre konstruktion i huset.	Oregelbunden nedgrävning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
433	1	Stolphål							
434	1	Stolphål	0,24	0,10	Rund	0,05	1	Väggstolpe eller stör till hus 1	Nedgrävningen hade ett djupare parti i mitten, med en spetsig botten. Denna djupare del var ca 0,05 m i diameter. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av kol.
434	7 099	Stolphål					1		
435	1	Stolphål							
436	1	Stolphål	0,24	0,10	Rund	0,05	1	Väggstolpe eller stör i yttervägg till hus 1	Djupare försänkning i mitten, ca 0,10 m djup och 0,13 m i diameter. Resterande ca 0,05 m djup. Fyllning mörkbrun silt.
437	1	Stolphål	0,13 x 0,09	0,08	Oval		1	Störhål i yttre vägglinjen till hus 1. Ev ruckad vid upptryckning.	I sektion avtecknad som spetsig, något diffusa sidor. Fyllning av mörkbrun silt.
438	1	Stolphål	0,33	0,13	Rund	0,05	1	Väggstolpe till hus 1. Ev en kraftigare stör.	En försänkning med spetsig botten, ca 0,13 m djup och 0,25 m i diameter, i mitten. Eventuellt en till försänkning om 0,08 m i S delen. Resterande ca 0,05 m djup. Fyllning mörkbrun silt, nyansskillnad åt det mörkare hållet i försänkningen. Anläggningen ligger något indragen i förhållande till den yttre vägglinjen men försänkningen ligger i linje med innervägglinjen av störhål, samt i linje med de två takbärande stolphålen 439 och 440.
439	1	Stolphål	0,48	0,20	Rund		1		Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
439	2	Lager	0,30		Rund		1		Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
440	1	Stolphål	0,55	0,30	Rund		1	Stolphål för takbärande stolpe i husets gavel.	Snett skålförmad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt med enstaka mindre kolbitar. Innehåller en stolpfärgning i mitten av stolphålet.
440	2	Lager	0,35	0,20	Rund		1		Snett U-formad i profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt med kolfnyk.
441	1	Stolphål	0,42 x 0,38	0,28	Rundad			Stolpgål, ev gavelstolpe till hus 1 eller 2.	Sekundär fyllning där stolpen stått var 0,28 x 0,23 m i plan och 0,28 m djup. Fet mörkbrun silt. Yttre fyllning melerad silt.
441	2	Lager							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
442	1	Stolphål	0,34	0,40	Rund		2	Stolphålet avviker i både placering och form jämfört med resterande väggstolpar i hus 1. Är inskjutet in i huset. En alternativ tolkning är att stolhålet utgör en dörrpost intill den inhägnade gården och att huset åt nordväst utgör en separat byggnad.	Cirkulär mörkfärgning i plan med ett tydligt rektangulärt stolpmärke i mitten. Stolpmärket var 0,20 x 0,22 m. I profil uppvisade stolpfärgningen raka sidor och plan botten, rektangulär form. I både plan och profil syntes nedgrävningen för stolpen. I plan var den cirkulär och i profil hade den sluttande sidor.
442	2	Lager							
443	1	Grop							Utgår.
444	1	Stolphål	0,15	0,06	Rund		2	Väggstolpe till hus 2.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av kol.
445	1	Stolphål	0,20 x 0,15	0,08	Oval		2	Väggstolpe till hus 2.	En stör fanns i den norra delen. Fyllningen bestod av mörkbrun silt i det översta skiktet (0,04 m) och melerad silt det undre skiktet.
446	1	Stolphål	0,26	0,16	Rund	0,13	2	Väggstolpe till hus 2. Eventuellt har man ruckat på stolpen vid uppräckandet.	Nedgrävningen hade en liten avsats i den västra delen, sedan vertikala och svagt lutande sidor. Antydning till mörkare fyllning där stolpen stått (0,19 m i diameter). Denna fyllning hade inslag av kol och det påträffades skörbränd sten. Botten var något lutande.
447	1	Stolphål	0,26 x 0,23	0,20	Rundad		2	Väggstolpe till hus 2. Den mörkare fyllningen markerar eventuellt där stolpen stått.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av melerad silt med ett mörkare parti i mitten om ca 0,08 m i diameter.
448	1	Stolphål	0,28	0,24	Rund		2	Stolphål som fungerat som väggstolpe i hus 2, allt ett förlängt hus 1. Troligtvis har stolpen haft en rektangulär form likt 442 men att stolpen dragits ned från sidan och bildat den skeva diamantformen i profil.	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjorde mörkbrun silt. I profil antog anläggningen en avvikande form. Ena sidan var sluttande medans den andra först gick i konvex rak riktning och därefter i konkav rak riktning. Spetsig botten som inte förhöll sig i mitten av anläggningen.
449	1	Stolphål	0,30	0,25	Rund		2		Diameter minst 0,30 m. Stolphålet skärs av dike i SV. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
450	1	Stolphål	0,30 x 0,20	0,30	Oval		2	Stolphål för takbärande stolpe.	Skålförmad nedgrävning. Fyllning av flammig beige/brun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning i den östra delen.
450	2	Lager	0,60 x 0,45	0,22	Oval		2		U-förmad i profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt med enstaka kolfnky.
451	1	Stolphål					2		
452	1	Stolphål	0,40	0,30	Rund		2	Stolphål tillhörande hus 2, alternativt en gavelstolpe eller väggstolpe.	Nedgrävningen hade svagt lutande sidor och plan botten. Anläggningen hade en tydlig sekundär fyllning i mitten (0,17 m i diameter, men firsidig i plan) och en yttre fyllning av melerad silt. Nedgrävningen överlagras av det mindre stolphålet 701. Stolphålet låg i linje med de takbärande stolphålen 463 och 460.
452	2	Lager	0,17	0,30	Firsidig		2	Sekundär fyllning där en kvaderhugge stolpe har stått.	Firsidig i plan och i sektion. Bestod av mörkbrun silt.
453	1	Stolphål					2		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
454	1	Stolphål	0,35	0,18	Rund			Nedgrävning för gavelstolpe.	Skålformad nedgrävning, fyllning av flammig brun/beige sandig silt. Innehåller två stolpfärgningar.
454	2	Lager	0,14	0,17	Rund			Färgning efter gavelstolpe.	U-formad stolpfärgning. Fyllning av flammig mörk-/ljusbrun sandig silt.
454	3	Lager	0,12	0,08	Rund		5	Färgning efter stöd Stolpe till gaveln, eventuellt under husets konstruktionsfas.	U-formad stolpfärgning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
455	1	Stolphål					2		
456	1	Stolphål					2		
457	1	Stolphål					2		
458	1	Stolphål					2		
459	1	Stolphål							
460	1	Stolphål		0,25	Oval			Stolphål för takbärande stolpe i husets gavel.	Nedgrävning med plan botten och något rundade sidor. Fyllning av flammigt brun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
460	2	Lager	0,35	0,25	Rund		2	Hus 2	Raka sidor, plan botten och lätt rundade bottenkanter i profil. Stolpfärgningen går till stolphålets botten. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt med kolfnyk.
461	1	Stolphål	0,28	0,15	Rund		2	Hus 2	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
461	2	Lager			Oval		2		Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
462	1	Stolphål							
463	1	Stolphål			Oval		2		Fyllning av flammig brun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
463	2	Lager			Oval		2		Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
464	1	Stolphål							
465	1	Stolphål					2		
466	1	Stolphål							
467	1	Stolphål	0,35	0,27	Rund	0,13	13	Takbärare, hus 13	Något oregelbunden nedgrävning i två steg, djupast vid stolpfärgningen som ligger i stolphålets ö del. Fyllning av flammig gråbrun/beige siltig sand med kolstänk. Något mörkare och siltigare mot ytan.
467	2	Lager	0,18	0,27	Rundad		13		Raka sidor, plan botten och lätt rundade bottenkanter i profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt. Mot sidorna är en rand med brun humus, eventuellt stolprest. Stolpfärgningen ligger i stolphålets östra del.
469	1	Härd	0,65 x 0,55	0,02	Oval		1		Syns som fläck med sot, brun sandig silt och mindre kolbitar, utan synlig nedgrävning.
470	1	Stolphål							
471	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund		2	Hägnadsstolpe?	Skålformad nedgrävning. Fyllning av brun sandig silt. Stolphålet ligger tätt intill 460, men det går inte att avgöra någon stratigrafisk relation mellan dem.
473	1	Stolphål	0,60 x 0,30	0,15	Oval		5	Nedgrävning för gavelstolpe.	Fyllning av flammig ljusbrun/beige sandig silt. Innehåller två stolpfärgningar.
473	2	Lager			Oval		5	Färgning efter gavelstolpe.	Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
473	3	Lager	0,12		Rund		5	Färgning efter stöd Stolpe/stör, eventuellt under husets konstruktionsfas.	Fyllning av flammig brun/mörk brun, något sandig silt.
474	1	Stolphål	0,22		Rund			Eventuellt hörande till inre konstruktion i hus 5. Plan-dokumenterad.	Fyllning av flammig brun sandig silt.
475	1	Stolphål	0,14	0,07	Rund		5		Oregelbundet skålförmad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
476	1	Stolphål	0,23 x 0,18	0,09	Oval		5	Väggstolpe i SV gaveln av hus 5.	Oregelbundet skålförmad nedgrävning. Fyllning av flammigt brun sandig silt.
477	1	Stolphål					2		
478	1	Stolphål							
479	1	Stolphål							
480	1	Stolphål							
481	1	Stolphål							
482	1	Stolphål							
483	1	Stolphål	0,50 x 0,42	0,22	Rund	0,19		Takbärande i ett tvåskeppigt/mittsulehus. Stolpen ruckad och uppryckt vid raseringen.	Nedgrävningen hade vertikala sidor och plan botten, förutom en liten försänkning ungefär i mitten. Den låg i kant med ett dike. Låg i linje med stolphål 821 och 822. Två fyllningar, den yttre bestod av melerad silt. Den inre var i ytan 0,35x0,30 m, oval, i sektion var den inre fyllningen omrörd och lutande.
483	2	Lager	0,35 x 0,30				14		
484	1	Stolphål	0,24	0,13	Rund		14	Väggstolpe till hus 14. Troligtvis ruckad vid raseringen och ska inte ses som en tillspetsad stör.	Djupare i södra delen med en avsats i norr, nästan spetsig i sektion. Fyllning av mörk brun silt.
485	1	Stolphål	0,22		Rund		14	Väggstolpe till hus 14, längs den nordvästra vägglinjen.	Jämnt rund i plan. Fyllningen bestod av mörkgrå brun silt, något mörkare i mitten. Inslag av bränd lera och kol.
486	1	Stolphål							
487	1	Stolphål							
488	1	Stolphål							
489	1	Härd	0,10 x 1,10						Skärs av dike i s, därav något osäker form. Förmodligen oval. Fyllning av kol, sot, brun silt samt måttligt med skörbrända stenar, upp till 0,10 m stora.
490	1	Stolphål					6		
491	1	Stolphål					6		
492	1	Stolphål	0,30		Rund		6	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig mörk brun sandig silt.
493	1	Stolphål	0,38	0,15	Rund		6	Stolphål till takbärande i hus 6. Bockpar till 494.	Svagt lutande sidor och plan botten. Två fyllningar. Den yttre bestod av melerad silt och den inre (493:2) bestod av mörk brun fel silt med bruna fläckar.
493	2	Lager	0,32	0,15	Rund		6	Sekundär fyllning där stolpen stått. Troligtvis ruckad vid uppryckandet.	Mörk inre fyllning i stolphål. Bestod av mörk brun silt med bruna fläckar. En sida var lutande i sektion, den andra vertikal.
494	1	Stolphål	0,40 x 0,38	0,18	Rund		6	Takbärande till hus 6. Bockpar till 493.	Svagt lutande sidor, plan botten. Två fyllningar, den yttre bestod av melerad ljus silt. Den inre av mörk brun silt.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
494	2	Lager		0,18	Rund		6	Sekundär fyllning där stolpen varit placerad.	Inre fyllning i stolphål 494. Rund i plan. I sektion vertikala sidor, i den nordvästra sidan hade den en liten avsats. I botten var diameterna 0,28 m.
495	1	Stolphål					6		
496	1	Härd	1,00 x 0,90	0,10	Oval				Flackt skålformad nedgrävning. Homogen fyllning av 0,02–0,15 m stora skörbrända stenar, rikligt med kol och sot samt grus från skörbränd sten. I botten är en 0,01 m tjock kollins. Den underliggande sanden är värmepåverkad och lätt rosafärgad.
497	1	Härd			Oval				Fyllning av skörbränd sten, kol och sot. Liknar den närliggande härd 496, men något mindre.
498	1	Stolphål							
499	1	Stolphål							
500	1	Stolphål	0,40 x 0,30					Plandokumenterad.	
501	1	Stolphål	0,38 x 0,30		Oval		5	Olik de andra stolphålen som tolkats som väggstolpar längs den ö långsidan av hus 5, men ligger i vägglinjen.	Fyllning av flammig ljusbrun/beige sandig silt.
502	1	Stolphål							
503	1	Stolphål	0,35		Rund		5	Plandokumenterad.	Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
504	1	Stolphål	0,33		Rund		5	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig brun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
504	2	Lager	0,20		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
505	1	Stolphål							
506	1	Stolphål	0,40 x 0,28	0,24	Oval		5	Nedgrävning för takbärande stolpe.	U-formad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/mörkbrun sandig silt med kolstänk. Innehåller en stolpfärgning.
506	2	Lager		0,20	Oval		5	Färgning efter Takbärande stolpe.	U-formad stolpfärgning. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt med kolstänk.
507	1	Stolphål	0,42	0,20	Rund			Ligger inom hus 5 men oklar funktion. Liknar det Närliggande stolphålet 504.	Nedgrävning med raka sidor och plan botten, rundade bottenkanter. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt med kolstänk. Innehåller en stolpfärgning.
507	2	Lager	0,18	0,12	Rund				
509	1	Stolphål	0,50 x 0,42	0,20	Oval		5	Nedgrävning för takbärande stolpe.	Fyllning av flammig gråbrun/beige sandig silt. Innehåller två stolpfärgningar.
509	3	Lager			Oval		5	Färgning efter takbärande stolpe.	Fyllning av flammig brun/mörkbrun, något sandig silt.
510	1	Härd	0,75		Rundad		5	Plandokumenterad.	Ingen nedgrävning bevarad, utan härden syns som infiltrerat kol och mindre rester brunsvart, sotig silt.
511	1	Stolphål							
512	1	Stolphål	0,30	0,17	Rund		5	Något större än de andra väggstolparna, möjlig dörrstolpe.	Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig gråbrun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
512	2	Lager	0,16	0,15	Rund		5		U-formad i profil. Fyllning av flammigt ljus-/mörkbrun sandig silt med kolstänk.



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
513	1	Stolphål	0,39 x 0,29	0,18	Oval		14	Stolphål i vägglinjen till hus 14. Kan eventuellt ha burit upp en dörröppning då denna tillsammans med 514 hade större dimensioner än de övriga väggstolparna.	Vertikal sidor men i den norra delen fanns två avsatser, som trappsteg. Nedgrävningen hade plan botten. Fyllningen bestod av mörk grå-brun silt med inslag av bränd lera (snarlik den brända lera som påträffats i några av de övriga väggstolparna).
514	1	Stolphål	0,33 x 0,29	0,17	Oval		14	Ligger i vägglinje till hus 14, den sydöstra vägglinjen. Kan eventuellt vara en dörrstolpe tillsammans med 513, då dessas dimensioner är större än de övriga i väggkonstruktionen.	Vertikala sidor och plan, svagt lutande botten åt norr. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. Annan fyllning i botten, mer uppblandad med undergrunden.
515	1	Stolphål	0,28 x 0,25		Oval		14	Väggstolpe till hus 14, den SV gaveln. Plan-dokumenterad.	Oval i plan. Fyllning av brungrå silt med inslag av kol.
517	1	Stolphål					6		
518	1	Stolphål					6		
519	1	Stolphål							
520	1	Stolphål							
521	1	Stolphål							
522	1	Stolphål							
523	1	Stolphål							
524	1	Stolphål							
537	1	Stolphål							
538	1	Härd	0,70 x 0,55	0,15	Oval				Fläck med sotstänk och mindre kolbitar, neddraget i maskgångar.
539	1	Stolphål							
541	1	Nedgrävning							
542	1	Härd							
543	1	Nedgrävning	0,90		Rundad			Ger ett recent intryck. Plandokumenterad.	Omrörd fyllning med brun silt och ljusbrun lera, i mitten några stenar.
544	1	Stolphål							
545	1	Stolphål							
546	1	Stolphål							
547	1	Stolphål							
548	1	Stolphål							
550	1	Stolphål							
551	1	Stolphål							
552	1	Stolphål							
553	1	Stolphål							
554	1	Stolphål							
555	1	Stolphål							
556	1	Nedgrävning							
557	1	Nedgrävning							
559	1	Nedgrävning							
560	1	Härd	0,85		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av mörkbrun sotig silt med inlag av kol mot kanterna. I ytan synd några 0,03–0,10 m stora skörbrända stenar. Liknar 577 och 579 i ytan.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
561	1	Stolphål							
562	1	Stolphål							
563	1	Nedgrävning							
564	1	Nedgrävning							
565	1	Stolphål							
566	1	Stolphål							
567	1	Stolphål							
569	1	Stolphål							
571	1	Stolphål							
572	1	Stolphål							
573	1	Stolphål							
574	1	Stolphål							
575	1	Stolphål							
576	1	Stolphål							
577	1	Härd	1,15 x 0,95		Oval			Plandokumenterad.	Fyllning av mörkbrun sotig silt med inlag av kol mot kanterna. Enstaka skörbrända stenar syns i ytan. Liknar 560 och 579 i ytan.
578	1	Härd	1,14 x 1,10	0,33	Fyrständig				Rektangulär i plan med rundade hörn. Lätt skålad botten med raka sidor och rundade bottenkanter. I botten är en 0,07 m tjock kolbädd med stora kolbitar, vilken även fortsätter upp mot kanterna. På kolbädden är en packning av 0,05–0,25 m stora skörbrända stenar, större delen utgörs av sandsten. Mellan stenarna är ett upp till 0,15 m tjockt lager kol och sot uppblandat med brun silt. Överst återfyllnad av upp till 0,15 m mörkbrun sandig silt. Härden överlagrar ett stolphål (1313:1). Mellan 578 och 1313 är ett ca 1 cm tjockt lager ljus sand, sannolikt har detta rasat ned när nedgrävningen för härden grävdes.
579	1	Härd	0,95 x 0,88	0,12	Rund				Närmast rund i plan. Nedgrävning med oregelbundet plan botten och skålade sidor. I botten är ett ca 0,04 m tjockt kollager, på vilket det ligger en tät packning av 0,05–0,20 m stora skörbrända stenar. Överst fyllning av mörkbrun sandig silt med inlag av kol och sot. Härden överlagrar två mindre stolphål.
580	1	Stolphål							
581	1	Stolphål							
582	1	Stolphål							
583	1	Stolphål							
584	1	Stolphål							
585	1	Stolphål							
586	1	Stolphål							
587	1	Stolphål							
588	1	Stolphål							
589	1	Stolphål							
590	1	Stolphål							
591	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
592	1	Stolphål							
593	1	Stolphål							
594	1	Stolphål							
595	1	Stolphål	0,25	0,07	Rund				Omstolpning i ett större stolphål (596). Framträdde i profil där sidorna var konkava fast det överliggande (595) sträckte sig ut i ena sidan. Hade rundad botten.
596	1	Stolphål	0,35	0,28	Rund				Större underliggande stolphål, över mindre (595). Kade sluttande sidor och plan botten, konkava kanter.
597	1	Stolphål	0,26	0,09	Rund				I profil konkava sidor och plan aningen sluttande botten.
598	1	Stolphål	0,11	0,06	Rund				I profil, konkava sidor och rundad lätt spetsig botten.
599	1	Stolphål	0,30	0,09	Rund				I profil raka sidor konkava kanter och plan botten.
600	1	Nedgrävning	0,60	0,15	Rund				Långsmal V-formad nedgrävning med en rund botten i mitten.
601	1	Stolphål							
602	1	Stolphål	0,28	0,1	Rund				I profil konkava sidor och rundad botten.
603	1	Stolphål	0,20	0,1	Rund				I profil i profil antog anläggningen sluttande sidor med viss rotinfiltration i ena änden.
604	1	Stolphål	0,18	0,02	Rund				Absoluta botten på anläggning, i profil gick inte sidorna att urskönjas oregelbunden botten
605	1	Stolphål	0,22	0,08	Rund				Konkava sidor rundad aningen oregelbunden botten.
606	1	Stolphål	0,27	0,14	Rund				I profil antog anläggningen raka sidor konkava hörn och plan botten.
607	1	Stolphål	0,27	0,06	Rund				I profil antog anläggningen konkava sidor men oregelbunden butten. Antydan till spetsig.
608	1	Stolphål	0,21	0,15	Rund				I profil antog anläggningen konkava sidor och rundad botten.
609	1	Stolphål							
610	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund				Cirkulär mörkfärgning, i profil konkava sidor och rund botten
611	1	Stolphål							
612	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning, konkava sidor och plan botten.
613	1	Stolphål					8		
614	1	Stolphål	0,20	0,07	Rund				Cirkulär mörkfärgning, konkava sidor i profil och V-formad botten.
615	1	Stolphål	0,38	0,12	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning, i profil konkava sidor fast djupast i ena sidan, avsatts eller trappsteg. Där som djupast uppvisa anläggningen en rundad botten.
616	1	Stolphål	0,20	0,12	Rund			!	Konkava sidor, anläggningen gav i profil antydan till att utgöra två separata störhål.
617	1	Stolphål							Utgår.
618	1	Stolphål	0,23	0,03	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning, grundt djup konkava sidor, ofromlig botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
619	1	Stolphål	0,20	0,11	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning i plan, i profil konkava sidor och plan botten.
620	1	Stolphål					8		
621	1	Stolphål	0,17	0,03	Rund				Cirkulär mörkfärgning i plan. I profil grund nedgrävning, konkava sidor och rundad botten.
622	1	Nedgrävning	0,40 x 0,15	0,10	Fyr-sidig			Recent nedgrävning, möjligen spår efter någon slags jordbruksmaskin.	Rektangulär form med flammig beige/brun sandig silt. Plan botten och raka sidor i profil. Ligger i linje med flera liknande nedgrävningar.
623	1	Nedgrävning	0,75 x 0,40	0,14	Oregelbunden				I profil var anläggningen oregelbunden och dess nedgrävning var svår att följa dels pga genomväxtlighet.
624	1	Stolphål							
625	1	Stolphål	0,25	0,12	Rund		8		Konkava sidor och rundad botten i profil.
626	1	Stolphål	0,28	0,07	Rund				Cirkulär mörkfärgning i plan, i profil konkava sidor rundad aningen oregelbunden botten.
627	1	Stolphål	0,18	0,02	Rund				Absoluta botten på stolphål, sidorna i profil antydna till konkava, plan botten.
628	1	Stolphål	0,23	0,11	Rund		8		I profil var ena sidan sluttande och den andra aningen oregelbunden. Botten rundad antydna till spetsig.
629	1	Stolphål	0,13	0,09	Rund				I profil sluttande sidor och spetsig botten.
630	1	Stolphål							
631	1	Stolphål							
632	1	Stolphål	0,30	0,13	Rund		8		I profil lätt konvexa sidor som övergick i konkav form och rundad botten.
633	1	Stolphål							
634	1	Stolphål							
635	1	Stolphål							
636	1	Stolphål							
637	1	Stolphål							
638	1	Stolphål							
639	1	Nedgrävning							
640	1	Nedgrävning							
641	1	Stolphål							
642	1	Stolphål							
643	1	Stolphål							
644	1	Stolphål							
645	1	Stolphål							
646	1	Stolphål							
647	1	Stolphål							
648	1	Stolphål	0,30	0,05	Rund				Flackt skålformad nedgrävning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
649	1	Stolphål							
650	1	Stolphål							
651	1	Stolphål	0,20	0,05	Rundad				Oregelbundet rundad form i plan, skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
652	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
654	1	Nedgrävning							
655	1	Nedgrävning							
656	1	Nedgrävning							
657	1	Stolphål							
658	1	Stolphål							
659	1	Stolphål							
660	1	Stolphål							
661	1	Stolphål							
662	1	Stolphål							Utgår.
663	1	Nedgrävning							
664	1	Nedgrävning							
665	1	Dike							
666	1	Konstruktion	4,70		FyrSIDIG			Eventuell källare eller dylikt. Troligtvis inte en brunn då dimensionerna är så pass stora. De mindre liggande stockarna har eventuellt stått upp på utsidan av den knuttimrade ramen som mothåll. De låg dock väldigt prydligt och har i så fall lagts ned vid destruktionsen. Deras varierande längd är också förbryllande. Vissa har en längd på ca 5 m, vilket då skulle ha betytt att de stod ca 2 m över marknivån om de var stående. De som är ca 3 m långa skulle dock precis nått upp till markytan. De verkar vara tillspetsade i båda ändar, så har troligtvis med fällningen av trädet att göra. Ett fåtal är inte tillspetsade alls. Det är möjligt att de stockar som stått i hörnen hållt upp en takkonstruktion eller en väggkonstruktion som vi inte ser spår av. Endast nedersta delen av de stående stockarna i den norra delen påträffades. Där fanns det också urtag för en i vardera hörn, medan det fanns urtag för två i de södra hörnen.	Kvadratisk ram av knuttimrade stockar som har urtag för stående stolpar i hörnen. De två stockarna som ligger i östvästlig riktning var mer tillhuggna än de som ligger i nordsydlig riktning, som var rundade. På de östvästliga stockarna så finns det även inhuggna partier på sidorna, ca 0,05 m breda, 0,03 m djupa och längs stockens tjocklek. Över de knuttimrade stockarna låg ett flertal stockar av mindre dimensioner. Vissa var strax under 5 m långa, vissa ca 2,8 m långa och vissa ca 1 m. I mitten av konstruktionen var trät dåligt bevarat då återfyllnadsmaterialet bestod av sten och trä som låtit slappa in luft.
668	1	Stolphål							
670	1	Stolphål							
675	1	Stolphål							
681	1	Stolphål							
683	1	Stolphål							
686	1	Stolphål	0,30 x 0,22	0,14	Oval		2	Väggstolpe till hus 2.	Nedgrävningen hade en mindre avsats i den östra delen, annars lutande sidor och plan botten. Låg i kant med dike 665. Fyllningen bestod av mörkrun silt med inslag av kol.



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
692	1	Stolphål					1		
699	1	Nedgrävning	0,70 x 0,68	0,10	Rund	0,01		Nedgrävning med oklar funktion.	Fyllning bestod av ljusbrun silt, svag nyansskillnad från den ljusbruna undergrunden. Rundad botten.
700	1	Stolphål	0,26	0,10	Rund	0,04	2	Väggstolpe till hus 2.	Överlagras av dike 665, endast botten bevarad. Lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av kol.
701	1	Stolphål	0,17	0,07	Rund		2	Mindre stolphål som överlagras den sekundära fyllningen i stolphål 452, och är därmed yngre än hus 2.	Skålformad nedgrävning med en fyllning av homogen ljusbrun lerig silt med inslag av kol.
702	1	Stolphål							
703	1	Stolphål							
704	1	Stolphål							
706	1	Stolphål							
707	1	Stolphål					4		
708	1	Nedgrävning							
709	1	Stolphål	0,69 x 0,6	0,36	Rundad			Stolphål för takbärande stolpe till hus 4. Bockpar till 710. Den sekundära fyllningen markerar var stolpen varit placerad i nedgrävningen. Dess utdragna nedersta del indikerar att stolpen ruckas vid uppryckandet och fyllningen motsvarar ett troligt kulturlager som funnits i huset vid raseringen.	Nedgrävning med svagt lutande, nästan vertikala sidor och svagt rundad botten. Nedgrävningen går genom den naturliga silten och sedan lite ytterligare i den underliggande leran. En sekundär fyllning där stolpen stått. Denna fyllning var något utdragen åt väster i botten.
709	2	Lager		0,36	Rundad		4	Sekundär fyllning där stolpen stått. Dess utdragna nedersta del indikerar att stolpen ruckats vid uppryckandet.	Fyllningen bestod av fet, kompakt mörkgrå silt med inslag av kol. Utdragen i botten åt väster. Rund form i plan, i sektion vertikala sidor och plan botten.
710	1	Stolphål	0,65		Rundad		4	Snittat stolphål vid fu. Bockpar till 709. Takbärande stolphål.	En till häften redan undersökt stolphål vid förundersökningen. Den halvan som är kvar var 0,65 i diameter och hade en sekundär fyllning där stolpen stått som var 0,36 m i diameter.
710	2	Lager					4		
711	1	Stolphål	0,53	0,36	Rund		4	Stolphål för takbärande stolpe till hus 4, bockpar till 883. Den sekundära fyllningen där stolpen har stått är ca 0,37 m i diameter.	Skuren av mindre stolphål 712. Ca 0,77 m från stolphål 883, ca 1 m mellan de bägge stolphållens stolpfärgningar. Man har grävt genom silten tills man stött på leran och stannat där.
711	2	Lager		0,36	Rund			Fyllning som fyllt tomrummet när stolpen rycktes upp ur stolphålet. Man har ruckat stolpen när man dragit upp den, därav det timglasliknande tvärsnittet.	Mörkgrå fet fyllning av silt i mitten av stolphål 711. I sektion hade fyllningen en timglasliknande form.
712	1	Stolphål	0,14 x 0,13	0,05	Rund			Mindre stolphål som tillkommit efter att hus 4 raserats, då 712 överlagras den sekundära fyllningen i stolphål 711.	Nedgrävning som skär 711. Rund i plan med skålformat tvärsnitt. Fyllningen var i översta skiktet homogent brun kompakt silt men mot botten gick över till melerad.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
713	1	Härd	1,00 x 0,55	0,08	Oregelbunden			En härd undersökt på förundersökningen, det som fanns kvar var otydligt och diffust.	Diffus fyllning med kol och silt. Ojämn botten.
714	1	Stolphål							
716	1	Härd							
717	1	Nedgrävning							
718	1	Stolphål							
719	1	Stolphål					4		
720	1	Stolphål							
721	1	Stolphål							
722	1	Lager	7,60 x 7,50	0,20	Rund			Lagret bestod högst troligen av matjord som sjunkit ned när materialet i nedgrävning 733 satt sig.	Avtecknade sig som en nästan jämnt rund mörkfärgning. Tre provrutor om 0,50 x 0,50 m grävdes i lagret, två i ytterkanterna och en i mitten. De i ytterkanterna visade att lagret var del av en fyllning i en stor nedgrävning med rätt brant nedgrävningskant, där också spadtag anades i undergrunden. Rutan i mitten påvisade att ett annat lager fanns under lagret.
724	1	Stolphål							
725	1	Lager							
726	1	Konstruktion	0,27					Del av ramkonstruktion. Att tvärsnittet är runt kan ha att göra med att inget var menat att vila på denna stock. Märket i det norra hörnet kan ha varit en markering för ett urtag som sedan inte blev till. Endast en mindre stock vilade på 726–730. Denna visade sig sedan löpa hela vägen till den parallellt liggande stocken 1180. Sågade skivor för dendrokronologi är intaget.	Del av knuttimrad ramkonstruktion, låg vinkelrätt på 727 och 1181. I den södra änden fanns ett urtag för stående stock, men inte i den norra änden. Olikt både 727 och 1181 så var denna stock inte tillhuggen men verkar dock vara avhyvlat på bark. 1180 Var snarlik. I den norra änden fanns ett kvadratisk märke av två parallella lätta hugg med en yxa. I ändarna är tillhuggna tillsammans med 727 i norr och 1181 i söder, så att hörnet är fasetterad.
727	1	Konstruktion						Del av ram till träkonstruktion i botten av nedgrävning 733 med urtag för hörnstolpe, som antingen burit upp en takkonstruktion eller väggkonstruktion. Efter som denna och stock 1181 hade rektangulärt tvärsnitt när de övriga två hade runt tvärsnitt kan ha haft en konstruktionsmässig betydelse för exempelvis ett liggande golv eller dylikt. Sågade skivor för dendrokronologi är intagna.	Samma som 1179, men som togs fram när den förmodade brunnen skulle snittas. Vid igenläggandet togs stocken upp (halva). Knuttimrad med den nordsyndliga stocken 726 liggandes vinkelrätt från denna. Urtag i änden för en stående stock (som också påträffades, 1189:1). Tillhuggen, med rektangulärt tvärsnitt. Den parallellt liggande stocken 1181 hade också rektangulärt tvärsnitt, medan de vinkelräta stockarna 726 och 1180 hade runt tvärsnitt.
727	2	Konstruktion							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
728	1	Konstruktion	0,15					Eventuellt rester efter stockgolv eller dylikt. Kan också vara rester efter stående stockar som slagits ned på utsidan den knuttimrade konstruktionen som mothåll. De har inte varit runt hela konstruktionen, hörnen verkar inte ha haft denna stockkonstruktion, vare sig den var stående eller liggande. Vissa av dessa stockar är nog ena änden på stockarna tillhörande kontext 1182.	Mindre stockar med en diameter på mellan 0,1–0,15 m. Flertalet hade spetsiga ändar men inte alla. I delen som stack inåt var de förmultnade. I blåleran utanför stock 727 fanns inga avtryck ifall de hade varit nedstuckna.
728	2	Konstruktion							
728	3	Konstruktion							
728	4	Konstruktion							
728	5	Konstruktion							
728	6	Konstruktion							
728	7	Konstruktion							
728	8	Konstruktion							
729	1	Lager			Fyrsidig			Eventuellt en tramphorisont från när man anlade träkonstruktionen. Kvistarna och riset skulle då ha hindrat en från att halka omkring i den blöta och hala blåleran. Analyser från makrofossilprover inväntas..	Innanför ramkonstruktionen av timrade stockar fanns ett lager av granris, större kvistar och mindre grenar samt kottar. Detta var uppblandat med den naturliga blåleran.
730	1	Konstruktion	0,15					Stock som troligtvis legat över ramkonstruktionen som en del i ett stockgolv eller dylikt. Den kan också ha varit stående utanför antingen stock 726 eller 1180, men med sen fulla längd hade den i sådana fall stuckit upp ca 2 m över markytan, då ramkonstruktionen ligger ca 2,8 m under markytan.	En ensamliggande stock med tillspetsade ändar, låg på 726 i väster och 1180 i öster. Något förmultnad och skör i mitten men välbevarade i ändarna, särskilt den östra änden. Den hade en längd på 5 m.
731	1	Lager						Ev rester efter att man huggit till de stockar som ingick i konstruktionen och som man spridit i botten av nedgrävningen för att hindra att man halkade omkring medan man konstruerade den timrade konstruktionen. Inväntar analysersvaren från makrofossilproverna.	Nedersta skiktet av tramplagret 729, men som olikt det översta skiktet endast bestod av träffis.
732	1	Konstruktion	0,15					Eventuellt nedkörda utanför hörnet för att låsa konstruktionen.	Två mindre stolpar med spetsiga ändar i det nordvästra hörnet av träkonstruktion 666. De lutade mot hörnet med den bevarade spetsiga delen ned i leran utanför ramen, men var förmultnade i andra änden. Området där spetsarna gick ned var kulturpåverkad och bestod inte av opåverkad lera.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
732	2	Konstruktion							
733	1	Nedgrävning	7,70		Rund			Nedgrävning för en eventuell källare eller dylik konstruktion.	Nedgrävning som i plan var ca 7,7 m i diameter och jämt rund. En jämn och brant lutning var tydlig i det övre skiktet där spår efter spadar kunde ses i undergrunden. Längre ned kunde inte nedgrävningens kant följas då det troligtvis kavat in och den sterila leran tryckts in. I botten påträffades resterna efter träkonstruktion 666, som var kvadratisk och hade en diameter på ca 4,7 m. Botten av nedgrävningen såg inte ut att vara mycket större än så heller.
734	1	Lager	4,17	0,30		0,20		Eventuellt första skiktet raserat, men kan även vara rest av brukning om de mindre stockarna varit liggande. Lagret verkar endast finnas där stockarna legat. Makrofossilprov taget.	Lager av siltig lera med inslag av kvistar. Ligger på, och lite runt, de liggande mindre stockarna.
736	1	Brunn	2,60	1,40	Rund			Brunn/vattenhål för regnvatten. Sannolikt omgrävd.	Trattformad profil med rundad botten. Återfyllnad till 1 m djup av mörkbrun sandig silt med inslag av kol och sot, enstaka mindre stenar, små bitar bränd lera samt enstaka mindre trärester. Mot botten av brunnen är sediment/avlagringar av ljusare brun sandig silt med linser av sand mellan. Totalt runt 15 olika sediment går att urskilja. Nedgrävningens sida skär äldre nedgrävning med raka sidor ned till 0,70 m djup, denna har en fyllning av ljusbrun sandig silt.
737	1	Hård							
738	1	Stolphål							
739	1	Stolphål							
740	1	Stolphål							
741	1	Stolphål							
742	1	Stolphål							
743	1	Stolphål							
744	1	Stolphål	0,20 x 0,16	0,06	Oval		3		Aningen oregelbunden form i plan, lätt oval form. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med fnyk av kol och bränd lera. I profil var anläggningen väldigt svår att följa, rötter eller maskar hade orsakat en omfattande infiltration av anläggningens innehåll nedåt. Antydning till konkava kanter och en central försänkning i anläggningens mitt.
745	1	Stolphål	0,23	0,06	Rund		3		Cirkulär mörkfärgning, aningen otydlig i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun sandig silt men var uppsprucken av stora inslag steril ljus sandig silt. I profil var anläggningen otydlig men gav antydning av att ha konkava sidor och plan botten.
746	1	Stolphål	0,40 x 0,30				3	Plandokumenterad.	
747	1	Stolphål	0,22	0,07	Rund		3		Cirkulär mörkfärgning, aningen otydlig i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun sandig silt men var uppsprucken av stora inslag steril ljus sandig silt, även enstaka fnyk bränd lera observerades. I profil var anläggningen aningen svår att följa men uppvisa antydning till lätt konkava sidor och plan botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
748	1	Stolphål	0,25	0,10	Rund		3	Stolphål.	Cirkulär mörkfärgningen, aningen tydlig i kanterna. Antydan till svagt stolpmärke i anläggningens mitt. Fyllningen bestod av mörkbrun silt som var mörkare i anläggningens mitt, vissa inslag av ljusgrå steril sandig silt samt fryk av bränd lera. I profil stördes anläggningen av rötter som dragit ner rest av fullningen ned i backen. Anläggningen tog formen av konkava sidor och rundad botten.
749	1	Stolphål	0,26	0,10	Rund		3	Kan vara ett stolphål vars stolpe stått snett, snestötta eller kanske hamnat där vid destruktionsfas då man drar ner stolpen.	Aningen oregelbunden mörkfärgning i plan, antydan till cirkulär form. Fyllningen bestod av brun till mörkbrun silt men var uppbruten av partier med ljus steril sand. I profil var anläggningen relativt svår att följa, pga stora inslag av steril ljus sandig silt. Viss antydan till snett stolphål med relativt raka sidor och rundad botten.
750	1	Stolphål	0,27	0,09	Rund		3	Blandning mellan stolhåll och större störhål. Där man verkar ha gjort en nedgrävning för att i den sticka ner stören för att där-efter fylla på så att stören står stadigt.	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjordes av brund sandig silt, en mindre cirkulär stolpfärgning med mörkbrun silt var synlig i anläggningens mitt. I profil antog anläggningen konkava sidor och spetsig botten. Stolpfärgningen gick hela vägen ner och slutade med en spets.
751	1	Stolphål	0,18	0,05	Rund		3	Skadad väggstolpe i hus 3.	Aningen fladdrig väggstolpe i hus 3. Antydan till cirkulär form i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med tydliga inslag av steril ljus sand. Anläggningen var ytterst tydlig i profil, endast botten kvar. Indikation till konkava kanter och skålförmad botten.
752	1	Stolphål					3		
753	1	Stolphål	0,38	0,12	Rund		3	Stolphål.	Större cirkulär mörkfärgning. I anläggningens mitt syntes en mindre cirkulär mörk fläck. Fyllningen i denna mitt bestod av mörkare silt, utan för dess kanter utgjorde fyllningen av mörkgrå sandig silt med fläckar av mörkbrun lera. I profil antog anläggningen konkava sidor och rundad botten. Den gråa delen bortom stolpfärgningen syntes i profil löpa längs med ena kanten på anläggningen.
753	2	Stolphål					3		
754	1	Stolphål					3		
755	1	Stolphål	0,18	0,15	Rund		3	Nedstucken väggstolpe i hus 3.	Aningen fladdrig väggstolpe i hus 3. Antydan till cirkulär form i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med tydliga inslag av steril ljus sand. I profil antog anläggningen formen av en kilformad stör, fyllningen bestod av brungrå silt blandat med mindre bitar bränd lera.
756	1	Stolphål					3		
757	1	Stolphål	0,60	0,23	Rund		3	Stolphål som fungerat som takbärande stolpe i hus 3 (brunnshuset).	Större cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun fet silt. I mitten av anläggningen observerades ett rektangulärt stolpmärke. I profil antog anläggningen raka kanter. Den norra sidan antog en viss trappsteg form. Stolpfärgningen var rektangulär med plan botten.
757	2	Stolphål					3		



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
758	1	Stolphål					3		
759	1	Stolphål					3		
759	2	Stolphål					3		
760	1	Stolphål					3		
761	1	Stolphål					3		
762	1	Stolphål	0,22	0,05	Rund		3	Stolphål som fungerat som yttervägg i hus 3 (brunnshuset).	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjorde mörkbrun silt. I profil antog anläggningen konkava kanter och en plan botten.
763	1	Stolphål	0,22	0,07	Rund		3	Stolphål som fungerat som yttervägg i hus 3 (brunnshuset).	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen utgjorde mörkbrun silt. I profil antog anläggningen konkava kanter och en plan, lätt oregelbunden botten.
764	1	Stolphål	0,12		Rund		3		Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
765	1	Stolphål					3		Utgår.
767	1	Stolphål	0,60 x 0,50	0,31	Rund		3	Stolphål som fungerat som takbärande stolpe i hus 3 (brunnshuset).	Anläggningen klipps i ena kanten av källarkonstruktionen, ursprungligen inmätt som 733. Anläggningen hade lutande sidor, plan botten. Uppvisade en stolpfärgning ca 0,40 x 0,25 m. Stolpfärgningen var mörkbrun homogen silt och innehöll inslag av kol. Konstruktionsfyllningen, nedgrävningen för stolpfärgningen var melerad, dvs mörkbrun och ljusbrun silt.
767	2	Stolphål					3		
768	1	Stolphål	0,66 x 0,63	0,20	Rundad		3	Större takbärande stolphål i hus 3.	Större cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av kolfnyk och små bitar bränd lera. I profil hade anläggningen konkava sidor och plan botten. Ingen stolpfärgning syntes.
769	1	Stolphål					3		
769	2	Stolphål					3		
770	1	Stolphål	0,28	0,10	Rund		3	Stolphål.	Mindre cirkulär mörkfärgning, viss oregelbundenhet och fladriga kanter. Fyllning utgjordes av brunrå silt med enstaka inslag av steril ljus silt och sand.
771	1	Stolphål	0,60	0,16	Rund		3	Takbärande stolphål i hus 3.	Större cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun, fläckvis gråaktig silt. Anläggningen hade snittats under fu men då med en sluttande profil. Anläggningen grävdes om och makroprov togs. I profil hade anläggningen raka, lätt konkava sidor och svagt rundad botten.
772	1	Stolphål					3		
773	1	Stolphål	0,66	0,20	Rund		3	Takbärande stolpe hus 3.	Större cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av fnyk av bränd lera. I profil hade anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten. Innehöll även enstaka mindre skörbrända stenar, fnyk av kol och enstaka bitar bränd lera.
774	1	Stolphål					3		
775	1	Härd	0,80 x 0,60	0,05	Rundad		3	Härdbotten i hus 3.	Oval härdbotten. Fyllning utgjordes av mörkbrun silt, rikligt med kol och skörbränd sten. I anläggningens topp. I profil blev anläggningen väldigt grund men angav antydning till konkava sidor och plan botten.
776	1	Härd							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
777	1	Stolphål					3		
778	1	Stolphål					3		
779	1	Stolphål	0,30	0,02	Rund		3	Absoluta botten av ett möjligt stolphål inne i hus 3.	Svag mörkfärgning i plan, antydan till cirkulär form. Fyllningen bestod av mörkbrun och mörkgrå silt uppblandat med ljus steril silt. Enstaka mindre fnyk med lera observerades i anläggningens topp. I profil var det inte mycket kvar av anläggningen, fläckarna av mörkbrun och mörkgrå silt sträckte sig ner i form av rot och maskgångar.
780	1	Stolphål	0,60	0,22	Rund		3	Takbärande stolpe hus 3.	Större cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av gråbrun silt. Innehöll även enstaka fnyk kol och bränd lera. I profil hade anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten. I västra delen av profilen syntes rester av nedgrävningskanten.
781	1	Stolphål	0,35		Rund		6	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig mörkbrun sandig silt.
782	1	Stolphål	0,35 x 0,25		Oval		6	Plandokumenterad.	Fyllning av ljusbrun sandig silt.
783	1	Stolphål							
784	1	Stolphål	0,12		Rund			Plandokumenterad.	
785	1	Stolphål							
786	1	Stolphål							
787	1	Stolphål	0,55		Rund		4	Takbärande, bockpar till 884.	Rund nedgrävning med stolpfärgning/sekundär fyllning där stolpen stått. Denna är 0,38x0,30 m stor och består av mörkbrun homogen och fel fyllning av silt med inslag av kol. Den yttre fyllningen var melerad silt, mager.
787	2	Lager					4		
788	1	Stolphål							
789	1	Stolphål							
790	1	Stolphål	0,25	0,05	Rund		3	Möjlig grundare gavelstolpe i hus 3.	Cirkulär form, fyllning mörkbrun silt som var uppbruten av ljusare steril silt som förekom som fläckar. I profil blev anläggningen grund och djupare i västra sidan. Konkava kanter och rundad botten. Fyllningens karaktär var enhetlig hela vägen ner till botten.
791	1	Stolphål	0,28	0,15	Rund		3	Möjlig grundare gavelstolpe i hus 3.	Cirkulär form, fyllning mörkbrun silt med uppblandat av fläckar med steril silt. I profil var anläggningen både till fyllning och form likt 790. I profil blev antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
792	1	Stolphål	0,55 x 0,51	0,22	Rundad		3	Takbärande gavelstolpe hus 3.	Större cirkulär mörkfärgning. I anläggningens ena sida/kant noterades en mörk stolpfärgning vars innehåll utgjordes av mörkbrun silt med enstaka ljusbruna lerfläckar. Denna var ca 0,55 x 0,62 m. Resterande anläggning bestod av en gråbrun silt som antagligen utgjorde nedgrävningskanten. I profil antog stolpfärgningen konkava kanter och lätt rundad botten.
793	1	Stolphål							Utgår.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
794	1	Stolphål	0,30 x 0,23	0,10	Oval		5	Nedgrävning för gavelstolpe.	Nedgrävning med plan botten, snedställda sidor och rundade bottenkanter. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
794	2	Lager	0,22 x 0,14	0,09	Oval		5	Färgning efter gavelstolpe.	Något otydlig i profil, men med antydan till skålförm. Bestående av flammig mörkbrun/brun sandig silt.
795	1	Stolphål	0,30		Rund		3	Möjlig väg/gavelstolpe för hus 3. En alternativ tolkning är att stolpen har tillhört en inre konstruktion i hus 5.	Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
796	1	Stolphål					5		
796	2	Stolphål					5		
797	1	Stolphål	0,22	0,12	Rund		5		Skålförmad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
798	1	Stolphål	0,30 x 0,23	0,10	Oval		5	Möjlig hörnstolpe/ utdragen gavel till hus 5. Oval form i samma riktning som andra stolphål i det huset. Alternativt hörande till hus 3 eller en hägnad.	Skålförmad nedgrävning. Fyllning av brunsvart, något sandig silt med kolstänk. Oval med längdriktning i NV/SÖ.
799	1	Stolphål	0,26	0,24	Rund		5		Spetsigt U-förmad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun/beige sandig silt. Centralt är en antydan till stolpfärgning med något mörkare brun färg, ca 0,18 m i diameter.
800	1	Stolphål	0,42 x 0,28	0,16	Oval		5		Plan botten och raka sidor med rundade bottenkanter. Homogen fyllning av flammig brun/ mörkbrun, något sandig silt med kolstänk.
801	1	Stolphål	0,30		Rund			Eventuellt hörande till inre konstruktion i hus 5. Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
802	1	Stolphål	0,26		Rund			Eventuellt hörande till inre konstruktion i hus 5. Plandokumenterad.	Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
803	1	Stolphål	0,40 x 0,25	0,25	Oval		5	Nedgrävning för takbärande stolpe. Eventuellt har stolpen ruckats vid upp-tagning vilket gett ett något omrört intryck.	Nedgrävning med lätt skålade sidor och oregelbunden botten med dubbla U-förmade nedgrävningar. Fyllning av flammig gråbrun/ beige sandig silt. Innehåller en stolpfärgning.
803	2	Lager	0,28 x 0,20	0,15	Oval		5	Färgning efter takbärande stolpe.	Snett skålförmad stolpfärgning. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
804	1	Stolphål	0,40 x 0,30		Oval			Eventuellt hörande till inre konstruktion i hus 5. Plandokumenterad.	Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
805	1	Stolphål							
806	1	Stolphål							
807	1	Stolphål							
808	1	Stolphål							
809	1	Stolphål	0,20	0,02	Rund		3	Möjligt stolphål.	En cirkulär mörkfärgning bestående endast av mindre fläckar mörkbrunsilt, resten av anläggningen innehöll steril ljus sandig silt. Kan tänkas utgöra den absoluta botten av ett stolphål. I profil visade sig att fyllningen var oerhört tunn och oregelbunden. Endast i kanterna av anläggningen gick fyllningen att följa. Då antog anläggningen konkava kanter och antydan till plan botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
810	1	Stolphål	0,20	0,18	Rund		3	Väggstolpe i hus 3.	Cirkulär mörkfärging, fyllningen bestod av mörkbrun silt men stora inslag steril ljus sand bröt fyllningens karaktär. I profil hade anläggningen raka sidor och plan botten. Var bara halva fyllningen kvar, andra halvan bestod av steril ljus silt. Kan ha blivit skadat vid husets destruktionsfas?
811	1	Stolphål					3		
812	1	Stolphål	0,25	0,11	Rund		14	Väggstolpe till hus 14, den sydöstra linjen. Den ojämna botten beror troligtvis pga att man ruckat stolpen vid uppryckandet.	Lutande sidor, ojämn botten. Fyllningen var av mörkbrun silt. Fnyk av bränd lera.
813	1	Stolphål	0,30 x 0,22	0,11	Oval		5		Plan botten och raka sidor med rundade bottenkanter. Homogen fyllning av flammig brun/mörkbrun, något sandig silt med kolstänk samt ett par mindre skörbrända stenar.
814	1	Stolphål	0,50 x 0,40		Oval		5		Undersökt vid förundersökningen. Fyllning av flammig gråbrun/beige sandig silt.
814	2	Lager			Oval		5	Stolpfärgning efter takbärande stolpe, hus 5.	Undersökt vid förundersökningen. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt.
814	3	Störning					5		
815	1	Stolphål	0,28		Rund			Eventuellt hörande till inre konstruktion i hus 5. Plandokumenterad.	Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
816	1	Stolphål							
817	1	Stolphål	0,24	0,14	Rund		14	Väggstolpe till hus 14. Melerad fyllning med antydning till stolpfärgning/ sekundär fyllning där stolpen har stått. Omrörd som den vore ruckad vid raseringen.	Lutande sidor, plan botten. Melerad fyllning, dock ett parti med mörkbrun silt.
818	1	Stolphål	0,18	0,05	Rund		14	Störhål, störens diameter ca 0,10 m.	I sektion hade den en spetsig botten.
819	1	Stolphål					14		
820	1	Stolphål	0,24 x 0,22	0,07	Rundad		14	Väggstolpe till hus 14	Vertikala sidor, plan botten. Fyllning av gråbrun silt.
821	1	Stolphål	0,44 x 0,41	0,12	Rund	0,01	14	Takbärande i hus 14, mittsule-/tvåskeppigt hus. Stolpen har troligtvis blivit ruckad vid uppryckandet.	Lutande sidor och plan botten. Två fyllningar, den yttre bestod av melerad silt och den inre av mörkbrun fet silt. Den inre fyllningen var rund i plan och var ca 0,34x0,29m. Låg i linje med 483 och 821. Just i detta område schaktades det lite djupare pga lerinblandad undergrund.
821	2	Lager	0,34 x 0,29				14		
822	1	Stolphål	0,46 x 0,41	0,26	Rund		14	Takbärande i det tvåskeppiga/mittsulehuset. Den inre fyllningen sekundär där stolpen stått.	Svagt lutande sidor och plan botten. Två fyllningar, den yttre bestod av melerad silt och den inre var ca 0,35x0,28 m i diameter, oval och bestod av mörkbrun homogen silt, fet och kompakt och delvis omrörd. Låg i linje med stolphål 821 och 483.
822	2	Lager	0,35 x 0,28				14		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
823	1	Stolphål	0,25	0,14	Rund	0,05	14	Väggstolpe och störr tillhörande vägglinjen till hus 14.	Avsatser på vardera sida i sektion, sedan vertikala sidor och plan botten. Fyllning av grå silt med bruna inslag. Två störr nordväst om stolphål. 0,05 M i diameter och 0,05 och 0,09 m djupa och spetsiga.
824	1	Stolphål	0,25		Rund		14	Väggstolpe till hus 14, den nordvästra linjen. Plandokumenterad.	Jämnt rund i plan, fyllning bestod av mörkbrun silt med inslag av kol och bränd lera.
825	1	Stolphål							
826	1	Stolphål					3		
827	1	Stolphål							
828	1	Stolphål							
829	1	Stolphål							
830	1	Stolphål							
831	1	Stolphål	0,18	0,07	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
832	1	Stolphål							
833	1	Stolphål	0,15	0,03	Rund			Botten av stolphål?	Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
834	1	Stolphål							Utgår.
835	1	Stolphål							Utgår.
836	1	Stolphål	0,20	0,08	Rund				Snett skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt. Skärs av ljusbrunt störhål i ö.
837	1	Grop	2,00 x 1,45	0,30	Oregelbunden	0,18		Förvaringsgrop. Längs gropens kanter och på den omgivande ytan finns ett antal pinnhål, men inget som tydligt kunde tolkas som tillhörande konstruktionen. Två intilliggande stolphål (830 och 1233) kan eventuellt ha stöttat en enkel, sluttande takkonstruktion.	Oregelbundet oval i plan med fluktuerande sidor. Den faktiska nedgrävningen är något mindre, omkring 1,7 m lång. Nedgrävning med ställvis närmast lodräta sidor, ställvis sluttande. Lätt skålad, något oregelbunden botten. Gropen innehåller flera lager. Överst är ett lager med mörkbrun silt (1277:1) som har samlats i den hopsjunkna gropen. Detta följs av ett ljusare återfyllnadslager (1278:1) som delvis blandats med gropens brukningslager (1279:1). Längs gropens kanter och på de platser där nedgrävningen är något djupare finns ett lager med mindre kulturpåverkan (1280:1-2), som i botten överlagras av gropens brukningslager. Mot botten i gropens östra del fanns rester av en större kruka (fa 837:13986).
838	1	Härd	1,15 x 1,00	0,07	Oval	0,03			Flack, något oregelbunden botten utan tydlig nedgrävningskant. Fyllning av kol, sot, 0,02-0,10 m stora skörbrända stenar sam grus från skörbränd sten.
839	1	Härd							
840	1	Härd							
841	1	Härd							
842	1	Stolphål	0,30	0,04	Rund				Oregelbundet skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
843	1	Stolphål	0,20	0,04	Rund				Snett skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
844	1	Stolphål	0,20	0,06	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
845	1	Stolphål							
846	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
847	1	Stolphål	0,15	0,05	Rund				Oregelbunden nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
848	1	Stolphål							
849	1	Stolphål	0,15	0,10	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljusbrun sandig silt.
850	1	Stolphål	0,20	0,05	Rund				Snett skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
851	1	Stolphål	0,13	0,05	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
852	1	Stolphål	0,25	0,18	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt. Fynd av förhistorisk keramik.
853	1	Stolphål	0,20	0,08	Rund				Oregelbundet skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
854	1	Stolphål	0,25	0,08	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
855	1	Stolphål							
856	1	Stolphål							
857	1	Stolphål							
858	1	Stolphål							
859	1	Stolphål	0,28	0,10	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
860	1	Stolphål							
861	1	Stolphål	0,15	0,07	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
862	1	Stolphål							Utgår.
863	1	Stolphål	0,14	0,07	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av mörkbrun sandig silt.
864	1	Stolphål	0,28	0,13	Rund				Trattformad nedgrävning. Fyllning av mörkbrun sandig silt.
865	1	Stolphål							
866	1	Stolphål	0,15	0,04	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av brun sandig silt.
867	1	Stolphål							
868	1	Nedgrävning							
869	1	Stolphål	0,15	0,08	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av brun sandig silt.
870	1	Stolphål	0,14	0,06	Rund				Snett skålformad nedgrävning. Fyllning av mörkbrun sandig silt.
872	1	Stolphål							
873	1	Stolphål							Utgår.
877	1	Stolphål	0,15	0,06	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
883	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
883	2	Lager					4		
884	1	Stolphål	0,50	0,36	Rund		4	Bockpar till plan-dokumenterade 787. Stolphål efter takbärande i hus 4 SV ände. Stolpen har troligtvis haft en diameter på ca 0,25–0,30 m, och har ryckts upp vid övergivandet av huset, vid detta tillfälle har man ruckat på stolpen och därmed har stolpfärgningen fått en timglasliknande utformning i sektion.	Rund nedgrävning med melerad konstruktionsfyllning runt stolpfärgningen 884:2. Vid anläggandet har man grävt ned genom silten till leran och stannat där.
884	2	Lager	0,30 x 0,25	0,36	Rundad		4	Sekundär fyllning där stolpen stått. Man har ruckat på stolpen vid upp-ryckandet, därav stolpfärgningens timglasliknande form i profil. Makro taget i denna fyllning då det trol. Är brukningslager från huset som återfyllt tomrummet efter stolpen.	Mörkfärgning i mitten av stolphål 884. Homogen till färg och konsistens. Inlag av kol och ev en liten skärva keramik, kan också vara bränd lera/lerklining. En skörbränd sten påträffades också i fyllningen.
885	1	Stolphål							
886	1	Nedgrävning							
887	1	Härd							
894	1	Stolphål							
895	1	Stolphål	0,15	0,03	Rund			Botten av stolphål?	Oregelbundet skålförmad nedgrävning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
896	1	Stolphål	0,24	0,07	Rund				Skålförmad nedgrävning. Fyllning av mörkbrun sandig silt.
897	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund				Skålförmad nedgrävning. Fyllning av ljusbrun sandig silt.
898	1	Stolphål							
900	1	Stolphål							
901	1	Härd							
903	1	Stolphål	0,23	0,06	Oval		3	Stolphål.	Svag mörkfärgning vars form i plan stordes av omfattande infiltration av ljus steril sandig silt. I profil gav anläggningen en antydning till att ha en cirkulär form. Fyllningen kvarstod som enstaka fnyk mörkbrun silt utblandat med steril sand. Måste utgjort absoluta botten av anläggningen.
904	1	Stolphål					3		
905	1	Stolphål	0,16	0,04	Rund				Oregelbunden botten aningen spetsig i ena änden
906	1	Stolphål	0,18	0,10	Rund				I profil V-formad med spetsig botten
907	1	Stolphål	0,30	0,10	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning. Konkava sidor och plan botten.
908	1	Stolphål	0,40	0,06	Rund		8		Rund botten av stolhål. Antydning till konkava sidor och plan botten
909	1	Stolphål					8		
910	1	Stolphål	0,40	0,06			8		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
911	1	Stolphål					8		
913	1	Stolphål	0,30	0,07	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning i plan, i profilsnea aningen konvexa sidor okan botten, aningen oregelbunden.
914	1	Stolphål							Utgår.
915	1	Stolphål	0,12	0,02	Rund		8		Absoluta botten på stolphål, sidorna i profil antydan till konkava, plan botten.
916	1	Stolphål					8		
917	1	Stolphål	0,36	0,02	Rund		8		Rund botten av stolhål. Antydan till konkava sidor och plan botten
918	1	Stolphål	0,13	0,07	Rund		8		Rund mindre mörkfärgning. I profil hade ena sidan konkav form och andra konvex, botten spetsig.
919	1	Stolphål							Utgår.
921	1	Stolphål							Utgår.
922	1	Stolphål	0,10	0,02	Rund				Botten av stolphål konkava kanter och plan botten
923	1	Stolphål							
925	1	Stolphål	0,15	0,06	Rund		8		Rund mörkfärgning i plan. Konkava sidor och plan botten med spetts i sina centrala delar i profil.
926	1	Stolphål	0,36 x 0,27	0,06	Oval		8		Oval avlång mörkfärgning. Grund nedgrävning. Konkavasidor lätt rundad botten.
927	1	Stolphål	0,50	0,25	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning, ena sidan konkav andra lätt sluttande, oregelbunden antydan till plan botten.
929	1	Stolphål	0,30	0,20	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning. I profil var ena sidan sluttande och andra rak med rundad botten.
930	1	Stolphål	0,26	0,12	Rund				Konkava sidor och plan botten i profil.
931	1	Stolphål					8		
932	1	Stolphål					8		
933	1	Stolphål					8		
934	1	Nedgrävning	0,40 x 0,20	0,06	Oval		8		Oval nedgrävning. Otydlig profil och genomväxt botten.
935	1	Stolphål	0,25	0,08	Rund				Cirkulär mörkfärgning i profil antog anläggningen konkava sidor och plan botten. Ett stolpmärke var synligt. Cirkulärt och ca 0,14 m i diam och 0,08 m djup.
936	1	Stolphål	0,38	0,22	Rund				Cirkulär mörkfärgning, i profil var ena sidan rak andra sluttande med rundad botten.
937	1	Stolphål	0,23	0,10	Rund				Cirkulär mörkfärgning i plan, i profil ena sida konkav andra lätt trattformad. Botten plan med spetsigt mittparti.
938	1	Stolphål	0,27	0,16	Rund		9	Stolphål, möjlig hörnstolpe hus 9.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt med enstaka ljusare inslag av steril sandig silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten. I södra kanten av anläggningens profil var den skadad där steril sand går upp och stör fyllningen.
939	1	Stolphål					9		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
940	1	Stolphål	0,23 x 0,15	0,10	Rund		9	Väggstolpe hus 9.	Stolphål i väggen till hus 9. Skärs av dike 1305 så bara halva kvar. Ursprunglig diameter var 0,23. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil fick anläggningen konkava sidor och rundad botten.
941	1	Stolphål	0,26	0,22	Rund		9	Ett större stolphål i hus 9 kan ha fungerat som takbärande stolpe i hus 9, var djupare och hade en annan form än de undersökta väggstolparna.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt, i norra delen av anläggningen var det relativt stora inslag med steril sand. I profil antog anläggningen en rektangulär form med rundade kanter och plan botten.
942	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund		9	Mindre stolphål, väggstolpe hus 9.	Mindre cirkulär mörkfärgning. Fyllning mörkbrun silt. Konkava sidor och lätt rundad botten.
943	1	Stolphål							Utgår.
944	1	Stolphål	0,25	0,17	Rund		9	Stolphål, möjlig väggstolpe i hus 9.	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och hade en rundad botten.
945	1	Stolphål					9		
946	1	Stolphål	0,23	0,13	Rund		9	Stolphål, väggstolpe i hus 9.	Cirkulär mörkfärgning i plan. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och plan botten.
947	1	Stolphål	0,17	0,07	Rund		9	Stolphål, väggstolpe i hus 9. Snesatt alternativt har stolphålets fyllning flyttats iom destruktionsfasen.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil antog anläggningen en lätt skålformad form. Dock löpte anläggningen aningen snett ner i marken.
948	1	Stolphål							Utgår.
949	1	Stolphål					9		Utgår.
951	1	Stolphål					3		
952	1	Stolphål	0,18 x 0,12		Oval		3	Plandokumenterad.	Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
953	1	Stolphål	0,35 x 0,25		Oval		6	Plandokumenterad.	Fyllning av ljusbrun sandig silt.
954	1	Stolphål	0,23	0,06	Rund		9	Stolphål, hörnstolpe hus 9. Skadat av dike 1305.	Cirkulär mörkfärgning. Anläggningens klipps av det recenta tvärgående dike, 1305, som löper tvärs igenom hus 9. Fyllningen bestod av mörkbrun silt.
955	1	Stolphål	0,26	0,16	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt i mitten och gråare silt runt omkring. Den mörkare fyllningen utgjorde stolpfärgning och var i plan ca 0,13 meter i diameter. I profil antog anläggningen konkava kanter och lätt rundad botten. Stolpfärgningen var mer diffus i profil men antog raka sidor, rundade hörn och plan botten.
956	1	Stolphål	0,18	0,19	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil blev anläggningen skålformad med konkava sidor och rundad botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
957	1	Stolphål	0,23	0,19	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av gråbrun silt. Aningen mindre parti i mitten av stolphålet som var aningen mer mörkbrun som antagligen utgjorde en stolpfärgning. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad/plan botten. Stolpfärgningen var tydligare i profil, där den antog raka sidor, rundade kanter och plan botten.
958	1	Stolphål	0,25	0,16	Rund		9	Stolphål, hörnstolpe hus 9.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med enstaka inslag av steril ljus sand. I profil antog anläggningen sluttande lätt konkava sidor och en mindre lätt rundad botten.
959	1	Stolphål	0,16	0,08	Rund		9	Stolphål efter väggstolpe hus 9.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil blev anläggningen lätt skålförmad, ena sidan konvex och andra sidan konkav med lätt rundad botten.
960	1	Stolphål	0,22	0,08	Rund		9	Inskjutande stolhåll i hus 9	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. Var svag färgning i profil och anläggningen var relativt svår att följa. Antydning till konkava sidor och lätt rundad botten.
961	1	Stolphål	0,23	0,17	Rund		9	Stolphål efter väggstolpe hus 9.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
962	1	Stolphål							
963	1	Stolphål							
964	1	Stolphål							
965	1	Stolphål							
966	1	Stolphål							
967	1	Stolphål	0,45 x 0,22	0,09	Rundad		9	Stolphål, väggstolpe i hus 9.	Glasögonformad mörkfärgning i plan med två tydliga cirkulära former i vardera ände. Fyllningen bestod av mörk silt. Båda cirkulärna var ca 0,22 m i diameter. I profil blev dock anläggningen enhetlig och det var inte möjligt att urskilja två distinkta och separata nedgrävningar. Anläggningen fick i profil konkava sidor och lätt oregelbunden botten. Antydning till plan botten med en mindre rundad fördjupning i mitten.
968	1	Stolphål					9		
970	1	Stolphål	0,20 x 0,16	0,15	Rundad		9	Stolphåll i yttervägg hus 9.	Plandokumenterad anläggning, stolphål i yttervägg, hus 9. Rektangulär form i plan med rundade kanter. Fyllningen bestod av mörkbrun silt.
971	1	Stolphål	0,20	0,10	Rundad		9	Stolphåll utskjutet från yttervägg hus 9.	Plandokumenterad anläggning, stolphål i yttervägg, hus 9. Ligger en aningen utanför vägglinjen i hus 9.
972	1	Stolphål	0,20	0,13	Rund		9	Stolphåll i yttervägg hus 9.	Plandokumenterad anläggning, stolphål i yttervägg, hus 9. Fyllningen bestod av mörkbrun silt, med mer gråare inslag i södra delen av anläggningen.
973	1	Stolphål	0,23	0,10	Rund		9	Stolphåll i yttervägg hus 9.	Plandokumenterad anläggning, stolphål i yttervägg, hus 9. Fyllningen bestod av mörkbrun silt.



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
974	1	Stolphål	0,13	0,13	Rund		9	Stolphål i yttervägg hus 9.	Plandokumenterad anläggning, stolphål i yttervägg, hus 9. Mellanting mellan stör och stolphål. Fyllningen bestod av mörkgrå silt. Cirkulär form i plan.
975	1	Stolphål	0,23	0,15	Rund		9	Hörn stolpe hus 9.	Plandokumenterad anläggning, väggstolpe i hus 9. Cirkulär mörkfärgningen i plan. Fyllning bestod av gråbrun silt blandat med mörkbruna partier.
976	1	Stolphål	0,20	0,10	Rund		9	Väggstolpe hus 9.	Plandokumenterad anläggning, väggstolpe i hus 9. Cirkulär mörkfärgningen i plan. Fyllning mörkbrun silt.
977	1	Stolphål	0,25	0,13	Rund		10	Stolphål yttre vägglinje i hus 10.	Framstod i plan som två separata anläggningar ena större cirkulär och innehöll gråbrun fläckig silt. Öster om denna som delvis överlappade gråfärgningen var en mindre mörkare cirkulär mörkfärgning vars fyllning utgjordes av mörkbrun silt. Denna antogs utgöra stolpfärgning och var ca 0,20 m i diameter. I profil visade det sig att anläggningarna utgjorde del av en och samma anläggning. Stolpfärgningen var positionerad i den gråare nedgrävning fast förhöll sig till östra sidan av anläggningen. I profil antog nedgrävningen konkava sidor och rundad botten. Stolpfärgningen var lätt konkava sidor och plan botten, ca 0,08 m djup.
978	1	Stolphål	0,28	0,15	Rund		10	Stolphål yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning som i plan visade upp en rundad stolpfärgning i sydvästra delen av anläggningen. Denna var 0,17 m i diameter, runtomkring denna sträckte sig gråbrun fläckig silt i en större cirkel som antagligen utgjorde den igenfyllda nedgrävningen. I profil antog anläggningen konkava sidor och rundad botten. Även stolpfärgningen antog en liknande form och var 0,12 m djup.
979	1	Stolphål	0,25	0,12	Rund		10	Stolphål yttre vägglinje i hus 10.	Såg i plan ut att utgöra två cirkulära mörkfärgningar där den ena innehöll mer mörkbrun silt än den andra som dessutom var lite större. Denna innehöll snarare gråbrun fläckig silt. I profil visade de sig att den gråbruna cirkeln snarare utgjorde nedgrävningen och den lite mindre mörkfärgningen utgjorde själva stolpmärket. Denna var 0,20 meter i diameter. I profil var stolpfärgningen skålformad, konkava kanter och rundad botten. 0,12 djup. Den gråare nedgrävningen hade snarare en konvex sida i profil och klipptes av stolpfärgningen.
980	1	Stolphål	0,21	0,13	Rund		9	Väggstolpe hus 9.	Plandokumenterad anläggning, väggstolpe i hus 9. Cirkulär mörkfärgningen i plan, i mitten av anläggningen var ett centralt stolpmärke synligt i plan, ca 0,10 m i diameter. Fyllningen runtomkring utgjordes av gråbrun silt.
981	1	Stolphål	0,19		Rund		9	Väggstolpe hus 9. Plandokumenterad.	Plandokumenterad anläggning, väggstolpe i hus 9. Cirkulär mörkfärgningen i plan, fyllning bestod av gråbrun silt. Var dock aningen fladdrig i plan,
982	1	Stolphål	0,21	0,15	Rund		9	Väggstolpe hus 9.	Plandokumenterad anläggning, väggstolpe i hus 9. Cirkulär mörkfärgningen i plan, fyllning bestod av mörkbrun silt.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
983	1	Stolphål	0,27	0,16	Rund		9	Takbärande stolpe i hus 9.	Större cirkulärt stolphål som positionerats i en inskjuten position i hus 9. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil framträdde en tydlig stolpfärgning positionerats i anläggningens mitt. Stolpfärgningen uppvisade raka sidor rundade hörn och plan botten. I både plan och djup var anläggningen större än de övriga väggstolparna och hade dessutom en annorlunda form. Nedgrävningsskanten runt stolpfärgningen hade konkava sidor och rundad botten.
984	1	Stolphål	0,24	0,18	Rund		10	Stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning med ett tydligt stolpmärke positionerat i anläggningens sydvästra del. Inom stolpmärket bestod fyllningen av mörkbrun silt. Utanför detta utgjordes fyllningen av brungrå silt med inslag av mörkare fläckar och linjer. I profil antog anläggningen relativt raka sidor, konkava kanter och lätt rundad botten. I profil var ingen stolpfärgning synlig.
985	1	Stolphål	0,27	0,19	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning med en mörkare mindre stolpfärgning belägen i SV delen av stolphålet, runt denna var fyllningen gråbrun och fläckig medans i stolpfärgningen var den mörkbrun. Stolpfärgningen var 0,15 m i diameter och 0,17 djup. Nedgrävningen var i profil skålformad med konkava kanter och rundad botten. Stolpmärket hade raka sidor rundade kanter och plan botten.
986	1	Stolphål	0,23	0,21	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning. Med en tydlig mindre cirkulär stolpfärgning i anläggningens västra del. Stolpfärgningen innehöll mörkbrun silt och var 0,13 m i diameter. Resterande fyllning bestod av gråbrun mörkfläckig silt. I profil antog nedgrävningen runt stolpfärgningen lättsluttande kanter och lätt rundad botten. Stolpfärgningen var ca 0,19 m djup och uppvisa raka kanter och plan botten.
987	1	Stolphål	0,22	0,05	Rund		10	Stolphål inne i hus 10, kan utgöra rester av en möjlig innervägg.	Mindre cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av gråbrun silt. I profil blev anläggningen grund men antog konkava kanter och rundad botten.
988	1	Stolphål					10		
989	1	Stolphål					10		
990	1	Stolphål	0,26	0,09	Rundad		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	I plan antog anläggningen en aningen oregelbunden form. En större cirkulär mörkfärgning med en mindre utstickande rundel i sydväst. Fyllningen i anläggningen var generellt mycket mörkare än i andra anläggningar som ingick i hus 10 östra vägglinje. Fyllningen utgjordes av svartbrun silt med inslag av lera. I profil blev anläggningen enhetlig och ingen ytterligare anläggning var möjlig att skönjas. Anläggningen antog skålform med konkava kanter och rundad botten.
991	1	Stolphål					10		
992	1	Stolphål					10		
993	1	Stolphål					10		
994	1	Stolphål					10		
995	1	Stolphål					10		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
996	1	Stolphål	0,22	0,18	Rund		10	Stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt blandad med brunrå silt. I profil antog anläggningen en nästan spetsig form med sluttande lätt konkava kanter och lätt spetsig rundad botten. I södra delen av anläggningen var fyllningen mörkare och mer gråaktig och ljusare i den norra delen.
997	1	Stolphål	0,26	0,24	Rund		10	Stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg. Dess snea form i profil skulle kunna förklaras genom snestötta eller genom att det sker inom husets destruktionsfas.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod svartbrun fetare silt med enstaka inslag av finkornig ljus sand. I profil antog anläggningen en snetrattliknande form med rundad botten. Ena sidan konvex sen rak andra konkav sen rak. Fyllningen var enhetlig i anläggningen och i profil observerades fnyk av kol.
998	1	Stolphål	0,20	0,12	Rund		10	Stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt med inslag av prickar med ljus sand. I profil antog anläggningen en rundad skålform, konkava sidor och rundad botten.
999	1	Stolphål	0,18	0,14	Rund		10	Mindre stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt blandad med ljusgråare inslag. I profil antog anläggningen en rundad v-form med sluttande, konkava sidor med spetsig lätt rundad botten.
1000	1	Härd	1,00 x 0,85	0,10	Oval		1	Osäkert om härden hör till hus 1 eller bör knytas till andra, liknande hårdar i området som 496 och 497. Härden är orienterad i husets längdriktning men skär ett diffust brunt lager som omger takbäaren 429, liksom 432 vilket är ett osäkert stolphål som skulle kunna höra till hus 1. Ingen direkt relation går att avgöra till 429 då båda överlagras av det mindre stolphålet 1001.	Flackt skålformad profil. Fyllning av 0,02–0,15 m stora skörbrända stenar, brun sandig silt, sot och kol. I botten är ett 0,02 m tjockt kollager.
1001	1	Stolphål	0,15	0,10	Rund				Skålformad profil. Fyllning av brun sandig silt. Överlagrar 429 samt 1000.
1002	1	Stolphål	0,15	0,09	Rund		8		Cirkulär mörkfärgning i plan, i profil ena sidan konvex andra aningen konkav. Rundad botten.
1003	1	Stolphål	0,20	0,13	Rund		10	Mindre stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt blandad med ljusgråare inslag, anläggningen påminde till form och fyllning om stolphål 999. I profil antog anläggningen en fin skålform. Konkava kanter och rundad botten.
1004	1	Stolphål	0,15	0,07	Rund		10	Mindre stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt blandad med ljusbrynare sandigare inslag. I profil blev anläggningen relativt grund men antog en tydlig skålform, rundad botten med antydning till konkava sidor.
1005	1	Stolphål	0,64 x 0,35	0,20	Rundad		10	Större stolphål som fungerat som gavelstolpe i hus 10.	Större oval mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun nästan svart silt. Enstaka mindre bitar förhistorisk keramik påträffades i anläggningens topp tillsammans med enstaka mindre skörbrända stenar. I profil antog anläggningen sluttande alternativt konkava sidor och en plan alt oregelbunden botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del- nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1006	1	Stolphål							
1007	1	Stolphål							
1008	1	Stolphål							
1009	1	Stolphål							
1010	1	Stolphål							
1011	1	Stolphål							
1012	1	Stolphål							
1013	1	Stolphål							
1014	1	Stolphål							
1015	1	Stolphål							
1016	1	Stolphål							
1017	1	Stolphål							
1018	1	Stolphål							
1019	1	Stolphål							
1020	1	Stolphål							
1021	1	Stolphål							
1022	1	Stolphål							
1023	1	Stolphål							
1024	1	Stolphål							
1025	1	Stolphål	0,34 x 0,30	0,13	Rundad		10	Större stolphål som fungerat som gavelstolpe i hus 10.	Större oval mörkfärgning. Fyllningen varierade mellan mörkbrun och ljus silt. Anläggningen saknade stolpmärke. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
1026	1	Stolphål					10		
1027	1	Stolphål							
1028	1	Stolphål							
1029	1	Stolphål							
1030	1	Stolphål							
1031	1	Stolphål	0,22	0,10	Rund		10	Mindre stolhåll inne i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun till svartbrun silt med inslag av fnyk av kol. I profil antog anläggningen en rundad botten med antydning till konkava sidor.
1032	1	Stolphål					10		
1033	1	Stolphål	0,57	0,35	Rund		10	Större stolphål som fungerat som takbärande stolpe i hus 10	Större oval mörkfärgning. Fyllningen utgjordes av mörkbrun silt. I profil antog anläggningen relativt raka kanter, rundade hörn och lätt rundad botten.
1034	1	Stolphål					10		
1035	1	Stolphål					10		
1036	1	Stolphål					10		
1037	1	Stolphål					10		
1038	1	Stolphål					10		
1039	1	Stolphål					10		
1040	1	Stolphål					10		
1041	1	Stolphål					10		
1042	1	Stolphål					10		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1043	1	Stolphål					10		
1044	1	Stolphål					10		
1045	1	Stolphål					10		
1046	1	Stolphål					10		
1047	1	Stolphål	0,68	0,35	Rund		10	Större stolphål som fungerat som takbärande stolpe i hus 10. Den observerade undre stolpfärgningen skulle mycket möjligen kunna representera en omstolpning av stolphålet där den andra och nu bäst dokumenterade stolphålet förstört majoriteten av den första omstolpningen. Intressant är att den underliggande stolpfärgningen var positionerad på exakt samma ställe som omstolpningens stolpfärgning.	Större cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av svartbrun fet silt med inslag av kol och enstaka bitar bränd lera. I profil antog anläggningen antydning till skålform, dock var västra sidan rakare än den östra. I mitten av profilen smalade den mörkare färgningen av till att bilda ett stolpmärke. Trattform vars huvud täckte hela anläggningens plan. Längre ner smalade den av och på båda sidor syntes mer gråbrunaktigt silt som troligtvis utgjorde nedgrävningens kant. Under stolpfärgningen vidtog även här en antydning till en ursprunglig stolpfärgning. Endast ca 0,05 meter av denna var kvar, resten måste ha destruerats när omstolpningen av stolphålet sker. Denna ursprungliga stolpfärgning hade raka sidor runda hörn och plan botten.
1048	1	Stolphål					10		
1049	1	Stolphål					10		
1050	1	Stolphål					10		
1051	1	Stolphål					10		
1052	1	Stolphål					10		
1053	1	Stolphål					10		
1054	1	Stolphål					10		
1055	1	Stolphål					10		
1056	1	Stolphål	0,50	0,36	Rund		10	Takbärande stolpe i hus 10, verkar till skillnad från de andra inte ha stolpats om.	Större cirkulär mörkfärgning med en mörkare stolpfärgning i anläggningens centrala delar. Stolpfärgningen var ca 0,40 meter i diameter och var positionerad i anläggningens mitt. Fyllningen i stolpfärgningen bestod av mörkbrun silt medans dess nedgrävningssidor bestod av gråbrun silt med mörkare fläckar och partier. I profil antog anläggningen raka sidor, och konkava lätt sluttande hörn och hade en lätt rundad botten. Stolpfärgningen var lätt trattformad med sluttande sidor som övergick i raka sidor. Stolpfärgningen hade samma botten som nedgrävningen.
1057	1	Stolphål					10		
1058	1	Stolphål					10		
1059	1	Stolphål					10		
1060	1	Stolphål	0,23	0,09	Rundad		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt, innehöll enstaka fläckar med ljusare antagligen steril sand. I profil hade anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1061	1	Stolphål	0,20	0,05	Rund		10	Troligtvis botten på ett grundare stolphål. Svårt att avgöra vilken roll det har spelat i den övergripande konstruktionen, hus 10. Stolphålet är ca 1,5 eter från husets östra vägglinje. Intressant är att detta är positionerat där vi saknar stolhåll i vägglinjen och där en av ingångarna till huset kan vara lokaliserat. Ett förslag är att detta stolphål skulle kunna representera en stolpe som hållit uppe en utskjutande takdel över ingången.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun, fetare silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och rundad botten, skålformad.
1062	1	Stolphål	0,25	0,23	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt, i nordvästra delen var fyllningen mer gråaktigt. I profil observerades att den gråa fyllningen som observerades i nordvästra delen av anläggningen löpa som en rak kil rakt ner genom anläggningens fyllning. Själva anläggningen antog i profil konkava sidor och lätt rundad botten.
1063	1	Stolphål	0,26	0,19	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, i anläggningens norra del var fyllningen mörkbrunt färgad i en mindre cirkel som utgjorde stolpfärgning. Denna var ca 0,17 m i diameter. Resten av anläggningens fyllningen utgjordes av gråbrun, fladdrig silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten, stolpfärgningen förhöll sig i norra delen av profilen och hade raka sidor, rundade kanter och plan botten.
1064	1	Stolphål					10		
1065	1	Stolphål	0,68	0,35	Rund		10	Takbärare hus 10.	Stor cirkulär mörkfärgning. Fyllningen var svart/mörkbrun fet silt med inslag av kol och bränd lera. I profil blev anläggningen V-formad i västra änden och skålformad i östra änden. Verkar också utgöra en omstolpning. Där en avikande rektangulär botten under den sekundära fyllningen. Den yngre stolpningen har rundad botten och den ursprungliga plan botten och raka sidor.
1066	1	Stolphål					10		
1067	1	Stolphål							
1068	1	Stolphål					10		
1069	1	Stolphål							
1070	1	Stolphål							
1071	1	Nedgrävning							
1072	1	Nedgrävning	1,05	0,20	Fyrssidig			Förvaringsgrop? Lagret utmed gropens sidor har sannolikt tillkommit under dess brukningstid. Makro-fossilprov togs i detta lager.	Närmast kvadratisk i plan, med rundade sidor. Snett skålformad i profil, djupast i ö där nedgrävningen har en rakare sida. Utmed gropens sidor är ett upp till 0,12 m tjockt lager mörkt gråbrun, något sandig silt med kolstänk och enstaka fnyk bränd lera. I gropens mitt är ett igenfyllnadslager med ljusbrun sandig silt, vilket fortsätter till botten av nedgrävningen (1072:2).



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1072	2	Nedgrävning							
1073	1	Grop	1,04 x 0,95	0,27	Oregelbunden			Grop, eventuellt hårdgrop men det är oklart om kol-lagret härrör från eldning i gropan. Resterande kol har i så fall rakats ur gropan. Botten ger inte intryck av att vara eldpåverkad.	Oregelbundet oval i plan, med en utökad nedgrävning åt sydväst, som där överlagras av ett stolphål (1294:1). Snett skålformad i profil, djupast i syd. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt (återfyllnad). Mot botten är en 0,02 m tjock kollins, under detta är ca 0,05 m gråbrun sandig silt med kolstänk.
1074	1	Nedgrävning							
1075	1	Nedgrävning							
1076	1	Nedgrävning	0,60 x 0,30	0,10	Rundad			Avlång nedgrävning eller grop inne i hus 10, oklar funktion.	Avlång mörkfärgning. Fyllningen bestod av brun silt. I profil var anläggningen oregelbunden men antydde en rundad botten.
1077	1	Nedgrävning							
1078	1	Hård	0,90 x 0,70	0,15	Rundad		10	Hård som i hus 10 troligtvis använts till matlagning och värmekälla.	Oval form i plan, kol och enstaka skörbrända stenar synliga i plan. I profil antog anläggningen en lätt rundad botten och i dess centrala delar påträffades rikliga mängder skörbränd sten.
1079	1	Nedgrävning					10		
1080	1	Stolphål							
1081	1	Stolphål							
1082	1	Stolphål							
1083	1	Stolphål	0,44	0,15	Rund		10	Större stolphål som fungerat som gavelstolpe i hus 10.	Större oval mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt som bitvis antog en ljusare mer gråaktig färgtoning framförallt i västra delen av anläggningen. I profil antog anläggningen konkava sidor och rundad botten.
1084	1	Stolphål							
1085	1	Stolphål							
1086	1	Stolphål							
1087	1	Stolphål							
1088	1	Stolphål							
1089	1	Stolphål							
1090	1	Stolphål							
1091	1	Stolphål							
1092	1	Stolphål							
1093	1	Stolphål							
1094	1	Stolphål							
1095	1	Stolphål							
1096	1	Stolphål							
1097	1	Stolphål							
1098	1	Stolphål	0,52 x 0,42		Oval		11	Takbärare i hus 11, bockpar till 1099. I husets nordöstra del. Plandokumenterad.	Oval i plan, med två fyllningar. En mörkare inre fyllning i nedgrävningens norra del, ca 0,38 m i diameter. Denna bestod av mörkbrun homogen fet silt med inslag av kol och br lera/lerklining i ytan. Den yttre fyllningen bestod av melerad silt med mörkare inslag.
1098	2	Lager	0,38				11		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1099	1	Stolphål	0,50 x 0,38	0,32	Oval		11	Takbärande, bockpar till 1198. Sekundär fyllning indikerar var stolpen stått. Dess ojämna utformning i profil indikerar att stolpen ruckas vid uppryckandet.	Oval form i plan med två fyllningar, varav den ena var rund i plan och bestod av mörkbrun fet silt med inslag av bränd lera/keramik, kol och skörbränd sten. Den omkringliggande fyllningen bestod av melerad silt. I sektion hade nedgrävningen vertikala sidor och plan botten. Den mörka fyllningen hade en oregelbunden form i profil men kunde anas i ett vertikalt stråk.
1099	2	Lager	0,37 x 0,35				11		
1100	1	Stolphål	0,26 x 0,24	0,06	Rundad		11	Väggstolpe till hus 11, i den sydöstra vägglinjen.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av brungrå fet silt med inslag av kol och bränd lera (ev lerklining).
1101	1	Stolphål	0,27 x 0,24	0,07	Rundad		11	Väggstolpe till hus 11.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av brungrå silt med inslag av kol. Ett mörkare parti i mitten, ca 0,12 m i diameter.
1102	1	Stolphål					11		
1103	1	Stolphål	0,27 x 0,22	0,05	Oval	0,03	11	Väggstolpe till hus 11.	Oval nedgrävning i plan, vertikala sidor och ojämn botten. Fyllning av brungrå silt. Botten gick upp något i mitten.
1104	1	Stolphål	0,30	0,12	Rundad		11	Väggstolpe till hus 11. Eventuellt också en dörröppning mellan denna och stolphål 1105, då avståndet är större mellan dessa än bland övriga samt att det inte finns en stөрhål för innerväggslinjen på samma sträckning. Den sneda botten antyder att stolpen blivit ruckad vid uppryckandet.	Nedgrävningen hade lutande sidor och sned botten. Fyllningen bestod av mörkgråbrun silt med inslag av bränd lera/lerklining av samma typ som påträffats i övriga väggstolpar.
1105	1	Stolphål	0,26	0,12	Rund		11	Väggstolpe till hus 11. Eventuellt också en dörrstolpe tillsammans med 1104 pga av avståndet samt avsaknaden av innerväggsringe av stөрhål på denna sträckning.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkbrungrå fet silt med inslag av kol.
1107	1	Stolphål					4		
1108	1	Stolphål							
1110	1	Stolphål	0,22	0,2	Rund				I profil antog anläggningen raka till aningen sluttande sidor med V-formad botten.
1111	1	Stolphål	0,18	0,10	Rund				I profil var ena sidan konkav andra sluttande. Rundad botten.
1112	1	Stolphål	0,17	0,02	Rund				Absoluta botten på stolphål, sidorna i profil antyder till konkava, rund botten.
1113	1	Stolphål	0,22	0,08	Rund				I profil konkava sidor och rundad botten.
1114	1	Stolphål							
1115	1	Stolphål							
1116	1	Stolphål							
1117	1	Stolphål							
1118	1	Nedgrävning							
1119	1	Stolphål							
1120	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1121	1	Stolphål							
1122	1	Stolphål							
1123	1	Stolphål							
1124	1	Stolphål							
1125	1	Stolphål	0,25	0,22	Rund		11	Väggstolpe till hus 11.	Lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkbrungrå fet silt i en diameter på 0,19 m och av melerad mager silt utanför denna.
1126	1	Stolphål					11		
1127	1	Stolphål					11		
1128	1	Stolphål	0,40	0,32	Rund		11	Takbärande till hus 11, bockpar till 1134.	Nedgrävningen hade vertikala sidor och plan botten. Den hade två fyllningar där den inre var rundad i plan (0,35x0,29 m) och hade vertikala sidor i sektion. Fyllningen bestod av brungrå fet silt, verkade dock omrörd med den yttre fyllningen som bestod av melerad silt.
1128	2	Lager	0,35 x 0,29						
1129	1	Stolphål					17		
1130	1	Stolphål	0,10	0,16	Rund		17	Störhål, eventuellt tillhörande humlegård.	Spetsig botten och en fyllning av mörkbrungrå fet silt.
1131	1	Stolphål	0,09	0,15	Rund			Störhål, eventuellt tillhörande humlegård.	Spetsig botten och en fyllning av mörkbrun fet silt.
1132	1	Stolphål	0,10	0,20	Rund		17	Störhål, eventuellt tillhörande humlegård.	Spetsig botten, fyllning av mörkbrun fet silt.
1133	1	Stolphål	0,20		Rundad		11	Hör eventuellt till hus 11 men troligast till någon annan konstruktion. Plandokumenterad.	Rundad i plan. Fyllning av melerad till mörkbrun fet silt.
1134	1	Stolphål	0,50 x 0,47		Rund		11	Takbärande till hus 11, bockpar till 1128. I husets sydvästra del. Plandokumenterad.	Rund i plan med två synliga fyllningar, den inre bestod av mörkbrun fet silt och var 0,42x0,29 m. Den yttre fyllningen bestod av mager melerad silt.
1134	2	Lager	0,42 x 0,29				11		
1135	1	Stolphål	0,18 x 0,16		Rundad		11	Väggstolpe eller gavelstolpe till hus 11. Plandokumenterad.	Rundad i plan. Fyllning av mörkbrungrå fet silt.
1136	1	Stolphål	0,26 x 0,22		Rundad		11	Väggstolpe till hus 11. Plandokumenterad.	Rundad i plan med en fyllning av mörkbrungrå fet silt.
1137	1	Stolphål	0,22 x 0,16		Oval		11	Väggstolpe till hus 11. Plandokumenterad.	Oval i plan med en fyllning av ljusbrungrå mager silt.
1138	1	Stolphål							
1139	1	Stolphål					10		
1140	1	Nedgrävning							
1141	1	Nedgrävning							
1142	1	Nedgrävning							
1143	1	Nedgrävning							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1144	1	Stolphål	0,61 x 0,45	0,40	Oval		11	Takbärande i hus 11, bockpar till 1145. Den inre fyllningen indikerar var stolpen stått i nedgrävningen.	Nedgrävningen hade vertikala sidor och plan botten, med en lite försänkning i den västra delen. Nedgrävningen hade två fyllningar, en inre som var rund i plan (0,27 m i diameter) och hade vertikala sidor i sektion och bestod av brungrå silt med mörkare partier. Den yttre fyllningen bestod av melerad silt med mörkare partier med kol.
1144	2	Lager	0,44 x 0,38				11		
1145	1	Stolphål	0,52		Rund		11	Takbärande till hus 11, bockpar till 1144. Plandokumenterad.	Anläggningen var snittad på förundersökningen, verkar dock inte ha blivit grävd i botten eller alternativt väldigt sned sektion. Hade en mörkare inre fyllning som var ca 0,27 m i diameter och bestod av mörkbrungrå silt. Den yttre fyllningen bestod av melerad mager silt med inslag av mörkare partier.
1145	2	Lager	0,27				11	Plandokumenterad.	
1146	1	Härd	1,15 x 0,26	0,03	Avlång			Härd botten från nedgrävd härd i hus 11.	Svagt nedgrävning med lutande sidor och plan botten. Fyllning av framförallt kol men också av brun fet silt.
1147	1	Stolphål	0,27 x 0,22		Rundad		11	Väggstolpe till hus 11.	Rundad i plan. Fyllning av mörkbrungrå fet silt.
1148	1	Stolphål					11		
1149	1	Stolphål	0,40	0,07	Rund				Grund anläggning, antagligen botten av anläggning, endast rundad botten kvar.
1150	1	Stolphål							
1151	1	Stolphål							
1152	1	Stolphål							
1153	1	Stolphål							
1154	1	Stolphål							
1155	1	Stolphål							
1156	1	Stolphål	0,15	0,05	Rund				Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
1157	1	Stolphål							Utgår.
1158	1	Stolphål	0,15	0,07	Rund				Snett skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
1160	1	Stolphål							
1161	1	Stolphål	0,30	0,14	Rund		15		I profil konkava sidor och lätt rundad botten.
1162	1	Stolphål	0,27	0,15	Rund		15		I profil sluttande sidor, rundade kanter och lätt rundad alt plan botten.
1163	1	Stolphål	0,20	0,13	Rund		15	Gavelstolpe, eventuellt lutande inåt?	I profil konkava sidor och plan botten
1164	1	Stolphål	0,30	0,21	Rund		15		I profil lätt sluttande sidor, konkava kanter och plan botten
1165	1	Stolphål							
1166	1	Stolphål							
1167	1	Stolphål	0,33	0,15	Rund		16		I profil var ena sidan rak andra lätt konkav. botten var rund sluttande och aningen oregelbunden.
1168	1	Stolphål	0,25	0,02	Rund		16		Absoluta botten på anläggning sidorna ej tydliga utan rak botten.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1169	1	Stolphål	0,27	0,09	Rund		16		I profil antog anläggningen raka, lätt sluttande sidor med en plan botten. Två V-formade spetsar ner genom botten, oklart om dessa utgör störar eller rotgenomträngning
1170	1	Stolphål	0,20	0,20	Rund		16		I profil sluttande sidor, konkava kanter och rak botten.
1171	1	Stolphål	0,25	0,14	Rund		16		I profil uppvisa anläggningen konkava sidor och rundad botten. Fyllningen bestod av lite organiskt material.
1172	1	Stolphål	0,24	0,25	Rund		16		I profil lätt sluttande sidor, konkava kanter och rund botten.
1173	1	Stolphål	0,41	0,25	Rund		16		Konkava sidor och rundad botten i profil. Fyllningen avvek då fyllningen hade högre organiskt material än omkringliggande anläggningar. Tolkas inte höra till huset.
1174	1	Stolphål							
1175	1	Stolphål							
1176	1	Stolphål							
1177	1	Nedgrävning							
1178	1	Nedgrävning							
1179	1	Konstruktion	0,25						Samma som 727. I denna delen fanns även märken i sidan på stocken, smala inhuggna jack som var ca 0,05 m breda, 0,03 m djupa och löpte stockens bredd. Fanns på bäge sidor av stocken.
1180	1	Konstruktion	0,28					Den rundade formen antyder att det eventuellt inte skulle ha vilat ett stockgolvet på denna. Att den knäckt beror möjligen på ett stort tryck på stocken efter att konstruktionen raserats. Låg direkt på blåleran.	Knuttimrad med vinkelräta 1179/727 och 1181. I den södra änden fanns ett urtag för stående stolpe men inte i den norra änden. Tvärsnittet var runt liksom den parallellt liggande stocken 726. I den centralnorra delen var stocken knäckt och intryckt så den hade en ca 30 graders vinkel.
1181	1	Konstruktion						Del av knuttimrad ram i botten av nedgrävning 733. Det rektangulära tvärsnittet kan ha att göra med att eventuellt stockgolvet var menad att vila på denna.	Knuttimrad med överliggande och vinkelräta stockarna 726 och 1180. Stocken hade urtag i båda ändar för stående stolpar. Den var tillhuggen till ett rektangulärt tvärsnitt med inhuggna vertikala märken längs stockens sidor, ca 0,05 m breda, 0,03 m djupa och längs stockens bredd. Åtminstone tre sådana märken synliga på vardera sida.
1182	1	Konstruktion	0,15					Eventuellt ett stockgolvet som legat i nö-sv riktning, eller något liknande. Kan också vara nedfallna stockar som stått på utsidan den knuttimrade konstruktionen som mothåll. Dock saknas märken i blåleran där stockarna då skulle ha varit nedkörda, samt att alla stockar inte varit tillspetsade. Att de som är spetsiga har då varit det i bägge ändar och är snarare spår efter fällning och bearbetning av trädet.	Liggande stockar av mindre dimensioner ovan den knuttimrade stocken 1181. Dessa var bra bevarade i ena änden men förmultnande i den delen som stack inåt. Dock fanns bevarade träfällstråk som kunde kopplas samman med stockarna på motsatt sida (728/1184), så åtminstone vissa av stockarna har varit ca 5 m långa och sträckt sig över ramkonstruktionen. Stockarna låg i en bredd av ca 1,8 m och var 13 st. De låg på direkt på stockarna som löpte i korsad riktning (1183, 730).

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1182	2	Konstruktion							
1182	3	Konstruktion							
1182	4	Konstruktion							
1183	1	Konstruktion	0,15					Ev del av ett stockgolv eller liknande. Möjligtvis kan de dock ha varit en nedfallen stående konstruktion (mothåll) som vid konstruktionens övergivande lagts ned (ligger för fint för att ha rasat av sig själv). Inga avtryck i blåleran utanför den knuttimrade stocken antyder att de varit nedkörda där. De har inte funnits i ramkonstruktionens hörn, var sig som stående eller liggande stockar.	Liggande stockar som ligger på den knuttimrade stocken 1180 samt under de mindre stockarna 1182. Vissa har en längd på knappa 3 m, en del var förmultnade så deras fulla längd inte kunde avgöras men åtminstone en var ca 5 m lång. Det fanns ett fåtal som var ca 1 m långa och så fanns det en smalare stock/stör som låg mellan två större stockar. Denna stör såg ut att ha varit nedstucken i blåleran utanför den knuttimrade stocken. Där det gick att se var bågge ändrar spetsiga. Dock var fåtal inte spetsiga alls.
1183	2	Konstruktion							
1184	1	Konstruktion	0,15					Eventuella rester efter ett stockgolv eller likande. Kan även vara rester efter stående stockar som ramlat inåt, och i sådana fall motsvarar det ett mothåll. De har inte funnits i hörnen av konstruktionen, vare sig de har varit stående eller liggande. Över den norra underliggaren fanns en bredd på ca 2 meter med sammanlagt minst 13–14 stockar.	Stockar av mindre dimensioner som låg över den knuttimrade stocken 1179. Flertalet hade spetsiga ändrar, få hade raka ändrar. Förmultnade i den delen som stack inåt. Dock kunde ett träfiberstråk kopplas ihop med några av stockarna som låg över 1181.
1184	2	Konstruktion							
1185	1	Lager							
1186	1	Lager							
1187	1	Lager							En mindre lagerlins som avvek i färg och sammansättning. Mättes in och provtogs. Låg under, men i kanten av de mindre liggande stockarna.
1188	1	Lager							
1189	1	Konstruktion	0,18					Del av stolpe som stått i det nordvästra hörnet av den timrade träramen.	Stolpe men tillhuggen ände för att passa in i urtag i den timrade stocken 727. Den stod lutad ut från urtaget. Den översta del var förmultnad.
1189	2	Konstruktion	0,18					Stolpe som stått i det nordöstra hörnet av den timrade träkonstruktionen.	Stolpe som är tillhuggen i ena änden för att passa in i det urtag som fanns i den östra änden av stock 727/1179. Stolpen är rund i tvärsnittet. Den övre delen av stolpen har förmultnat.
1190	1	Lager						Möjligtvis har man fyllt igen lite med lera när man lagt ned den timrade ramen för att stabilisera innan man lägger de mindre stockarna.	Ett siltblandat lerlager av ljusbrungul lera och brun silt. Det kommer fåtal kvistar i lagret. Ligger under de tvärgående stockarna men förhåller sig inte endast till dem utan finns även i hörnen av konstruktionen.
1191	1	Stolphål							Utgår.
1192	1	Stolphål							Utgår.
1193	1	Stolphål	0,24	0,25	Rund		16		Rakasidor, skaprt konkava kanter och plan lätt sneddad botten



## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1194	1	Stolphål					16		
1195	1	Nedgrävning							
1196	1	Lager		1,30		0,20		Tolkas som ett första raseringslager över 666, eller ett återfyllnadslager.	Efter konstruktion 666 övergivande har väggarna i nedgrävningen kavat in vilket var tydligt i sektionen. Den naturliga leran i väggarna hade tryckts in och i sin tur tryckt in de mer luftiga lager som gropen fyllts igen med. Lager 1196 bestod av ljusbrungul lera och mörkbrun silt blandat men också den mörkbruna silten i koncentrationer, där en vertikal riktning kunde anas.
1198	1	Härd							
1199	1	Stolphål							
1200	1	Stolphål							
1201	1	Stolphål							
1202	1	Stolphål							
1203	1	Stolphål							
1204	1	Stolphål							
1205	1	Stolphål							
1206	1	Nedgrävning							
1207	1	Stolphål							
1208	1	Stolphål							
1209	1	Stolphål							
1210	1	Nedgrävning							
1211	1	Nedgrävning							
1212	1	Stolphål	0,40 x 0,34	0,08	Oval		12	Möjlig väggstolpe till hus 12.	Lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkbrun organiska fet silt.
1213	1	Stolphål	0,34 x 0,32	0,11	Rundad	0,05	12	Eventuellt en nedgrävning för stör, tillhörande hus 12.	Nedgrävningen var spetsig i den södra delen och hade var skolformad i den norra. Fyllningen bestod av mörkbrun fet silt.
1214	1	Stolphål	0,52 x 0,42	0,19	Oval		12	Takbärande till hus 12, bockpar till 1287.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkgrånbrun fet silt i skikt med ljusbrun silt.
1215	1	Stolphål	0,53 x 0,4	0,05	Oval			Stolphål, eventuellt tillhörande hus 12.	Lutande sidor, rundad bottenkant och plan botten. Fyllning av mörkbrun fet silt.
1216	1	Stolphål	0,62 x 0,52		Oval		12	Takbärande i hus 12, bockpar till 1286.	Oval i plan, fyllning av mörkbrun silt.
1217	1	Härd	0,45 x 0,35	0,07	Rundad			Härd i hus 12.	Lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av kol och mörkbrun fet silt med enstaka skörbrända stenar och smul. En sorkgång stör härden i den östra delen.
1218	1	Stolphål	0,48 x 0,39		Oval		12	Takbärande i hus 12, bockpar till 1219. Plandokumenterad.	Oval i plan. Fyllning av mörkbrun fet silt.
1219	1	Stolphål	0,44 x 0,41	0,39	Rund		12	Takbärande till hus 12, bockpar till 1218.	Nedgrävningen hade svagt lutande sidor och plan botten. Den skars av nedgrävning 1220 i den södra delen. Fyllningen bestod av mörkbrun fet silt varvat med ljusbrun silt.
1220	1	Stolphål	0,50 x 0,23	0,16	Oregelbunden	0,10	12	Nedgrävning med oklar funktion, möjligtvis ett stolphål. Yngre än hus 12.	Lutande sidor och ojämn botten. Fyllningen bestod av homogen mörkbrun fet silt. Skar det takbärande stolphålet 1219.
1221	1	Stolphål					12		
1222	1	Stolphål							

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1223	1	Stolphål	0,44 x 0,39	0,13	Rundad			Stolphål, eventuellt tillhörande hus 12.	Ena sidan lutande den andra något inåtlutande i sektion. Rundad botten. Fyllningen bestod av mörkbrun fet silt med inslag av bränd lera.
1224	1	Stolphål							
1225	1	Stolphål							
1226	1	Stolphål							
1228	1	Stolphål	0,23	0,06	Oregelbunden				Oregelbundet rund i plan. Flackt skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
1229	1	Stolphål							Utgår.
1230	1	Stolphål							
1231	1	Stolphål	0,30 x 0,15	0,08	Oregelbunden				Oregelbundet oval i plan. Skålformad nedgrävning. Fyllning av flammig ljus-/mörkbrun sandig silt.
1232	1	Stolphål							
1232	2	Stolphål							
1233	1	Stolphål							
1234	1	Stolphål	0,98 x 0,30	0,11	Rundad		3	Stolphål, möjlig gavelstolpe i hus 5.	Oval mörkfärgning. Fyllningen utgjordes av mörkbrun och mörkgrå silt. I plan antog anläggningen konkava sidor, lätt skålformad botten.
1236	1	Stolphål							
1237	1	Stolphål	0,30 x 0,03	0,03	Rundad			Botten/sidan av stolphål?	Skärs av dike. Antydan till skålad profil. Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
1238	1	Stolphål						Plandokumenterad.	
1240	1	Stolphål							
1241	1	Stolphål							
1242	1	Stolphål							
1243	1	Stolphål							
1244	1	Stolphål							
1245	1	Stolphål	0,18		Rund			Eventuellt hörande till inre konstruktion i hus 5. Plandokumenterad.	Fyllning av flammig brun/beige sandig silt.
1246	1	Stolphål							
1247	1	Stolphål	0,32	0,26	Rund		9	Takbärande stolpe i hus 9.	Större cirkulärt stolphål i mitten av hus 9, skärs av dike 1305. Fyllningen utgjordes av mörkbrun silt. I profil kom diket delvis att skära stolphålet. Hade rakakanter, rundade hörn och plan botten. Liknade 1248 och 983. I anläggningens mitt var det rest av en förkolnad stolpe. Stolpen var i profil 0,25 x 0,10 m.
1248	1	Stolphål	0,33 x 0,29	0,29	Rund		9	Takbärande stolpe i hus 9.	Större cirkulärt stolphål i mitten av hus 9, skärs av dike 1305. Fyllningen utgjordes av mörkbrun silt. I profil fick anläggningen raka sidor, rundade hörn och plan botten. I profil var halva sidan av anläggningen ljusare till färgen än den motsatta. Oklart var detta beror på men kan ha blivit skadat vid något skede. Liknade 983 i både form i plan och profil fast var djupare.
1249	1	Stolphål	0,25 x 0,20	0,13	Rund		9	Möjlig väggstolpe i hus 9.	Oval mörkfärgning. Fyllningen besod av mörkbrun silt som bröts up av ljusare fläckar steril silt. I profil uppvisa anläggningen konkava sidor och lätt rundad botten.
1250	1	Stolphål					9		

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1252	1	Stolphål	0,10	0,12	Rund			Stödstolpe vid konstruktion av hus 5?	Spetsigt U-formad profil. Fyllning av mörkbrun, något sandig silt, liknande stolpfärgningen 506:2.
1253	1	Nedgrävning	0,50 x 0,20		Fyrsidig			Recent nedgrävning, möjligen spår efter någon slags jordbruksmaskin.	Rektangulär form med flammig beige/ljusbrun sandig silt. Ligger i linje med flera liknande nedgrävningar.
1254	1	Nedgrävning			Fyrsidig			Recent nedgrävning, möjligen spår efter någon slags jordbruksmaskin.	Rektangulär form med flammig beige/ljusbrun sandig silt. Ligger i linje med flera liknande nedgrävningar.
1255	1	Nedgrävning	0,45 x 0,35	0,07	Fyrsidig			Recent nedgrävning, möjligen spår efter någon slags jordbruksmaskin.	Rektangulär form med flammig beige/brun sandig silt. Plan botten och raka sidor i profil. Ligger i linje med flera liknande nedgrävningar.
1256	1	Nedgrävning			Fyrsidig			Recent nedgrävning, möjligen spår efter någon slags jordbruksmaskin.	Rektangulär form med flammig beige/ljusbrun sandig silt. Ligger i linje med flera liknande nedgrävningar.
1257	1	Stolphål	0,19	0,07	Rund		10	Stolphåll yttre vägglinje i hus 10	Cirkulär mörkfärgning. Fyllningen bestod av mörkbrun silt. I profil hade anläggningen lätt skålformad form. Avviker från resterande anläggningar genom form och storlek. Var mycket mindre och grundare än resterande väggstolpar.
1258	1	Stolphål	0,26	0,06	Rund		10	Stolphål som ingått i hus 10 östra yttervägg. Kan utgöra absoluta botten på ett stolphål.	Cirkulär mörkfärgning med svag färgning. Fyllningen bestod av mörkbrun till brun silt. Stora inslag av steril ljus sandig silt i anläggningen. I profil uppvisade anläggningen samma svaga färgning i plan men antog konkava sidor och rundad botten.
1259	1	Stolphål	0,30 x 0,22	0,14	Oval		11	Väggstolpe till hus 11.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av melerad silt med antydning till mörkare i mitten med mer homogen brungrå silt. Inslag av kol och bränd lera/lerklining.
1260	1	Stolphål					11		
1261	1	Stolphål	0,17	0,22	Rund		8		Rund mörkfärgning i plan, sluttande sidor och plan botten i profil.
1262	1	Stolphål	0,17	0,12	Rund		8		Rund mörkfärgning i plan. Konkava sidor och spetsig botten.
1263	1	Stolphål	0,20 x 0,15				11		
1264	1	Stolphål	0,25	0,13	Rund		11	Gavelstolpe till hus 11, den nordöstra gaveln. Dess ojämna utformning beror troligtvis på att stolpen ruckats och ryckts upp vid raseringen.	Ojämna till lutande sidor och ojämn till spetsig botten. Nedgrävningen hade två fyllningar där den inre bestod av mörkbrun fet silt med inslag av kol medan den yttre fyllningen bestod av mager melerad silt.
1265	1	Stolphål	0,24 x 0,23		Rund		11	Väggstolpe till hus 11. Plandokumenterad.	Rund i plan. Fyllning av mörkbrungrå fet silt med inslag av kol.
1266	1	Stolphål	0,22 x 0,1		Halvcirkelformad		11	Väggstolpe till hus 11. Plandokumenterad.	Snittad på förundersökningen. Fyllning av mager ljusbrungrå silt.
1267	1	Stolphål	0,27 x 0,22		Oval		11	Väggstolpe. Eventuell dörröppning eller dylikt pga av det längre avståndet mellan 1267 och 1268. Dock förekommer det störhål från innerväggslinjen längs hela den nordvästra långsidan utan avbrott. Plandokumenterad.	I plan oval och med en fyllning av ljusbrungrå silt. Större avstånd mellan 1267 och 1268 än i övrigt (förutom på motsatt sida mellan 1104 och 1105).

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1268	1	Stolphål	0,22 x 0,21		Rund		11	Väggstolpe. Plandokumenterad.	Rund i plan med en fyllning av mörkbrungrå fet silt. Avståndet mellan 1267 och 1268 är ca 1,8 m medan avståndet mellan övriga väggstolpar är ca 0,70 m.
1269	1	Stolphål	0,17	0,06	Rund		11	Stolphål med oklar tillhörighet.	Nedgrävningen hade lutande sidor och plan botten. Fyllningen bestod av ljusgrå mager silt.
1270	1	Nedgrävning							
1271	1	Stolphål					11		
1274	1	Stolphål	0,15 x 0,10	0,03	Rundad		11	Botten av störhål.	Grund, skuren av 1273. Antydning till spetsig botten
1275	1	Stolphål					11		Utgår.
1277	1	Lager	1,80 x 1,15	0,05–0,15	Oval			Lagret har samlats i den försänkning som bildats efter att förvaringsgropen fyllts igen. Eventuellt rester av ett äldre odlingslager? Mycket likt ytan på de två närliggande groparna 839 och 840.	Mörkbrun silt, något flammig.
1278	1	Lager						Återfyllnad efter att förråds-gropen tagits ur bruk.	Endast delvis framtaget i plan, därav något osäker form och utbredning. Består av brun, något sandig silt med kolstänk.
1279	1	Lager	1,50 x 0,40	0,05–0,10	Oval			Lagret har bildats under förvaringsgropens användningstid.	Endast delvis framtagen i plan, varför form och bredd är något oklar. Lagret består av gråbrun, något sandig silt med inslag av kol och sot, små bitar bränd lera samt ett fåtal skörbrända stenar. Lagret är 0,05–0,10 m tjockt, något diffus i gropens mitt, och följer gropens botten samt upp mot dess kanter. I lagret låg rester av en större kruka (837:13986) som krossats mot botten och sidan av gropen. Framför allt verkar rester av krukans buk och mynning ha bevarats. Ytan är rödorange med mörkare ränder upp mot krukans mynning. Godsets tjocklek är ca 15 mm, vid mynningen omkring 6–7 mm. Makroprov togs vid resterna av krukans, samt i lagrets botten,
1280	1	Lager	0,70 x 0,30	0,10–0,20	Oregelbunden			Lagret har mycket liten kulturpåverkan och överlagras av förvaringsgropens brukningslager. Det bör vara ett första återfyllnadslager med jord som rasat in då gropen grävdes.	Lagret förekommer på flera platser längs gropens sidor samt på platser där nedgrävningen är något djupare. Består av brun, sandig silt.
1280	2	Nedgrävning							
1281	1	Stolphål	0,24	0,14	Rund				I profil raka sidor, konkava kanter och plan botten.
1282	1	Stolphål	0,25	0,15	Rund		10	Stolphål för väggstolpe i hus 10.	Cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av mörkbrun silt, aningen sprucken fyllning med inslag av steril ljus silt. I profil antog anläggningen konkava sidor och rundad botten.
1285	1	Stolphål					12		
1286	1	Stolphål	0,43	0,27	Rund		12	Takbärande i hus 12, bockpar till 1216.	Nedgrävningen hade vertikala sidor och plan botten. Fyllningen bestod av mörkgråbrun fet silt i skikt med ljusbrun silt. I botten fanns det järnutfällningar. Sorkgång stör anläggningen i den norra delen.
1287	1	Stolphål	0,54 x 0,41		Oval		12	Takbärande i hus 12, bockpar till 1214. Plandokumenterad.	Oval i plan med mörkbrun fet siltig fyllning.

## Bilaga 2. Anläggningstabell, forts.

Nr	Del-nr	Objekt	Diam, l, br*	H/dj, max*	Form i plan	H/dj, min*	Tillhör	Tolkningar	Observationer
1288	1	Stolphål	0,19	0,18	Rund		16		I profil sluttande sidor, konkava kanter och rak/lätt rundad botten
1290	1	Stolphål	0,24	0,21	Rund		16		I profil sluttande sidor, skarpa kanter och plan, lätt sneddad botten
1291	1	Nedgrävning							
1291	2	Nedgrävning							Utgår.
1293	1	Stolphål	0,15	0,12	Rund				U-formad nedgrävning. Fyllning av gråbrun sandig silt.
1294	1	Stolphål	0,40	0,15	Rund				Nedgrävning med plan botten, rundade bottenkanter och snedställda sidor. Fyllning av brun sandig silt. Stenskonig av fem stenar, 0,1–0,15 m stora. Överlagrar gropen 1073:1.
1295	1	Stolphål						10	
1296	1	Stolphål						10	
1297	1	Stolphål						10	
1298	1	Stolphål						10	
1299	1	Nedgrävning	0,49	0,30	Rund		10	Fyllningen var gråsvart och spräcklig. Påminner om de nedgrävningar runt stolpmärkena som observerats i andra stolphål. Kan utgjort ett ursprungligt försök till att gräva en nedgrävning för ett stolphål men att det aldrig kom att användas som ett?	Cirkulär anläggning, perfekt rund. Fyllningen bestod av mörkgrå silt, spräckligt färgad. I profil antog anläggningen raka kanter och antydning till plan botten. Den spräckliga färgen fortsatte hela vägen ner. Mot botten av anläggningen framträdde en mörkare linje och under denna blev fyllningen mörkare.
1300	1	Stolphål						10	
1302	1	Nedgrävning							
1303	1	Nedgrävning							Utgår.
1304	1	Stolphål	0,25	0,06	Rund		10	Stolphål inne i hus 10, kan utgöra rester av en möjlig innervägg.	Mindre cirkulär mörkfärgning, fyllningen bestod av gråbrun silt. I profil blev anläggningen grund men antog konkava kanter och rundad botten. I anläggningens ytskickat påträffades fryk av lerklining.
1305	1	Dike							
1306	1	Stolphål	0,16		Rund			Plandokumenterad.	Fyllning av mörkbrun sandig silt. Inslag av kol och sot vilket kan vara infiltration från den ovanliggande härden.
1307	1	Stolphål	0,18	0,08	Rund				Skålformad nedgrävning. Djupet är 0,08 m under botten av härden 579, ursprungligt djup bör vara minst 0,20 m. Fyllning av mörkbrun sandig silt. Inslag av kol och sot vilket kan vara infiltration från den ovanliggande härden.
1308	1	Stolphål						12	
1309	1	Stolphål						12	
1310	1	Stolphål						12	
1311	1	Stolphål							
1312	1	Stolphål						10	
1313	1	Stolphål	0,35		Rund			Plandokumenterad.	Överlagras av en härd (578), varför stolphålet endast delvis tagits fram vid undersökning av denna. Rundad form, minst 0,35 m i diam. Fyllning av flammigt mörkbrun silt. Mellan 578 och 1313 är ett ca 1 cm tjockt lager ljus sand, vilket tyder på att anläggningarna inte har något direkt samband.

# BILAGA 3. ARKEOBOTANISK ANALYS

STEFAN GUSTAFSSON

## Bakgrund och syfte

Den arkeologiska undersökningen i Tierp genomfördes ur ett tvärvetenskapligt perspektiv där arkeologi, kvartärgeologi och arkeobotanik samverkade i fält. Jordlagren och deras uppbyggnad undersöktes, anläggningar provtogs och processades på plats. Syftet var att säkerställa ett källmaterial som kunde besvara uppställda frågeställningar. I samband med förundersökningen påträffades förvånansvärt lite förkolnad växtmakrofossil med tanke på de många huslämningar som hittades. Av denna anledning genomfördes en tämligen omfattande provtagning i samband med den arkeologiska slutundersökningen. Analys av förkolnad växtmakrofossil bedömdes vara viktig för att besvara frågor kring bebyggelseutveckling, boplatens rumsliga struktur, organisation och ekonomi. Växtmakrofossilens ansågs också viktigt för att ta fram material för  $^{14}\text{C}$ -analyser med låg egenålder. Även vid slutundersökningen visade sig det makrofossila materialet vara ovanligt litet.

## Metod och källkritik

Inom undersökningsområdet bestod jordlagren under matjord och störda ytlager till största delen av finkornig silt. Prover samlades in och processades succesivt under undersökningens genomförande. Syftet med denna strategi var att utvärdera eventuella arkeobotaniska fynd och vid behov styra och förändra provtagningsstrategin för att uppfylla undersökningens målsättning.

Proverna floterades inte utan hela provmängden vattensällades i en sikt med 0,25 mm maskvidd. Genom detta tillvägagångssätt erhöles allt förkolnat material som proverna innehöll. Därefter skannades proverna och utvärderades allt eftersom de torkade. De prover som innehöll tolkningsbart material förpackades och sparades för senare djupanalys. Vid identifieringen av växtrester och träkol användes en referenssamling, referenslitteratur samt olika typer av mikroskop med 4 till 600 gångers förstoring

(bl.a. Berggren 1969, 1981, Jacomet 2006; Digital Seed Atlas of the Netherlands, Schweingruber 1978, 1990, Mork 1946, www.woodanatomy.ch).

## Bioturbation

Bioturbationen inom undersökningsområdet var tämligen hög genom framförallt maskar och rötter. I många lager och anläggningar fanns inslag av recenta frön från dagens omgivande vegetation. Dessa har transporterats ner genom jordlagren via dessa aktiviteter och det innebär att även förkolnat material och träkol kan ha påverkats på samma sätt.

## Vedartsanalys

Vid urval av trädslag till  $^{14}\text{C}$ -analys väljs den art som har den lägsta egenåldern. Eftersom det sällan går att avgöra vilken egenålder en specifik kolbit har utgår man från hur gammalt respektive trädslag kan bli (figur 1).

Art	Antal år
Ask	250
Al	120
Björk	300
Ek	500
Hassel	60
Tall	400
Sälg	60

**Figur 1.** Den ungefärliga livslängden på de trädslag som påträffats i de analyserade anläggningarna. I ovanliga fall kan enstaka exemplar från de flesta arter bli något äldre än vad som framgår av tabellen men dessa utgör undantag.

Det finns alltid källkritiska problem när det gäller datering av träkol. Naturhändelser som skogsbränder och kulturrelaterade bränder i samband med röjning, svedjebruk, matlagning och uppvärmning genererar träkol. Träkol bryts inte ner på samma sätt som organiskt material utan lagras i marken och det är främst mekanisk påverkan som fragmenterar träkollet. Genom bioturbation och olika markpåverkande





**Figur 2.** Långhus med funktionell indelning baserad på fördelningen av växtmakrofossil. Illustration av Sverker Holmqvist, Arkeologikonsult..

aktiviteter kan kolbitar av olika ålder blandas samman. Markens kolarkiv kan därför vara ostrukturerat ur en stratigrafisk synvinkel. Problemet får anses vara olika stort på olika platser vilket är avhängigt lokala omständigheter.

## Tolkning av hus

Den funktionella tolkningen av husens inre struktur bygger på forskning från 1980-talet och framåt (Engelmark 1985, 1989a, Engelmark, Gustafsson & Viklund 1997, Gustafsson 2000, Viklund 1998 & 2008, Grabowski 2014).

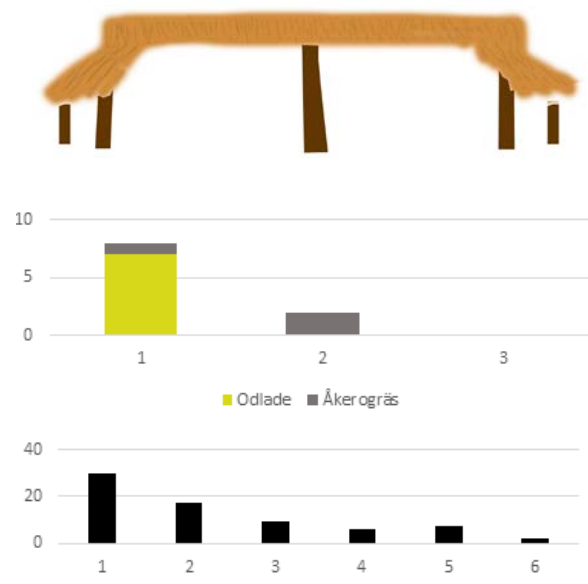
Normalt är det endast förkolnat makrofossilt material som bevaras och kan analyseras. Beroende på om ett hus har utsatts för brand eller inte kan man påträffa lite olika växtmaterial i stolphålens fyllningar. I brända hus kan man finna växtrester från ett bredare spektrum av aktiviteter som foder, gödsel, matberedning och förråd. I obrända hus är det framför allt rester från matberedning av olika slag som är förkolnat. Spridningen och eventuell sammanblandning av olika materialtyper inom huset kan ge information om husens inre struktur, till exempel om det funnits innerväggar.

Nedan följer en analys av de undersökta husen utifrån växtmakrofossilerna i husens stolphål. I det här fallet är det emellertid inte säkerställt att växtmakrofossila materialet representerar husens användningstid. I analyskedet stod det klart att <sup>14</sup>C-analyserna generellt gav dateringar som bedömdes för gamla för hustyperna. Det innebär att växtmakrofossilerna

möjligen i högre grad speglar tidigare verksamheter på platsen, än de aktiviteter som ägt rum på järnåldersboplatsen.

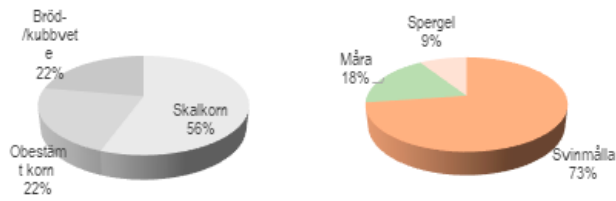
## Resultat

### Hus 1



**Figur 3.** Det övre stapeldiagrammet visar hur förkolnade sädeskor och ogräs fördelas över hus 1 och det undre diagrammet hur mängden träkol fördelas över huset.

Huset har fungerat som bostad med en köksdel i husets nordvästra del. Sädeskor och ogräsfröna har förkolnats i samband med matberedning och träkolet härrör från samma aktivitet. Fördelningen mellan växtmakrofossil och träkol var snarlika. Det

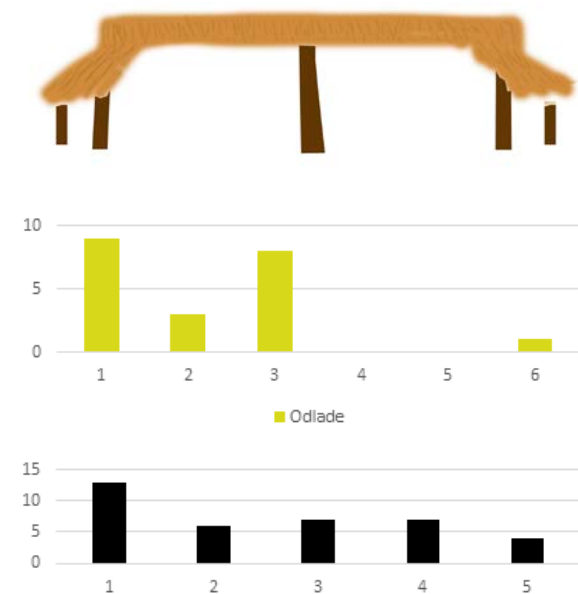


**Figur 4.** Fördelning av sädeslag i hus 1 till vänster och ogräs i det samma till höger.

är möjligt att huset haft köksdelen avskild med en innervägg. Utifrån den arkeobotaniska analysen går det inte att avgöra vad husets sydöstra del använts till.

Hus 1 innehöll skalkorn, bröd-/kubbvete samt några frön från svinmålla, måra och spergel. Tillsammans tyder fynden på att gårdens jordbruk baserades på skalkorn i ensäde på gödslad och bearbetad åker. Utöver skalkorn odlades även vete i mindre omfattning. Vete kan vara en statusmarkör. Inslaget av spergel kan tyda på att någon odlingsyta varit lite surare.

### Hus 2

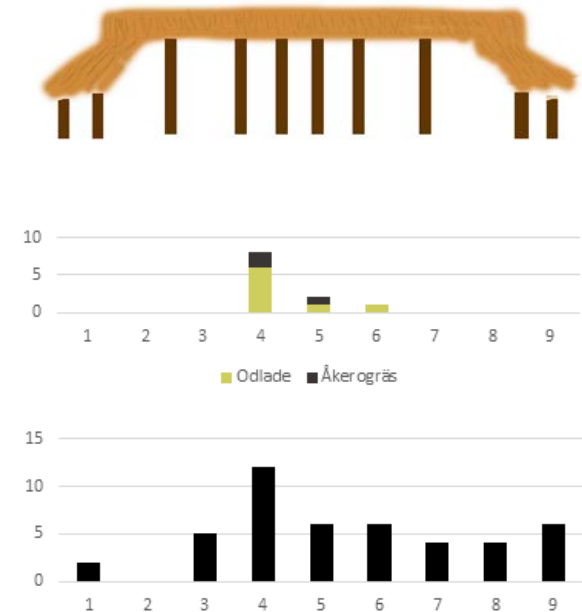


**Figur 5.** Fördelning av sädeskorn överst och av träkol underst.

Huset har fungerat som bostad med en köksdel och hårdplats i husets nordvästra halva. Ett sädeskorn påträffades även i den sydöstra delen av huset.

Skalkorn verkar vara det enda sädeslaget i gårdens odling. De få fynd av obestämt korn går visserligen inte med säkerhet bestämma till sort men troligen rör sig även i dessa fall om skalkorn. Eftersom det inte fanns några ogräsfrön i proverna är det inte möjligt att säga något om åkrarnas skötsel och tillstånd.

### Hus 3

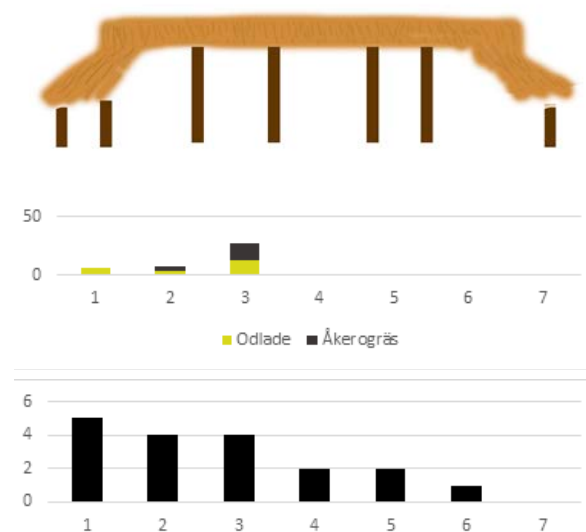


**Figur 6.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädeskorn och ogräs fördelas över huset och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

Även hus 3 har fungerat som bostad. Fynden av förkolnad säd är koncentrerade till husets centrala del, där stolpsättningen var som tätast. Det är inte troligt att härden för matberedning legat i detta område utan i det större utrymme nordväst därom. Den nordvästra gaveln av huset har troligen varit avskild med en innervägg men det är mer oklart hur den sydöstra delen av huset varit indelad.

Skalkorn utgör den enda grödan även i hus 3. De få ogräs som påträffades visar att gården hade tillgång till gödslade och bearbetade odlingsytor.

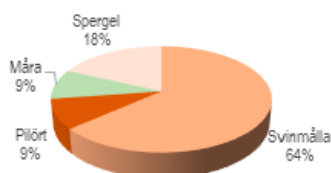
#### Hus 4



**Figur 7.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädeskorn och ogräs fördelas över huset och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

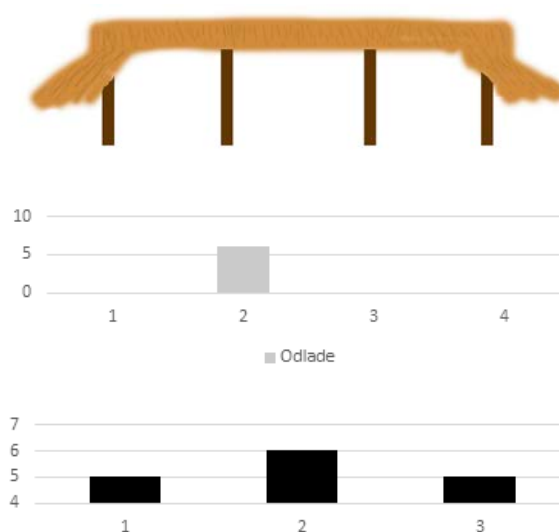
Hus 4 har en tydlig tudelning. I den sydvästra delen fanns en bostadsdel med härdplats. Vad den nordöstra delen av huset har nyttjats till framgår inte av analysen. Någonstans i husets centrala delar bör det ha funnits en innervägg.

Gårdens odling har bestått av skalkorn och ogräsen visar att jorden var gödslad. Inslaget av spergel indikerar att vissa odlingsytor inte gödslades tillräckligt.



**Figur 8.** Fördelning av ogräs i hus 4.

#### Hus 5



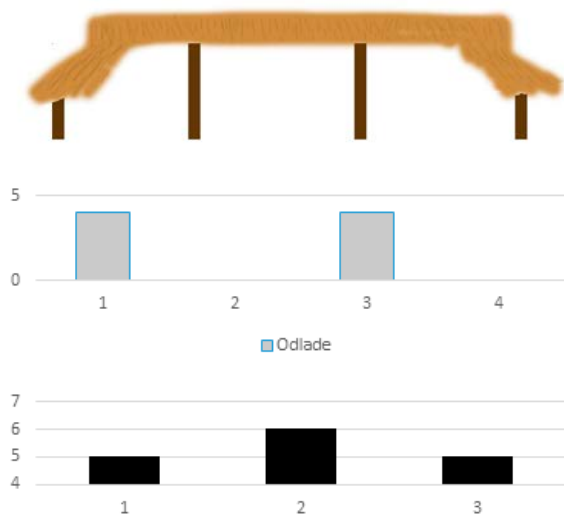
**Figur 9.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädeskorn fördelas över huset och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

Hus 5 innehöll några kärnor av skalkorn samt en obestämd rot, möjligen brudbröd. Spridningen av säd och träkol påvisar en härdplats och möjlig köksdel i husets centrala del. Det går inte avgöra om huset haft innerväggar. Eftersom ogräs saknas är det inte heller möjligt att bedöma åkrarnas skötsel och tillstånd.

#### Hus 6

Huset var stört av en nedgrävd konstruktion och bestod endast av två bockpar efter takbärare samt några eventuella stolphål från väggarna. I stolphål 493 hittades skalkorn, svinnmålla och spergel. Artsammansättningen går igen i flera av husen och visar på skalkornsodling i ensäde på gödslad åker. Inslaget av spergel kan tyda på att gödselgivan kunde ha varit större med tanke på åkerytans optimala avkastning.

## Hus 8

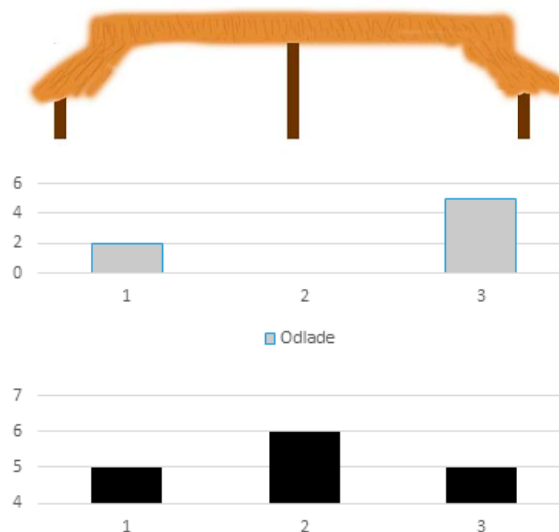


**Figur 10.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädeskorn fördelas över hus 8 och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

I hus 8 påträffades några kärnor av skalkorn och ett som inte kunde bestämmas till sort vilket indikerar att skalkorn var gårdens enda gröda. Eftersom det saknas ogräs går det inte säga något om åkrarnas skötsel och tillstånd.

Spridningen av säd och kol tyder på att det funnits en härd centralt placerad i huset och att huset saknat innerväggar.

## Hus 9

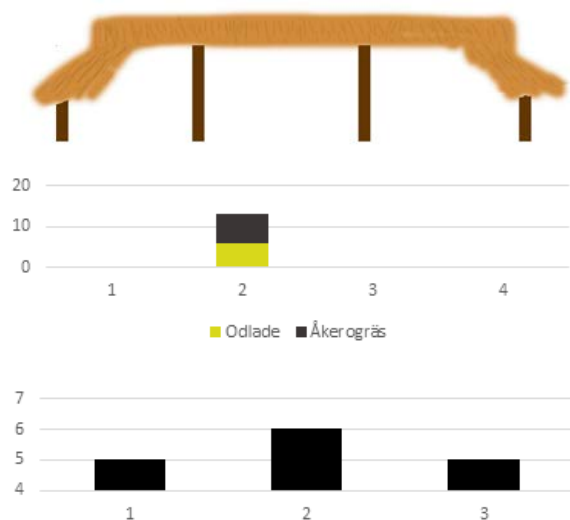


**Figur 11.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädeskorn fördelas över hus 9 och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

I huset påträffades skalkorn och en del ogräsfrö av svinmålla och pilört. Fynden visar att gårdens odling bestod av skalkorn i ensäde på väl gödslad och bearbetad jord. Det påträffades inga frön från spergel i huset vilket tyder på att den här gårdens åkerytor var bättre gödslade än övriga analyserade.

Fördelningen av växtmakrofossil och träkol i hus 9 visar att det saknade innerväggar. En härdplats och har funnits i husets nordvästra del.

### Hus 10



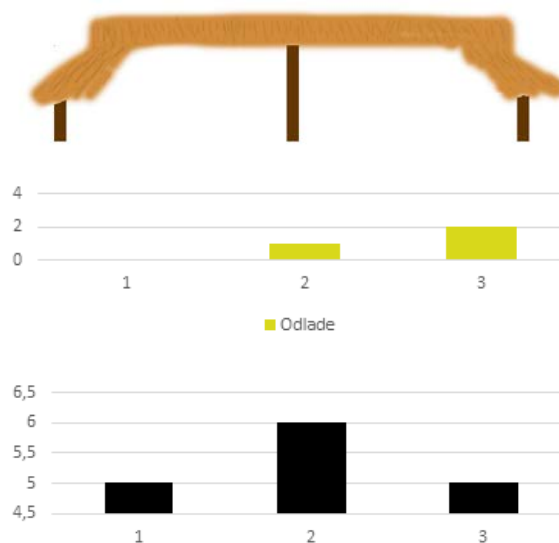
**Figur 12.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädes-korn och ogräs fördelas över hus 10 och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

I huset påträffades kärnor av skalkorn samt en kärna som endast kunde bestämmas till korn. Uppenbart har gården baserat sin odling på skalkorn. Fördelningen av ogräs var intressant (figur 13). Svinmålla dominerar något över spergel viket som tidigare nämnts visar att åkrarna kanske inte fick tillräckligt med gödsel för en optimal avkastning.



**Figur 13.** Fördelningen av ogräs i hus 10.

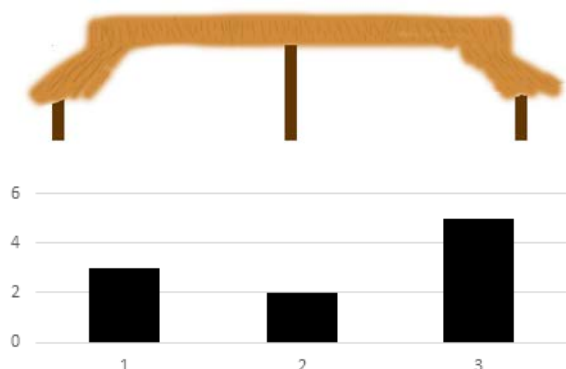
### Hus 11



**Figur 14.** Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädes-korn och ogräs fördelas över hus 10 och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

Hus 11 innehöll några kärnor skalkorn. Spridning av säd och träkol visar att härd och köksdel varit placerad i husets nordöstra del. Inget tyder på att huset haft några innerväggar.

## Hus 12

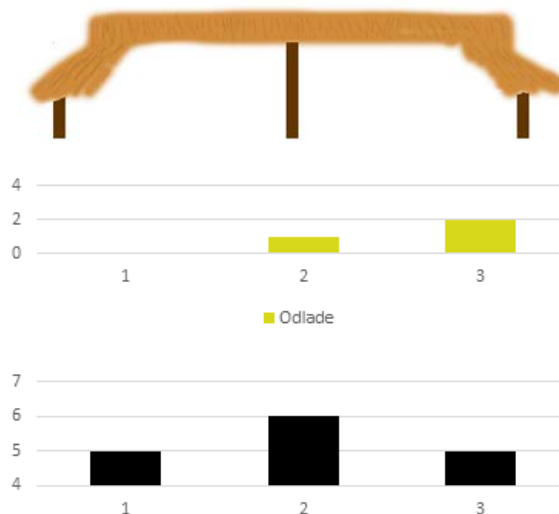


Figur 15. Spridning av träkol i hus 12.

I huset hittades endast ett fragment av ett sädeskorn och enstaka kolpartiklar. Eventuellt har huset inte nyttjats som bostad och det är tveksamt om huset inrymt någon härd.

Centralt i hus 12 påträffades ett par fragmenterade och obestämbare sädeskorn och i sydöstra väggstolpen fanns två förkolnade gräsfrön. Precis som i alla hus inom undersökningsområdet var växtmakrofossilmaterialiet maget och knappt tolkningsbart. Skulle växtmaterialiet vara samtida med huset så användes det sannolikt som bostad med en köksdel i husets norra halva. Detta styrks även av fördelningen av träkol. Troligen saknade huset innerväggar.

## Hus 14



Figur 16. Det övre diagrammet visar hur förkolnade sädeskorn och ogräs fördelas över hus 10 och det undre diagrammet fördelningen av träkol.

I hus 14 påträffades två kärnor av obestämt vete samt en kärna av skalkorn. Vetet kan vara en indikation på att gården hade en lite högre social position eller hade det bättre ställt än de gårdar som endast odlade skalkorn. Eftersom ogräs saknades går det inte säga något om åkrarnas skötsel och tillstånd.

Fördelningen av såväl förkolnad växtmakrofossil som träkol tyder på en härdplats och köksdel i husets nordöstra del.

## Hus 16

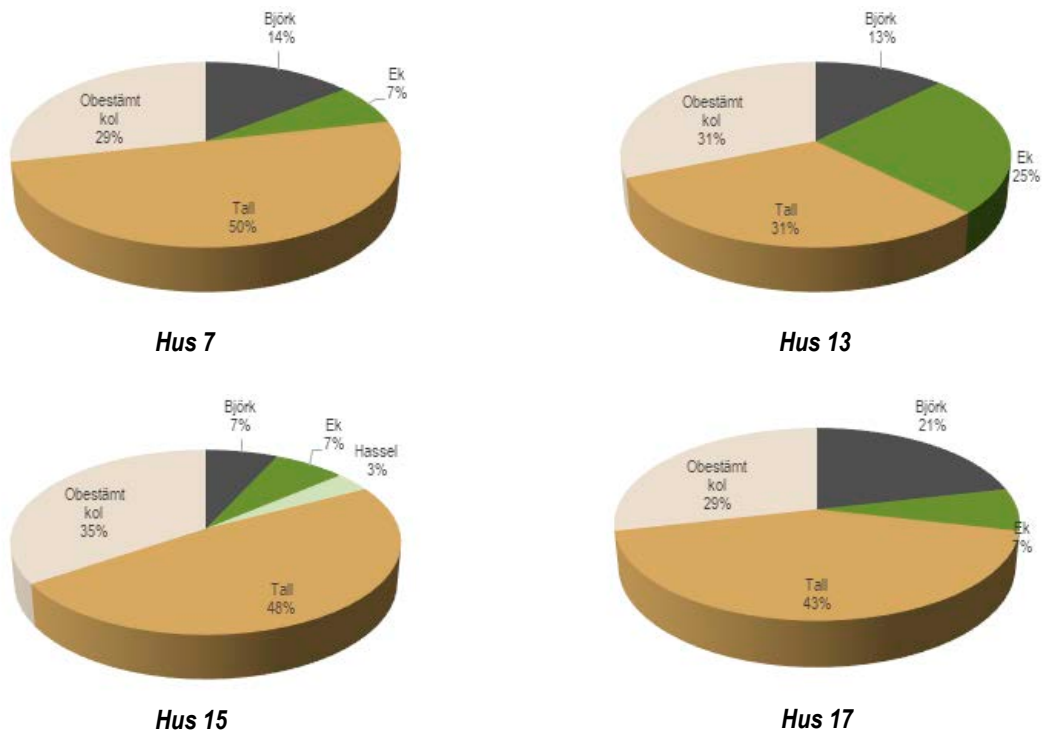
I huset påträffades två kärnor av skalkorn i anläggning 1172 och 1 kärna i 1171. Eftersom träkolet inte ger någon klar indikation vad gäller husets inre struktur så blir tolkningen av huset något osäker. Fyndet av säd antyder på att det fungerat som bostad men mer än så går inget säga.



## Fyrstolpshus

Inget av de påträffade fyrstolpshusen hade brunnit och därmed går det inte avgöra vad de har haft för funktion. Det var inte heller möjligt att avgöra vilket

trädslag husen varit stolpade med. Inget av de analyserade stolphålen innehöll endast ett trädslag.



**Figur 17.** Fördelningen mellan olika trädslag i fyrstolpshusen. I diagrammen är alla analyserade stolphål i husen sammanslagna.

Av figur 16 framgår vilka träslag som påträffades i stolphålen till fyrstolpshusen. Eftersom alla hus innehåller ett flertal arter med oklart ursprung så finns källkritiska problem med att datera det påträffade kolet. I bostadshus, kokhus, bryggghus, grophus med flera avsätts hushållsavfall i golvlagren, vilket

sedermera hamnar i stolphålen. När det gäller fyrstolpshusen så har inte dessa inrymt någon härd och de aktiviteter som skett i dem har inte generat någon växtmakrofossil så vida de inte har eldhärjats. Inget tyder heller på att de hus som analyserats från Tierp har brunnit ner.

## Hägnader

Inom undersökningsområdet i Tierp påträffades ett stort antal störhål efter hägnader. Dessa har inte analyserats ur ett botaniskt perspektiv eftersom det träkol som påträffas i störhålen sällan kommer från själva stören. Visserligen finns uppgifter att stolpar och störar kunde svedjas innan de placerades i marken för att minska rötangrepp. En svedning av stolpar och störar skulle dock inte avsätta några större mängder träkol i marken. Däremot finns ett kolarkiv i marken och detta är som redan nämnts i inledningen inte kronologiskt utan kan vara blandat. Det eventuella träkol som återfinns i störhål kan därför inte kopplas till själva stören och hägnaden.

## Avslutande diskussion

Generellt påträffades ovanligt lite förkolnad växtmakrofossil i förhållande till vad som brukar framkomma i anslutning till förhistoriska bostadshus. Under såväl förundersökningen som under slutundersökningen processades proverna på ett sådant sätt att allt förkolnat material togs om hand (Larsson, Lindberg & Englund 2018). Det kan finnas flera olika förklaringar och orsaker till att det påträffades så lite förkolnat material. Bevaringsförhållande kan spela in men ofta rör det sig snarare om påverkan från det moderna jordbruket. Det kan vara så att stolphålens sekundära fyllning, vilken innehåller material från husens användningstid, har plöjts bort. Det kan också bero på gårdarnas ekonomi och kosthåll. Baserades gårdarnas näring i första hand på boskap kanske sädesodlingen stod för en mindre del av befolkningens försörjning. Under sådana förutsättningar kan man tänka sig att det avsätts ett mindre växtfossilmaterial i jämförelse med boplatser där ekonomin baserades på odling av olika grödor.

I diskussionen kring gårdarnas ekonomi ingår även hur jordbruket var utformat. Skalkorn utgjorde stapelgrödan för de bönder som en gång bodde inom undersökningsområdet. Två av de undersökta gårdarna har förutom skalkorn även odlat en vetesort, om än i blygsammare omfattning än odlingen av skalkorn. Inslaget av vete kan tyda på att gården hade ett större välstånd än de gårdar som enbart odlade skalkorn. I ett sådant resonemang skulle hus 1 och 14 varit den typ av hushåll som hade det bättre ställt än övriga hushåll. Från Skåne finns ett större jämförelsematerial och där kan man se att de gårdar som odlar fler sädeslag än skalkorn ofta har en högre materiell standard och mycket tyder även på att de haft ett brett kontaktnät (Gustafsson 2003). En av anledningarna till att de högre samhällsklasserna och bättre bemedlade gårdarna odlade exempelvis vete och råg berodde bland annat på att dessa människor gärna åt jästa bröd. Från skalkornet går det inte baka jästa bröd utan detta sädeslag användes till platta bröd, gryn, klimp, gröt och inte minst till ölbryggning.

I flera av husen påträffades, förutom förkolnade sädeskorn, även förkolnade ogräs. Utifrån dessa kan vi dra slutsatser kring åkrarnas skötsel och tillstånd. Odlingen har skett i form av ensäde på gödslad och bearbetad åker. Endast vårsådd har gått att belägga. Av ogräsfloran kan vi utläsa att några åkrar har varit något näringsfattigare vilket kan bero på för liten gödselgiva, långvarig odling på samma yta utan träda eller allmänt dålig skötsel av åkerbruket.

Inom undersökningsområdet påträffades fyra ekonomibyggnader, hus 7,13, 15 och 17. Det var så kallade fyrstolpshus som var relativt vanligt förekommande. Hustypen kunde vara konstruerad på en rad olika sätt men en vanlig variant hade golvet upphöjt över markytan i syfte att förvara spannmål och andra produkter torrt och fritt från skadedjur.

## Referenser

- BERGGREN, G. 1969. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 2: Cyperaceae. Swedish natural Science Research Council, Stockholm.
- BERGGREN, G. 1981. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 3: Salicaceae–Cruciferae. Swedish Museum of natural History, Stockholm.
- DIGITAL SEED ATLAS OF THE NETHERLANDS: <http://seeds.eldoc.ub.rug.nl/?pLanguage=en>
- ENGELMARK, R. 1985. Carbonised seeds in postholes – a reflection of human activity. *ISKOS* 5, pp 205-210.
- ENGELMARK, R. 1989 A. Weed seeds in archaeological deposits. Models, experiments and interpretations. I: Larsson, T. B, Lundmark, H (eds.). Approaches to Swedish prehistory- A spectrum of problems and perspectives in contemporary research. *B.A.R. International Series 500*, Oxford, pp 187-197.
- ENGELMARK, R. 1989 B. Makrofossilmaterial I husgrund C, Raä 71, Trogsta, Forsa socken. I: Liedgren, L. (red) *Hus och gård i Hälsingland*. *Studia Archaeologica Umensis* 2. Umeå, pp 243-249.
- ENGELMARK, R., GUSTAFSSON, S. & VIKLUND, K. 1997. Metodutveckling eller metodavveckling. Några synpunkter på stolphålsproblematik i Mälardalen. *Kulturmiljövård* 4. Pp 99-102.
- GRABOWSKI, R. 2014. *Cereal husbandry and settlement. Expanding archaeobotanical perspectives on Southern Scandinavian Iron Age*. *Archaeology and Environment* 28. Umeå.
- GUSTAFSSON, S. 1998. The farming economy in South and Central Sweden during the Bronze age. A study based on carbonized botanical evidence. I: *Current Swedish Archeology*. Vol 6.
- GUSTAFSSON, S. 2000. Carbonized cereal grains and weed seeds in prehistoric houses: an experimental perspective. *Journal of Archaeological Science* 27, pp 65-70.
- GUSTAFSSON, S. 2003. Makrofossilanalys av material från Fosie 11A-D. Teknisk rapport till Hadevik & Gidlöf 2003. *Öresundsförbindelsen. Fosie 11A\_D. Rapport över arkeologisk slutundersökning*. Rapport 22. Malmö: Malmö Kulturmiljö.
- JACOMET, S. 2006. Identification of cereal remains from archaeological sites. Archaeobotany Lab, IPAS, Basel University. Opublicerat kompendium.
- LAGERÅS, P. 2000. Gravgåvor från växtriket. Pollenanalytiska belägg från en senneolitisk hällkista i Hamneda. I: Lagerås (red): *Arkeologi och paleoekologi i sydvästra Småland. Tio Artiklar från Hamnedaprojektet*. Skrifter No 34. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- LARSSON, LINDBERG & ENGLUND. 2018. *Boplatser från järnåldern i Svanbys och Bäggebys omland*. Arkeologerna, Rapport 2018:45.
- MORK, E. 1946. *Vedanatomy*.
- SCHWEINGRUBER, F. H. 1978. *Microscopic Wood Anatomy. Structural variability of stems and twigs in recent and subfossil woods from Central Europe*. Zug, Switzerland.
- SCHWEINGRUBER, F. H. 1990. *Anatomy of European woods*. Paul Haupt förlag, Bern, Stuttgart, Wien.
- VIKLUND, K. 1998. *Cereals, weeds and crop processing in Iron Age Sweden. Methodological and interpretative aspects of archaeobotanical evidence*. *Archaeology and Environment* 14. Umeå universitet.
- VIKLUND, K. 2008. Jordbruket I Sverige. I: Widén; M och Widén, B (red). *Botanik. Systematik, Evolution, Mångfald*. Studentlitteratur.

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 1 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmåla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
440:1	Takbärare	++	3	1	2			2	6	2		1						
439:1-2	Takbärare		2	1				4										
430:1-2	Takbärare	+							2									
429:1	Takbärare																	
412:1	Takbärare																	
419:1	Takbärare																	
427:1	Yttervägg																	
426:1	Yttervägg																	
425:1	Yttervägg																	
424:1	Yttervägg																	
423:1	Yttervägg																	
422:1	Yttervägg																	
416:1	Yttervägg																	
421:1	Yttervägg																	
411:1	Yttervägg																	
413:1	Möjlig yttervägg																	
109:1	Möjlig yttervägg																	
105:1	Möjlig yttervägg																	
106:1	Yttervägg																	
107:1	Yttervägg																	
108:1	Yttervägg																	
110:1	Yttervägg																	
111:1	Yttervägg																	
112:1	Yttervägg																	
115:1	Yttervägg																	
433:1	Möjlig yttervägg																	
116:1	Yttervägg																	
434:1	Yttervägg																	
435:1	Yttervägg																	
436:1	Yttervägg																	
437:1	Yttervägg																	
438:1	Yttervägg																	
692:1	Yttervägg																	
432:1	Möjlig innerstolpe																	
431:1	Möjlig innerstolpe	+																
428:1	Möjlig innerstolpe																	
420:1	Möjlig innerstolpe																	
1000:1	Hård (hör troligtvis inte till hus 1)	++																
469:1	Hård hus 1	+++																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 2 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmåla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
463:1	Takbärare	+++	8	1														
451:1	Möjlig takbärare	++	3															
450:1	Takbärare	++	5	2														
449:1	Takbärare	++																
442:1	Yttervägg	+	1		2													
443:1	Yttervägg	+																
445:1	Yttervägg	+																
446:1	Yttervägg	+																
448:1	Yttervägg	+																
447:1	Yttervägg	+	1															
693:1	Möjlig yttervägg																	
686:1	Yttervägg	+																
700:1	Yttervägg	+++																
452:1/ 701:1	Yttervägg	++																
471:1	Yttervägg	++																
472:1	Yttervägg																	
461:1-2	Yttervägg	+																
477:1	Yttervägg	++																
465:1	Yttervägg	++																
453:1	Yttervägg	+																
455:1	Yttervägg	++																
456:1	Yttervägg	+++																
457:1	Yttervägg	+																
458:1	Möjlig yttervägg	+																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 3 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
826:1	Takbärare	+																
792:1	Takbärare	+																
777:1	Takbärare	++																
780:1	Takbärare	+																
774:1	Takbärare	+++	2	1									1					
773:1	Takbärare	+++	3						1									
772:1	Takbärare	++	1						1									
771:1	Takbärare	++						1										
769:1-2	Takbärare																	
768:1	Takbärare	++																
767:1-2	Takbärare	+																
759:1-2	Takbärare																	
757:1-2	Takbärare	+																
383:1	Yttervägg	+				+			5			6	3	1				
384:1	Yttervägg																	
382:1	Yttervägg																	
391:1-2	Yttervägg	+																
762:1	Yttervägg	+																
763:1	Yttervägg	+																
765:1/ 952:1	Yttervägg	-																
809:1	Yttervägg	+++																
810:1	Yttervägg	++																
795:1	Yttervägg	-																
791:1	Yttervägg	+																
790:1	Yttervägg																	
903:1	Yttervägg	++																
744:1	Yttervägg	+																
745:1	Yttervägg	+																
746:1	Yttervägg	+																
747:1	Yttervägg	+																
748:1	Yttervägg																	
749:1	Yttervägg																	
750:1	Yttervägg	+																
751:1	Yttervägg	+																
755:1	Yttervägg	+																
752:1	Möjlig yttervägg																	
754:1	Möjlig yttervägg																	
756:1	Möjlig yttervägg	+																
758:1	Möjlig yttervägg																	
904:1	Möjlig innerstolpe																	
1234:1	Möjlig innerstolpe																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst



## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 3 (treskeppigt), forts.

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
779:1	Möjlig innerstolpe																	
778:1	Möjlig innerstolpe	+																
811:1	Möjlig innerstolpe	+																
770:1	Möjlig innerstolpe	++																
951:1	Möjlig innerstolpe	++	1															
761:1	Möjlig innerstolpe																	
760:1	Möjlig innerstolpe																	
764:1	Möjlig innerstolpe																	
755:1	Hård hus 3	++																
776:1	Avvikande hård																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Hus 4 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
787:1	Takbärare	++	3	1														
884:1	takbärare	+++	2													++	+	
883:1	Takbärare	++	2	1					2				1					
711:1	Takbärare	++	1															
710:1	Takbärare	++	8					5	5	1								
709:1	Takbärare	++	4	1				3										
260:1	Takbärare	+																
259:1	Takbärare	+																
272:1	Takbärare	+																
273:1	Takbärare	+											2					
270:1	Takbärare	+																
271:1	Takbärare	-																
268:1	Takbärare																	
269:1	Takbärare	(+)																
719:1	Yttervägg																	
1106:1	Yttervägg																	
274:1	Yttervägg																	
318:1	Yttervägg																	
707:1	Yttervägg																	
1107:1	Möjlig yttervägg																	
902:1	Möjlig yttervägg																	
789:1	Möjlig yttervägg																	
788:1	Möjlig yttervägg																	
276:1	Möjlig innerstolpe																	
713:1	Hård hus 4																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 5 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
473:1-2	Takbärare	+																
454:1-3	Takbärare	-																
509:1-2	Takbärare	++																
506:1-2	Takbärare	++																
814:1-2	Takbärare	+++																
803:1-2	Takbärare	++																
796:1-2	Takbärare	-																
794:1-2	Takbärare	-																
801:1	Möjlig takbärare	-																
1246:1	Möjlig takbärare	-																
815:1	Möjlig takbärare	-																
804:1	Möjlig takbärare	++																
502:1	Yttervägg	-																
501:1	Yttervägg	+																
503:1-2	Yttervägg	+																
504:1-2	Yttervägg	+																
476:1	Yttervägg	+																
475:1	Yttervägg	-																
512:1-2	Yttervägg	++	2	1														
813:1	Yttervägg	-																
800:1	Yttervägg	+																
799:1	Yttervägg	+																
797:1	Yttervägg	+																
798:1	Yttervägg	+																
1237:1	Möjlig yttervägg	-																
793:1	Möjlig yttervägg	+																
1240:1	Möjlig yttervägg	-																
1241:1	Möjlig yttervägg	-																
1242:1	Möjlig yttervägg	-																
1243:1	Möjlig yttervägg																	
1244:1	Möjlig yttervägg	-																
474:1/1238:1	Möjlig innerstolpe	+																
511:1	Möjlig innerstolpe	++																
622:1	Möjlig innerstolpe																	
507:1	Möjlig innerstolpe	++	3								1							
508:1	Möjlig innerstolpe	++																
1239:1	Möjlig innerstolpe	+																
1253:1	Möjlig innerstolpe	++																
802:1	Möjlig innerstolpe	-																
795:1	Möjlig innerstolpe	-																
510:1	Hård hus 5	++																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 6 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
494:1	Takbärare	++																
493:1	Takbärare	+	6						4			2						
782:1	Takbärare	+++																
781:1	Takbärare	++																
518:1	Yttervägg	-																
517:1	Yttervägg	-																
953:1	Yttervägg	+																1
492:1	Yttervägg	+																
490:1	Yttervägg	-																
495:1	Möjlig innerstolpe																	
491:1	Möjlig innerstolpe																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Hus 7 (fyrstolpshus)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
285:1	Takbärare	+																
284:1	Takbärare	+																
283:1	Takbärare	+																
282:1	Takbärare	+																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 8 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
916:1	Takbärare	+	2	1				1										
913:1	Takbärare	++	1															
927:1	Takbärare	++																
929:1	Takbärare	++																
935:1	Möjlig takbärare i yttervägg	+																
933:1	Möjlig takbärare i yttervägg	++																
907:1	Möjlig takbärare i yttervägg	+																
908:1	Möjlig takbärare i yttervägg	+																
909:1	Yttervägg	+																
911:1	Yttervägg	-																
910:1	Inskjuten ytter- vägg	+																
917:1	Inskjuten ytter- vägg	++																
918:1	Yttervägg	+																
925:1	Yttervägg	++																
1262:1	Yttervägg	+																
1002:1	Yttervägg	-																
932:1	Yttervägg	+																
632:1	Yttervägg	-1																
628:1	Yttervägg	++																
625:1	Yttervägg	+																
620:1	Yttervägg	-																
619:1	Yttervägg	+																
618:1	Yttervägg	+																
612:1	Yttervägg	-																
615:1	Yttervägg	-																
613:1	Möjlig yttervägg	+																
931:1	Möjlig yttervägg	+++	4															
1261:1	Möjlig yttervägg	+																
926:1	Möjlig yttervägg	+																
915:1	Möjlig innerstolpe																	
914:1	Möjlig innerstolpe	+																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 9 (tvåskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1247:1	Takbärare	+++	5						16				3					
1248:1	Takbärare	++																
983:1	Takbärare	++	2															
960:1	Inskjuten yttervägg	+++																
961:1	Yttervägg	++																
959:1	Yttervägg	+++																
958:1	Yttervägg	++																
954:1	Yttervägg	+																
982:1	Yttervägg	+																
981:1	Yttervägg	++																
980:1	Yttervägg	++																
976:1	Yttervägg	+																
975:1	Yttervägg	+																
974:1	Yttervägg	+																
973:1	Yttervägg	+																
972:1	Yttervägg	++																
971:1	Yttervägg	+																
970:1	Yttervägg	+																
968:1	Yttervägg	++																
969:1	Yttervägg	+																
967:1	Yttervägg	+																
940:1	Yttervägg	+																
941:1	Yttervägg	+																
943:1	Yttervägg	-																
942:1	Yttervägg	-																
944:1	Yttervägg	+																
945:1	Yttervägg	+																
946:1	Yttervägg	-																
947:1	Yttervägg	+																
949:1/1249:1	Yttervägg	-																
948:1	Yttervägg	-																
939:1	Möjlig yttervägg	+																
1250:1	Möjlig yttervägg	-																
938:1	Möjlig yttervägg	-																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 10 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmåla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1056:1	Takbärare	+																
1057:1	Takbärare	+																
1065:1	Takbärare	+++	6						1			3				4		
1064:1	Takbärare	++	1	1					3									
1047:1	Takbärare	++																
992:1	Takbärare	+																
1033:1	Takbärare	+																
994:1	Takbärare	+																
1282:1	Yttervägg	-																
1060:1	Yttervägg	+																
1062:1	Yttervägg	+																
957:1	Yttervägg	+																
956:1	Yttervägg	+																
955:1	Yttervägg	-																
1063:1	Yttervägg	++																
1257:1	Yttervägg	+																
979:1	Yttervägg	+																
978:1	Yttervägg	+																
977:1	Yttervägg	-																
984:1	Yttervägg	+																
985:1	Yttervägg	+	1															
986:1	Yttervägg	-																
988:1	Inskjuten yttervägg	+																
990:1	Inskjuten yttervägg	+																
991:1	Inskjuten yttervägg	+																
1312:1	Yttervägg	-																
1258:1	Yttervägg	-																
996:1	Yttervägg	-																
997:1	Yttervägg	+																
998:1	Yttervägg	+																
999:1	Yttervägg	-																
1003:1	Yttervägg	-																
1004:1	Yttervägg	(+)																
1005:1	Yttervägg	+																
1025:1	Yttervägg	-																
1066:1/1083:1	Yttervägg	+																
1040:1	Yttervägg	-																
1039:1	Yttervägg	-																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst



## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 10 (treskeppigt), forts.

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1038:1	Yttervägg	-																
1037:1	Omstolpning yttervägg	+																
1036:1	Yttervägg	-																
1035:1	Omstolpning yttervägg	+																
1041:1	Yttervägg	-																
1042:1	Omstolpning yttervägg	-																
1043:1	Yttervägg	-																
1044:1	Yttervägg	+																
1045:1	Yttervägg	+																
1046:1	Yttervägg	++																
1048:1	Yttervägg	+																
1049:1	Yttervägg	-																
1050:1	Yttervägg	+																
1051:1	Yttervägg	+																
1052:1/1295:1	Yttervägg	+																
1053:1	Yttervägg	+																
1054:1	Yttervägg	+																
1139:1	Möjlig utskjutande yttervägg																	
1055:1	Yttervägg	+																
1296:1	Yttervägg	-																
1297:1	Möjlig utskjutande yttervägg	-																
1059:1	Möjlig innerstolpe	-																
1058:1	Möjlig innerstolpe	+																
1300:1	Möjlig innerstolpe	-																
1298:1	Möjlig innerstolpe	-																
993:1	Möjlig innerstolpe	+																
987:1	Möjlig innerstolpe	+																
1304:1	Möjlig innerstolpe	+																
1032:1	Möjlig innerstolpe	-																
1034:1	Möjlig innerstolpe	-																
995:1	Möjlig innerstolpe	-																
1026:1	Möjlig innerstolpe	-																
1031:1	Möjlig innerstolpe	-																
989:1	Möjlig utskjutande yttervägg																	
1068:1	Möjlig utskjutande yttervägg																	
1078:1	Härd hus 10																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 11 (treskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1134:1	Takbärare	+																
1128:1	Takbärare	+																
1145:1	Takbärare	+																
1144:1	Takbärare	+																
1098:1	Takbärare	++	1															
1099:1	Takbärare	++	2					3										
1125:1	Yttervägg	+																
1260:1	Yttervägg	-																
1135:1	Yttervägg	-																
1137:1	Yttervägg	+																
1136:1	Yttervägg	-																
1268:1	Yttervägg	+																
1267:1	Yttervägg	-																
1149:1	Möjlig utskjutande yttervägg																	
1266:1	Yttervägg	-																
1265:1	Yttervägg	+																
1147:1	Yttervägg	+																
1148:1	Yttervägg	+																
1264:1	Yttervägg	++																
1273:1	Yttervägg	++																
1274:1	Yttervägg																	
1275:1	Yttervägg	+																
1263:1	Yttervägg	+																
1100:1	Yttervägg	+																
1259:1	Yttervägg	+																
1101:1	Yttervägg	+																
1102:1	Yttervägg	-																
1103:1	Yttervägg	+																
1104:1	Yttervägg	+																
1105:1	Yttervägg	-																
1125:1	Yttervägg	-																
1126:1	Möjlig innerstolpe																	
1127:1	Möjlig innerstolpe																	
1271:1	Möjlig innerstolpe																	
1146:1	Härd hus 11																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 12

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1214:1	Takbärare	+																
1287:1	Takbärare	+																
1216:1	Takbärare	+																
1286:1	Takbärare	+						1										
1218:1	Takbärare	+																
1219:1	Takbärare	+																
1220:1	Möjlig omstolpning av takbärare	-																
1213:1	Yttervägg	+																
1212:1	Yttervägg	-													2			
1285:1	Yttervägg	-																
1310:1	Möjlig innerstolpe	-																
1309:1	Möjlig innerstolpe	-																
1308:1	Möjlig innerstolpe	-																
1221:1	Möjlig innerstolpe	-																
1217:1	Hård hus 12	+++																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Hus 13 (fyrstolpshus)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbevete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
104:1-2	Takbärare	+																
418:1-2	Takbärare	+++																
467:1-2	Takbärare	+++																
103:1-2	Takbärare	++																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 14 (tvåskeppigt)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinmälla	Måra	Rot obst	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
483:1	Takbärare	++																
821:1	Takbärare	++	1															
822:1	Takbärare	++					2											
515:1	Yttervägg	+																
484:1	Yttervägg	+																
485:1	Yttervägg	+																
824:1	Yttervägg	-																
823:1	Yttervägg	+																
820:1	Yttervägg	+																
812:1	Yttervägg	+																
817:1	Yttervägg	++																
818:1	Yttervägg	+																
513:1	Yttervägg	+	3		1												++	
514:1	Yttervägg	+																
515:1	Yttervägg	-																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Hus 15 (fyrstolpshus)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinmälla	Måra	Rot obst	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1163:1	Takbärare	++															++	
1162:1	Takbärare	+																
1161:1	Takbärare	++																
1164:1	Takbärare	+																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hus 16 (stolprutnäthus)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1194:1	Golvbärande	-																
1192:1	Golvbärande	+																
1193:1	Golvbärande	+																
1290:1	Golvbärande	-																
1288:1	Golvbärande	+																
1170:1	Golvbärande	++	2															
1172:1	Golvbärande	+	1															
1168:1	Golvbärande	-																
1169:1	Golvbärande	-																
1171:1	Golvbärande	+																
1167:1	Golvbärande	+																
1173:1	Golvbärande	+																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Hus 17 (fyrstolphshus)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1129:1	Takbärare	+																
1132:1	Takbärare	+																
1130:1	Takbärare	+																
1301:1	Stör/talbärare	+																

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Område i sydöst

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
736:1	Brunn	+++																
737:1	Härd																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Möjlig källarkonstruktion

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1190:1	Lager																	
1187:1	Lager																	
1186:1	Lager																	
1185:1	Lager																	
734:1	Lager																	
731:1	Lager																	
729:1	Lager																	
725:1	Lager																	
722:1	Lager																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst



## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hägnad 1, forts.

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
280:1	Hägnadsstolpe																	
279:1	Hägnadsstolpe	+																
286:1	Hägnadsstolpe																	
288:1	Hägnadsstolpe																	
289:1	Hägnadsstolpe																	
296:1	Hägnadsstolpe																	
306:1	Hägnadsstolpe																	
305:1	Hägnadsstolpe																	
598:1	Hägnadsstolpe																	
596:1	Hägnadsstolpe																	
602:1	Hägnadsstolpe	+																
603:1	Hägnadsstolpe																	
604:1	Hägnadsstolpe																	
607:1	Hägnadsstolpe																	
608:1	Hägnadsstolpe																	
611:1	Hägnadsstolpe																	
614:1	Hägnadsstolpe	+																
617:1	Hägnadsstolpe																	
621:1	Hägnadsstolpe																	
626:1	Hägnadsstolpe																	
627:1	Hägnadsstolpe																	
931:1	Hägnadsstolpe																	
1110:1	Hägnadsstolpe																	
1111:1	Hägnadsstolpe	+																
1009:1	Hägnadsstolpe																	
1010:1	Hägnadsstolpe																	
1012:1	Hägnadsstolpe																	
1013:1	Hägnadsstolpe																	
1016:1	Hägnadsstolpe																	
1017:1	Hägnadsstolpe																	
1018:1	Hägnadsstolpe																	
1021:1	Hägnadsstolpe																	
1022:1	Hägnadsstolpe																	
1027:1	Hägnadsstolpe																	
1085:1	Hägnadsstolpe																	
1086:1	Hägnadsstolpe																	
1089:1	Hägnadsstolpe																	
1091:1	Hägnadsstolpe																	
1093:1	Hägnadsstolpe																	
1094:1	Hägnadsstolpe																	
1095:1	Hägnadsstolpe																	
1097:1	Hägnadsstolpe																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hägnad 2

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svimmälla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
1080:1	Hägnadsstolpe	+																
1081:1	Hägnadsstolpe																	
1120:1	Hägnadsstolpe	+																
1087:1	Hägnadsstolpe																	
1067:1/1084:1	Hägnadsstolpe																	
1030:1	Hägnadsstolpe																	
1029:1	Hägnadsstolpe																	
1028:1	Hägnadsstolpe																	
1023:1	Hägnadsstolpe																	
1019:1	Hägnadsstolpe																	
1020:1	Hägnadsstolpe																	
1006:1	Hägnadsstolpe																	
1008:1	Hägnadsstolpe	+																
1112:1	Hägnadsstolpe																	
1113:1	Hägnadsstolpe																	
616:1	Hägnadsstolpe																	
610:1	Hägnadsstolpe																	
609:1/1281:1	Hägnadsstolpe																	
606:1	Hägnadsstolpe																	
605:1	Hägnadsstolpe																	
599:1	Hägnadsstolpe																	
597:1	Hägnadsstolpe																	
292:1	Hägnadsstolpe																	
291:1	Hägnadsstolpe																	
290:1	Hägnadsstolpe																	
191:1	Hägnadsstolpe																	
287:1	Hägnadsstolpe																	
277:1	Hägnadsstolpe																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Hägnad 3

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
415:1	Hägnadsstolpe																	
414:1	Hägnadsstolpe																	
407:1	Hägnadsstolpe																	
405:1	Hägnadsstolpe																	
404:1	Hägnadsstolpe																	
403:1	Hägnadsstolpe																	
402:1	Hägnadsstolpe																	
401:1	Hägnadsstolpe																	
400:1	Hägnadsstolpe																	
398:1	Hägnadsstolpe																	
399:1	Hägnadsstolpe																	
389:1	Hägnadsstolpe																	
388:1	Hägnadsstolpe	+																
387:1	Hägnadsstolpe																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Härdområde 1 (gårdsplan gård 1)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbvete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
538:1	Härd																	
497:1	Härd																	
496:1	Härd																	
489:1	Härd																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## Bilaga 3. Arkeobotanisk analys, forts.

### Härdområde 2 (mellan gård 1 och 3)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
579:1	Härd																	
587:1	Härd																	
577:1	Härd																	
560:1	Härd																	
542:1	Härd																	
841:1	Härd																	
840:1	Härd																	
839:1	Härd																	
838:1	Härd																	
837:1	Härd																	
239:1	Härd																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Härdområde 3 (öster om gård 2)

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
333:1	Härd																	
334:1	Härd																	
335:1	Härd																	
360:1	Härd																	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

### Övriga

Nr	Anläggningstyp	Kol*	Skalkorn	Obet korn	Bröd/ kubbete	Grässtrå	Vete ind	Frag säd	Svinnmålla	Måra	Rot obest	Spergel	Pilört	Brudbröd	Gräs	Br lera*	Br ben*	Enbär
160:9389		+																
1228:13216		++																
410:14128		-																
1188:11501		++																
753:11663		+															++	

\*(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

## BILAGA 4. FYNDTABELL

Fynd-nr*	Anläggningsnr	Typ	Material	Beskrivning
13986:1:1	837	Keramik	Keramik	Delar av ett större kokkärl påträffat i kokgrop. Kärlet härrör från perioden romersk järnålder/ folkvandringstid och är således samtida med boplatsen (muntligt meddelande Ole Stålborg).
11503:1:1	1188	Bryne	Sandsten	Del av bryne påträffad på de ovanliggande fällda stolparna i den nedgrävda träkonstruktionen

\*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

# BILAGA 5. <sup>14</sup>C-ANALYS

INTERNATIONAL CHEMICAL ANALYSIS INC.

ICA ID	Submitter ID	Material Type	Pretreatment	Conventional Age	Calibrated Age
19P/0252	440	Plant	AAA	180 +/- 30 BP	Cal 1650 - 1700 AD (19.1%) Cal 1720 - 1820 AD (51.9%) Cal 1830 - 1880 AD (4.0%) Cal 1910 - .....AD (20.4%)
19P/0253	1286	Plant	AAA	2360 +/- 30 BP	Cal 540 - 380 BC
19P/0254	1172	Plant	AAA	2520 +/- 30 BP	Cal 800 - 540 BC
19P/0255	821	Plant	AAA	NOT REPORTED	NOT REPORTED
19P/0256	1099	Plant	AAA	1650 +/- 30 BP	Cal 260 - 280 AD (1.1%) Cal 330 - 440 AD (85.3%) Cal 460 - 540 AD (9.0%)
19P/0257	1065	Plant	AAA	2030 +/- 30 BP	Cal 160 - 130 BC (2.7%) Cal 120 BC - 60 AD (92.7%)
19P/0258	983	Plant	AAA	2330 +/- 30 BP	Cal 490 - 350 BC (94.5%) Cal 280 - 260 BC (0.9%)
19P/0259	916	Plant	AAA	2060 +/- 30 BP	Cal 170 BC - 10 AD
19P/0260	493	Plant	AAA	460 +/- 30 BP	Cal 1410 - 1470 AD
19P/0261	506	Plant	AAA	1920 +/- 30 BP	Cal 1 - 140 AD (95.1%) Cal 190 - 210 AD (0.3%)
19P/0262	884	Plant	AAA	1850 +/- 30 BP	Cal 80 - 240 AD
19P/0263	773	Plant	AAA	2520 +/- 30 BP	Cal 800 - 540 BC
19P/0264	450	Plant	AAA	2010 +/- 30 BP	Cal 100 BC - 70 AD
19P/0265	736	Plant	AAA	910 +/- 30 BP	Cal 1030 - 1210 AD

ICA ID	Submitter ID	Material Type	Pretreatment	Conventional Age	Calibrated Age
19C/0332	823	Skalkorn	AAA	2010 +/- 40 BP	Cal 160 - 130 BC (2.0%) Cal 120 BC - 80 AD (93.4%)

ICA ID	Submitter ID	Material Type	Pretreatment	Conventional Age	Calibrated Age
19C/0401	1078	Charcoal	AAA	1890 +/- 30 BP	Cal 50 - 220 AD

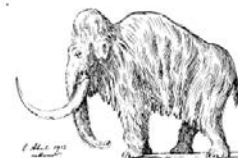
- Calibrated ages are attained using INTCAL13: **IntCal13 and Marine13 Radiocarbon Age Calibration Curves 0–50,000 Years cal BP**. *Paula J Reimer, Edouard Bard, Alex Bayliss, J Warren Beck, Paul G Blackwell, Christopher Bronk Ramsey, Caitlin E Buck, Hai Cheng, R Lawrence Edwards, Michael Friedrich, Pieter M Grootes, Thomas P Guilderson, Hafliði Halldason, Irka Hajdas, Christine Hatté, Timothy J Heaton, Dirk L Hoffmann, Alan G Hogg, Konrad A Hughen, K Felix Kaiser, Bernd Kromer, Sturt W Manning, Mu Niu, Ron W Reimer, David A Richards, E Marian Scott, John R Southon, Richard A Staff, Christian S M Turney, Johannes van der Plicht. Radiocarbon 55(4), Pages 1869-1887.*
- Unless otherwise stated, 2 sigma calibration (95% probability) is used.
- Conventional ages are given in BP (BP=Before Present, 1950 AD), and have been corrected for fractionation using the delta C13.

# BILAGA 6. DENDROKRONOLOGISK ANALYS



LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY  
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN  
HANS LINDERSON



12 november 2018

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2018:86  
Hans Linderson

## DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN KNUTTIMRAD KÄLLARE I TIERP 3193, UPLAND

**Uppdragsgivare:** Arkeologikonsult AB, Optimusvägen 14, 194 34 Upplands Väsby  
(Kontaktperson: Hampus Norrgren ) projnr 3193

**Område:** Tierp-Uppland **Prov nr:** 59055-59057 **Antal Sågprov:** 3

**Dendrokronologiskt objekt:** Ev knuttimrad källare

### Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr : Kontext: 666	Träd -slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Proveniens; (mer vågad datering /precision inom parantes); egenålder ± 10 år
59055	1; stolpe	Tall	136;3	Sp 89, W	1691	V 1691/92	; 150
59056	726; underliggare	Tall	175;4	Sp 69, W	1691	V 1691/92	; 200
59057	727; "	Tall	108	Sp 70, B	(1691)		(V 1691/92); 130

### Kommentarer till ovanstående resultattabell

Virket, stolpen och en underliggare (prov 59055-56), är avverkade **vinterhalvåret 1691/92 i Dalarna** mest sannolikt i Mora kommun. Prov 59057 är sannolikt avverkat samma säsong men proveniensen förefaller vara en annan (den kan också haft en udda ståndort i samma område).

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: [Hans.Linderson@geol.lu.se](mailto:Hans.Linderson@geol.lu.se)



## Bilaga 6. Dendrokronologisk analys, forts.

### Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används  $17 \pm 7$  år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på  $\pm 20$  år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges  $sp=0$  menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

### Analyskostnad:

Objektskostnad	4000:-
Provkostnad dendro (3 * 900.-)	2700:-
Förtur (6700*35 %=2345) rabatterad enligt överenskommelse	0:-

### Belopp att betala (exklusive moms):

**6700:-**

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

---

Hans Linderson, Laboratorieförestandare

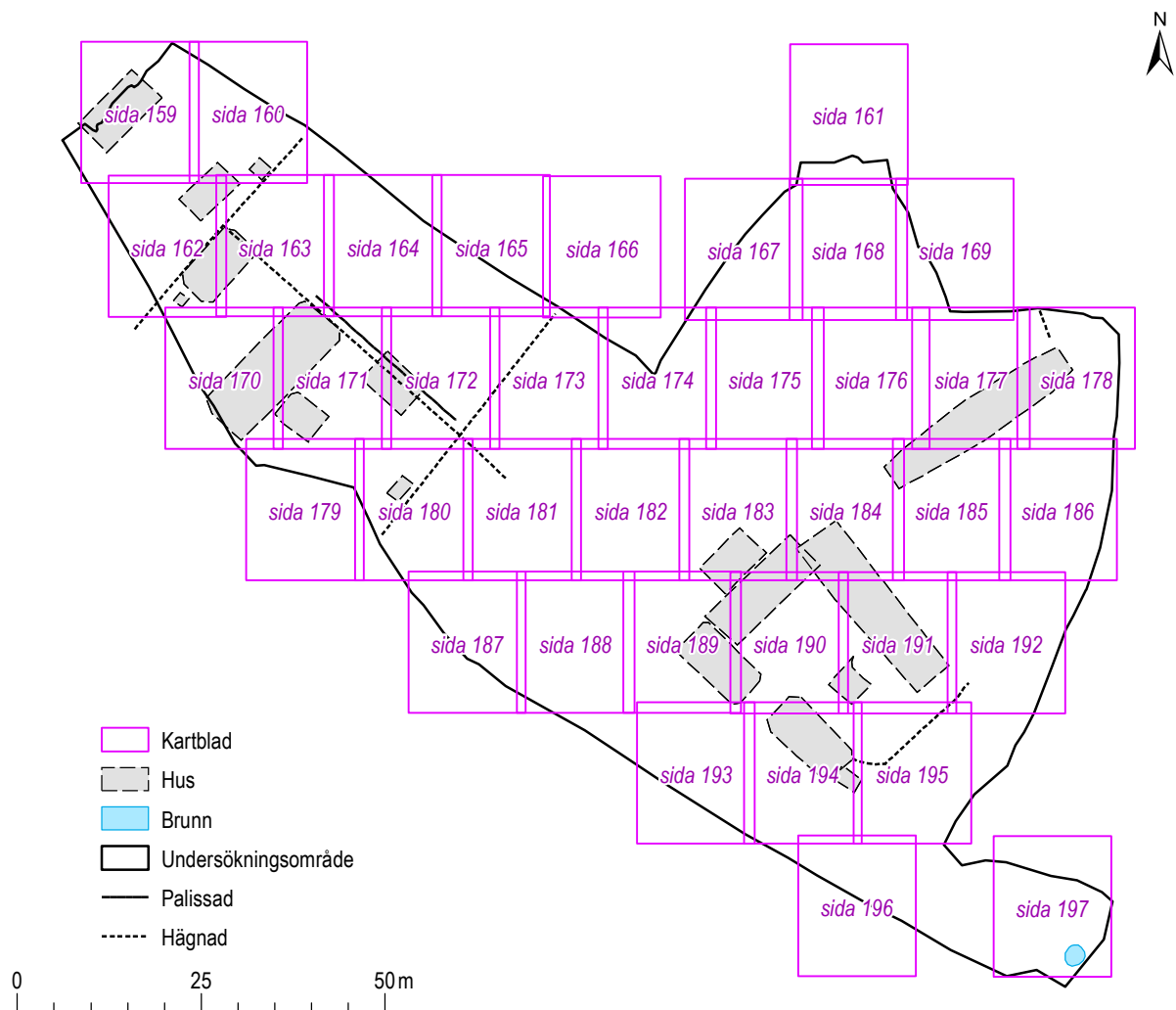
Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

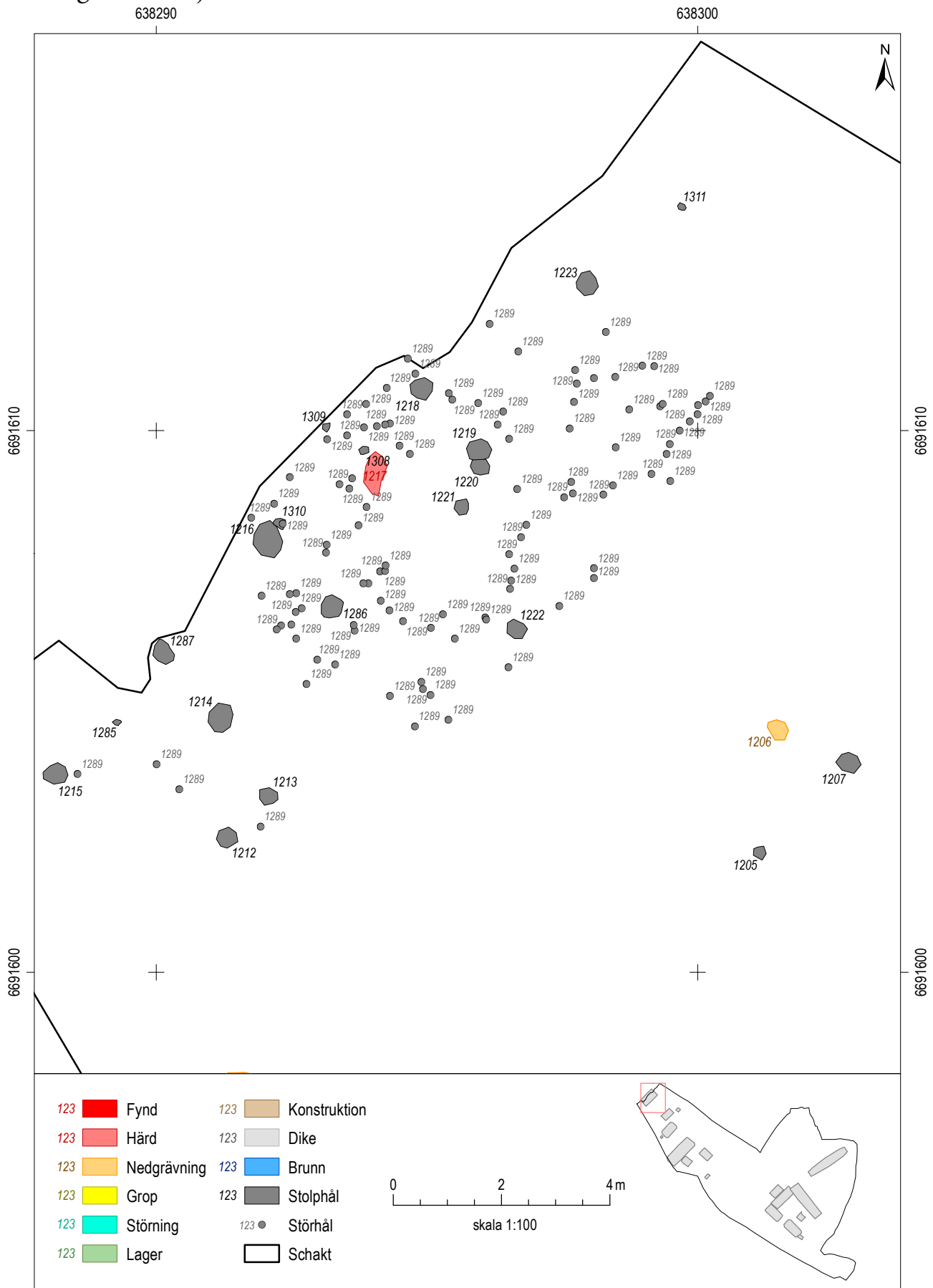
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891

# BILAGA 7. DETALJKARTOR

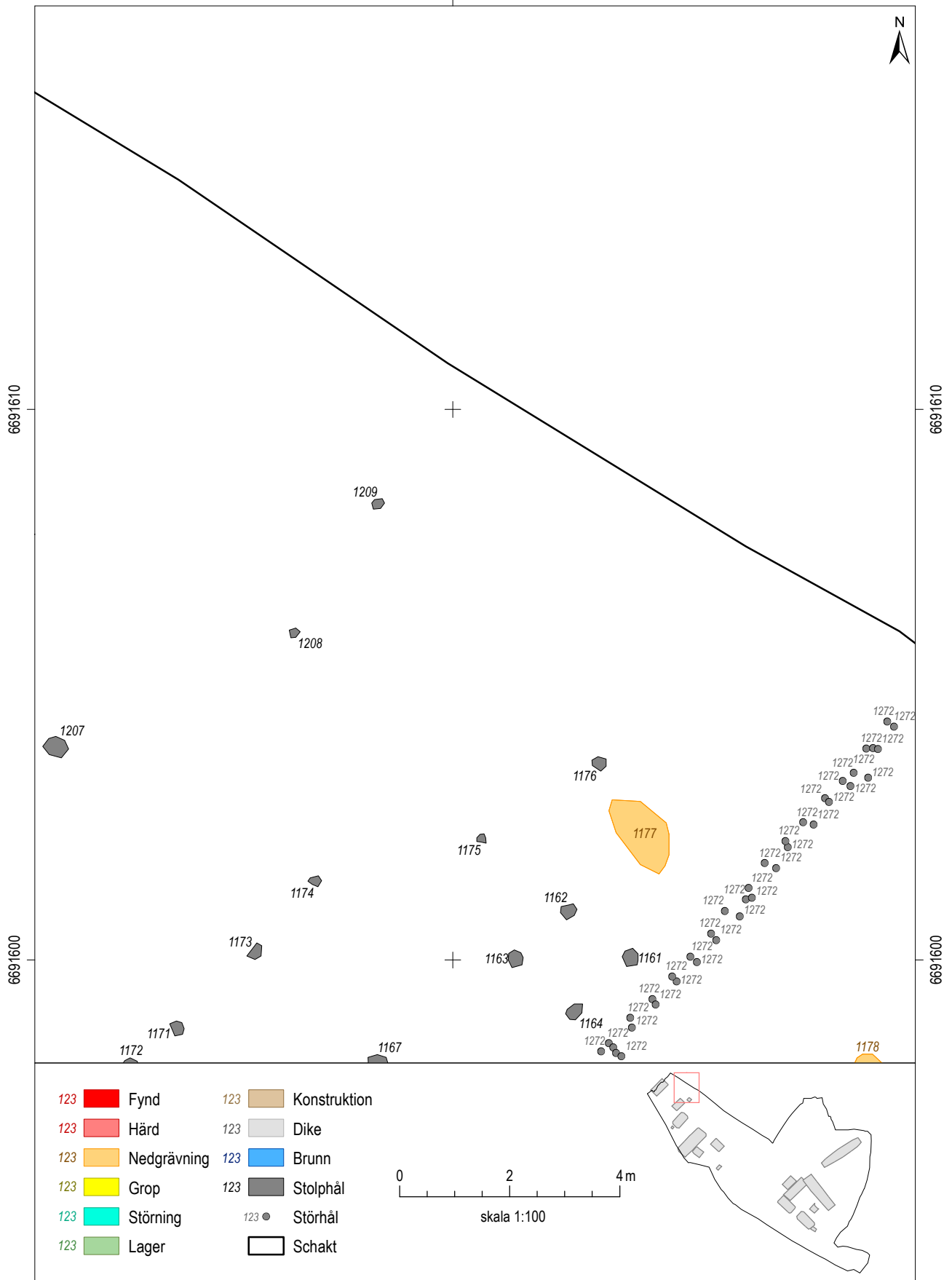


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

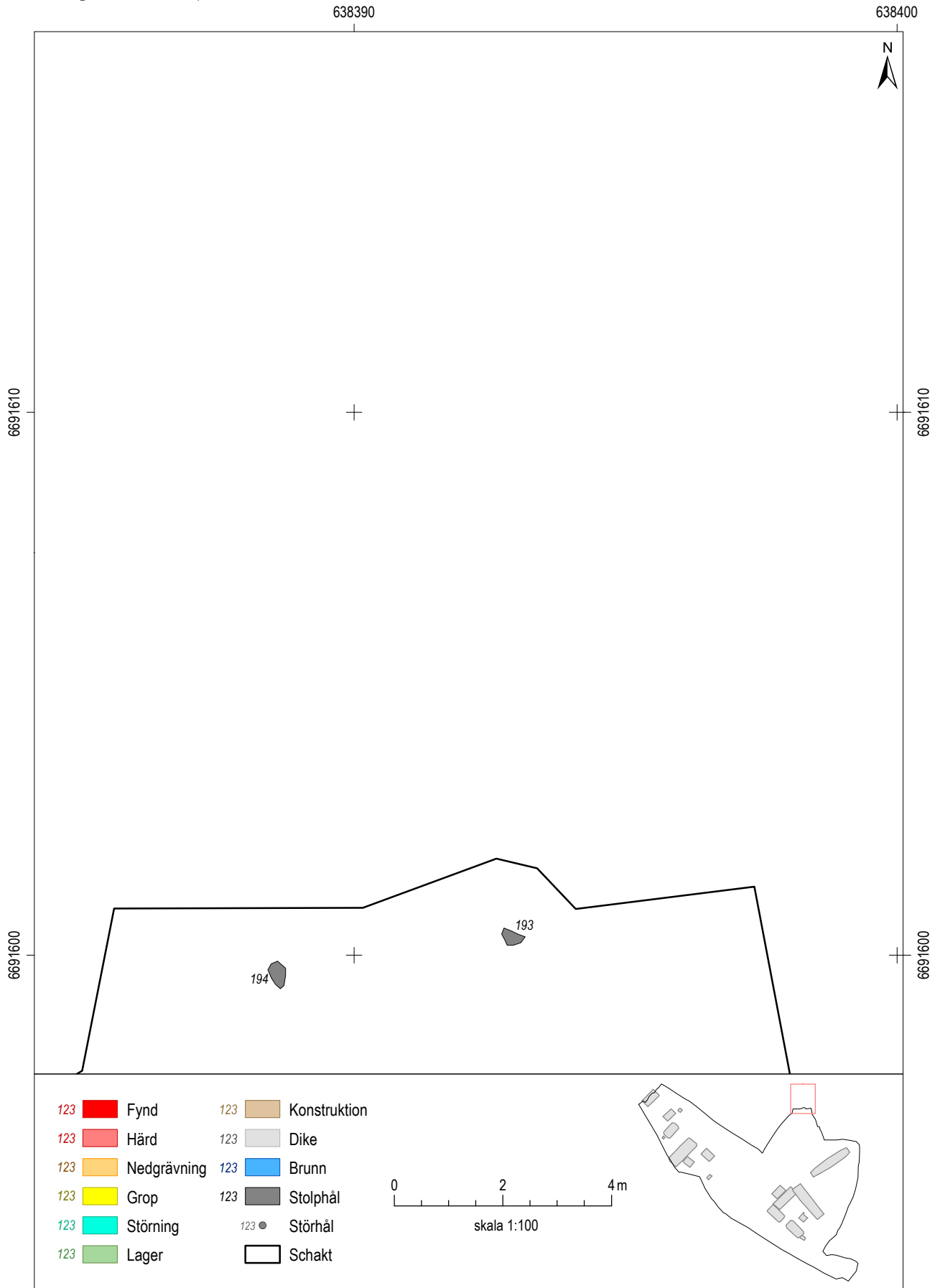


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

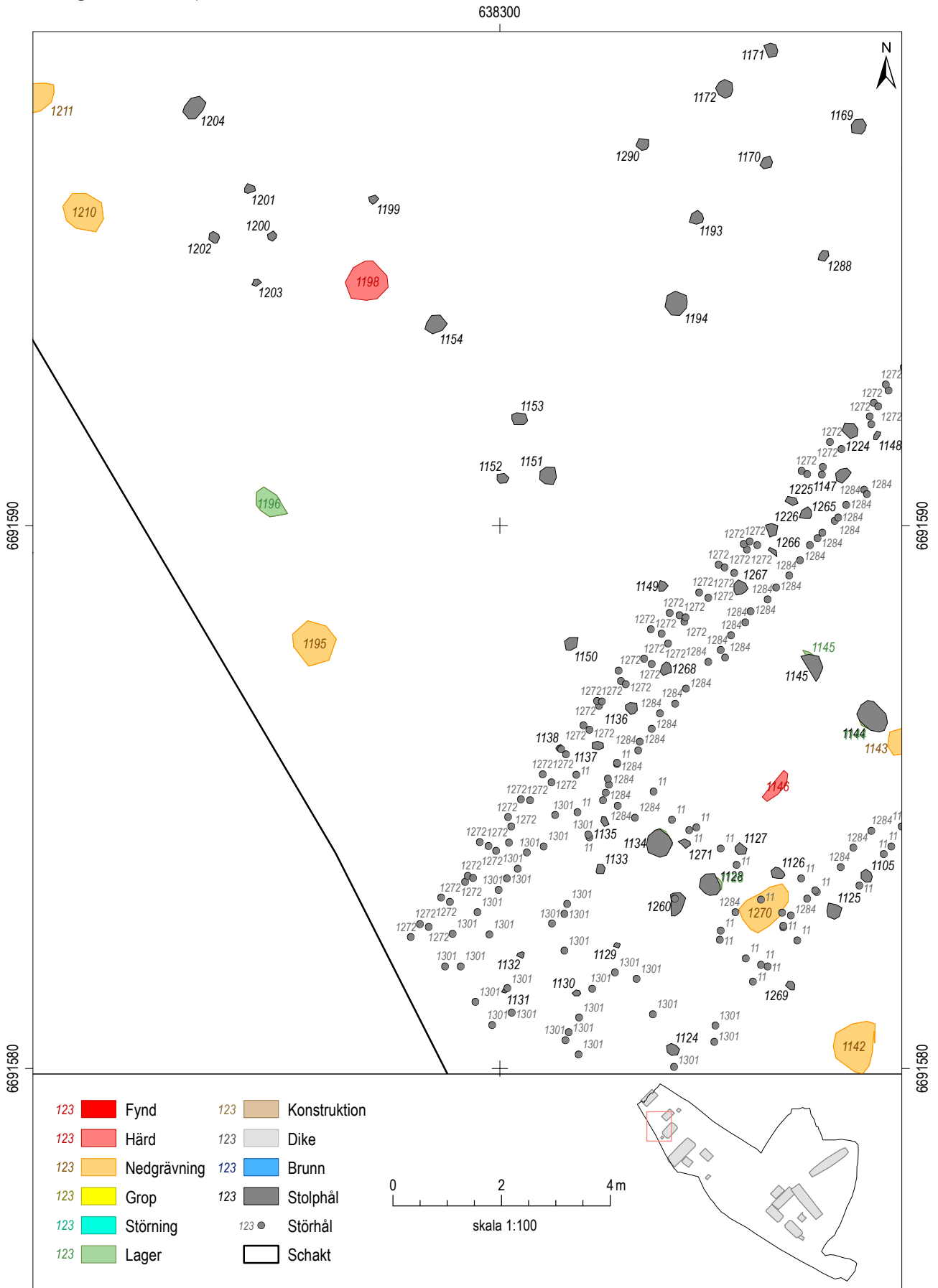
638310



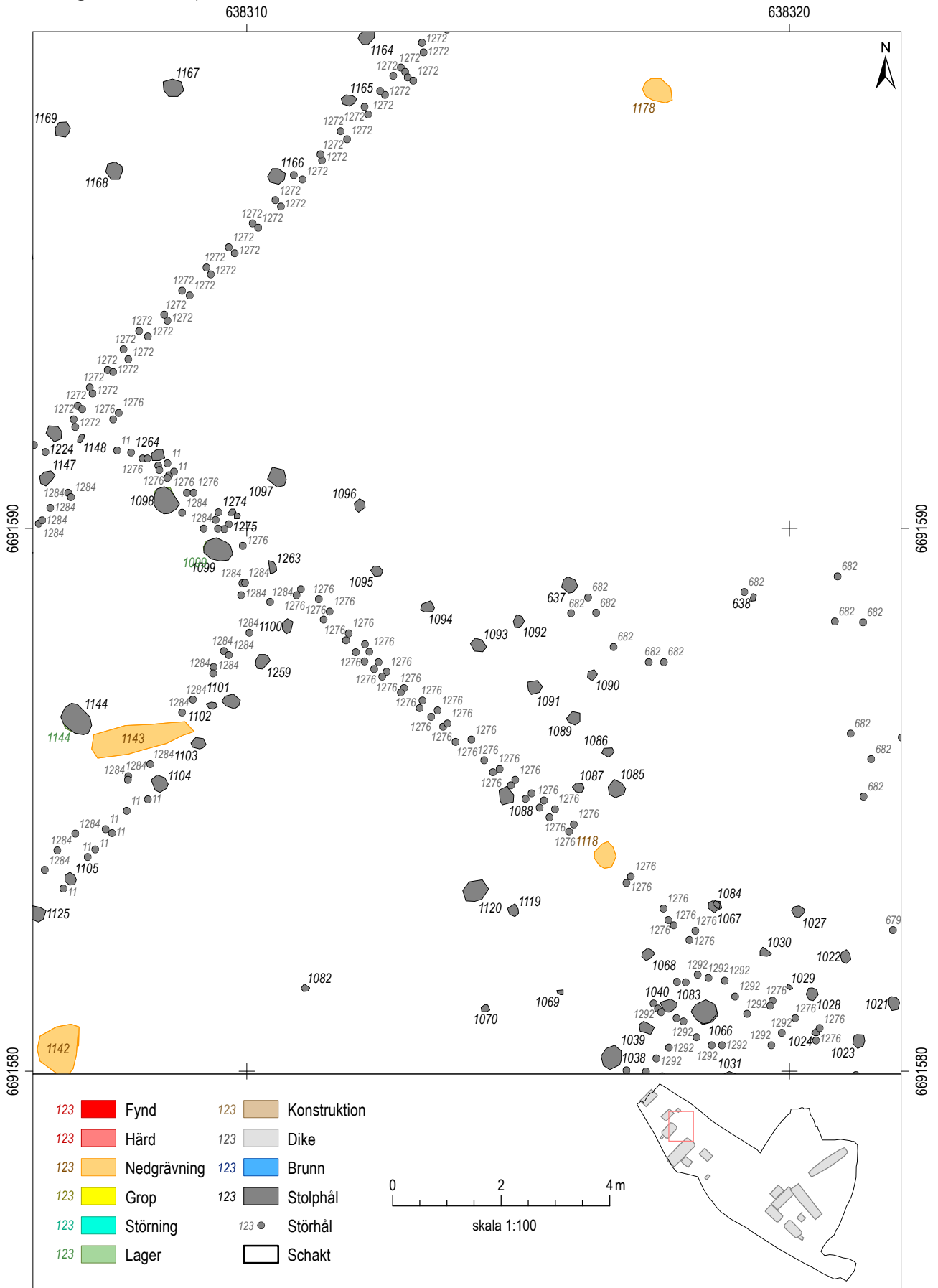
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

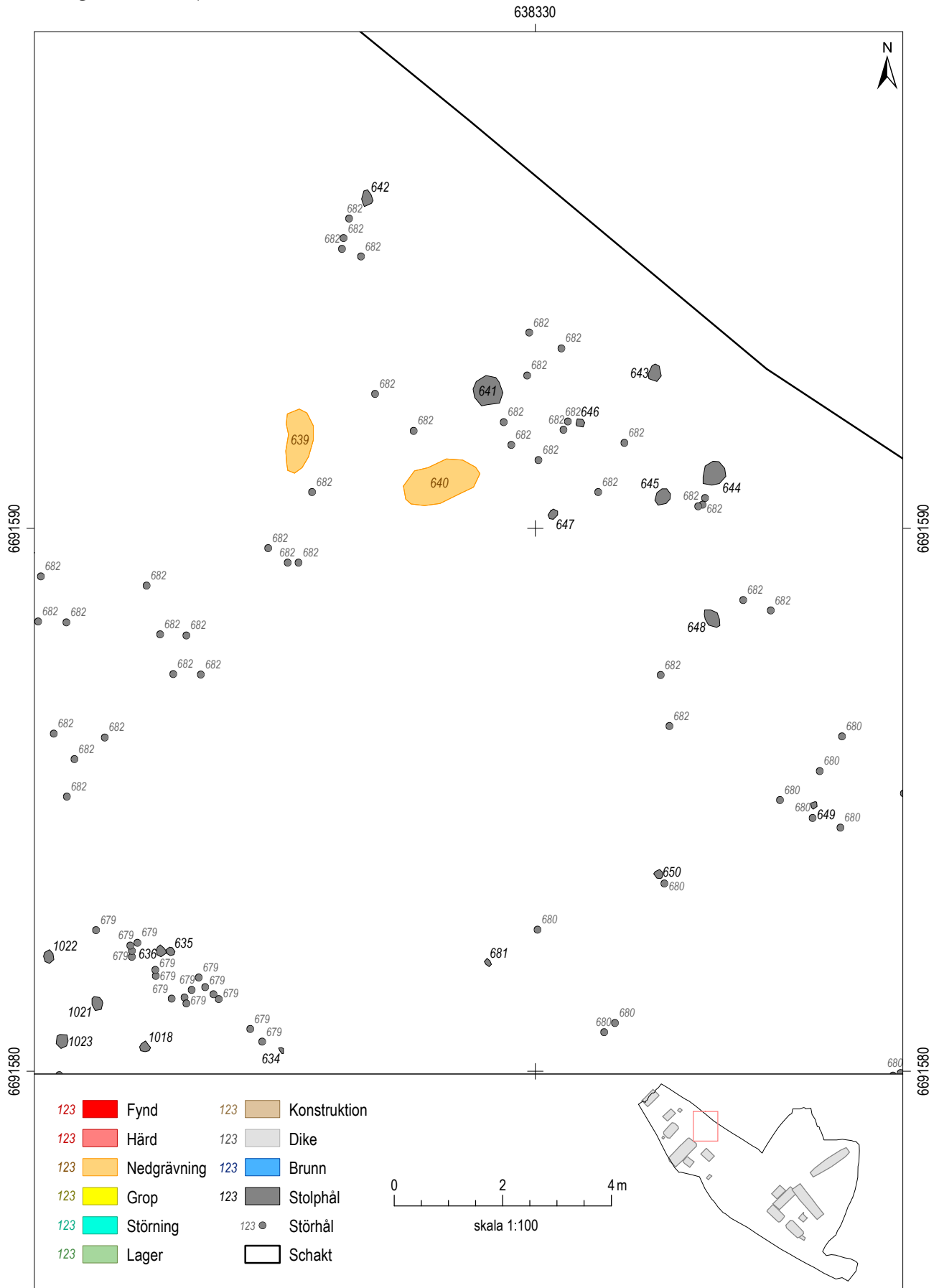


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

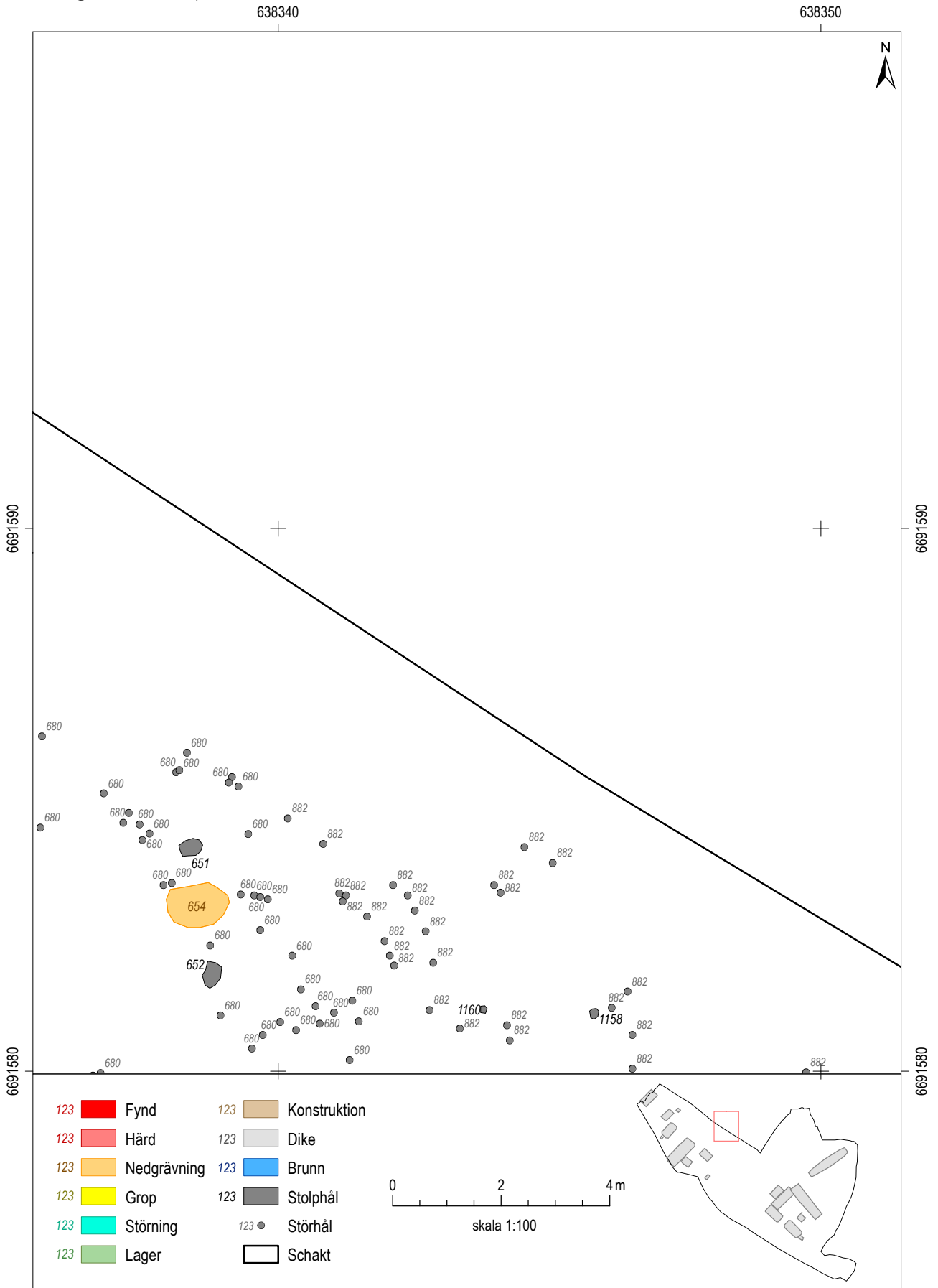




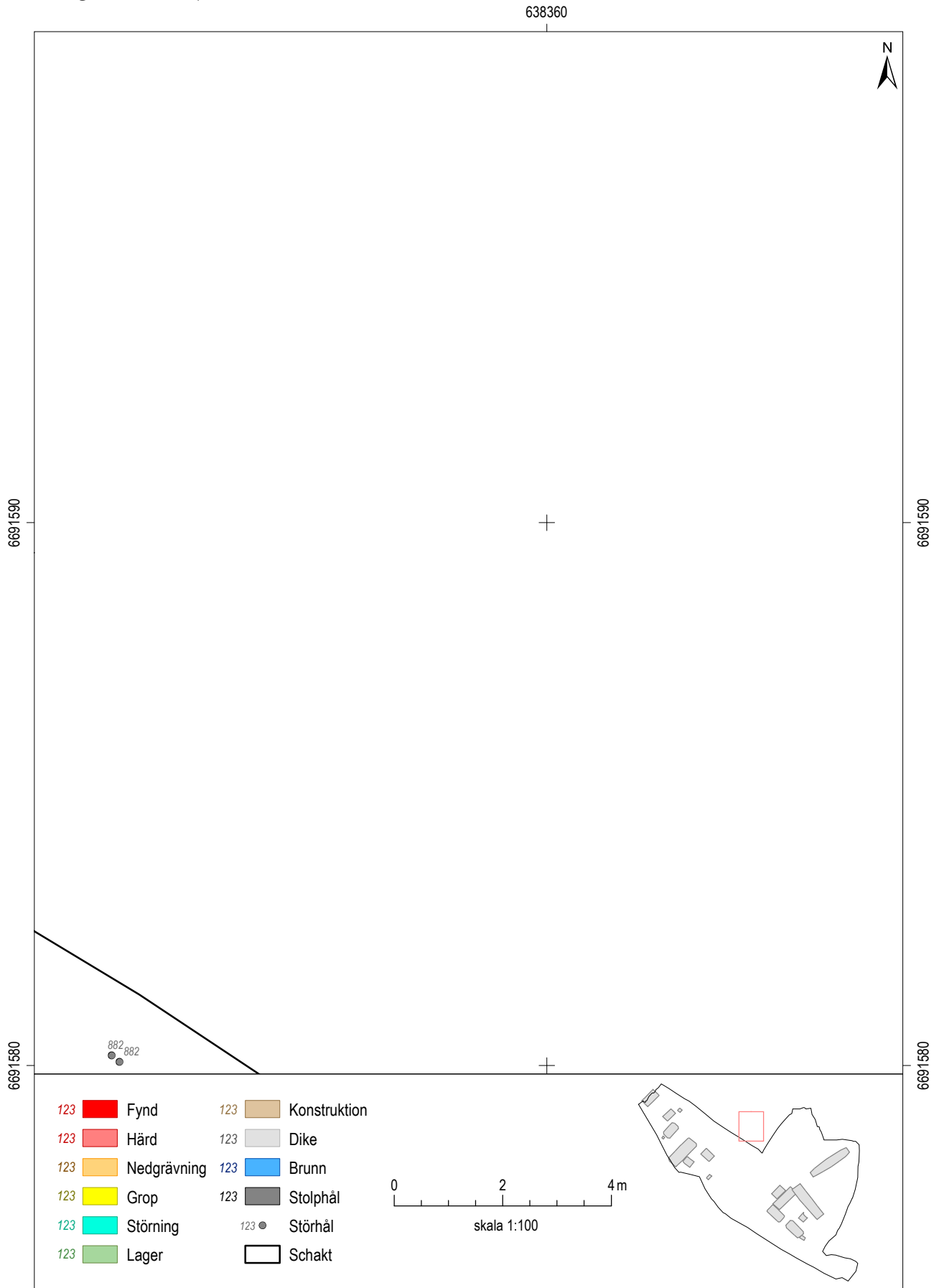
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



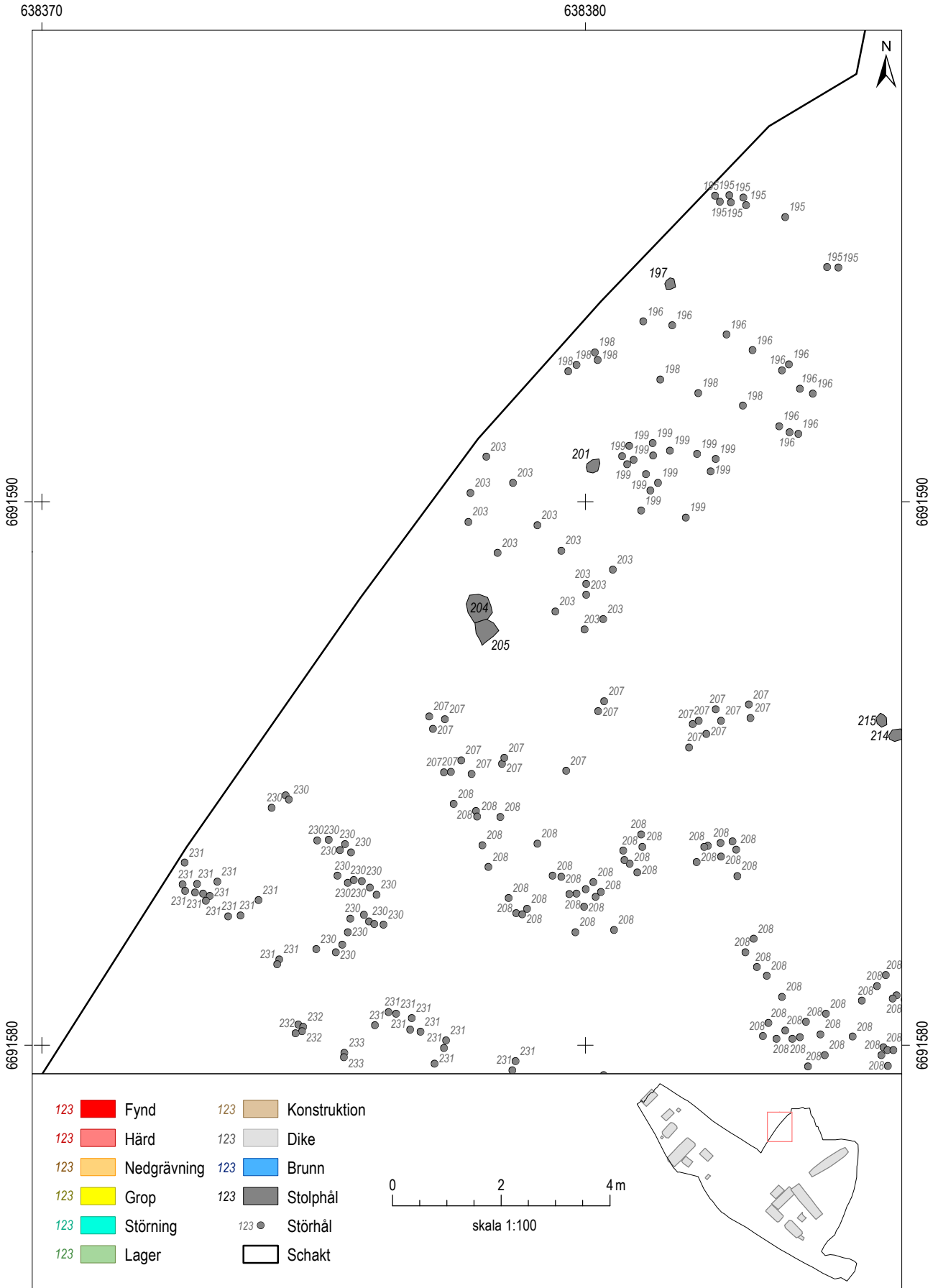
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



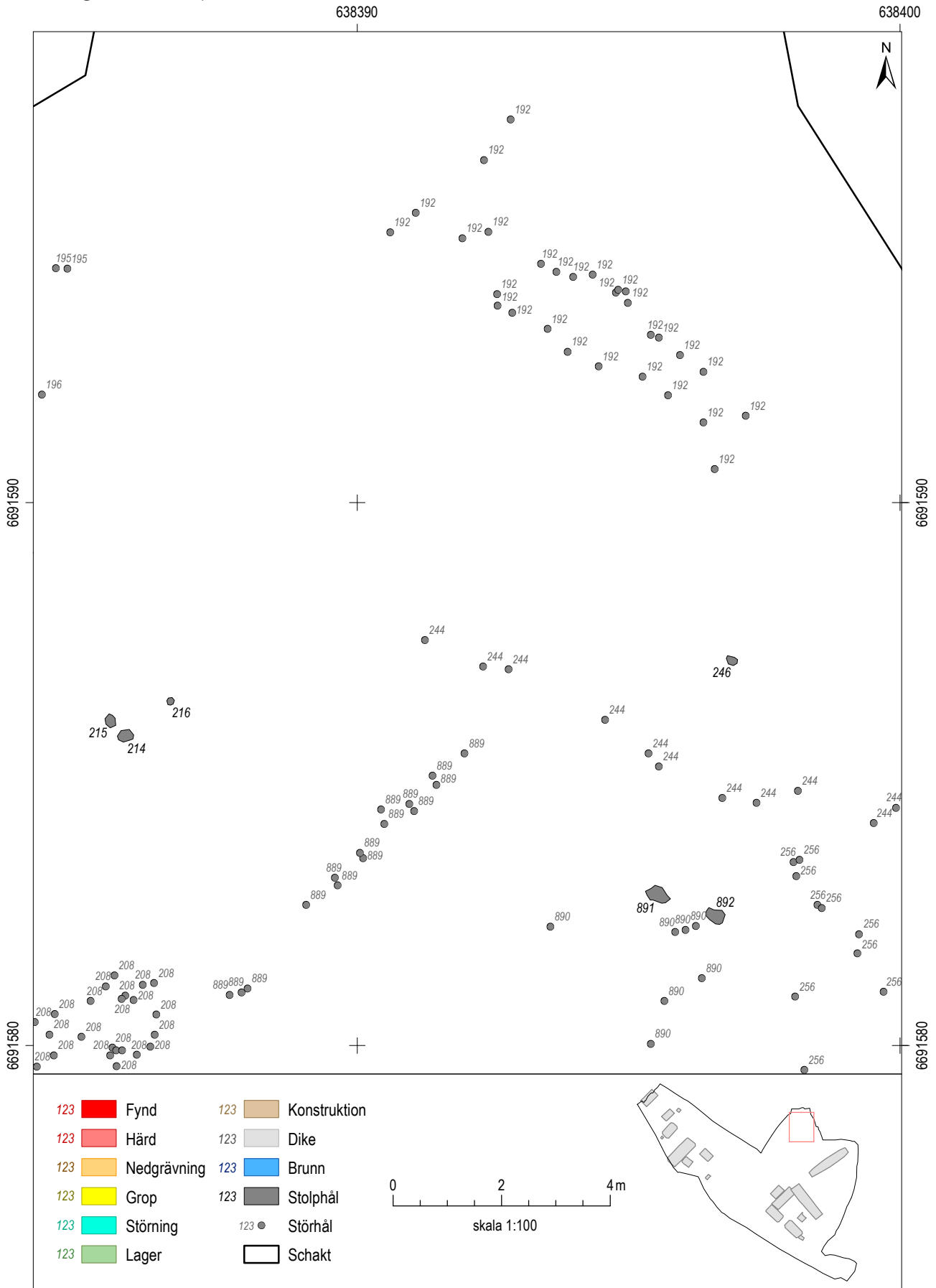
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



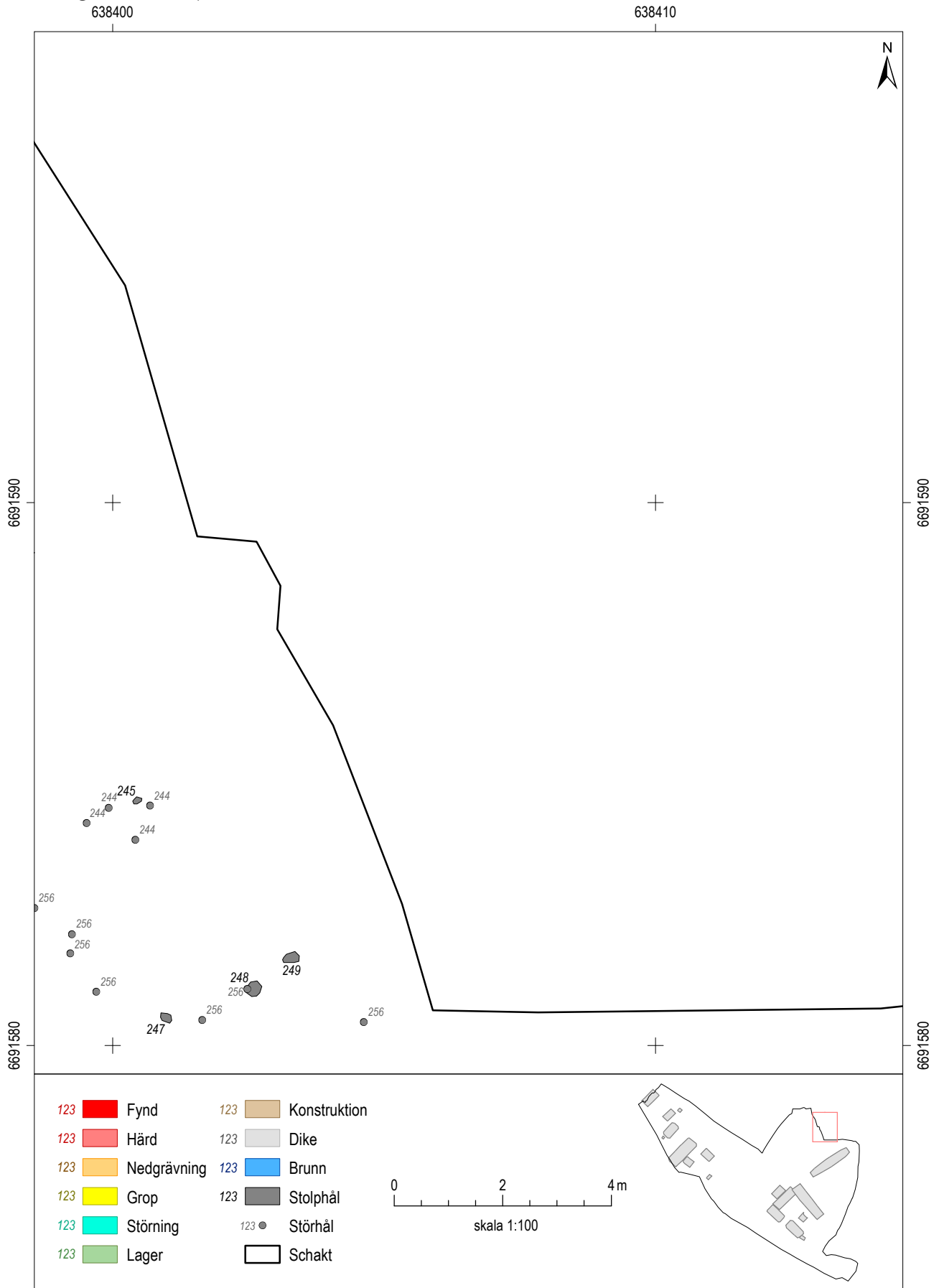
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



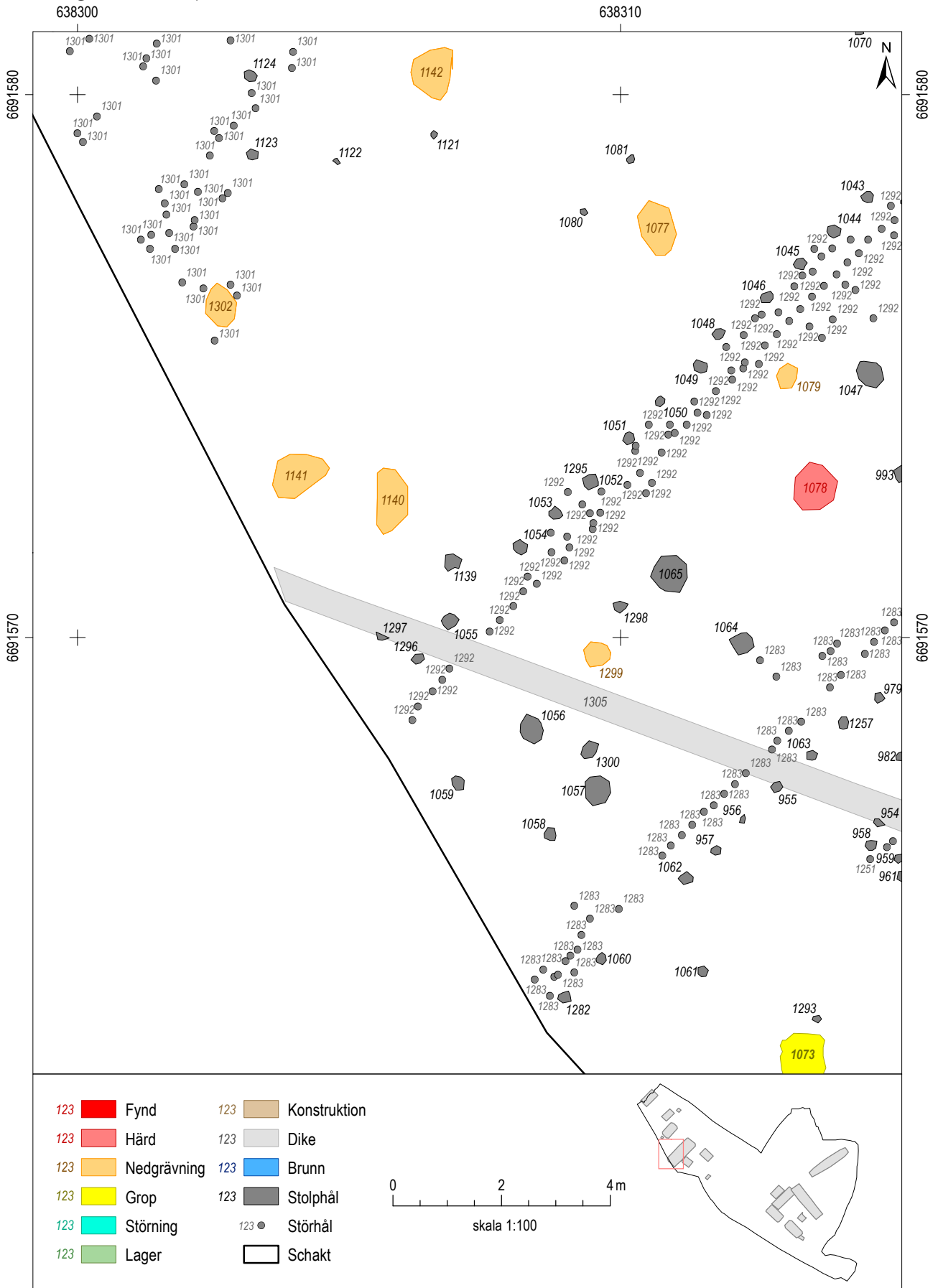
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

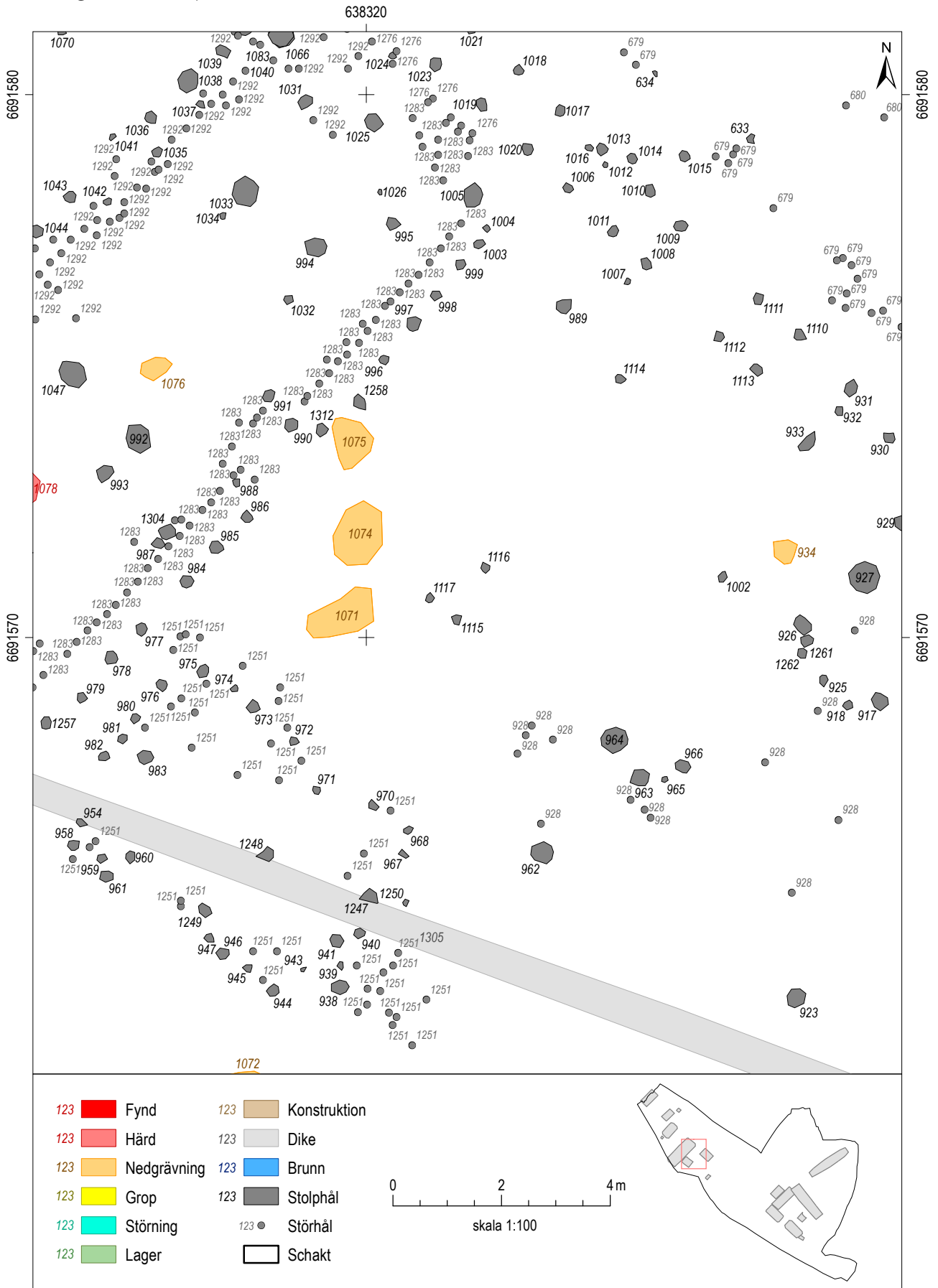


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

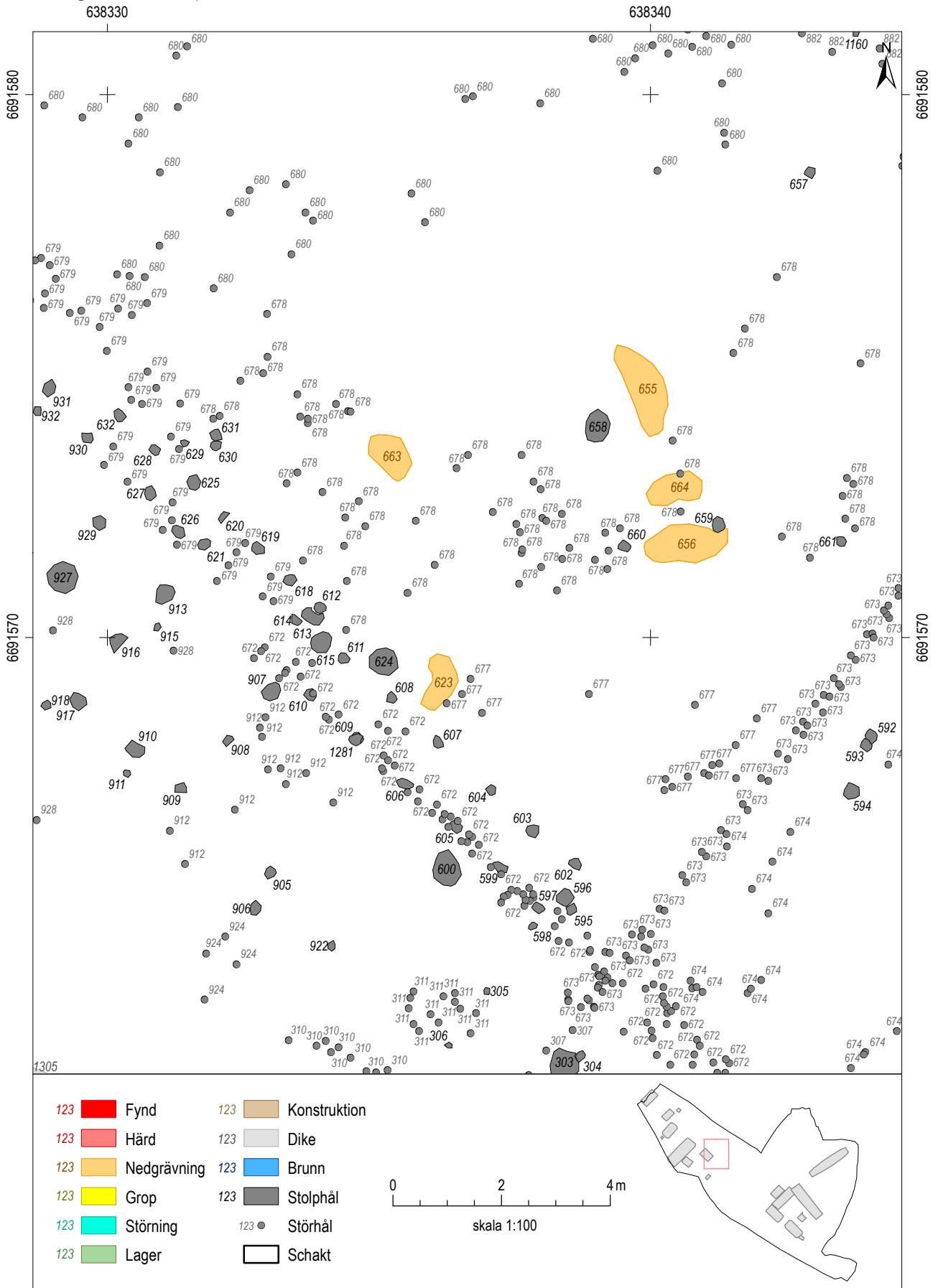




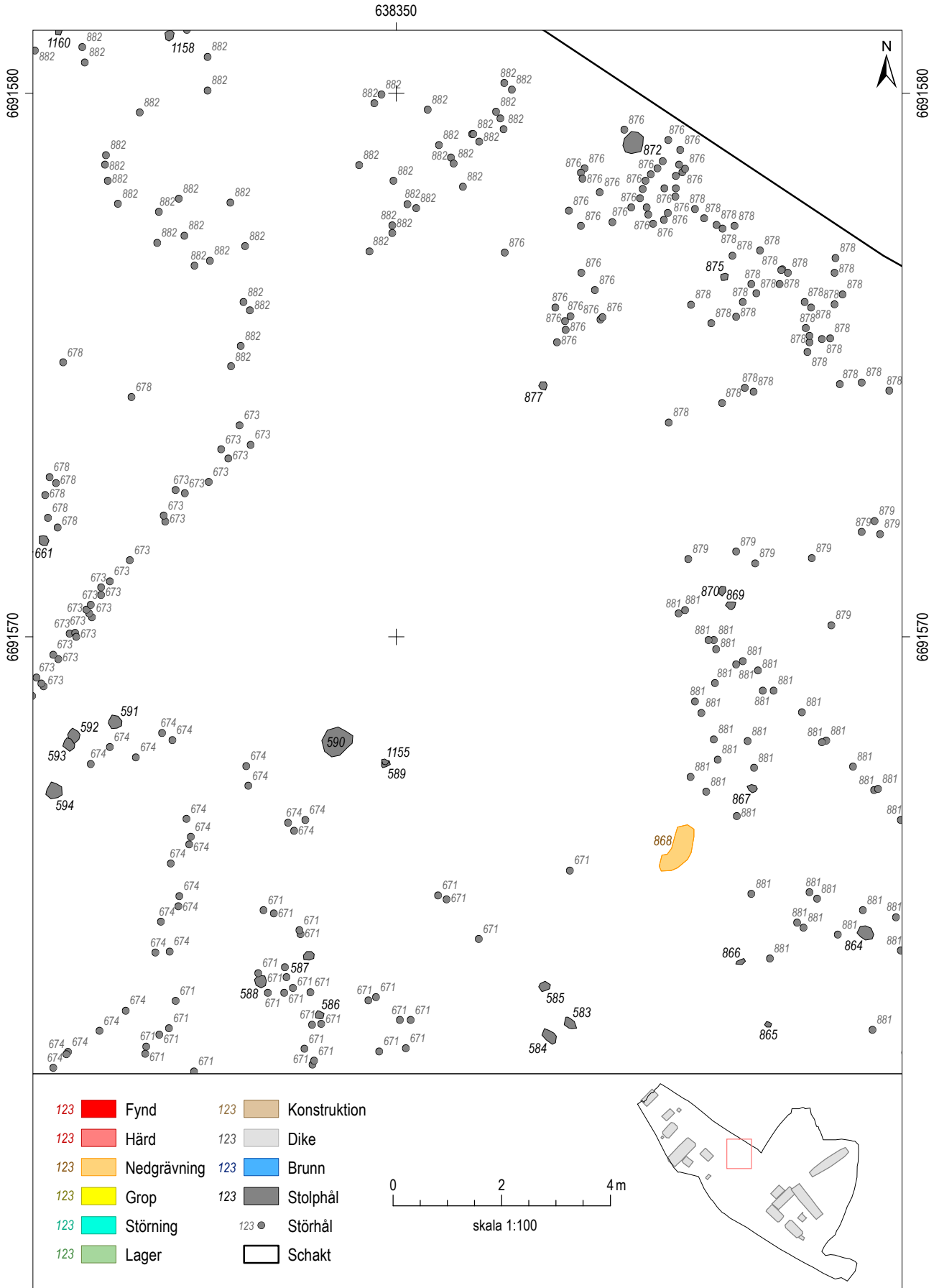
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



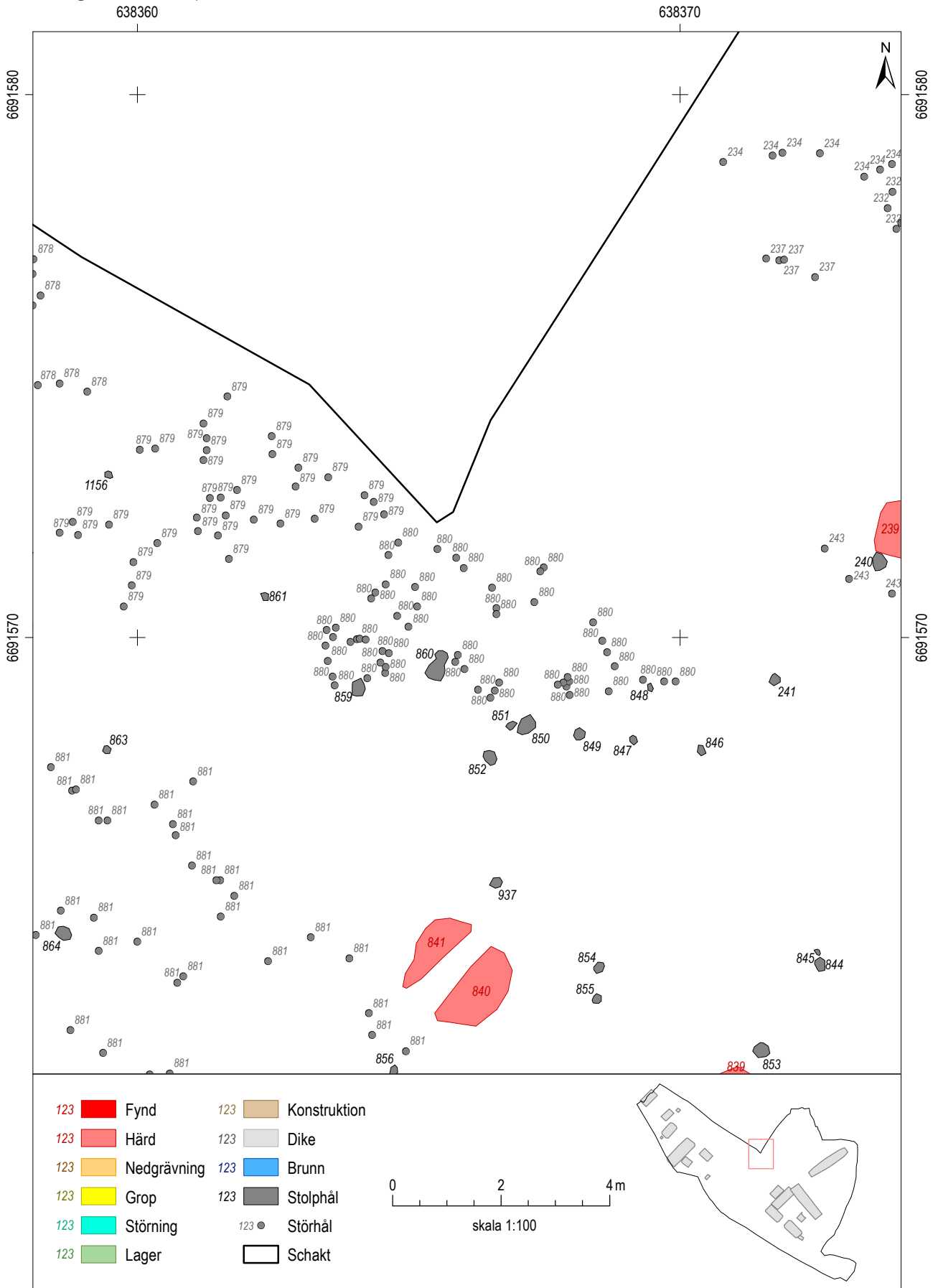
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



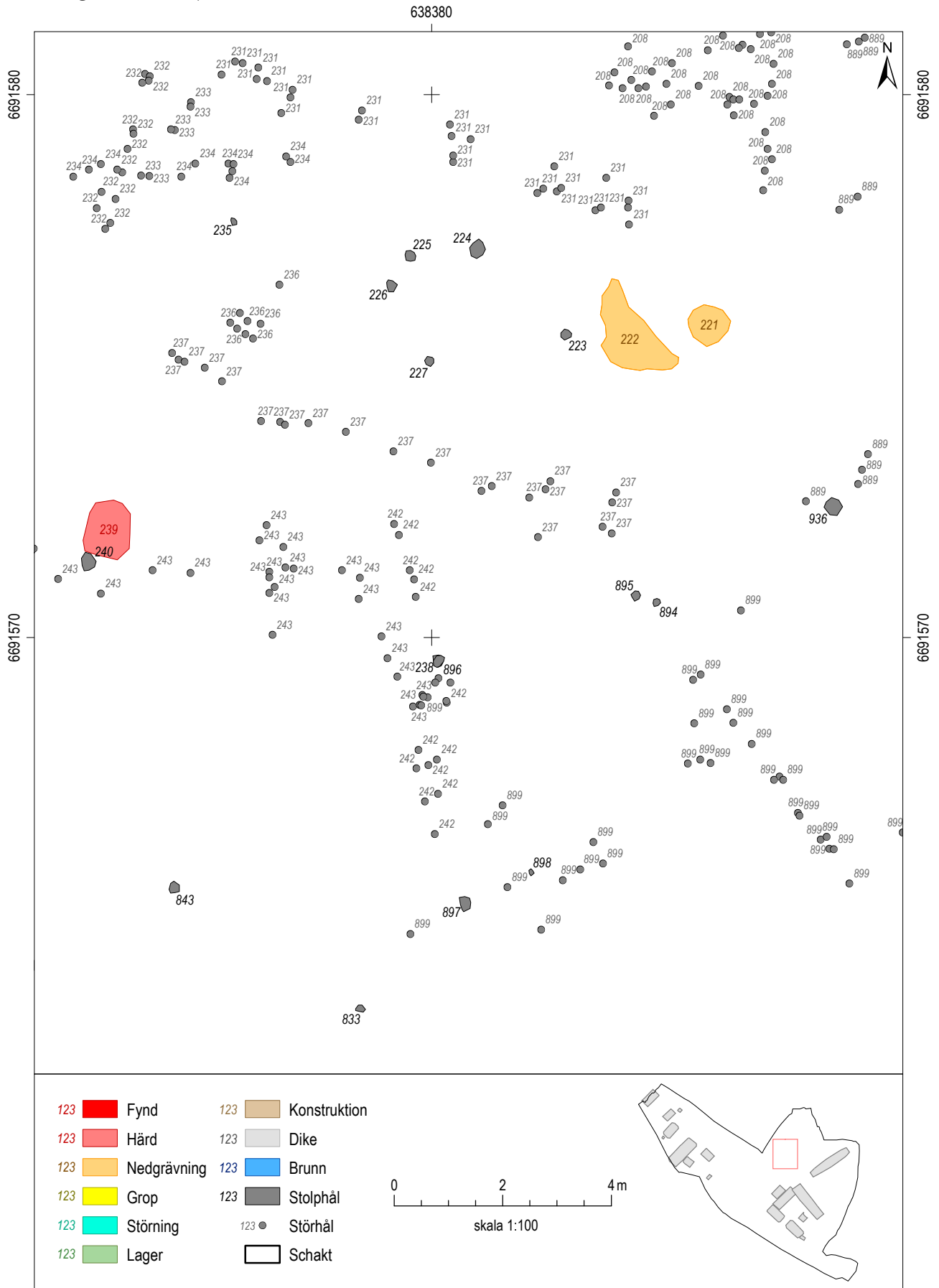
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



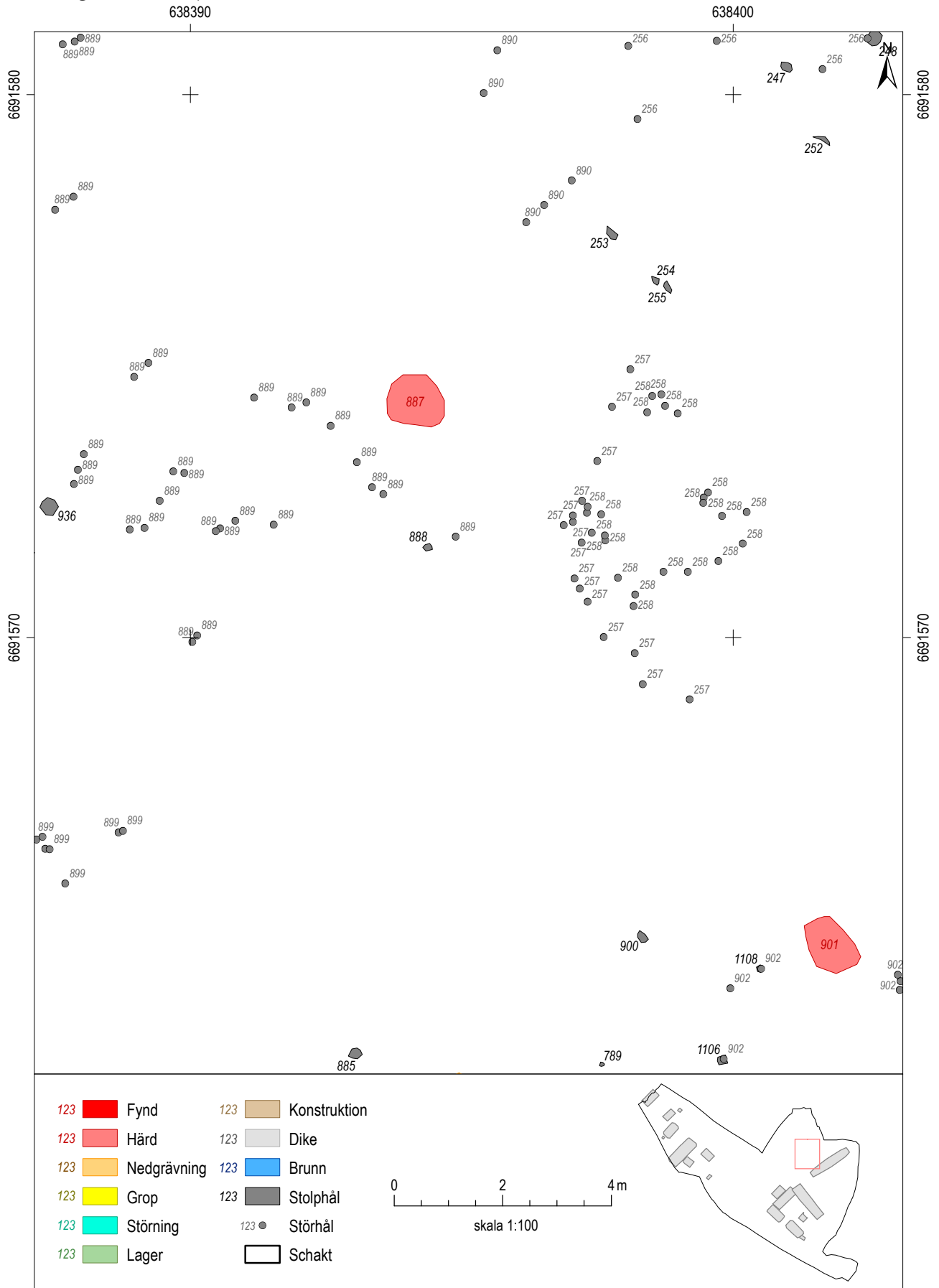
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



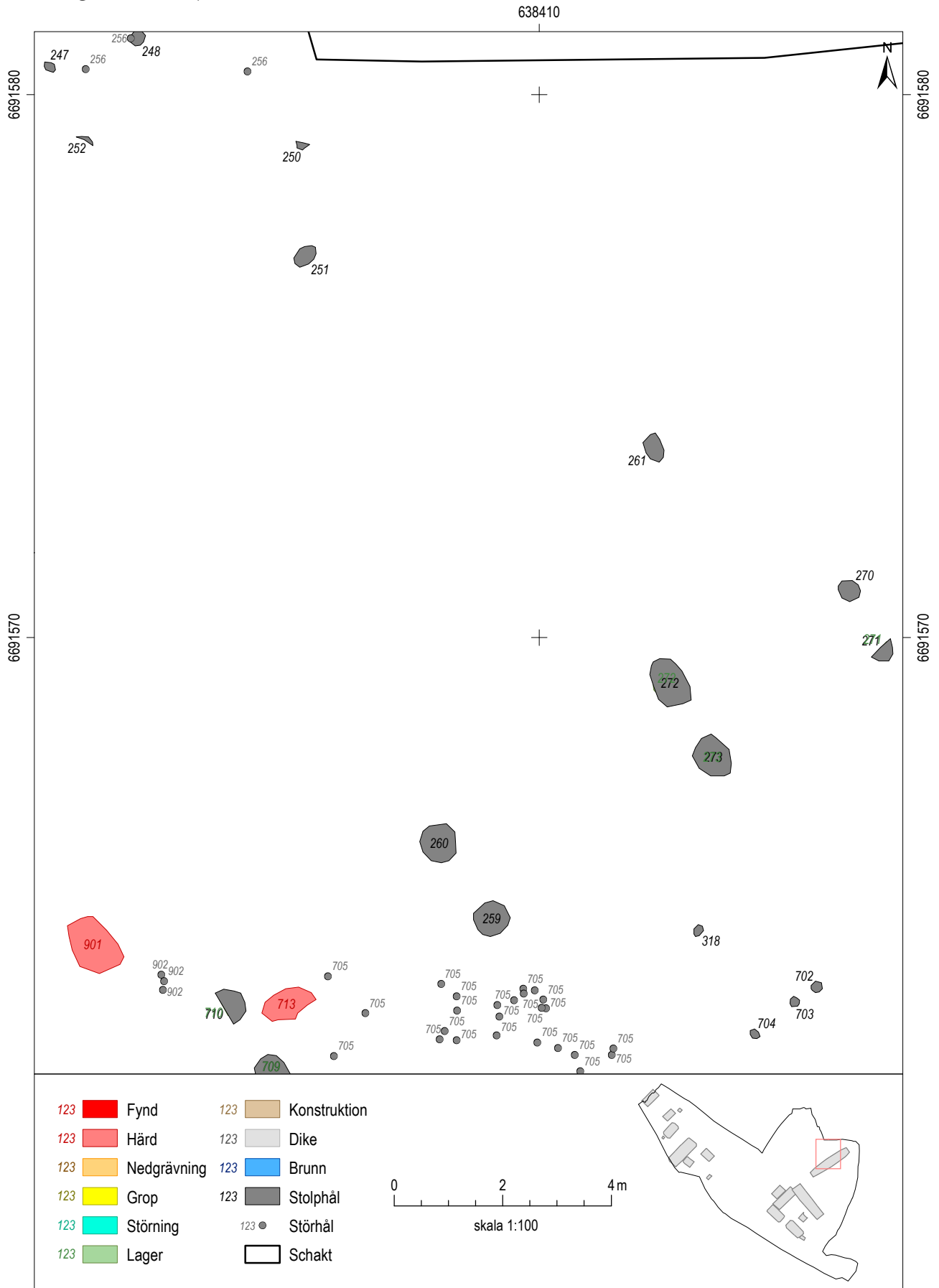
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

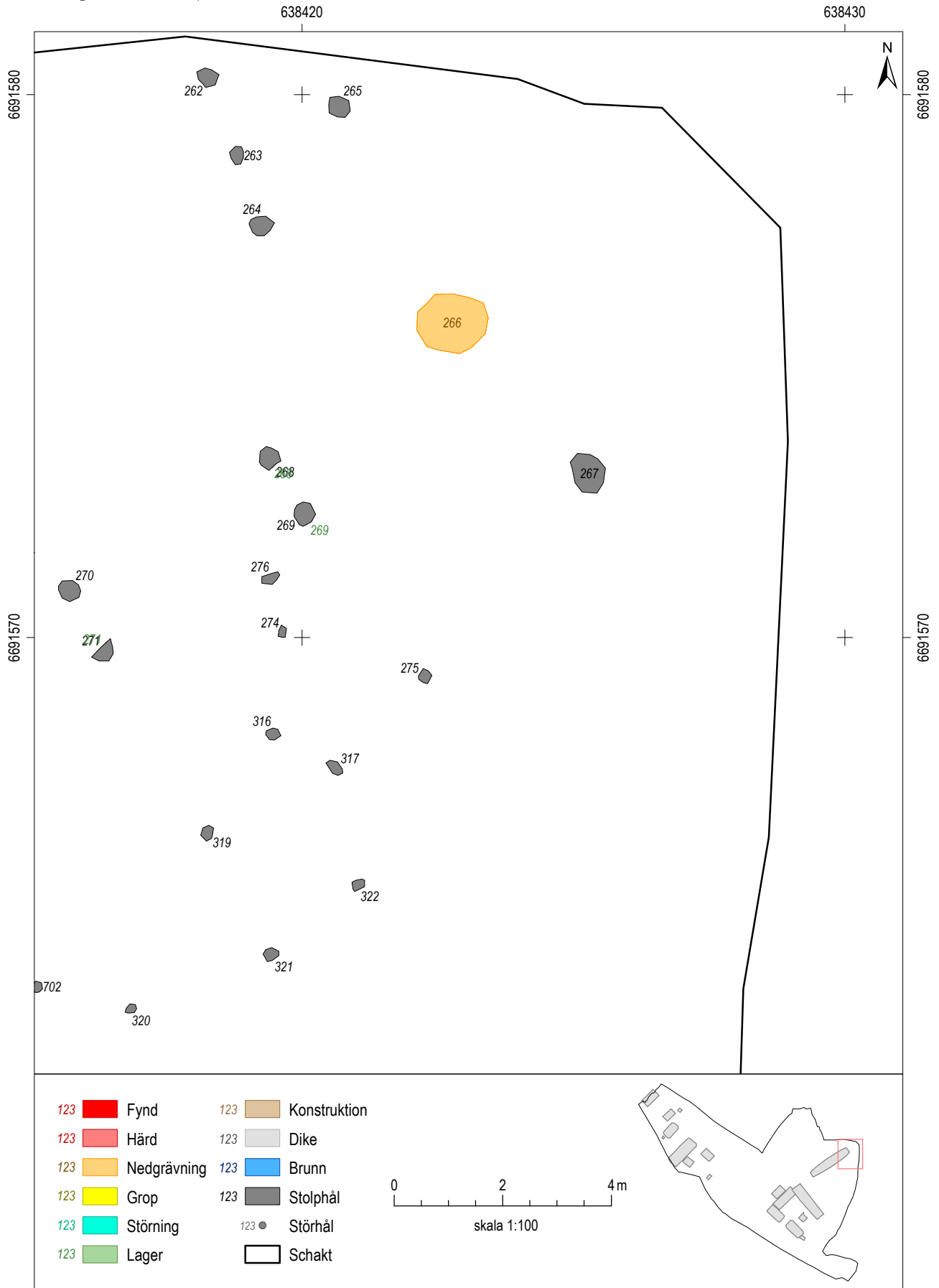


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

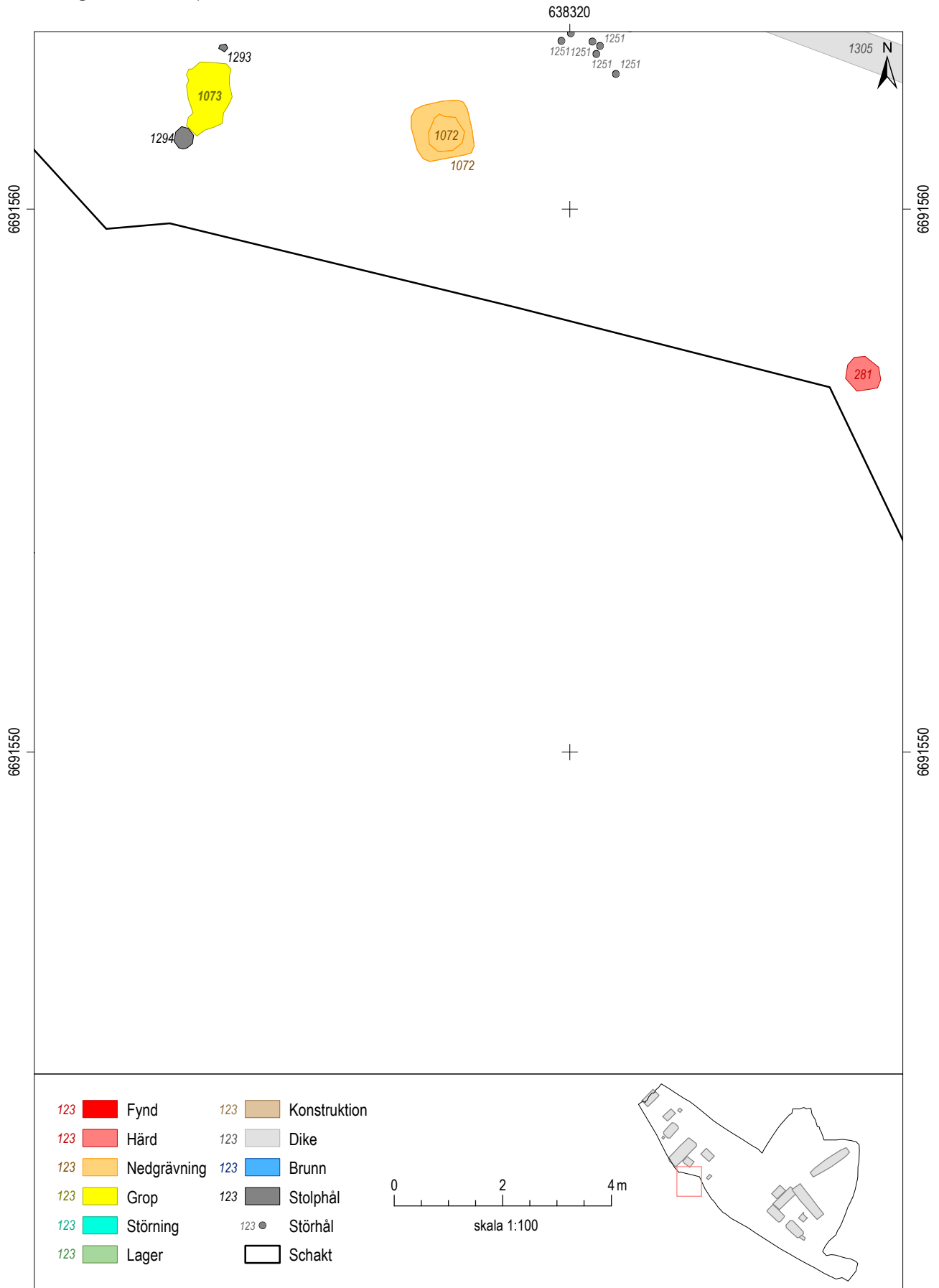




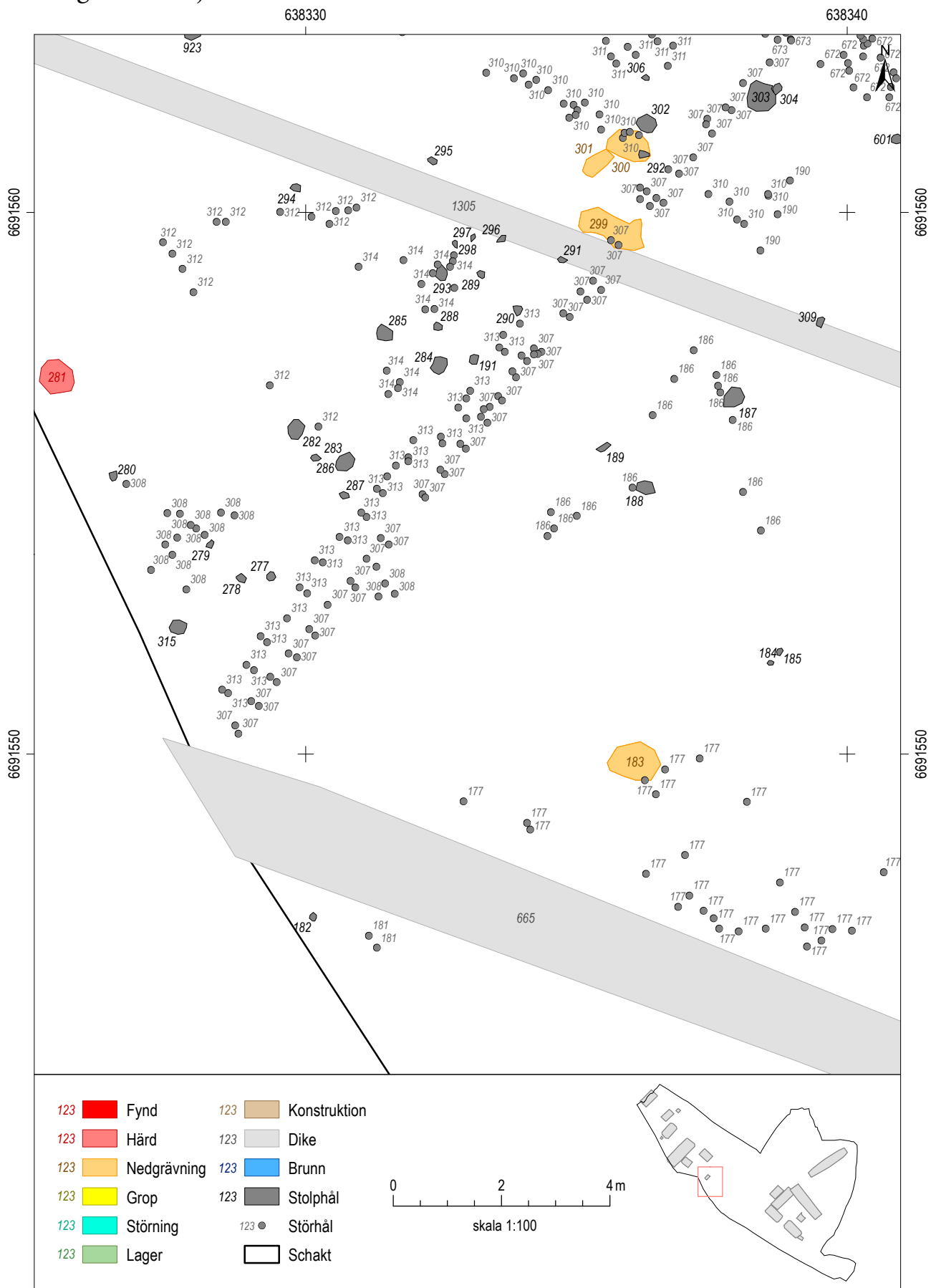
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



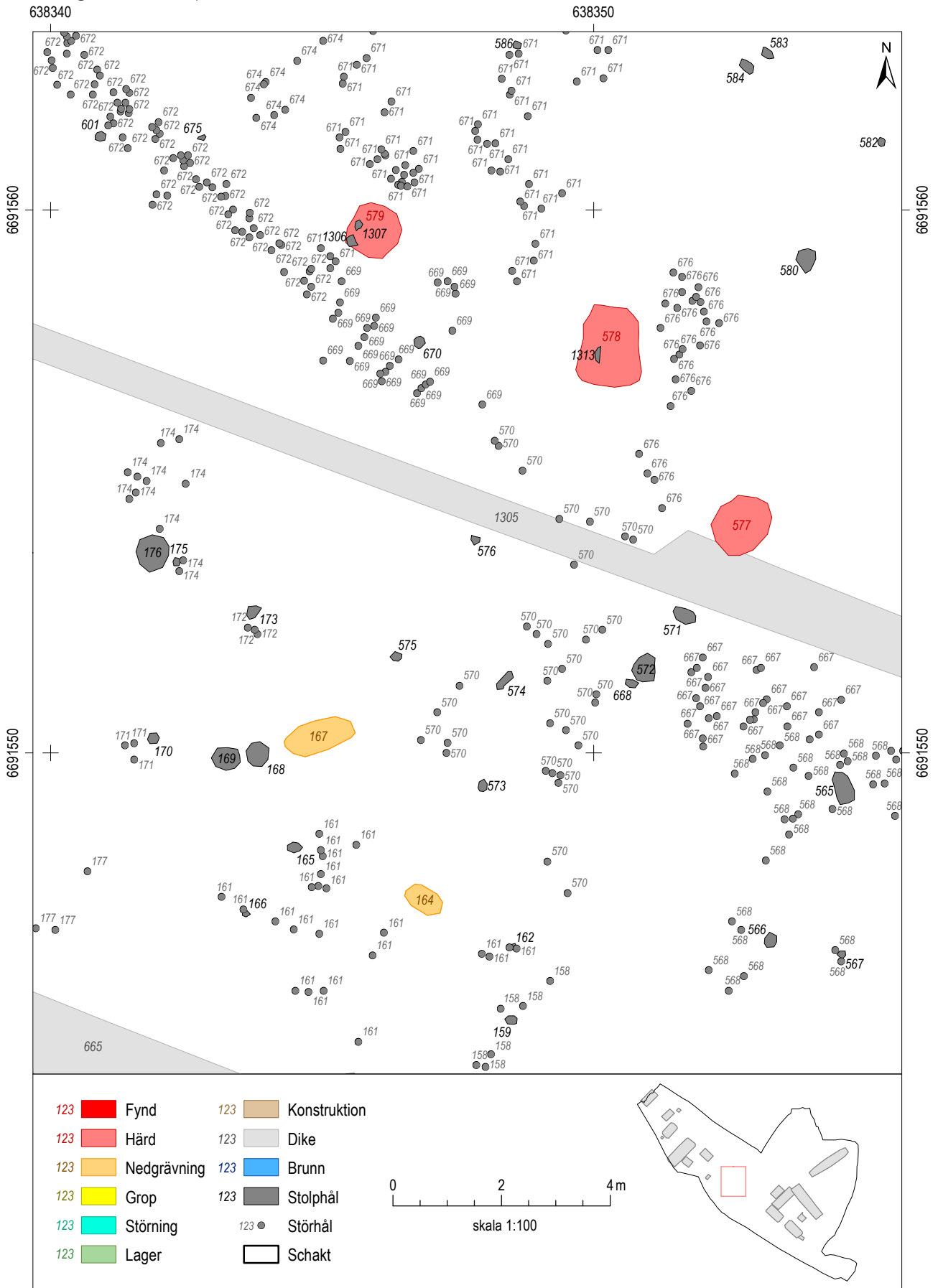
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



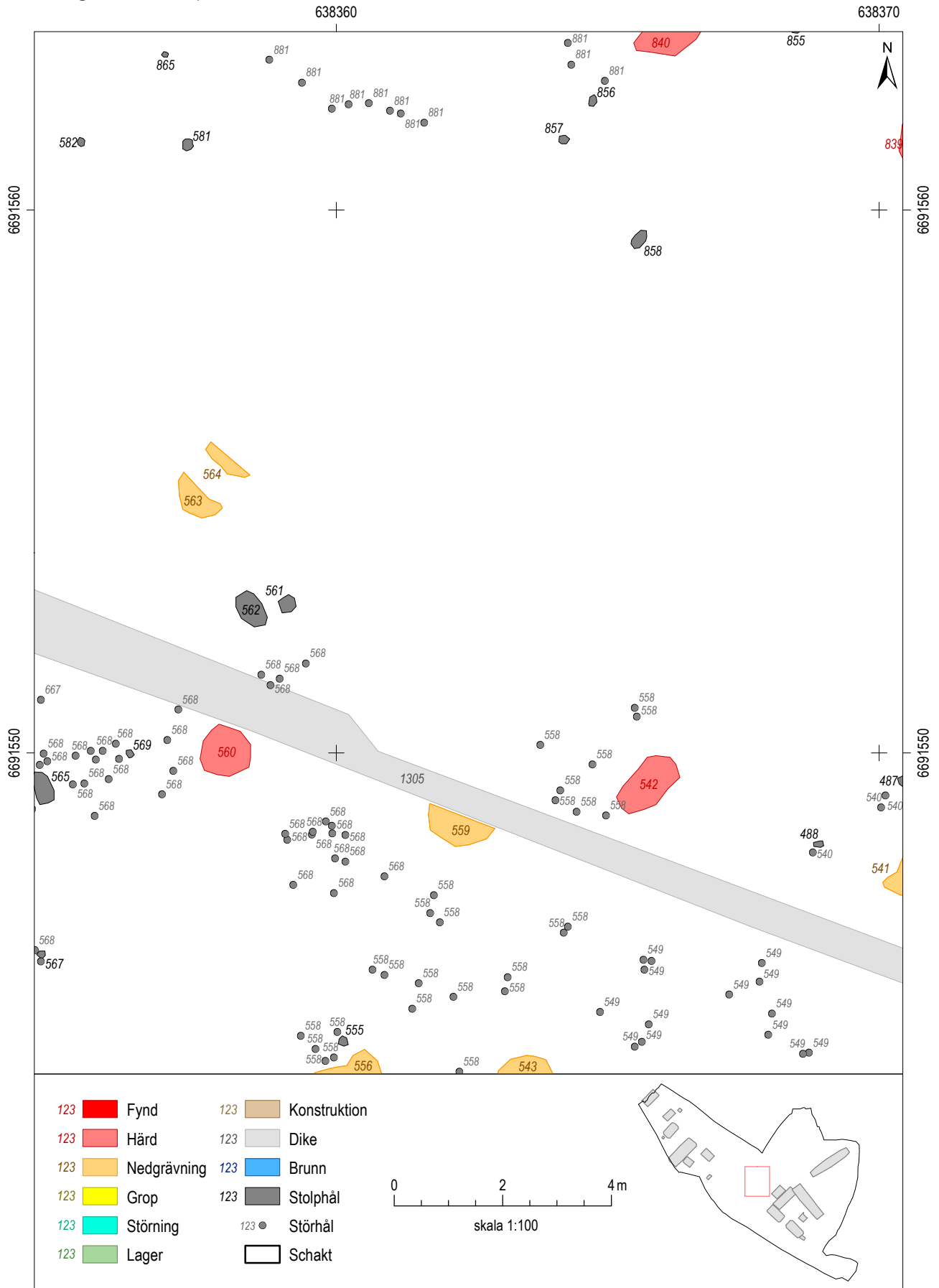
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



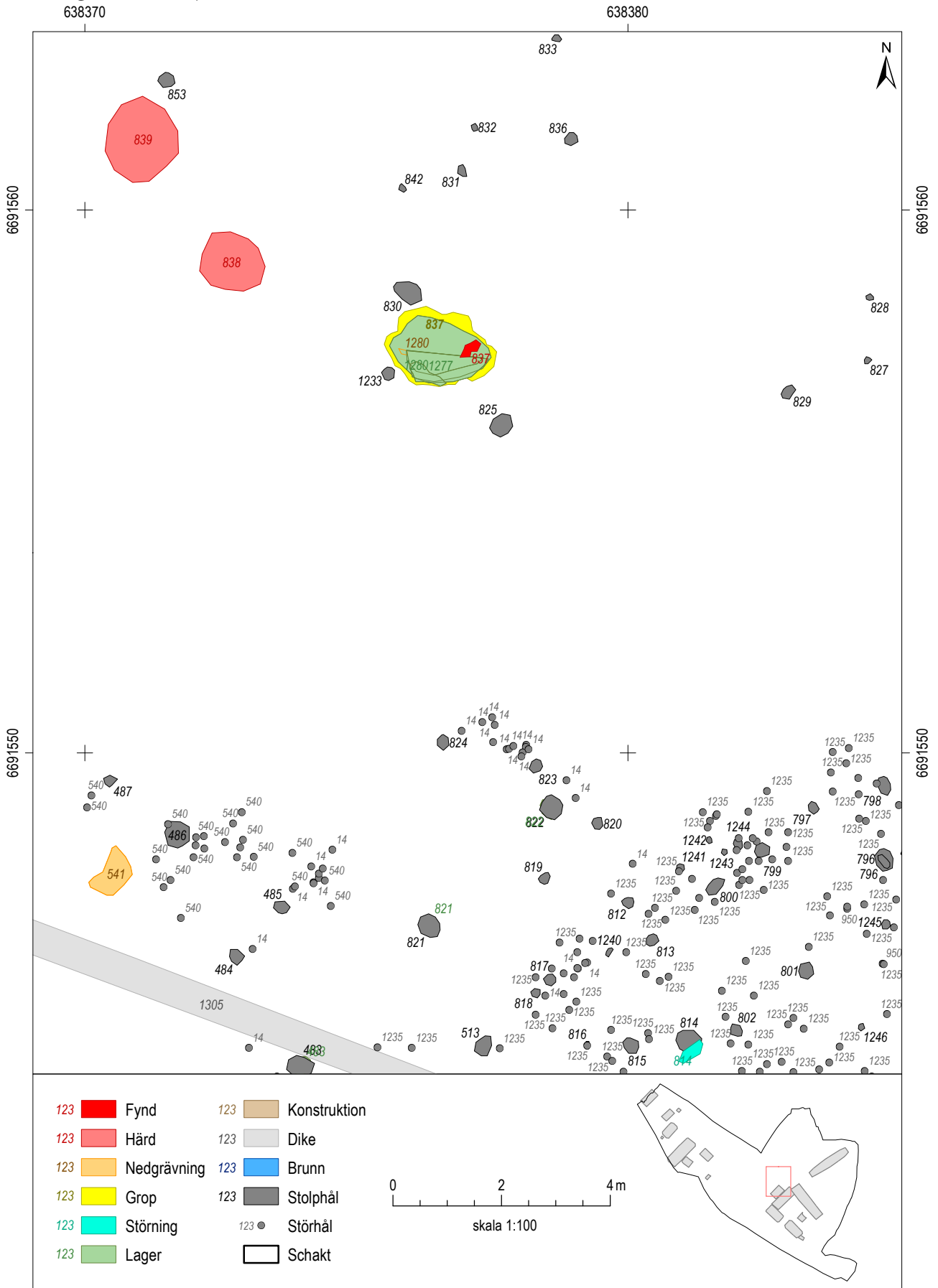
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



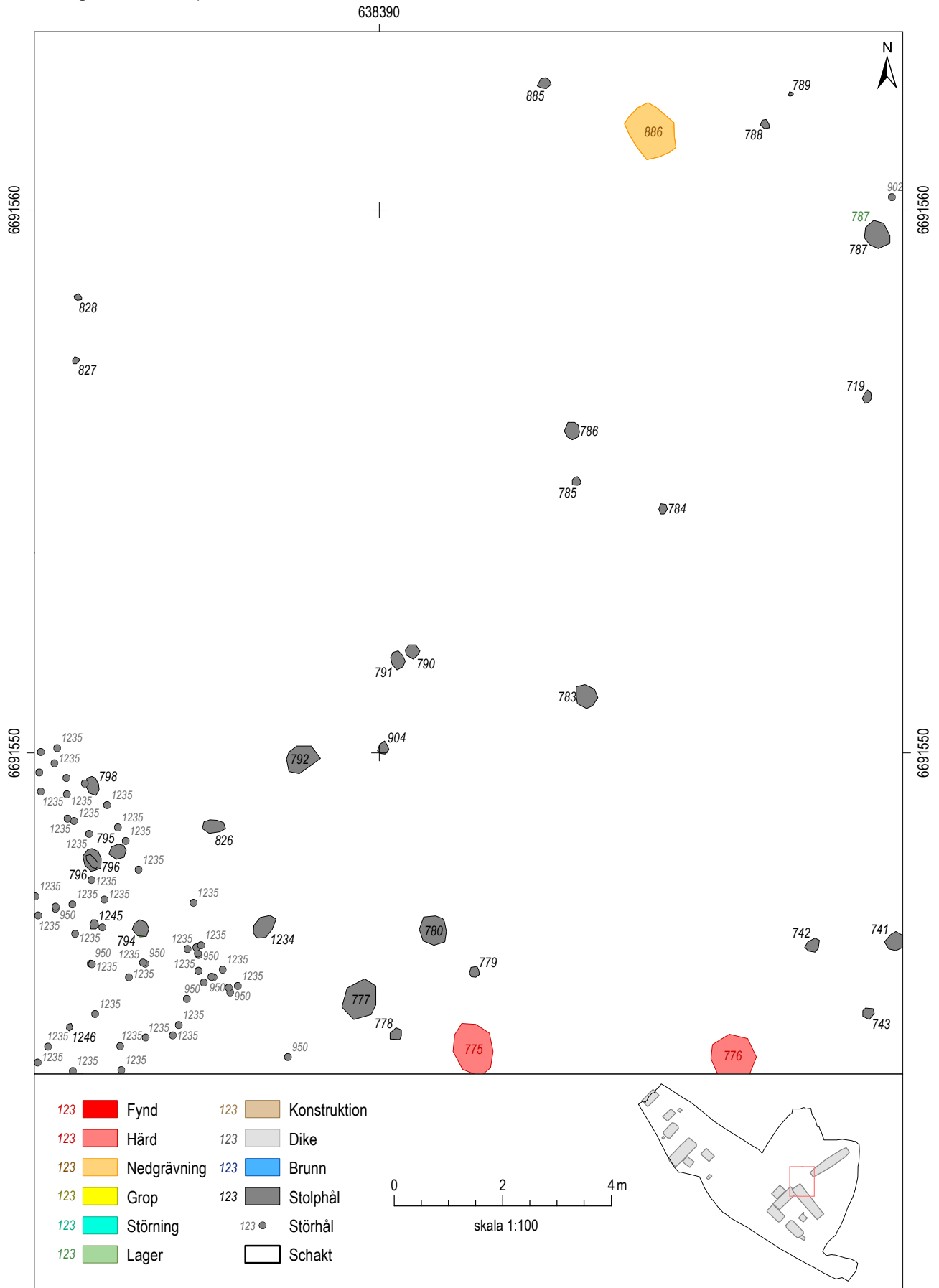
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

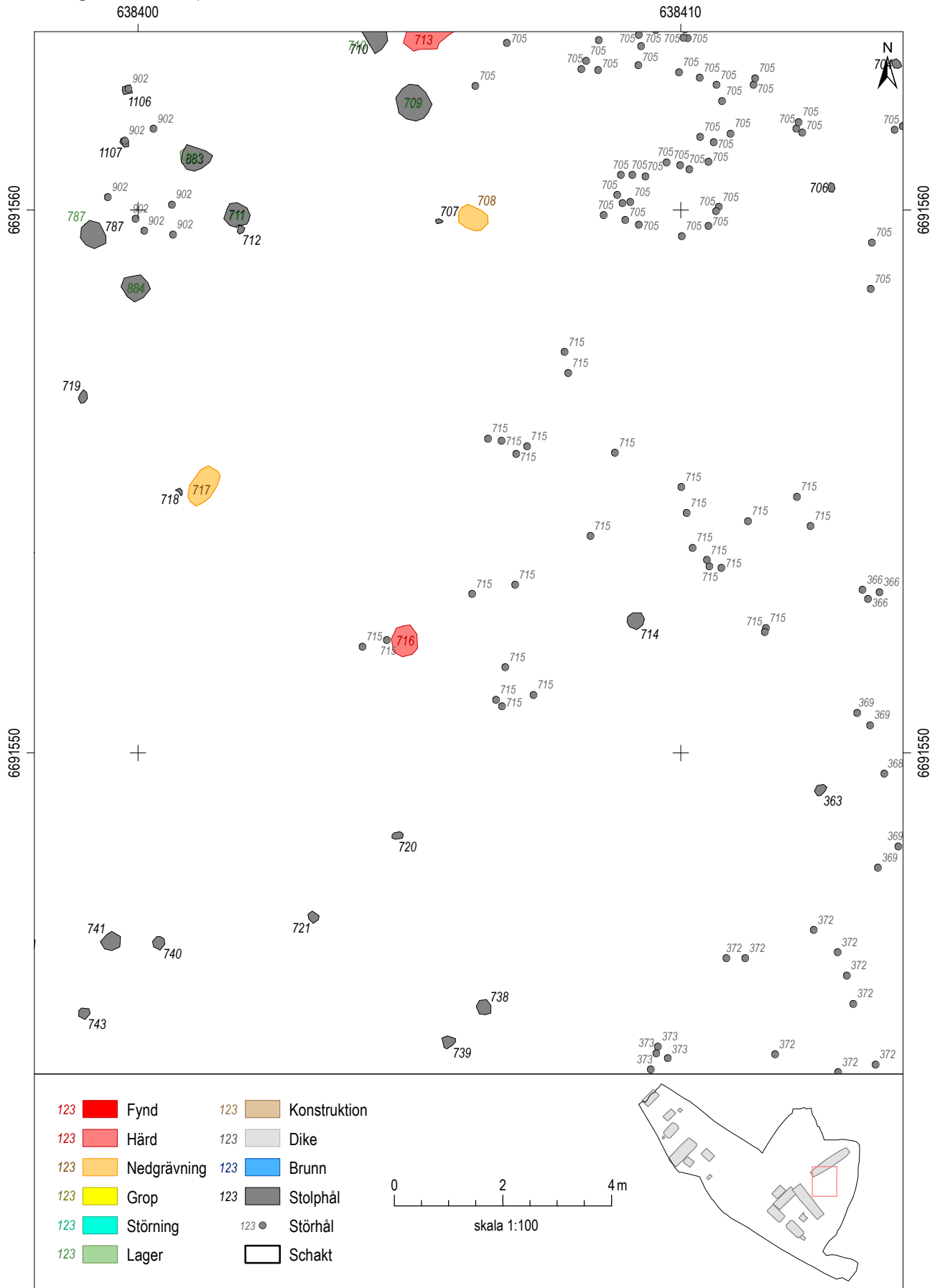


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

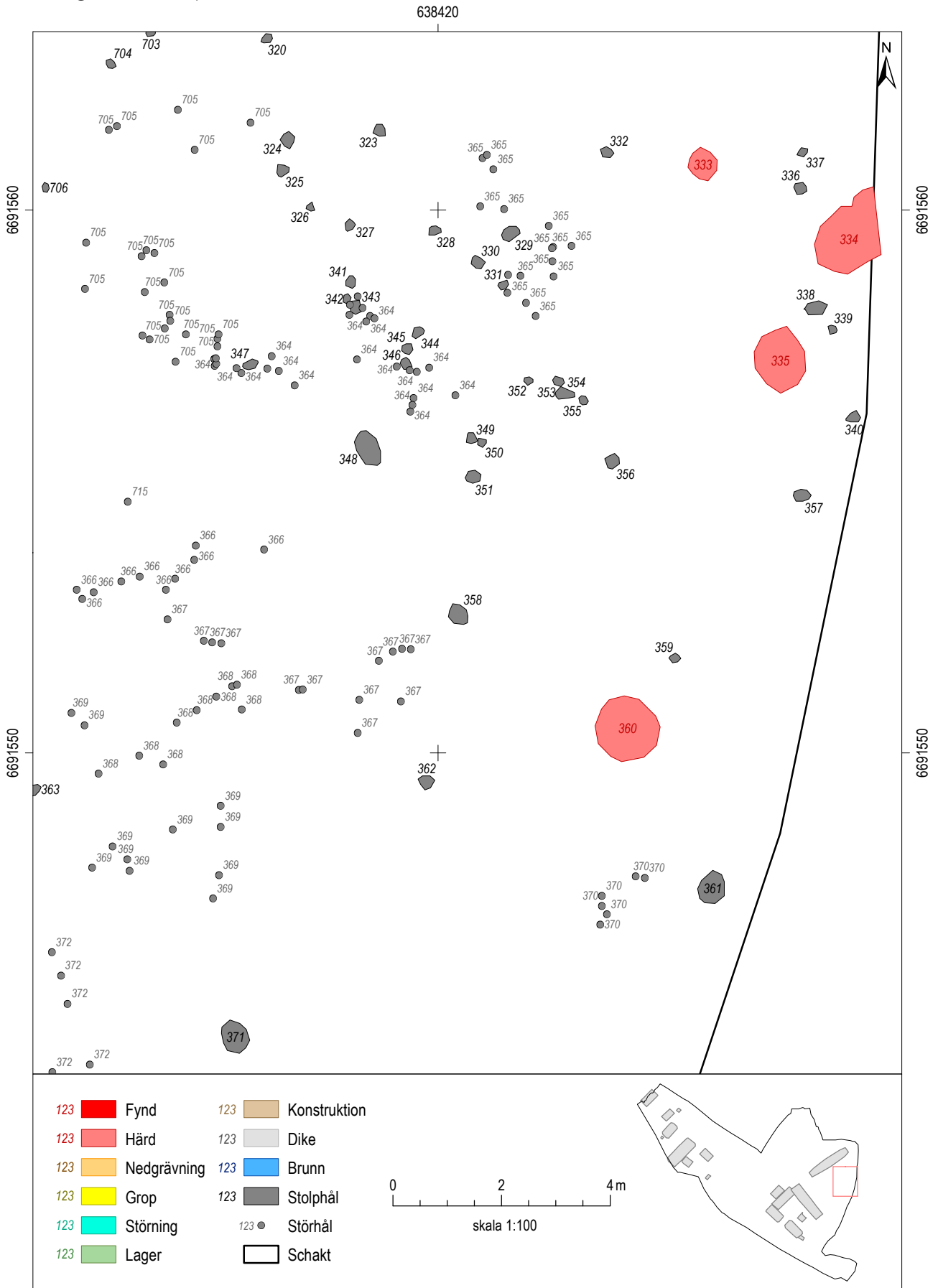




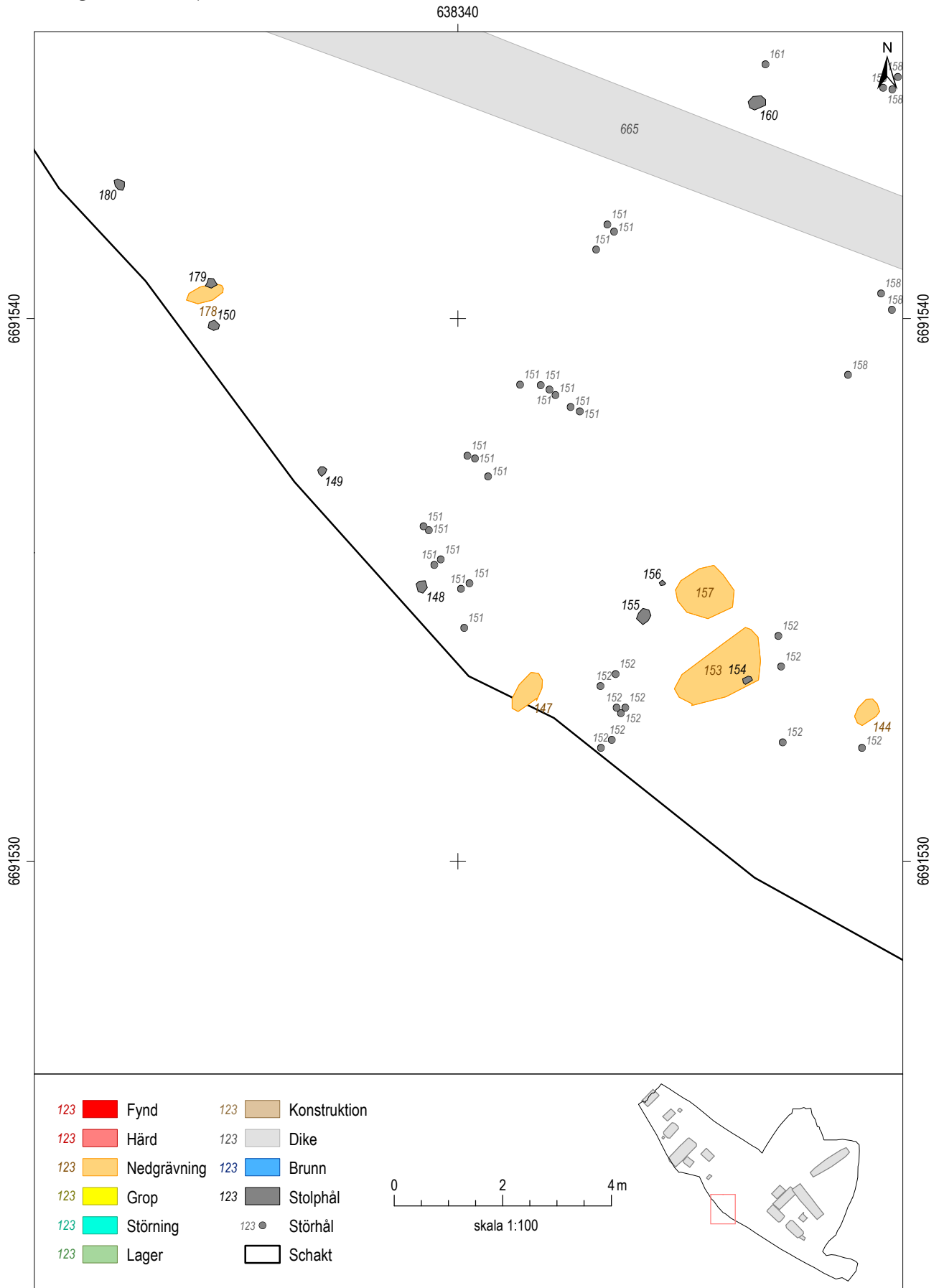
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



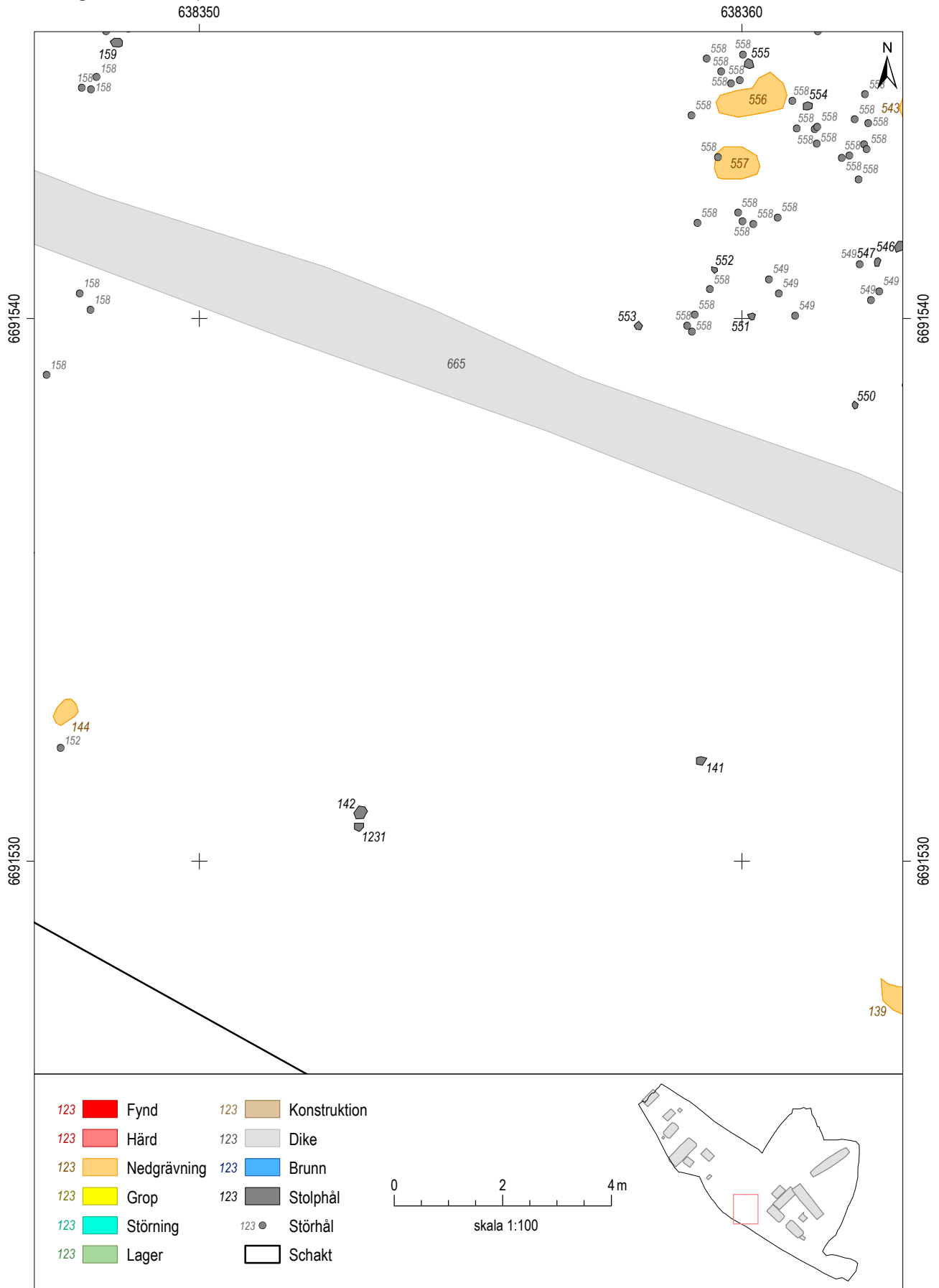
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



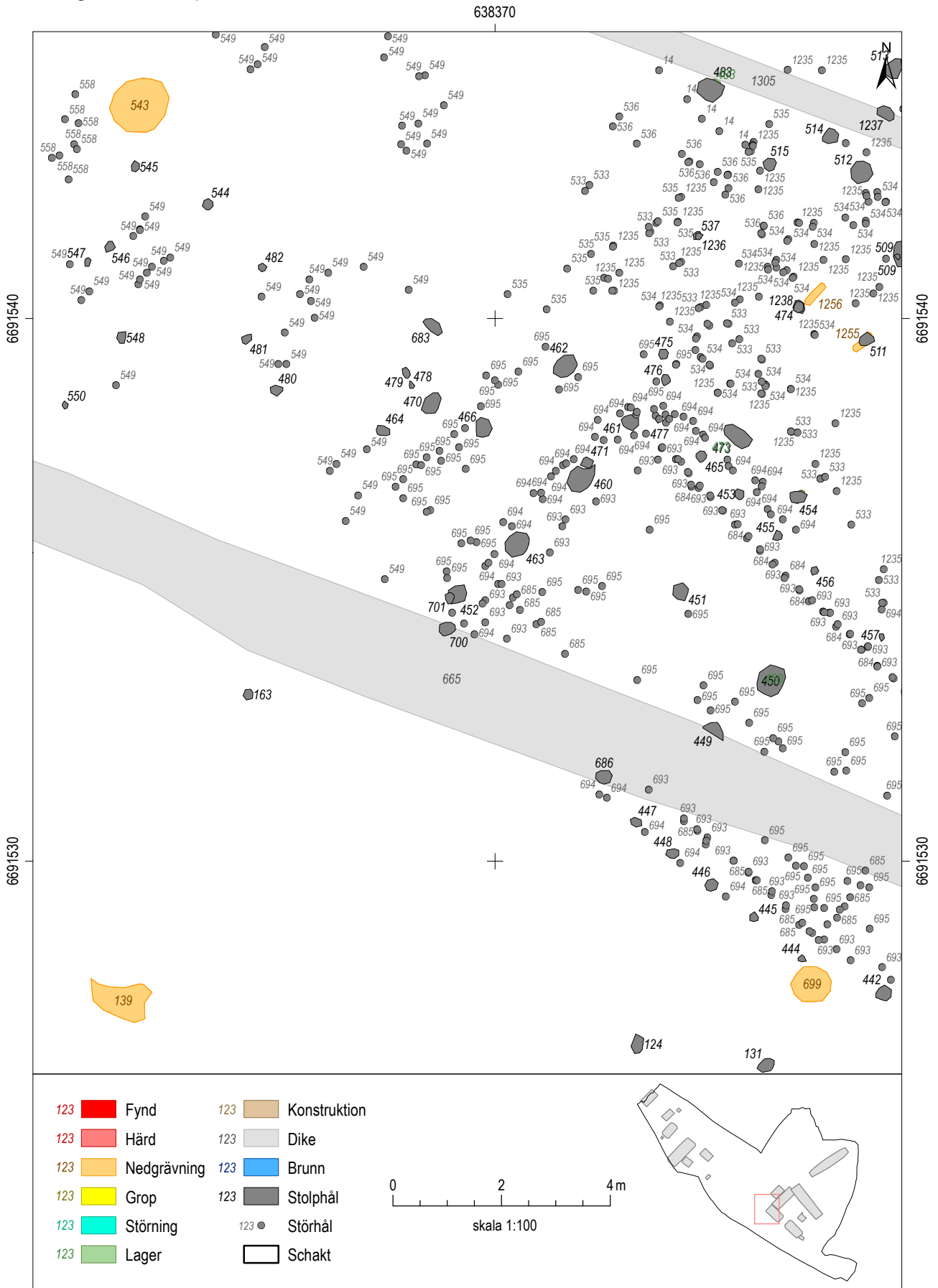
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



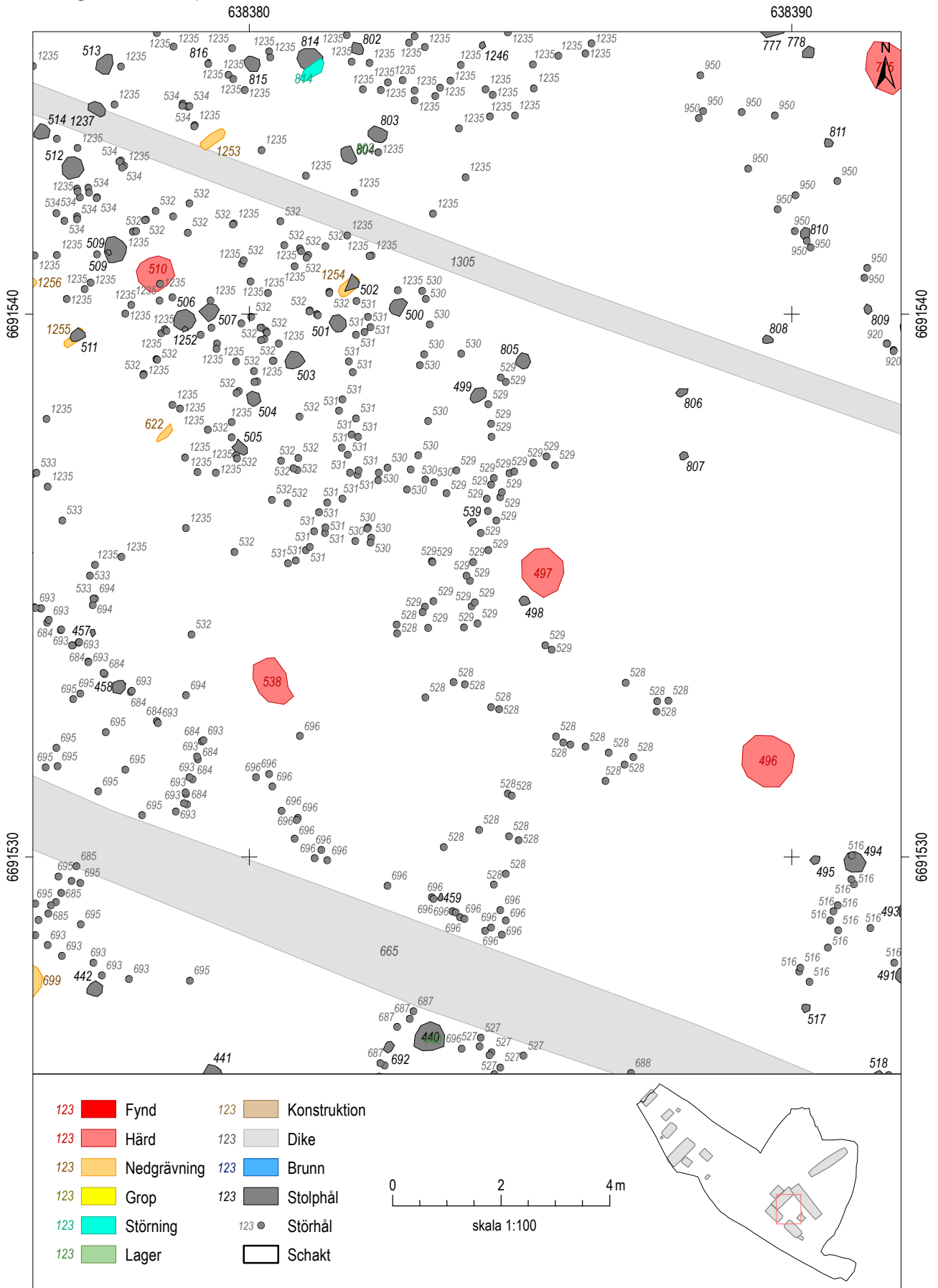
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



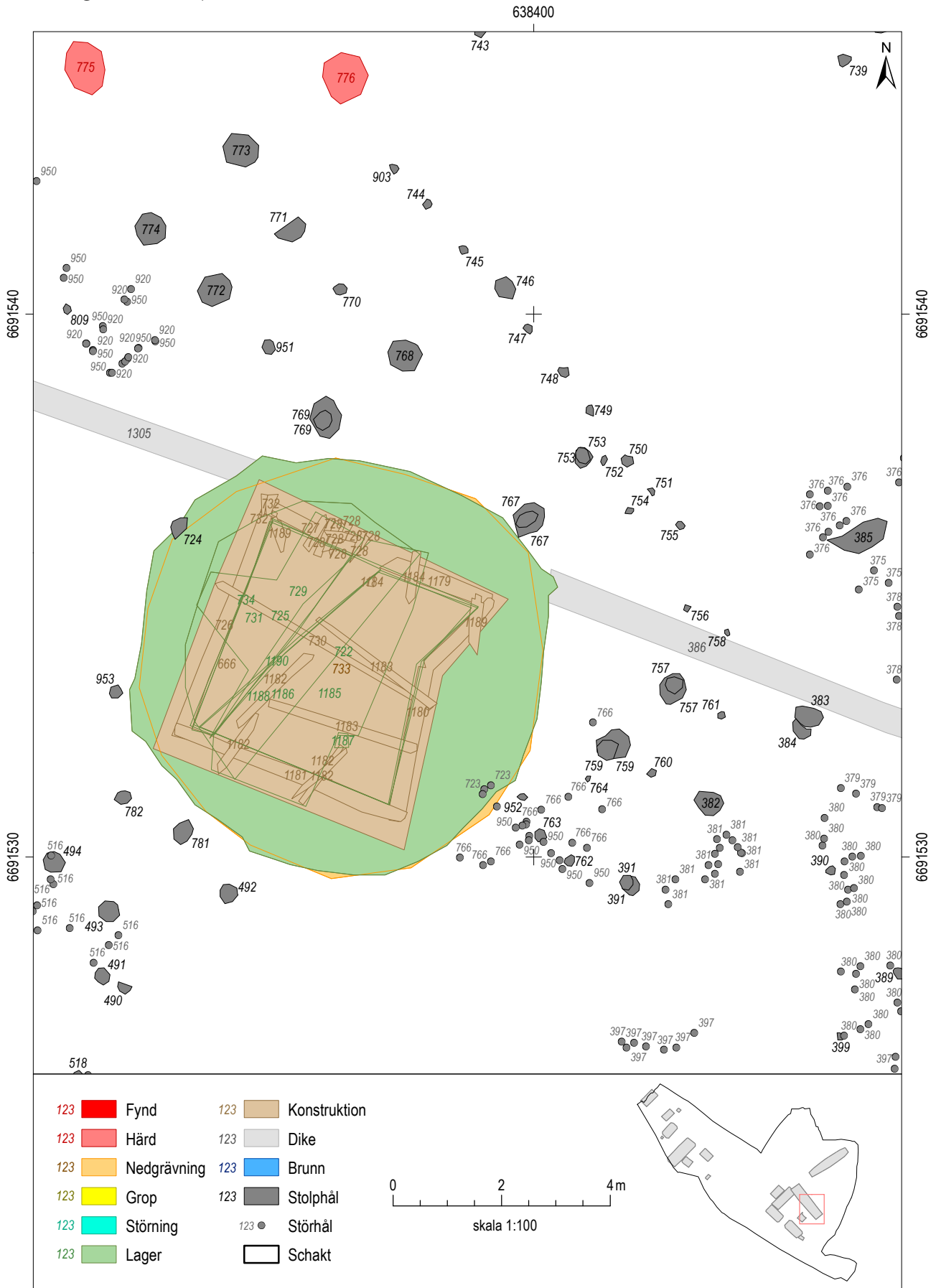
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

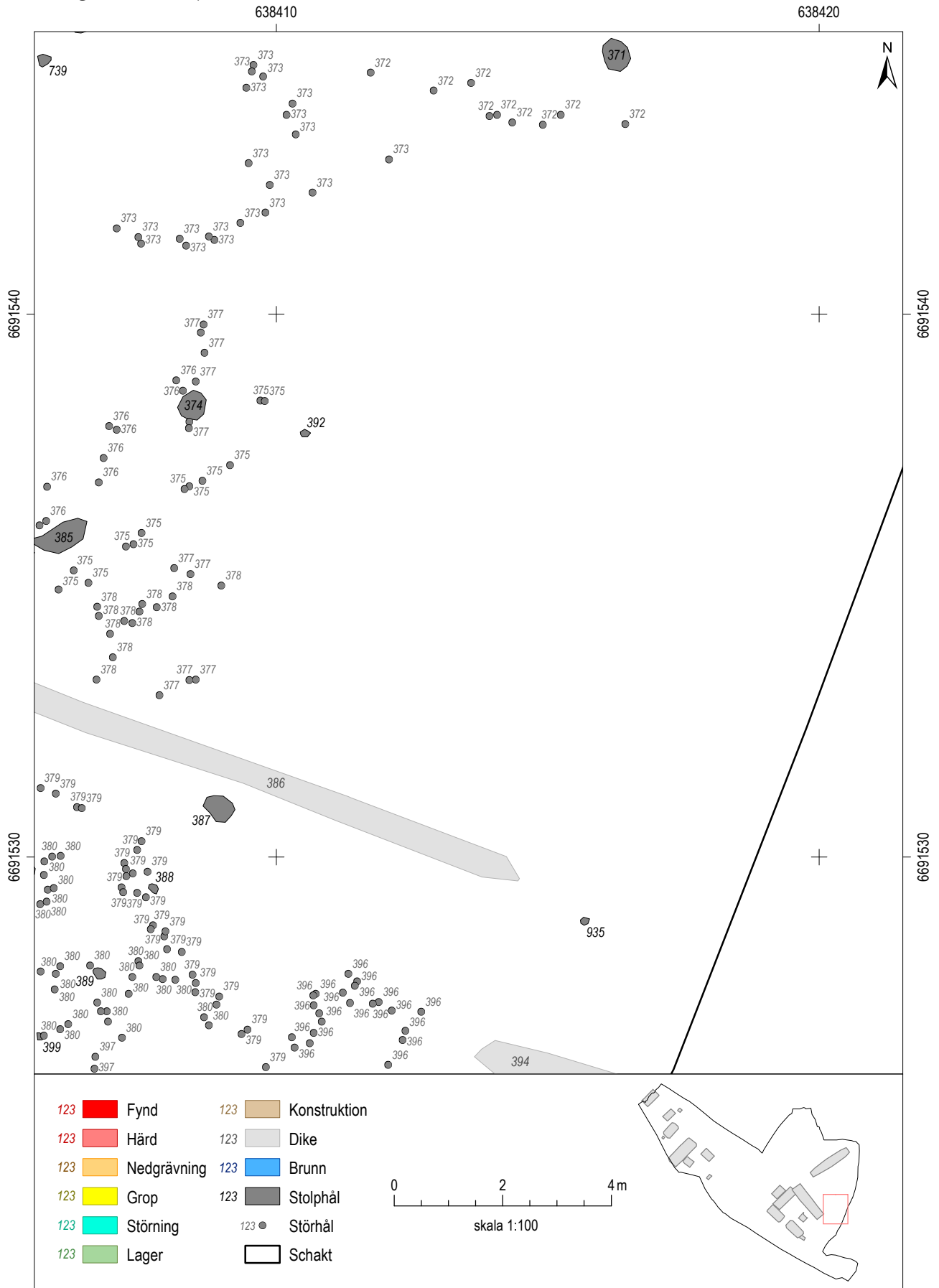


# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.

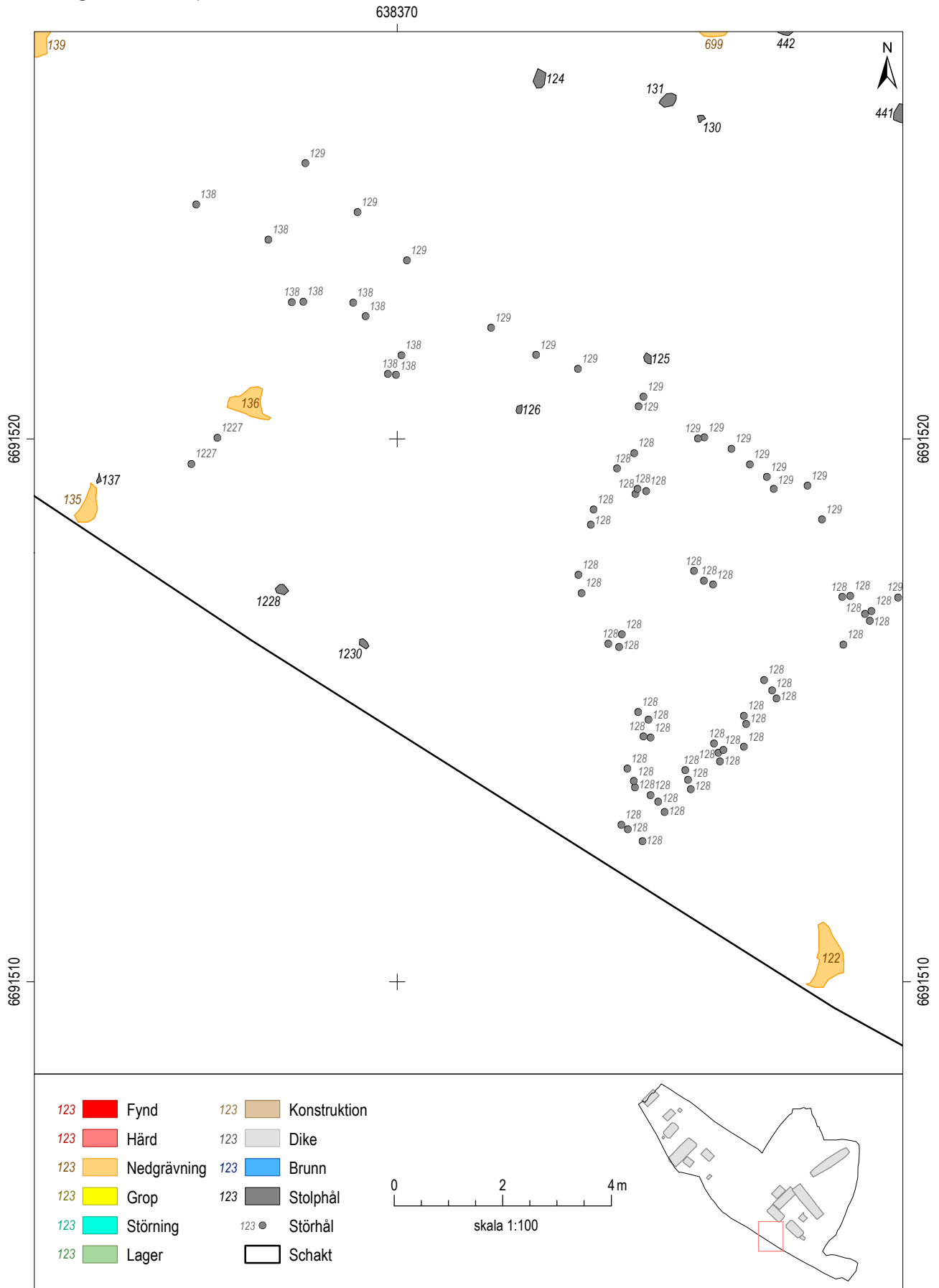




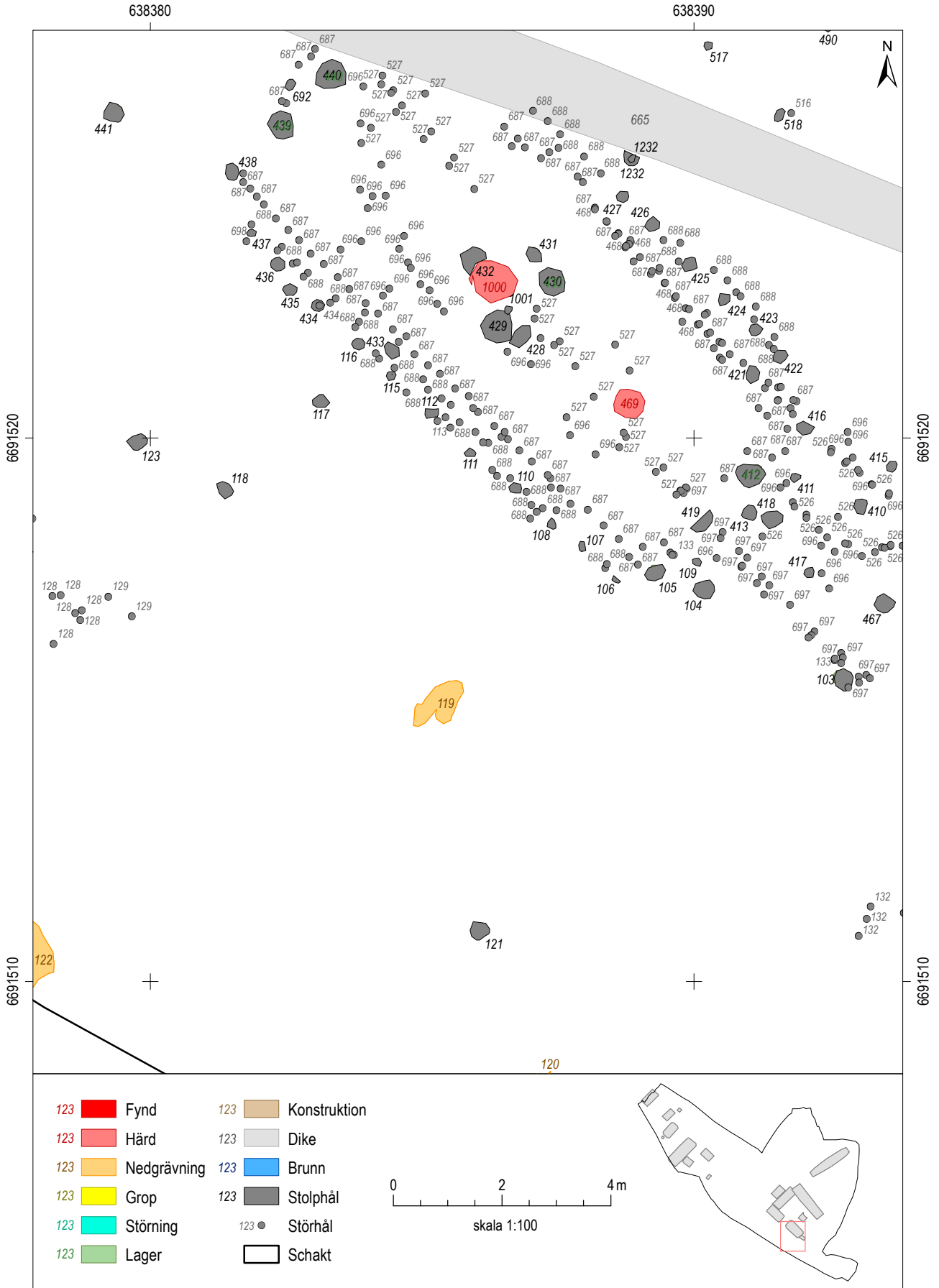
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



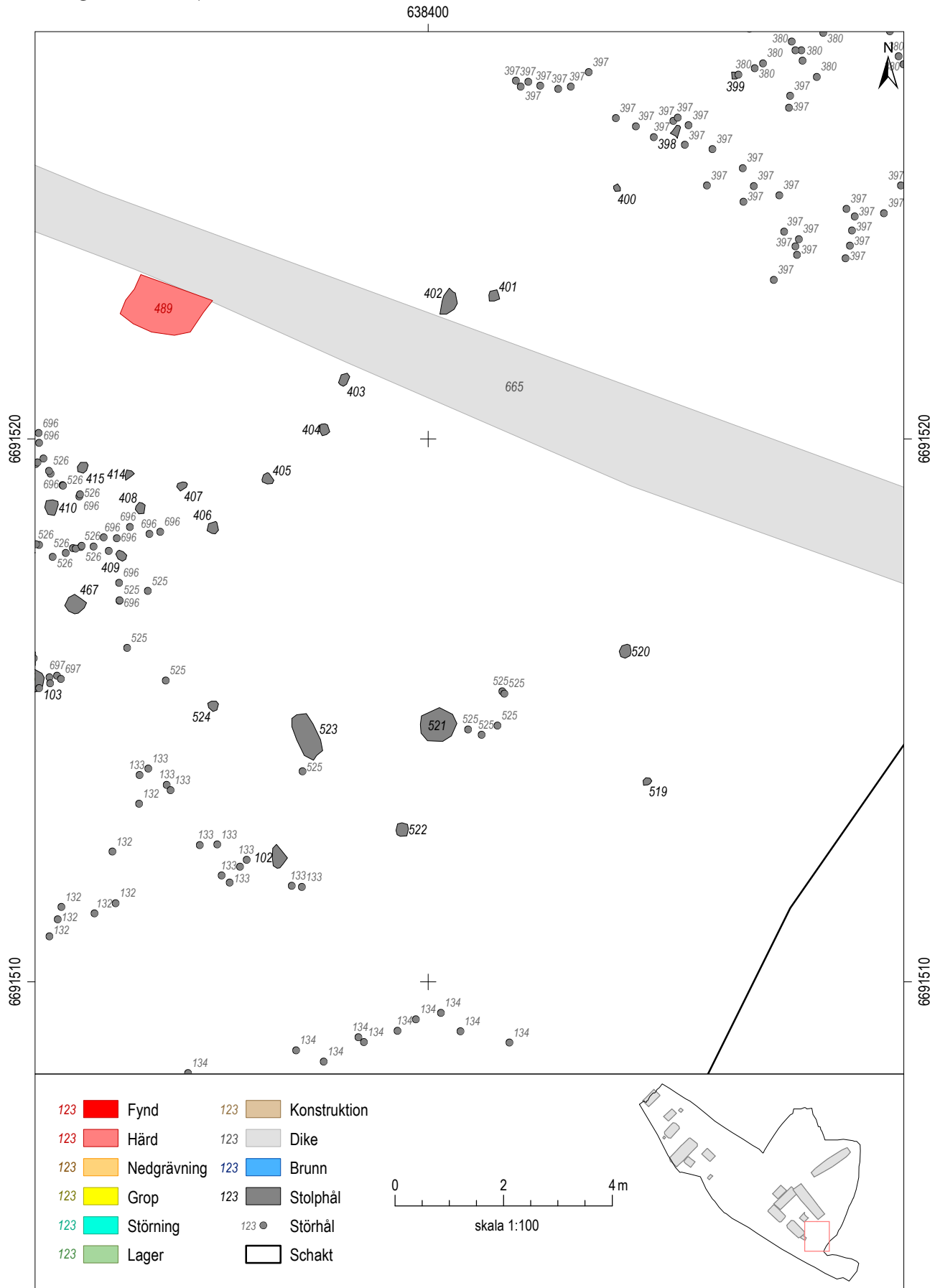
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



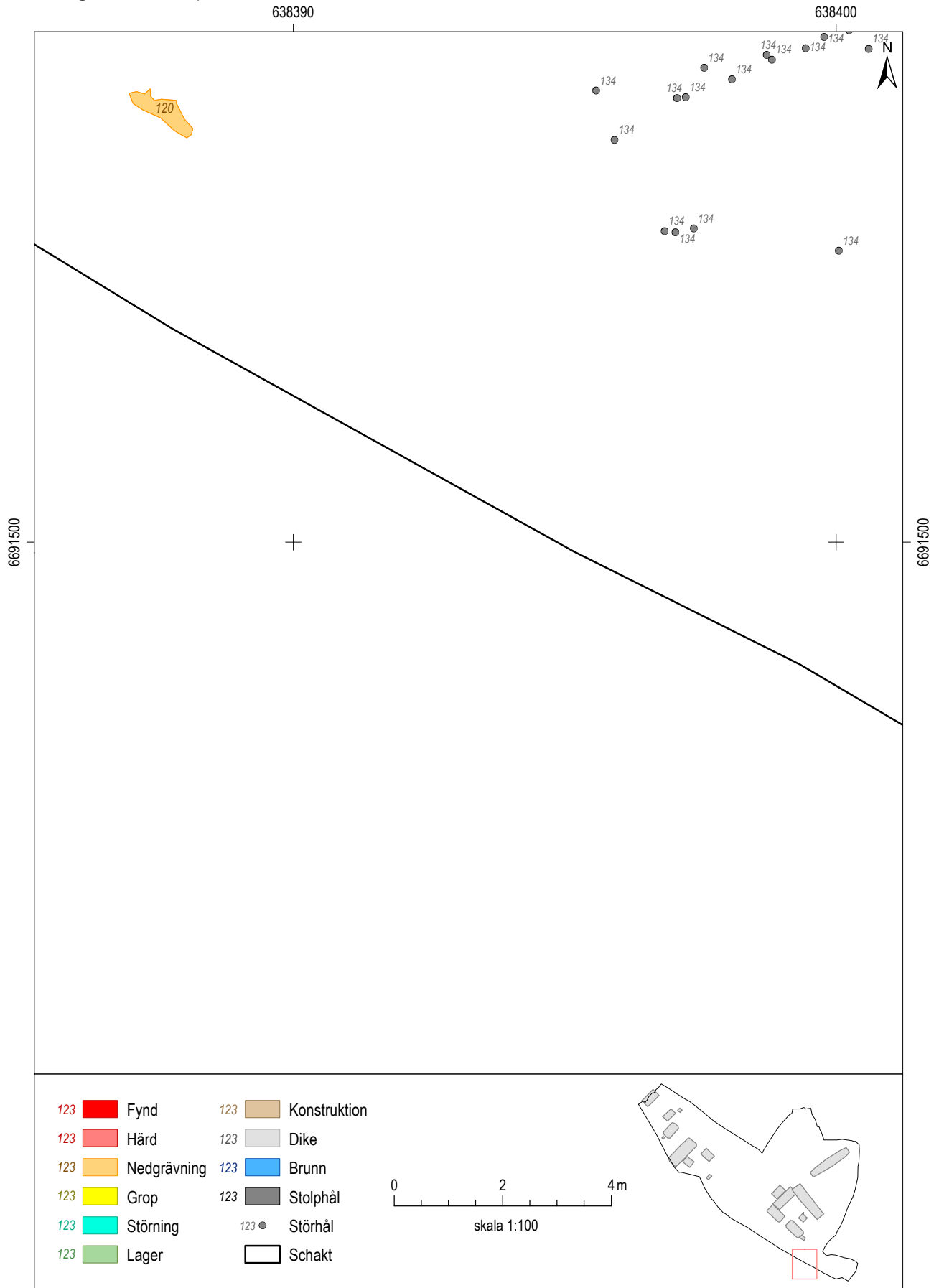
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



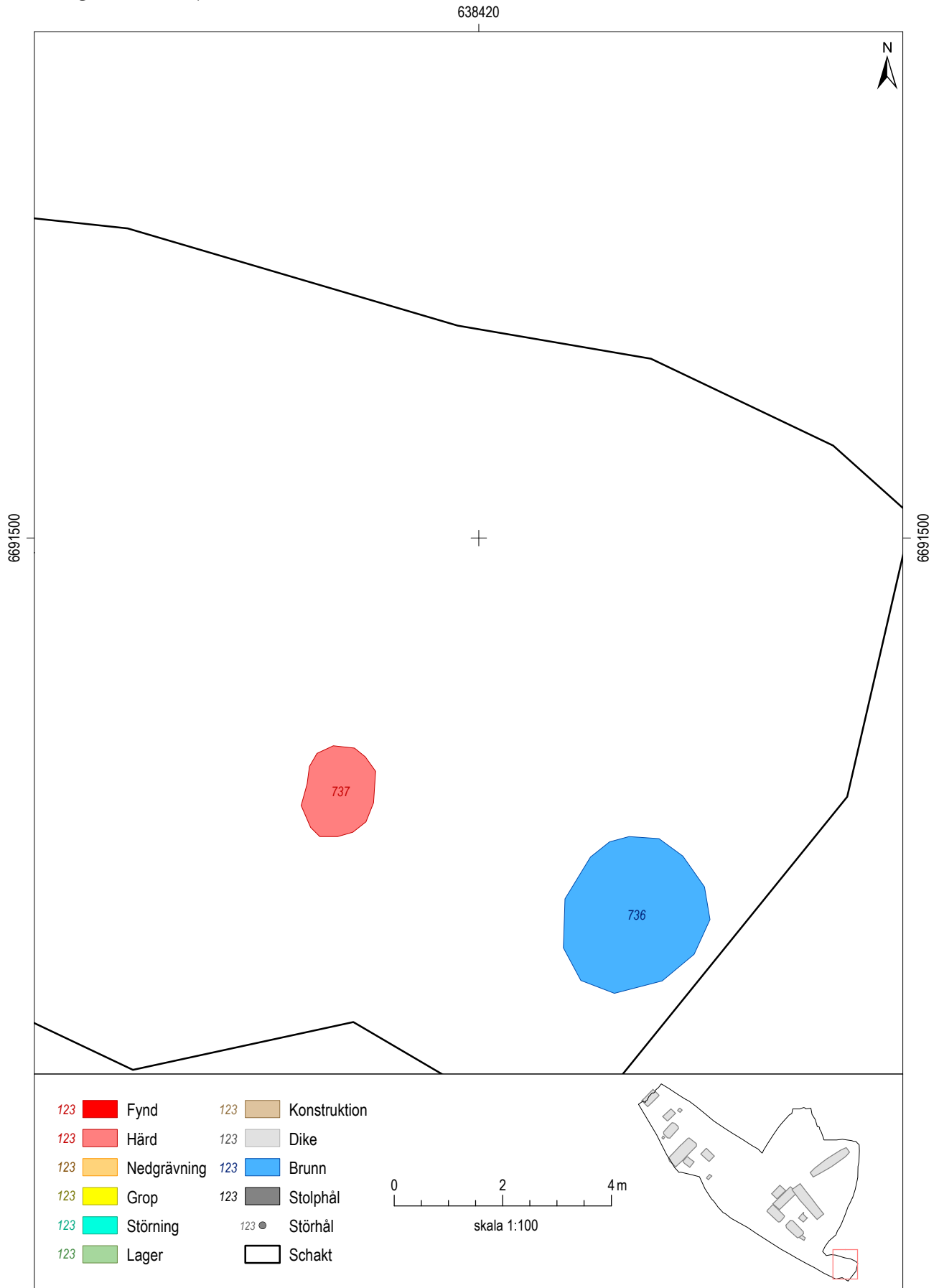
# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



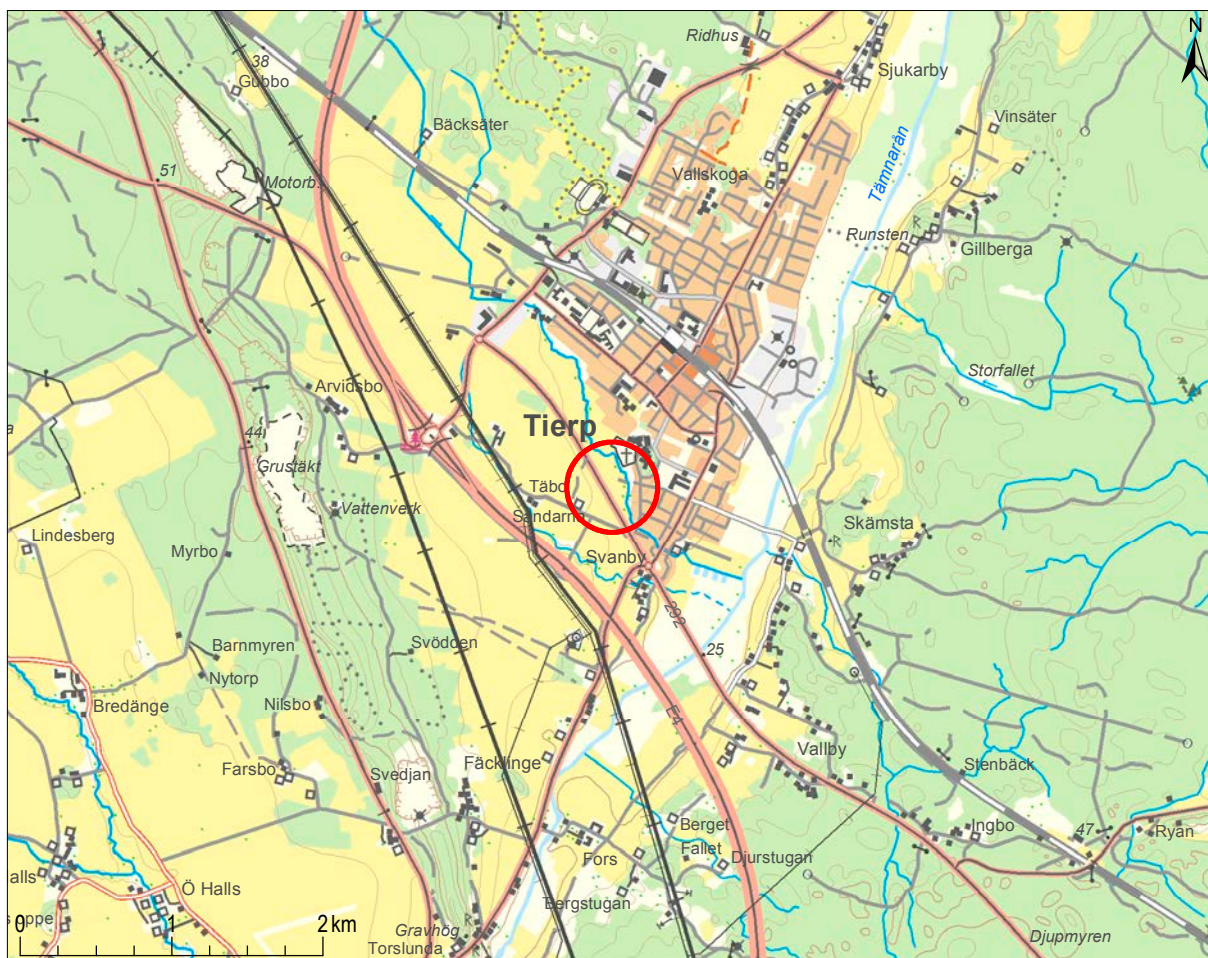
Bilaga 7. Detaljkartor, forts.



# BILAGA 8. POPULÄRVETENSKAPLIG SAMMANFATTNING

## Hemmet, huset och gården

– en populärvetenskaplig skrift om gården  
och släktens betydelse under järnåldern



**Figur 1.** Platsen för undersökningen markerad på Terrängkartan, skala 1:50 000.

Under sensommaren och hösten 2018 undersökte arkeologer från Arkeologikonsult en järnåldersboplats (L1939:3838) i Siggeboområdet, strax sydväst om Tierps stationsområde (figur 1). Det visade sig att 17 hus från perioden romersk järnålder – vendeltid gömde sig under matjorden. Dessa hus hade olika form, funktion och utseende och fördelade sig i tre gårdslägen som avgränsades från varandra med hägnader. Vissa hus utgjorde uthus eller ekonomibyggnader och andra bostadshus. Hus-

lämningarna var ovanligt välbevarade och framträdde tydligt mot den ljusa sandiga silten. Det var många gånger möjligt att skönja inre konstruktioner såsom innerväggar och rumsavskiljande väggar.

Tyvärre var det inte möjligt att avgöra vilka av dessa hus som stått samtidigt. De flesta <sup>14</sup>C-dateringar från husen avvek kraftigt från de förväntade resultaten och husen är därför endast typologiskt daterade till perioden 200–700 e.Kr. Eftersom ingen fasindel-





**Figur 2.** Drönarbild av ett av de större treskeppiga hus som undersökes. På bilden syns uppdelningen mellan de inre större takbärande stolparna, den inre vägglinjen bestående av mindre stölar och den yttre vägglinjen bestående av stolphål. Foto från sydöst.

ning har kunnat upprättas har det inte varit möjligt att säkert avgöra om de olika gårdslägena har varit bebodda samtidigt eller om det rör sig om en gård som flyttat omkring inom ett mindre område. Hägnaderna, som löper mellan gårdarna och avgränsar dem från varandra, pekar dock på att två eller flera av dessa enheter var samtida i alla fall under delar av boplatsens brukningstid. Att samma hustyper förekommer inom de olika gårdslägena indikerar i alla fall att gårdarna tillhör ungefär samma period.

### Husen

När vi pratar om huslämningar så åsyftas i de flesta fall de gropar man en gång grävt för husets stolpar. I åkermark har ofta de lämningar som legat på markytan förstörts av plogen och därför hittar arkeologerna ofta endast gropar och andra typer av nedgrävningar som har grävts ner genom den förhistoriska markhorisonten. Husen var under järnålder konstruerade med stolpar som ställdes i gropar i marken. När husen revs drogs stolparna upp och den kvar-

varande gropan fylldes igen. Dessa gropar syns som mörka fläckar i den opåverkade markytan. För att hitta bevarade lämningar börjar därför arkeologerna sina undersökningar med att ta bort all matjord och därunder framträder stolphålen som många gånger utgör de enda spåren efter den bebyggelse som en gång stått på platsen. Genom experimentell arkeologi och historiska paralleller har arkeologer utarbetat hur dessa hus kan tänkas ha sett ut och hur de har fungerat.

Bostadshuset under järnåldern utgjordes av stolpbyggda långhus och byggdes på i stort sett samma sätt som man gjort sedan bondestenåldern, ca 4000 år tidigare. Taket bars upp av större stolpar i husets mitt och även väggarna var konstruerade med stående stolpar. Om taket bars upp av en rad stolpar benämns huset som tvåskeppigt och fanns två rader takbärande stolpar var huset treskeppigt. Bostadshuset under järnåldern var normalt treskeppigt. Termerna är hämtade från kyrkoarkitekturen.



**Figur 3.** Husen under brons- och järnålder var ofta multifunktionella då de ofta inkluderade både köks-, bostad-, förråds- och stalldelar. Illustration av Sverker Holmqvist, Arkeologikonsult.

Huskonstruktionerna varierar över tid vilket gör att man ofta, i alla fall grovt, kan datera lämningen utifrån husets stolpsättning. Från ungefär 200 e.Kr. blev husens mittskepp smalare och även väggstolparna började få en takbärande funktion. När delar av takets vikt bars upp av väggstolparna så blev det möjligt att öka avståndet mellan de takbärande bockparen. Syftet har sannolikt varit en strävan att öka husets inre boyta, dvs den fria yta inne i huset som inte stöddes av stående stolpar. Denna utveckling fortsatte under loppet av järnåldern. Under vikingatid och medeltid började man konstruera hus som var helt fria från inre fristående takbärande stolpar. Husens tak bars då helt upp av väggarna och vi närmar oss de hus som vi använder idag.

Husens väggar bestod av stolpar satta med jämna mellanrum. Mellan stolparna konstruerades ett flätverk av vidjor som beströks med lera blandad med gödsel, s.k. lerklining. När lerkliningen hade torkat bildades en hård och vindtät vägg. Vid undersökningen i Tierp kunde även spår efter husens innerväggar iakttas som tätt satta störhål innanför ytterväggarna. Sannolikt har utrymmet mellan innervägg och yttervägg fyllts med isolerande halm, torv eller liknande för att hålla värmen i huset under det kalla vinterhalvåret.

#### **Vad fanns inne i husen?**

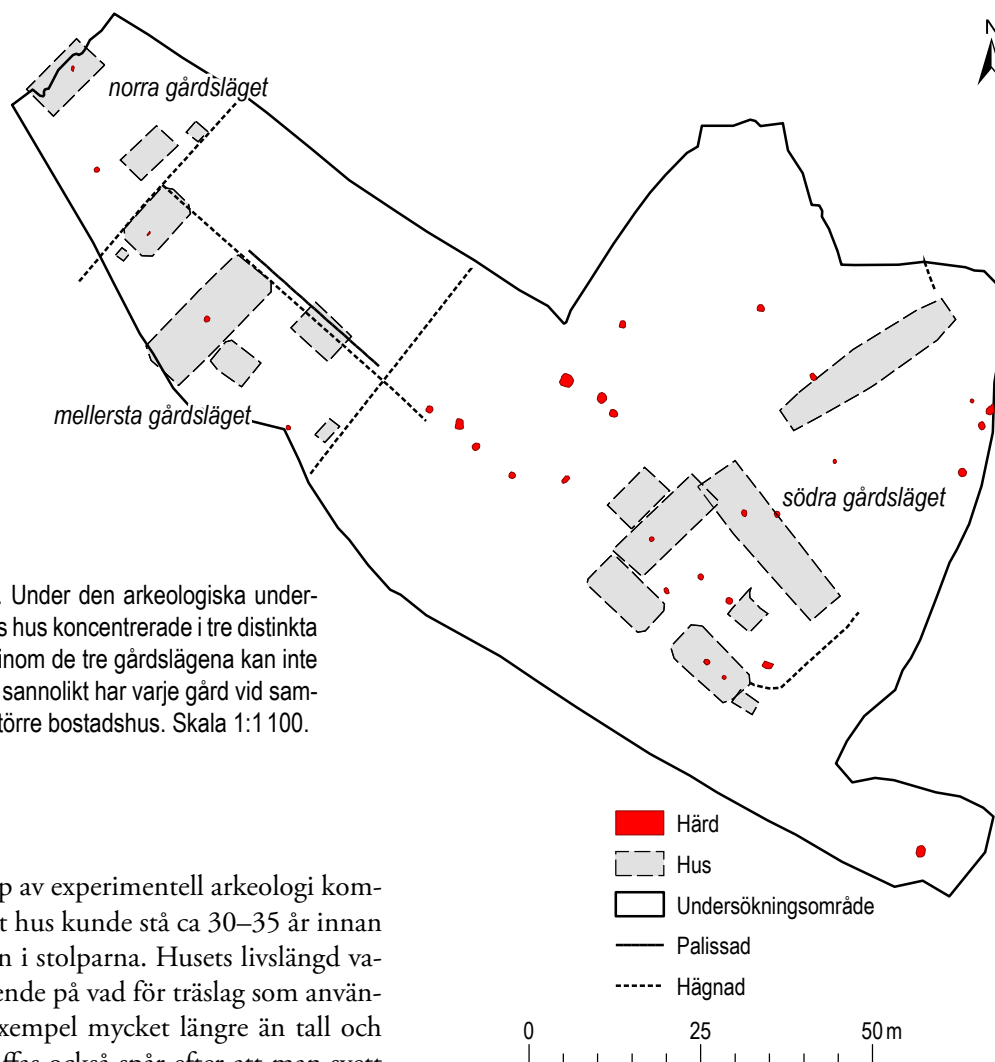
Ofta förekom en eldstad centralt inom det största utrymmet i huset vilket fungerade som köks- och bostadsdel (figur 3). Att eldstaden ofta låg inom husets längsta spann berodde sannolikt på att det minskade risken med öppen eld i ett hus byggt av trä, halm och lera. Eldstaden användes vid matlagning men fungerade även som ljus- och värmekälla. I

denna del utfördes sannolikt en stor del av det arbete som utfördes inomhus, som beredning av livsmedel och visst hantverk.

Vid en arkeologisk undersökning samlas jordprover in och stolphålens fyllningar undersöks i mikroskop. Inom bostad- och köksdelen kan man tänka sig att man, förutom att man lagade sin mat, också till exempel rostade och malde den säd man skördat. Rester efter dessa aktiviteter hamnade på golvet och därefter i stolphålen, i samband med att huset rivs. En analys av stolphålens innehåll kan därför ge kunskap kring vilka verksamheter som ägt rum i de olika utrymmena.

Många gånger har människorna delat sitt hus med djuren. Det var under bondestenåldern som man först började domesticera boskap som får, getter, grisar, hästar och nötkreatur. För att skydda djuren från väder, vind och rovdjur så avsattes vanligtvis en del av bostadshuset till stall. Ytterst få byggnader som vi idag känner till utgörs av fristående stallbyggnader. Ibland finns spår efter inre konstruktionsdetaljer som bås och liknande, men staldelen kan ibland också identifieras genom förkolnat växtmaterial som har landat i stolphålen.

Husen har sannolikt också haft förvarings- och förrådsutrymmen. I vissa hus har man observerat att de takbärande stolparna står tätt i delar av huset. Detta förhållande har man i vissa fall förklarat med att huset just här haft ett förvaringsloft. Syftet med detta var troligtvis en önskan att undvika att förvara mat och foder på golvet, och på så sätt skydda det från röta och skadedjur.



**Figur 4.** Gårdslägen. Under den arkeologiska undersökningen påträffades hus koncentrerade i tre distinkta gårdslägen. Alla hus inom de tre gårdslägena kan inte ha varit samtida men sannolikt har varje gård vid samma tidpunkt haft ett större bostadshus. Skala 1:1 100.

### Husets livstid

Man har med hjälp av experimentell arkeologi kommit fram till att ett hus kunde stå ca 30–35 år innan rötan började gå in i stolparna. Husets livslängd varierade dock beroende på vad för träslag som användes. Ek höll till exempel mycket längre än tall och gran. Ibland påträffas också spår efter att man svett den nedre delen av stolparna för att de skulle klara sig bättre från röta och fukt.

Konstruktionsformen med nedgrävda stolpar ger dock en begränsad livslängd. Det kan verka relativt enkelt att byta ut skadade stolpar men under stora delar av brons- och järnåldern väljer man faktiskt istället att riva hela huset. I många fall har dock husen brunnit vilket visar att eldsvådor var vanliga.

Husen följde människan genom livet och många gånger verkar man tillskrivit husen mer attribut än som enkla bostäder. Många gånger påträffas nämligen offer i stolphålen som troligtvis hamnat där i samband med att huset antingen uppförs eller rivs. Dessa offer kan ta lite olika former, allt från järnföremål till silvermynt och glaspärlor har påträffats. Troligen syftar offren till att bringa lycka till hushållet eller så placeras de där i samband med att man överger huset.

Andra gånger har man sett att man medvetet eldat upp byggnaderna i samband med att det tas ur bruk. Uppeldandet kan givetvis fylla en praktisk funktion då elden frigör mycket näring i marken vilket gör det fördelaktigt att odla på. Andra gånger verkar det som att detta är en ritual som medvetet utförs och kanske ska ses som en begravning för huset i sig eller i syfte att husägaren skulle kunna få med sig sin bostad till nästa liv.

### Gården

Vid nu genomförd undersökning samlade sig husen i tre gårdslägen vilka avgränsades mot varandra med hägnader (figur 4). Alla hus är inte samtida, men sannolikt har varje gård vid samma tidpunkt haft ett större bostadshus samt en eller flera mindre ekonomibyggnader. Husen inom varje gård låg i vinkel mot varandra vilket skapade en tunliknande yta i mitten. Tunet var skyddat från väder och vind men





**Figur 5.** En målning som visar hur två av de tre påträffade gårdslägen kan ha sett ut. Illustration av Sverker Holmqvist, Arkeologikonsult.

erbjöd även insynsskydd. Inom varje gårdsläge fanns också fyrstolpshus. Dessa låg i ett par fall en bit från husen på gården, invid den hägnad som omgärdade gården. I ett par andra fall låg de i direkt anslutning till gaveln på hus tolkade som bostadshus.

De hägnader som kringgärdade gårdarna bör ha haft som huvudsyfte att avgränsa genom att skapa en privat sfär innanför samt att hålla betande djur, rovdjur och annat utanför. Intressant i sammanhanget är att ordet *gård* härstammar från järnålder och ursprungligen betyder inhägnat område. I ett skede omgärdades det mellersta gårdsläget av en palissad. Den var synlig

som dubbla rader med stolphål som kunde följas i närmare 40 m längs med gårdens nordöstra begränsning innan den vek av åt sydost (figur 5). Denna typ av palissad har på andra platser tolkats ha haft en fyllning av sten eller jord, och förmodligen har det suttit plank mellan stolparna för att hålla materialet på plats. Palissaden kan ha haft flera funktioner, sannolikt har den fungerat som försvarsverk men konstruktionen bidrog även till att manifestera gården och skilja ut dem från övriga. Övriga hägnader på boplatsen utgjordes av enklare konstruktioner med glesatta stolpar och störrar (figur 6).

## Släkt och gård

Det är även möjligt att genom bevarade skriftliga källor få en uppfattning om den betydelse som tillskrevs husen och gårdarna i järnålderssamhället. Att tillhöra en gård var nödvändigt för att överleva. En människa utan gårdstillhörighet stod utanför samhället och utan möjligheter till skydd eller försörjning. Huset och gården utgjorde därför centrum och det var här människorna föddes, levde och många gånger dog. Även de betydelsefulla ritualer som reglerade de förändringar i släktförhållanden som exempelvis giftermål och död innebar, som bröllop och gravöl, genomfördes på gården. Efter döden kom människorna att begravas på gravfält vilka ofta var belägna i nära anslutning till gården. Gården var således mittpunkten i människornas liv och inramade många av livets viktigaste skeenden.

Eftersom släkten och gården var centrala begrepp i Skandinaviens förkristna samhälle kom de också att fungera som analogi för att förklara båda människors och gudars plats i samhälle och kosmos. Huset och gården representerade civilisationens centrum. Det var på gården som viktiga beslut fattades för familjen och gårdens fortlevnad och rådande social ordning lärdes ut, upprättades och upprätthölls. Denna tanke kom även att speglas i järnåldersmänniskans föreställningsvärld och mytologi. Midgård var människornas och gudarnas värld som kom att representera ordning och civilisation. Gudarna bodde i Asgård som var belägen i Midgårds mitt. Utgård var i sin tur ondskans, monstrens och jättarnas gård belägen i Jotunheim där kaos rådde. Det här förhållandet mellan civilisation kontra kaos, gård kontra utmark och privat kontra offentligt är möjlig att skönja i järnålderns hägnade boplatser.

Till gården hörde vanligtvis en utökad familjekonstellation som förutom föräldrar och barn kunde bestå av far- eller morföräldrar samt andra släktingar. Sannolikt fanns även trälar på gårdarna men de stod helt utanför detta släktbaserade samhällssystem. Släkten innebar en säkerhet och trygghet i ett samhälle som helt saknade institutioner som tryggade individen. Därför skapades många gånger artificiella släktskap för att stärka banden där verkligt släktskap saknades, som exempelvis fosterbrödra- eller fosterföräldraskap.

Släkten användes också som analogi för hur förhållandet mellan hövding och följeslagare skulle gestaltas.

En lyckosam hövding behövde mer folk till sitt följe än vad som kunde hämtas från den närmaste släkten och till de stora hövdingahallarna sökte sig unga män och kvinnor för att söka tjänst i hopp om ära och rikedom. Hur kunde man då lita på någon som man inte var släkt med? I Beowulfkvädet hittar vi ett exempel på hur man valde att lösa det här problemet. Kvädet nedtecknades under 1000-talet men själva berättelsen tros ha utspelats under folkvandringstid och vendeltid och har sannolikt fungerat som muntlig berättelse i flera hundra år innan den nedtecknades.

I Beowulf får vi det berättat om hur ett fiktivt familjeband skapas mellan den danske kungen Hrothgar och den besökande hjälten Beowulf och hans följeslagare. Hövdingens hall var utformad som ett bostadshus där krigarna i foljet gestaltades som hövdingens egna barn. Krigarna fick plats vid långbänken utifrån erfarenhet och status likt hur man tänkte sig att barnen fick sittplatser efter ålder och erfarenhet. Hövdingen själv tog lik fadern i familjehemmet plats i högsätet med sin gemål vid sin sida och liksom modern är avgörande för upprättandet av en familj kom drottningen Wealtheow här att spela en avgörande roll i upprättandet av ett fiktivt familjeband. Det beskrivs i berättelsen hur drottningen under ceremoniella former stiger ner från sin plats vid hövdingens sida och erbjuder de nyanlända krigarna mjöd att dricka. När hon håller upp mjödet uttalar varje krigare ett löfte om trohet och stordåd. Dessa eder ansågs obrytbara och genom att ha avlagt dem och tagit del av det erbjudna mjödet kom personen efter hövdingens godkännande att tas upp i den fiktiva familj som nu skapats.

## Avslutning

Husen är således mer än en samling stolpar och stөрhåll. Husen fungerade som bostäder, stall, lador och som en plats där familjen, fiktiv eller inte, arbetade, samlades och umgicks. Det var i husen som social ordning skapades, förmedlades och upprätthölls. Gården under järnåldern var alltså mer än summan av de enskilda husen, den representerade ordning, trygghet och människans privata del av tillvaron. Det var genom gården man förklarade människans plats i kosmos och förhållandet mellan människor, gudar och monster. Det är därför viktigt att behandla ett arkeologiskt boplatsmaterial som mer än summan av stөр- och stolphåll, just på grund av den betydelse som den förhistoriska människan tillskrev huset och gården.





**Figur 6.** Drönbild över det sydvästra gårdsläget vilket utgjordes av ett flertal hus som omgärdades av en palissadkonstruktion. Foto från söder.







Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3193